

การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร

นางสาวสุพินดา ตั้งรุ่งเรืองอยู่

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหะพัฒนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเคหการ ภาควิชาเคหการ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6982-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SPACE UTILIZATION AND COMPONENTS OF SLUM COMMUNITY
IN INNER BANGKOK METROPOLITAN DISTRICTS

Miss Supinda Thungrungruangyu

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development in Housing

Department of Housing
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University
Academic Year 2004
ISBN 974-17-6982-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร
โดย	นางสาวสุพินดา ตั้งรุ่งเรืองอยู่
สาขาวิชา	เคหการ
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ปรีดี บุรณศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร.กฤษณทศพิศ พานิชภักดิ์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ เลอสม สสถาปิตานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต นิตยะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ปรีดี บุรณศิริ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.กฤษณทศพิศ พานิชภักดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโสภินธุ์ เมฆวิชัย)

..... กรรมการ
(นายอรัญ คฤโฆษ)

สุพินดา ตั้งรุ่งเรืองอยู่ : การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน
กรุงเทพมหานคร. (SPACE UTILIZATION AND COMPONENTS OF SLUM COMMUNITY
IN INNER BANGKOK METROPOLITAN DISTRICTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ปริดี บุรณศิริ,
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อ.ดร.กฤษณัทพิทย พานิชภักดิ์, 210 หน้า, ISBN 974-17-6982-2.

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบชุมชนและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชน
แออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความเหมาะสมขององค์ประกอบทางกายภาพของชุม
ชนแออัด และนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานที่เพียงพอขององค์ประกอบชุมชนในเขตเมืองชั้นใน
กรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาชุมชนแออัดขนาดกลาง ในที่ดินที่อยู่ภายใต้สิทธิการครอบครองเอกชนและเช่า
จำนวน 5 ชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสำรวจทางกายภาพ, การบันทึกด้วยภาพถ่าย และแบบ
สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากกลุ่มตัวอย่าง 126 หลังคาเรือน ที่ได้จากการสุ่มสี่ขั้นตอน

จากการวิจัยพบว่า องค์ประกอบชุมชนที่ผู้อยู่อาศัยใช้มี 11 หมวดหลัก ซึ่งแบ่งองค์ประกอบชุมชนได้ 2
ประเภทคือ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน โดยองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนประกอบด้วย 10
หมวดหลัก เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ หมวดสาธารณูปโภค, หมวดพาณิชยกรรม, หมวดการบริการชุมชน,
หมวดการรักษาความปลอดภัย, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ, หมวดศูนย์ชุมชน, หมวดการสื่อสาร, หมวดการบริการชน
สงมวลชน, หมวดการศึกษา, และหมวดศาสนา ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนประกอบด้วย 9 หมวดหลัก
เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญได้ดังนี้ หมวดพาณิชยกรรม, หมวดการบริการชนสงมวลชน, หมวดการรักษาพยาบาล,
หมวดการศึกษา, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ, หมวดการสื่อสาร, หมวดศาสนา, หมวดการรักษาความปลอดภัย และ
หมวดสาธารณูปโภค เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติปีพ.ศ.2529พบว่า พฤติกรรมการใช้องค์
ประกอบชุมชนของผู้อยู่อาศัยมีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องจำนวนองค์ประกอบชุมชน, พื้นที่ใช้สอย, การเดินทาง
และระยะทาง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยคือ ในชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ขนาดประมาณ 100 – 500 หลังคาเรือน มีความ
หนาแน่นประมาณ 7.5 – 19.3 หลังคาเรือนต่อไร่ และระดับรายได้ 13,282 – 24,584 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว ควรมี
องค์ประกอบชุมชน 3 ส่วนคือ 1. องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน มีจำนวน 8 หมวดหลัก ประกอบด้วย 23 หมวด
ย่อย เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญในแต่ละหมวดคือ ถนน, ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา, การจัดเก็บขยะ, หัวจ่ายดับเพลิง,
ลานชุมชนศูนย์ฝึกอาชีพ, สถานเลี้ยงเด็กอ่อน และโทรศัพท์สาธารณะ 2. องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน มีจำนวน
8 หมวดหลัก ประกอบด้วย 20 หมวดย่อย เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญในแต่ละหมวดคือ ตลาดสด, รถประจำทาง,
ร้านขายยา, โรงเรียนอนุบาล, สวนสาธารณะ, ตู้ไปรษณีย์, หน่วยงานราชการ และวัด โดยมีระยะทางเฉลี่ยประมาณ
1.240 กิโลเมตร 3. องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน มีจำนวน 2 หมวดหลัก ประกอบด้วย 2 หมวด
ย่อย เมื่อเรียงตามลำดับความสำคัญในแต่ละหมวดคือ ร้านค้าย่อย และที่จอดรถ

ภาควิชา.....เคหการ..... ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา.....เคหการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา.....2547..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

4674205225 : MAJOR HOUSING

KEY WORD : SPACE UTILIZATION / COMPONENTS / SLUM COMMUNITY

SUPINDA THUNGRUNGRUANGYU : SPACE UTILIZATION AND COMPONENTS OF SLUM COMMUNITY IN INNER BANGKOK METROPOLITAN DISTRICTS. THESIS ADVISOR : PREE BRURANASIRI, THESIS CO-ADVISOR : KUNDOLDIBYA PANITCHPAKDI, Ph.D., 210 pp. ISBN 974-17-6982-2.

The objectives of this research are to study the components and space utilization behavior of a slum community in inner Bangkok Metropolitan Districts, analyse the problems and suitability of the physical components, and define the suitable standard components for medium sized slum communities. This study uses a four-stage sampling of 126 units in 5 medium-sized communities that are occupied by private owners and rental tenants. The methods of research are a physical survey, the taking of photographs and outline interview.

From this research, the components of community are divided into 11 major categories that are separated into 2 types (internal and external components). The internal component consists of 10 major categories as follows; public utilities category, commerce category, service category, security category, recreation category, community center category, communication category, transportation category, education category and religion category. The external component consists of the major categories as follows: commerce category, transportation category, medical treatment category, education category, recreation category, communication category, religion category, security category and public utility category. From the standards of the National Housing Authority in 1986, the difference of component utilization behavior of slum communities are the quantity of component communities, space utilization, travel and distance of travel.

The suggestion of this research, for the slum community size of 100 – 500 units, density 7.5 – 19.3 units per 1,600 m² and 13,282 - 24,584 baht income per months per household is that it should consist of 3 parts as follows: 1. Internal Components of slum community have 8 major categories that consist of 23 minor categories as follows: road, week-end markets, dustbins, extinguisher, recreation areas, occupation training center, nursery and public telephone. 2. External Components of slum community have 8 major categories that consist of 20 minor categories as follows: markets, bus, drug-store, kindergarten, public park, postbox, government service and temple. The average distance is 1.240 kilometres. 3. Internal and External Components of slum community have 2 major categories that consist of 2 minor categories as follows: retail shop and parking lot.

Department of.....Housing..... Student's signature.....

Field of study.....Housing..... Advisor's signature.....

Academic year.....2004..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงสำเร็จลงได้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณอาจารย์ปรีดี บุรณศิริ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.กฤษณทศทิพย์ พานิชภักดิ์ ที่ได้สละเวลาที่มีค่าให้คำแนะนำตลอดจนแง่คิดที่มีคุณค่ายิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาเคหการทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ซึ่งรวมถึงคณะกรรมการสอบทุกท่านที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บรรณโคภิชญ์ เมฆวิชัย, อาจารย์บุษรา ศรีพานิชย์ และงานวิจัยมาตรฐานที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ที่ได้ปูพื้นฐานในการศึกษาเรื่องชุมชนแออัดไว้

ขอขอบพระคุณผู้ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลภายในชุมชนแออัด คุณครูเจี๊ยบ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี, คุณป้าแดง ชุมชนซอยโจ๊ก, คุณศรี ชุมชนบ้านปูน, และคุณเพ็ญ ชุมชนบ้านแบบ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างดียิ่ง

ท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดามารดา, และพี่ๆ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ความบกพร่องและข้อผิดพลาดประการใดอันอาจเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญแผนภูมิ	ต
สารบัญแผนที่	ธ
สารบัญภาพ	บ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	5
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น	7
1.7 ข้อจำกัดในการวิจัย	7
บทที่ 2 ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 กำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2529	8
2.2 กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	
ก. ข้อกำหนดการจัดสรรที่ดิน กรุงเทพมหานคร	14
ข. กฎกระทรวงฉบับที่ 44(พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ.2518	17
ค. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ของสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ	17

2.3 แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานที่อยู่อาศัยของต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 ประเทศคือประเทศอังกฤษ, ประเทศสิงคโปร์, ประเทศมาเลเซีย และเกาะฮ่องกง	18
2.4 ดัชนีวัดคุณภาพชีวิต เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)	26
2.5 มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ	27
2.6 แนวความคิดชุมชนที่อยู่อาศัยระดับ Neighborhood	29
2.7 งานวิจัยในลักษณะที่ใกล้เคียง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ก. ประชากรในการศึกษา	33
ข. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	34
ค. ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม	45
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
3.3 การเก็บข้อมูล	48
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบชุมชน	51
4.1 สภาพทั่วไปของชุมชนแออัด	51
ก. ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง ธนบุรี เขตคลองสาน	51
ข. ชุมชนซอยไฉ่ก เขตบางซื่อ	54
ค. ชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด	57
ง. ชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร	60
จ. ชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย	63
4.2 สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบชุมชน	67
ก. สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน	67
ข. สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน.....	83
บทที่ 5 พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชนและลักษณะของผู้ที่อยู่อาศัย	100
5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน	100
ก. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน	100

ข. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	103
5.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	107
ก. สภาพทางสังคม	107
ข. สถานภาพทางเศรษฐกิจ	109
ค. ที่ตั้งของแหล่งงาน	111
ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัย	112
5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ	114
ก. สภาพปัญหาในปัจจุบันของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน	114
ข. จัดลำดับความพึงพอใจและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ ชุมชน จำแนกรายหมวด	115
ค. จัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบชุมชน จำแนกรายหมวด	117
บทที่ 6 การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบ	
ชุมชน	122
6.1 ลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน	122
ก. การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินของชุมชนที่ศึกษากับ มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด	122
ข. ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชนที่ศึกษา	129
ค. สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน	134
6.2 ลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อยู่อาศัย	160
ก. สภาพทางสังคมของผู้ที่อยู่อาศัย	160
ข. สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัย	164
ค. ที่ตั้งของแหล่งงาน	165
ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัย	166
6.3 สภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ	169
ก. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบชุมชน	169
ข. การเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคภายในชุมชน ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	171

ค. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความ ถี่และระยะเวลาการเดินทางไปใช้องค์ประกอบชุมชน จำแนกรายหมวด	171
ง. การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบชุมชน	173
บทที่ 7 แนวทางในการกำหนดมาตรฐานขององค์ประกอบชุมชน	175
7.1 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรม การใช้องค์ประกอบชุมชน	175
ก. สัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	175
ข. สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน	175
7.2 ลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน	186
ก. สภาพทางสังคมของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา	186
ข. สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา	186
ค. ที่ตั้งของแหล่งงานของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา	186
ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัยของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา	186
7.3 สภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ	187
ก. สภาพปัญหาภายในชุมชน	187
ข. ข้อสรุปขนาดของสาธารณูปโภคที่ต้องการ	187
ค. ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อ ความถี่และระยะเวลาการเดินทางไปใช้องค์ประกอบชุมชน	187
ง. ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการองค์ประกอบชุมชนของกลุ่มประชากร ตัวอย่างเปรียบเทียบกับความถี่ในการใช้องค์ประกอบชุมชน	188
7.4 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต	189
รายการอ้างอิง	190
ภาคผนวก	192
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	210

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ขนาดของชุมชน จำแนกตามจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยและประชากร 9
ตารางที่ 2.2	ความหนาแน่นของชุมชน จำแนกตามทำเลที่ตั้งโครงการเคหะชุมชนและ สัดส่วนพื้นที่ จำแนกตามลักษณะการใช้ที่ดินในที่ดินที่เปลี่ยนแปลง 9
ตารางที่ 2.3	องค์ประกอบของชุมชน 10
ตารางที่ 2.4	องค์ประกอบชุมชนด้านบริการพาณิชยกรรม 10
ตารางที่ 2.5	องค์ประกอบชุมชนด้านสถานศึกษา 11
ตารางที่ 2.6	องค์ประกอบชุมชนด้านสำนักงานบริหารชุมชน 11
ตารางที่ 2.7	องค์ประกอบชุมชนด้านบริการสื่อสาร 11
ตารางที่ 2.8	องค์ประกอบชุมชนด้านสถานบริการอนามัย 12
ตารางที่ 2.9	ถนนแบ่งตามความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยสำหรับชุมชนขนาดต่างๆ ... 13
ตารางที่ 2.10	ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโครงการที่ อยู่อาศัย 19
ตารางที่ 2.11	สัดส่วนการใช้ที่ดินในผังแม่บทเมืองมิวล์ตัน คินส์ ประเทศอังกฤษ 20
ตารางที่ 2.12	มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการและที่จอดรถในผังแม่บท เมืองมิวล์ตัน คินส์ 21
ตารางที่ 2.13	สัดส่วนการใช้ที่ดินของเมืองใหม่ Punggul 21 22
ตารางที่ 2.14	สัดส่วนการใช้ที่ดินในผังแม่บทเมือง Tseung Kwan O ของเกาะฮ่องกง ... 25
ตารางที่ 2.15	มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ 28
ตารางที่ 3.1	จำนวนชุมชนแออัดประเภทกรรมสิทธิ์ที่ดินประเภทเอกชนและเช่า และความ หนาแน่นเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มชุมชนจำนวน 5 กลุ่มชุมชน 36
ตารางที่ 3.2	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแผนการสุ่มตัวอย่าง 45
ตารางที่ 3.3	ระยะเวลาการทำการวิจัย 50
ตารางที่ 4.1	สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 5 ชุมชน 66
ตารางที่ 5.1	สัดส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกรายหมวด 101
ตารางที่ 5.2	ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนของผู้ที่อาศัย อยู่ในชุมชน 101

ตารางที่ 5.3	สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ แบ่งตามสภาพการใช้ 3 ประเภท จำแนกรายหมวด	102
ตารางที่ 5.4	การปริมาณขยะมูลฝอย จำแนกตามพื้นที่ศึกษา	103
ตารางที่ 5.5	สัดส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมี การใช้ จำแนกรายหมวด	103
ตารางที่ 5.6	ระยะทางระหว่างบ้านไปยังองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัย อยู่ในชุมชนมีการใช้ จำนวน 9 หมวด	104
ตารางที่ 5.7	ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำแนกรายหมวด	104
ตารางที่ 5.8	การเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัย อยู่ในชุมชน	105
ตารางที่ 5.9	ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน	105
ตารางที่ 5.10	ระยะเวลาในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน	106
ตารางที่ 5.11	สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชน มีการใช้	106
ตารางที่ 5.12	เพศของผู้ที่อาศัยอยู่ในหลังคาเรือนที่ศึกษา	107
ตารางที่ 5.13	ช่วงอายุของผู้อยู่อาศัยในหน่วยหลังคาเรือนที่ศึกษา	107
ตารางที่ 5.14	จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือนที่ศึกษา	107
ตารางที่ 5.15	จำนวนสมาชิกในครอบครัวของประชากรที่ศึกษา	108
ตารางที่ 5.16	ความสัมพันธ์ในชุมชนของประชากรที่ศึกษา	108
ตารางที่ 5.17	จำนวนเพื่อนบ้านที่ประชากรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันในชุมชน	108
ตารางที่ 5.18	สถานภาพทางอาชีพของประชากรที่ศึกษา	109
ตารางที่ 5.19	ระดับการศึกษาของประชากรที่ศึกษา	109
ตารางที่ 5.20	ระดับการศึกษาของผู้ที่อยู่ในวัยเรียนของประชากรที่ศึกษา	109

ตารางที่ 5.21	การประกอบอาชีพในและนอกที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา	110
ตารางที่ 5.22	การประกอบอาชีพของประชากรที่ศึกษา	110
ตารางที่ 5.23	รายได้ต่อครอบครัวในแต่ละเดือนของประชากรที่ศึกษา	111
ตารางที่ 5.24	ระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ทำงานของประชากรที่ศึกษา	111
ตารางที่ 5.25	ยานพาหนะหลักที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชากรที่ศึกษา	112
ตารางที่ 5.26	สิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา	112
ตารางที่ 5.27	ค่าเช่าที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา	113
ตารางที่ 5.28	ระยะเวลาในการอยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา	113
ตารางที่ 5.29	สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน จำแนกรายหมวด	114
ตารางที่ 5.30	สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำแนกรายหมวด ...	114
ตารางที่ 5.31	ปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยากให้เกิดขึ้นภายในชุมชน	115
ตารางที่ 5.32	การจัดลำดับความพึงพอใจของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน ...	115
ตารางที่ 5.33	การจัดลำดับความพึงพอใจของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำนวน 9 หมวด	116
ตารางที่ 5.34	การจัดลำดับความพึงพอใจเฉลี่ยของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ใน ชุมชน จำนวน 10 หมวด	116
ตารางที่ 5.35	การจัดลำดับความพึงพอใจเฉลี่ยของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอก ชุมชน จำนวน 9 หมวด	117
ตารางที่ 5.36	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดพาณิชยกรรม	117
ตารางที่ 5.37	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน หมวดพาณิชยกรรม	117
ตารางที่ 5.38	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอก ชุมชนหมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	118
ตารางที่ 5.39	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดศูนย์ชุมชน	118
ตารางที่ 5.40	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอก ชุมชน หมวดการบริการขนส่งมวลชน	119

ตารางที่ 5.41	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดการสื่อสาร	119
ตารางที่ 5.42	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวดการบริการชุมชน	119
ตารางที่ 5.43	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดการศึกษา	120
ตารางที่ 5.44	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดการรักษาความปลอดภัย	120
ตารางที่ 5.45	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดสาธารณูปโภค	121
ตารางที่ 5.46	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดศาสนา	121
ตารางที่ 5.47	การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอก ชุมชน หมวดการรักษาพยาบาล	121
ตารางที่ 6.1	การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษา จำแนกตาม ลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	123
ตารางที่ 6.2	สัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษา เปรียบเทียบกับมาตรฐาน	123
ตารางที่ 6.3	สัดส่วนพื้นที่และพื้นที่ต่อหน่วยของสวนพักอาศัย, สวนทางสัญจร (รวมทั้งจอดรถ) และสวนสันทนการของชุมชนที่ศึกษา	123
ตารางที่ 6.4	การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชน ที่ศึกษา จำแนกจากลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	125
ตารางที่ 6.5	สัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา เปรียบเทียบกับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ	125
ตารางที่ 6.6	สัดส่วนพื้นที่และพื้นที่ต่อหน่วยของสวนพักอาศัย, สวนทางสัญจร (รวมทั้งจอดรถ) และสวนสันทนการของชุมชนที่ศึกษา	125
ตารางที่ 6.7	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวดพาณิชยกรรม	135

ตารางที่ 6.8	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	136
ตารางที่ 6.9	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดศูนย์ชุมชนและหมวดศาสนา	137
ตารางที่ 6.10	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการบริการขนส่งมวลชน, หมวดการสื่อสาร, หมวดการบริการชุมชน และหมวดการศึกษา	138
ตารางที่ 6.11	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการรักษาความปลอดภัย	139
ตารางที่ 6.12	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดสาธารณูปโภค	140
ตารางที่ 6.13	การเปรียบเทียบขนาดของถนนและทางเท้าภายในชุมชนที่ศึกษา กับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ	145
ตารางที่ 6.14	การเปรียบเทียบความกว้างเฉลี่ยของถนนภายในชุมชนที่ศึกษากับ ระดับความพึงพอใจจากแบบสัมภาษณ์	146
ตารางที่ 6.15	การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ยานพาหนะต่อจำนวนที่พักอาศัย	147
ตารางที่ 6.16	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายหลักภายในชุมชน ที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ	148
ตารางที่ 6.17	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายรองภายในชุมชน ที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ	149
ตารางที่ 6.18	การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายย่อยภายในชุมชน ที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ	150
ตารางที่ 6.19	การเปรียบเทียบองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชน มีการใช้กับองค์ประกอบชุมชนที่การเคหะแห่งชาติกำหนดและมาตรฐาน การเข้าถึงสาธารณูปการ	151
ตารางที่ 6.20	การเปรียบเทียบสัดส่วนของนักเรียนในระดับต่างๆ	159
ตารางที่ 6.21	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่อยู่ อาศัยในชุมชนที่ศึกษา	160

ตารางที่ 6.22	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	163
ตารางที่ 6.23	การเปรียบเทียบสิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	167
ตารางที่ 6.24	การเปรียบเทียบค่าเช่ากับประเภทของการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่ม ประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	168
ตารางที่ 6.25	การเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคภายในชุมชน ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	171
ตารางที่ 6.26	การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่ ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำแนกรายหมวด	172
ตารางที่ 6.27	การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่ และระยะเวลาการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	172
ตารางที่ 6.28	การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน	173
ตารางที่ 6.29	การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	174
ตารางที่ 7.1	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการ พัฒนาแล้ว	175
ตารางที่ 7.2	ข้อสรุปเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนที่อยู่อาศัย จำแนกตามประเภท ที่พักอาศัย	176
ตารางที่ 7.3	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้ องค์ประกอบชุมชน หมวดพาณิชย์กรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ และ หมวดศูนย์ชุมชน	177
ตารางที่ 7.4	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้ องค์ประกอบชุมชน หมวดการรักษาพยาบาล, หมวดการบริการขนส่ง มวลชน, หมวดการสื่อสาร และหมวดการศึกษา	178
ตารางที่ 7.5	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้ องค์ประกอบชุมชน หมวดการบริการชุมชน และหมวดการรักษาความ ปลอดภัย	179

ตารางที่ 7.6	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้ องค์ประกอบชุมชน หมวดสาธารณูปโภค	180
ตารางที่ 7.7	ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้ องค์ประกอบชุมชน หมวดศาสนา	181

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1.1	4
แผนภูมิที่ 3.1	36
แผนภูมิที่ 3.2	49
แผนภูมิที่ 6.1	124
แผนภูมิที่ 6.2	126
แผนภูมิที่ 6.3	144
แผนภูมิที่ 6.4	144
แผนภูมิที่ 6.5	145
แผนภูมิที่ 6.6	156
แผนภูมิที่ 6.7	156
แผนภูมิที่ 6.8	157
แผนภูมิที่ 6.9	157
แผนภูมิที่ 6.10	158
แผนภูมิที่ 6.11	158
แผนภูมิที่ 6.12	159

แผนภูมิที่ 6.13	การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้และจำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ	160
แผนภูมิที่ 6.14	ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษา	161
แผนภูมิที่ 6.15	การเปรียบเทียบจำนวนประชากรระหว่างกลุ่มประชากรตัวอย่างและประชากรของกรุงเทพมหานคร จำแนกตามช่วงอายุ	162
แผนภูมิที่ 6.16	ความสัมพันธ์ระหว่างโรคประจำตัวและช่วงอายุของกลุ่มประชากรตัวอย่าง	162
แผนภูมิที่ 6.17	การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	163
แผนภูมิที่ 6.18	การเปรียบเทียบระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	164
แผนภูมิที่ 6.19	การเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	164
แผนภูมิที่ 6.20	การเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	165
แผนภูมิที่ 6.21	การเปรียบเทียบระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	165
แผนภูมิที่ 6.22	การเปรียบเทียบยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	166
แผนภูมิที่ 6.23	ความสัมพันธ์ระหว่างยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันกับระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง	166
แผนภูมิที่ 6.24	การเปรียบเทียบสิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	167
แผนภูมิที่ 6.25	การเปรียบเทียบค่าเช่ากับประเภทของการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	168
แผนภูมิที่ 6.26	การเปรียบเทียบระยะเวลาการอยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	169

แผนภูมิที่ 6.27	การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน	169
แผนภูมิที่ 6.28	การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน	170
แผนภูมิที่ 6.29	การเปรียบเทียบปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยอมให้เกิดขึ้นภายใน ชุมชน จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา	170
แผนภูมิที่ 7.1	เสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	176
แผนภูมิที่ 7.2	ข้อสรุปสัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนที่อยู่อาศัย จำแนกตามประเภท ที่พักอาศัย	176

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบที่

	หน้า
แผนที่ 1.1	ตำแหน่งของชุมชนแออัดที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชน 3
แผนที่ 1.2	ตำแหน่งเขตเมืองชั้นในจำแนกตามเขตการปกครองทั้ง 22 เขตปกครอง 7
แผนที่ 2.1	ผังแม่บทของเมืองมิลวอดัน คีนส์ ของประเทศอังกฤษปีพ.ศ.2513 20
แผนที่ 2.2	ผังแม่บทของเมืองใหม่ Punggul 21: เมืองริมน้ำศตวรรษที่ 21 22
แผนที่ 2.3	ผังแม่บทโครงสร้างเมืองพุทราจายา(Putrajaya)ของประเทศมาเลเซีย 23
แผนที่ 2.4	ผังแม่บทของเมืองTseung Kwan O ของเกาะฮ่องกง 25
แผนที่ 3.1	การแบ่งพื้นที่ศึกษาและข้อมูลชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานคร 33
แผนที่ 3.2	การวิเคราะห์ลักษณะการเกาะตัวของชุมชนในเขตเมืองชั้นใน 34
แผนที่ 3.3	ตำแหน่งของชุมชนแออัดขนาดกลาง กรรมสิทธิ์ที่ดินเอกชนและเช่า 35
แผนที่ 3.4	ตำแหน่งชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใกล้กับความหนาแน่นเฉลี่ยของแต่ละ กลุ่มชุมชน 37
แผนที่ 3.5	การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 1 38
แผนที่ 3.6	การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 2 39
แผนที่ 3.7	การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 3 40
แผนที่ 3.8	การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 4 42
แผนที่ 3.9	การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 5 43
แผนที่ 3.10	ตำแหน่งชุมชนที่เลือกศึกษา 5 ชุมชน 44
แผนที่ 4.1	ผังการใช้อาคารของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง ธนบุรี 53
แผนที่ 4.2	ผังการใช้อาคารของชุมชนซอยไฉก เขตบางซื่อ 56
แผนที่ 4.3	ผังการใช้อาคารของชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด 59
แผนที่ 4.4	ผังการใช้อาคารของชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร 62
แผนที่ 4.5	ผังการใช้อาคารชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย 65
แผนที่ 4.6	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง .. 73
แผนที่ 4.7	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนซอยไฉก 75
แผนที่ 4.8	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านปูน 77
แผนที่ 4.9	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านแบบ 79
แผนที่ 4.10	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนฟาร์มวัฒนา 81

แผนที่ 4.11	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง..	90
แผนที่ 4.12	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนซอยไฉก	92
แผนที่ 4.13	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนบ้านปุ่น	94
แผนที่ 4.14	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนบ้านแบบ	96
แผนที่ 4.15	ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนฟาร์มวัฒนา	98

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.5	เวลาและระยะทางมากที่สุดในการเข้าถึงสาธารณูปการ 27
ภาพที่ 3.1	สรุปขั้นตอนการกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 46
ภาพที่ 4.1	ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง เขตคลองสาน 52
ภาพที่ 4.2	ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนซอยไฉ็ก เขตบางซื่อ 55
ภาพที่ 4.3	ภาพถ่ายทางอากาศของบ้านปูน เขตบางพลัด 58
ภาพที่ 4.4	ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร 61
ภาพที่ 4.5	ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย 64
ภาพที่ 4.6	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน 74
ภาพที่ 4.7	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนซอยไฉ็ก เขตบางซื่อ 76
ภาพที่ 4.8	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด 78
ภาพที่ 4.9	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร 80
ภาพที่ 4.10	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย 82
ภาพที่ 4.11	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน 91
ภาพที่ 4.12	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนซอยไฉ็ก เขตบางซื่อ 93
ภาพที่ 4.13	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด 95
ภาพที่ 4.14	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร 97
ภาพที่ 4.15	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย 99
ภาพที่ 6.1	ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินภายในชุมชนหลังโรงเรียน สารพัดช่างและชุมชนซอยไฉ็ก 130
ภาพที่ 6.2	ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินภายในชุมชนบ้านปูนและ ชุมชนบ้านแบบ 131
ภาพที่ 6.3	ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินภายในชุมชนฟาร์มวัฒนา 132
ภาพที่ 6.4	สัดส่วนการใช้ประโยชน์จากที่ดินทั้งหมดของชุมชน จำแนกตามชุมชน ที่ศึกษา 133
ภาพที่ 7.1	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของถนนและทางเท้าภายใน ชุมชน 183

ภาพที่ 7.2	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำแนกตามการ เดินทาง, ความถี่ และระยะทาง	184
ภาพที่ 7.3	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้องค์ประกอบชุมชน สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขต เมือง ขนาด 100 – 500 หลังคาเรือน ความหนาแน่น 7.5 – 19.3 หน่วยต่อไร่ ระดับรายได้ 13,282 – 24,584 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว	185

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาพัฒนาการในการกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนของประเทศไทย โดยเริ่มมีการศึกษามาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในราว ปีพ.ศ.2518 เป็นการศึกษามากหน่วยงานภายในประเทศซึ่งมีการอ้างอิงทฤษฎีมาตรฐานของต่างประเทศ ซึ่งใน ปีพ.ศ.2529 การเคหะแห่งชาติได้มีการกำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติขึ้น ต่อมาใน ปีพ.ศ.2531 มีการวิจัยมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร สำหรับการเคหะแห่งชาติขึ้น ซึ่งในปัจจุบันการเคหะแห่งชาติได้ใช้ข้อกำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2529 ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในโครงการต่างๆของการเคหะแห่งชาติ

กำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. 2529 เป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆคือ มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยในส่วนของข้อกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับมาตรฐานที่อยู่อาศัย ดังนั้นในการกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของชุมชนจึงสามารถส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความสัมพันธ์ของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสิ่งแวดล้อมของชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนและองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ซึ่งสิ่งแวดล้อมของชุมชนทั้ง 2 ส่วนความสอดคล้องกับขนาดและที่ตั้งของชุมชน รวมถึงวิถีชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย แต่กฎระเบียบ ข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชนได้มีบทบาทในการกำหนดองค์ประกอบชุมชนและสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชนประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนแรกคือที่ดินสำหรับทางสัญจร(รวมที่จอดรถ)และส่วนสันหนนาการ ส่วนที่ 2 ที่ดินสำหรับองค์ประกอบอื่นๆ และส่วนสุดท้ายคือที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย และมีการกำหนดองค์ประกอบชุมชนจำนวน 11 องค์ประกอบย่อย ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบชุมชน เนื่องจากในช่วงระยะเวลาาร่วม 20 ปีส่งผลให้สิ่งแวดล้อมของชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองชานเมืองและนอกเมืองมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไป และส่งผลถึงความหนาแน่นของประชากรและที่พักอาศัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อสัดส่วนการใช้ประโยชน์จากที่ดินและองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอกชุมชน

ดังนั้น การเคหะแห่งชาติจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาทบทวนมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานสำหรับอ้างอิงและเป็นแนวทางในกำหนดมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เพียงพอขององค์ประกอบชุมชน ที่มีความสอดคล้องกับประเภท, ขนาด และที่ตั้งของชุมชน รวมถึงเหมาะสมกับวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชน

นอกจากนั้น ผู้ศึกษาได้เข้าร่วมงานวิจัยในเรื่อง มาตรฐานที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ร่วมกับการเคหะแห่งชาติ ทำการสำรวจที่อยู่อาศัยและชุมชนแออัด เพื่อใช้เป็นร่างมาตรฐานที่อยู่อาศัยและชุมชนขั้นต้น ในปี พ.ศ. 2547 งานวิจัยดังกล่าวได้จำแนกประเด็นในการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนหลักคือ หน่วยที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาเชิงลึกยิ่งขึ้น ซึ่งจำแนกประเด็นในการศึกษาเป็น 2 ส่วนเช่นกัน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเฉพาะสิ่งแวดล้อม ในเรื่องหน่วยที่อยู่อาศัยสำหรับชุมชนต้องศึกษาในวิทยานิพนธ์เรื่อง การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัย ในชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษาเดียวกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ของค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบชุมชนและพฤติกรรมการใช้ของค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนแออัด และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานที่เพียงพอขององค์ประกอบชุมชนในเขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร

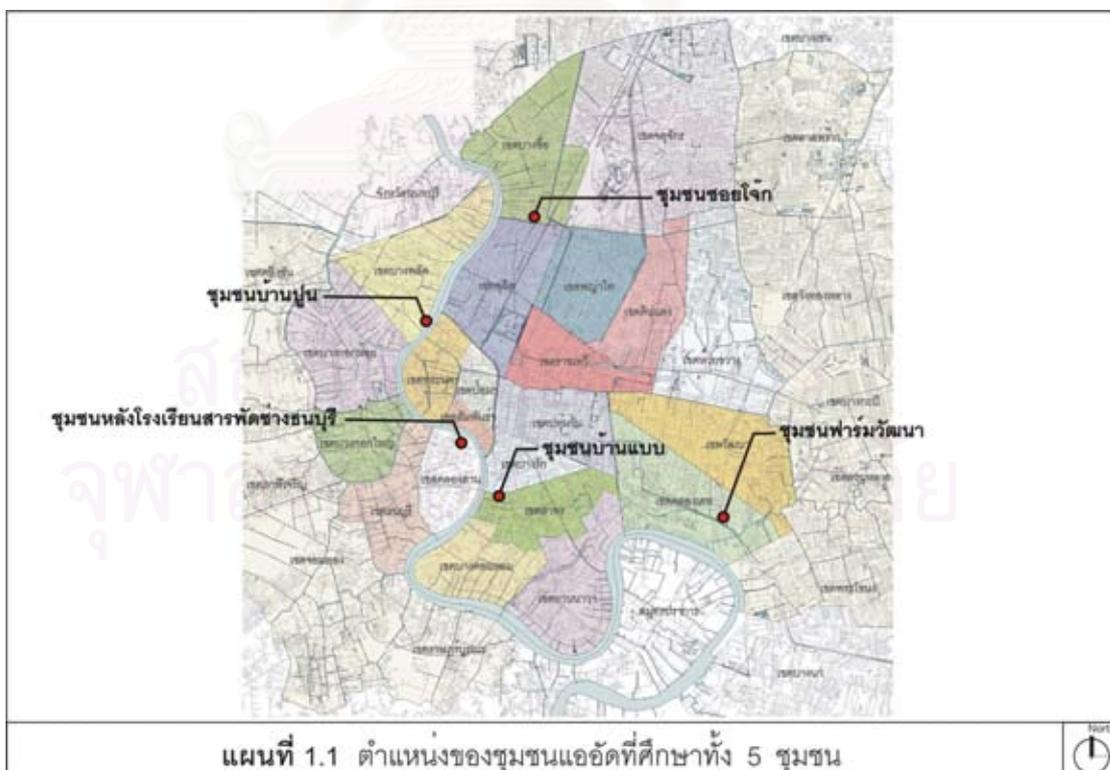
1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ก. **เนื้อหาในการศึกษา** จากข้อตกลงเบื้องต้น ผู้ศึกษามีองค์ความรู้ที่จำกัดจึงได้เลือกศึกษาเฉพาะด้านสาธารณูปการและสาธารณูปโภคเฉพาะข้อมูลด้านการวางผังและออกแบบทางสถาปัตยกรรม ซึ่งมีการกำหนดตัวแปรที่ศึกษาแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มคือ (ดูแผนภูมิที่ 1.1)

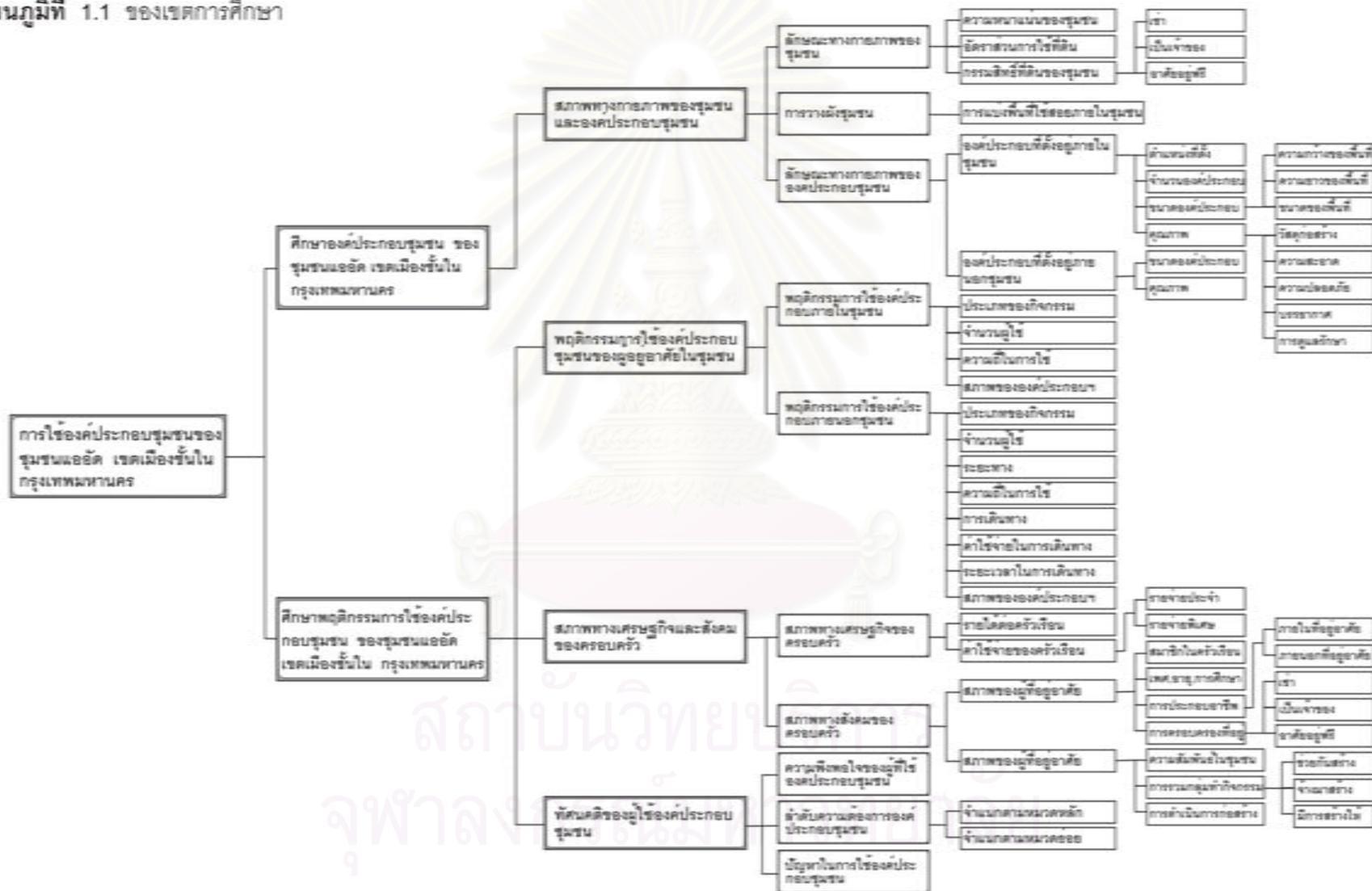
1. ตัวแปรเกี่ยวกับด้านกายภาพของชุมชนและองค์ประกอบชุมชน
2. ตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ของค์ประกอบชุมชน ของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน
3. ตัวแปรเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน
4. ตัวแปรเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ใช้ของค์ประกอบชุมชน

ข. พื้นที่ศึกษา ได้เลือกศึกษาชุมชนแออัดขนาดกลางในเขตเมืองชั้นในศึกษา เนื่องจาก การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ พบว่า เขตเมืองชั้นในมีชุมชนแออัดหนาแน่นมากที่สุด คือ 456 ชุมชน หรือร้อยละ 58 ของชุมชนแออัดทั้งหมดของกรุงเทพมหานคร โดยมีชุมชนแออัดขนาดกลาง 229 ชุมชนหรือร้อยละ 50.2 ของชุมชนแออัดทั้งหมดในเขตเมืองชั้นใน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนด มาตรฐานที่พอเพียงของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยทำการศึกษาชุมชนแออัด 5 ชุมชน ตั้งอยู่ใน 5 เขตของเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่าง 126 หลังคาเรือน จำแนกลักษณะการเกาะตัวของกลุ่มอาคารและระยะห่างระหว่างกลุ่มอาคารกับศูนย์ กลางหลักของชุมชน ซึ่งผู้ศึกษาได้เดินสำรวจและเลือกที่อยู่อาศัยที่สามารถเป็นตัวแทนของชุมชนแออัดนั้นได้ และสัมภาษณ์เจ้าของหน่วยที่อยู่อาศัยหรือผู้เช่าที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษา โดย ประกอบด้วยชุมชนแออัดดังต่อไปนี้(ดูแผนที่ 3.5)

1. ชุมชนหลัง ร.ร.สารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน ทำการศึกษา 12 หลังคาเรือน
2. ชุมชนซอยจึก เขตบางซื่อ ทำการศึกษา 16 หลังคาเรือน
3. ชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด ทำการศึกษา 28 หลังคาเรือน
4. ชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร ทำการศึกษา 37 หลังคาเรือน
5. ชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย ทำการศึกษา 41 หลังคาเรือน

แผนภูมิที่ 1.1 ของเขตการศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ในการกำหนดมาตรฐานที่เพียงพอขององค์ประกอบชุมชน เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ก. **องค์ประกอบชุมชน** หมายถึง ส่วนต่างๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลักคือ

1. **องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน(ภายในชุมชน** หมายถึง พื้นที่ภายนอกหน่วยพักอาศัยทั้งหมด) ประกอบด้วย 10 หมวดหลักคือ

1.1 หมวดพาณิชยกรรม ได้แก่ ร้านค้าย่อย, แผงลอยขายอาหาร, ร้านค้าสะดวกซื้อ และตลาดนัดเป็นช่วงเวลา

1.2 หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ ที่นั่งละแวกบ้าน, สนามเด็กเล่น, สนามกีฬา และลานชุมชน

1.3 หมวดศูนย์ชุมชน ได้แก่ ที่ประชุม, ศูนย์สุขภาพชุมชน, ศูนย์ฝึกอาชีพ, ศูนย์พัฒนาเด็ก และศูนย์ชุมชน

1.4 หมวดการบริการขนส่งมวลชน ได้แก่ รถจักรยานยนต์รับจ้าง

1.5 หมวดการสื่อสาร ได้แก่ โทรศัพท์สาธารณะ

1.6 หมวดการบริการชุมชน ได้แก่ สำนักงานบริหารชุมชน, เสียงตามสาย, พื้นที่จัดเก็บขยะ และที่ติดประกาศ

1.7 หมวดการศึกษา ได้แก่ สถานเลี้ยงเด็กอ่อน

1.8 หมวดการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ สัญญาณแจ้งอัคคีภัย, ถังดับเพลิง, จุดตรวจ, หัวจ่ายดับเพลิง, ยาม และศูนย์ดับเพลิงย่อย

1.9 หมวดสาธารณูปโภค ได้แก่ ถนน, ทางเท้า, ทางระบายน้ำ, ที่จอดรถ, ไฟถนน, เครื่องหมายจราจร, บ้ายชื่อถนนและซอย และป้ายชื่อชุมชน

1.10 หมวดศาสนา ได้แก่ ศาลเจ้า และศาลาโรงธรรม

2. **องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(ภายนอกชุมชน** หมายถึง พื้นที่ภายนอกขอบเขตชุมชนทั้งหมด) ประกอบด้วย 9 หมวดหลักคือ

2.1 หมวดพาณิชยกรรม ได้แก่ ร้านค้าย่อย, แผงลอยขายอาหาร, ร้านค้าสะดวกซื้อ, ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา, ตลาดสด, ซูเปอร์มาร์เก็ต, ดีพาร์ทเมนท์สโตร์, ซูเปอร์สโตร์ และสาขาธนาคาร

2.2 หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ สนามเด็กเล่น, สวนหย่อม, สนามกีฬา และสวนสาธารณะ

2.3 หมวดการรักษาพยาบาล ได้แก่ ร้านขายยา, คลินิกแพทย์ทั่วไป, คลินิกทันตแพทย์, สำนักงานแพทย์เขต, โรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน

2.4 หมวดการบริการขนส่งมวลชน ได้แก่ รถจักรยานยนต์รับจ้าง, รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก), รถสองแถว, รถแท็กซี่, รถประจำทาง, รถไฟฟ้าBTS, รถไฟฟ้าใต้ดิน และเรือข้ามฟาก

2.5 หมวดการสื่อสาร ได้แก่ โทรศัพท์สาธารณะ, ตู้ไปรษณีย์ และที่ทำการไปรษณีย์สาขา

2.6 หมวดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนอนุบาล, โรงเรียนประถม, โรงเรียนมัธยม, วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

2.7 หมวดการรักษาความปลอดภัย ได้แก่ ศูนย์ดับเพลิงย่อย, สถานีตำรวจ, สถานีดับเพลิง และหน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต)

2.8 หมวดสาธารณูปโภค ได้แก่ ที่จอดรถ

2.9 หมวดศาสนา ได้แก่ วัด และสุเหร่า

ผู้ศึกษาจำแนกองค์ประกอบชุมชนจำนวน 11 หมวดหลัก ซึ่งจากคำจำกัดความข้างต้นมีหมวดหลักที่มีการซ้อนทับกันระหว่างองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนและภายนอกชุมชนจำนวน 8 หมวดหลัก

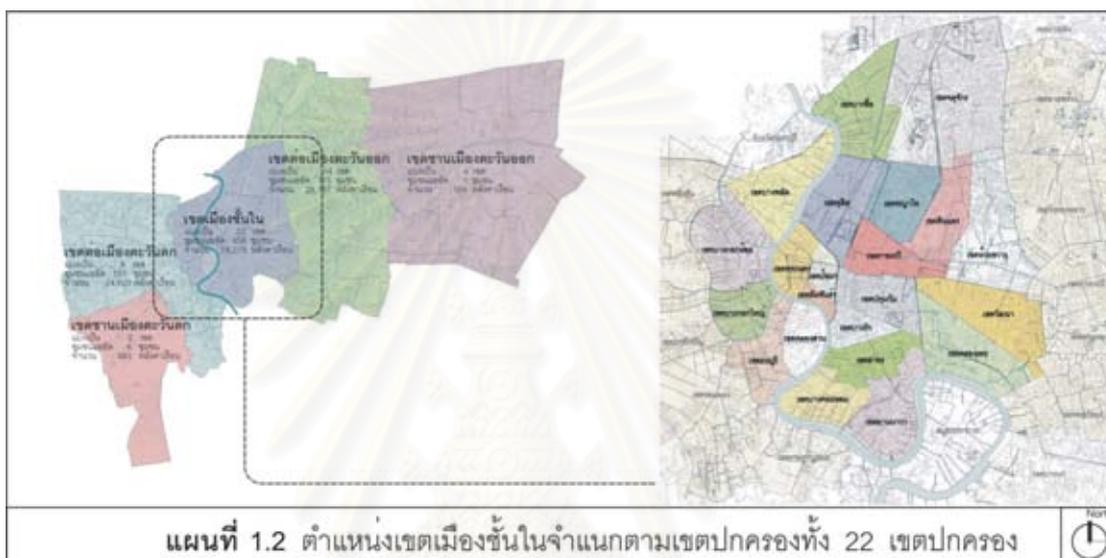
ข. ชุมชนแออัด หมายถึง มีการอยู่อาศัยที่มีความหนาแน่น สภาพชำรุดทรุดโทรม ไม่ถูกสุขลักษณะ สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม อาทิเช่น มีน้ำขัง อับชื้นหรือสกปรก อาจอันตรายต่อสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยหรือเป็นแหล่งที่อาจก่อให้เกิดการกระทำที่ขัดกฎหมาย หรือศีลธรรมอันดีต่อประชากร ความหนาแน่นบ้านเรือนอย่างน้อย 15 หลังคาเรือนต่อพื้นที่ 1 ไร่ (กรุงเทพมหานครและการเคหะแห่งชาติ, 2534)

ค. เขตเมืองชั้นใน หมายถึง ประกอบด้วยศูนย์กลางเมืองเดิมและเขตต่างๆ รวม 22 เขต เป็นพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานชุมชนระยะแรก(บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์) และพื้นที่อนุรักษ์ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม สถานที่ราชการ สถานศึกษา ย่านธุรกิจการค้าหนาแน่น โดยมีประชากรพำนักอยู่โดยเฉลี่ยมากกว่า 10,000 ตร.ก.ม.ต่อคน ซึ่งประกอบด้วย เขตพระนคร, เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย, เขตสัมพันธวงศ์, เขตดุสิต, เขตปทุมวัน, เขตราชเทวี, เขตพญาไท, เขตบางรัก, เขตบางซื่อ, เขตคลองสาน, เขตธนบุรี, เขตบางกอกน้อย, เขตบางกอกใหญ่, เขตบางพลัด, เขตบางคอแหลม, เขตสาทร, เขตยานนาวา, เขตดินแดง, เขตห้วยขวาง, เขตวัฒนา, เขตจตุจักร และเขตคลองเตย(สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, 2546: 7)(ดูแผนที่ 1.2)

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น :

กำหนดชุมชนแออัดตามขนาดของชุมชน นลินี ตันฐวนิตย์ และคณะ (2541:6) ได้มีการจำแนกขนาดชุมชนแออัดโดยวัดตามหน่วยหลังคาเรือน ซึ่งจำแนกออกได้เป็น 3 ขนาด คือ

- ก. ขนาดเล็ก ได้แก่ ชุมชนที่มีขนาดหลังคาเรือนน้อยกว่า 100 หลังคาเรือน
- ข. ขนาดกลาง ได้แก่ ชุมชนที่มีขนาดหลังคาเรือนตั้งแต่ 101 - 500 หลังคาเรือน
- ค. ขนาดใหญ่ ได้แก่ ชุมชนที่มีขนาดหลังคาเรือนตั้งแต่ 500 หลังคาเรือนขึ้นไป

1.7 ข้อจำกัดในการวิจัย :

ก. ข้อจำกัดในการศึกษาในด้านเวลาจึงเลือกศึกษาเฉพาะเขตเมืองชั้นใน ซึ่งไม่สามารถศึกษาประชากรทั้งหมดได้ จึงใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบอิงทฤษฎีความน่าจะเป็น

ข. ข้อค้นพบที่ได้ในการวิจัยมีขอบเขตจำกัดเฉพาะชุมชนแออัดในเขตเมืองชั้นใน ดังนั้นการวิจัยจึงไม่สามารถอธิบายครอบคลุมถึงชุมชนแออัดที่อยู่ภายนอกเขตเมืองชั้นในได้

ค. ข้อจำกัดในด้านองค์ความรู้ ผู้ศึกษาจบทางด้านสถาปัตยกรรมผังเมืองและชุมชน จึงเลือกศึกษาด้านสาธารณูปการและสาธารณูปโภคเฉพาะการวางผังและออกแบบทางสถาปัตยกรรม

ง. ข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลภายในชุมชน การคัดเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเดินสำรวจภายในชุมชนที่มีการใช้องค์ประกอบภายในชุมชนที่หลากหลายรวมถึงผู้ที่อยู่อาศัยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ดังนั้นจึงเลือกชุมชนที่มีความหนาแน่นลดหลั่นลงมา

จ. เนื่องจากการศึกษามาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ จำแนกเป็น 2 ส่วนคือ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นในการศึกษาจึงเป็นวิทยานิพนธ์คู่ขนานกับวิทยานิพนธ์เรื่อง การใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการใช้พื้นที่และองค์ประกอบของหน่วยที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติพ.ศ.2529

2.2 กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

ก. ข้อกำหนดการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร

ข. กฎกระทรวง ฉบับที่ 414 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

ค. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ของสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

2.3 แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานที่อยู่อาศัยของต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 ประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ, ประเทศสิงคโปร์, ประเทศมาเลเซียและเกาะฮ่องกง

2.4 ดัชนีวัดคุณภาพชีวิต เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลในระดับชุมชน ที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในชุมชนด้านต่างๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ

2.5 มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ

2.6 แนวความคิดชุมชนที่อยู่อาศัยระดับNeighborhood

2.7 งานวิจัยในลักษณะที่ใกล้เคียง

2.1 กำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติพ.ศ.2529

การพิจารณาเรื่องระดับชุมชน หมายรวมถึงการพิจารณาองค์ประกอบทั้งหมดภายในชุมชน ซึ่งถือเป็นการพิจารณาภาพรวมของชุมชน โดยมีมาตรฐานดังต่อไปนี้(การเคหะแห่งชาติ, 2529)

ก. **ขนาดของชุมชน** จำแนกตามจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยและจำนวนประชากรที่พักอาศัยในชุมชน แบ่งชุมชนออกเป็น 4 ขนาดคือ ชุมชนขนาดใหญ่บ้าน, ชุมชนขนาดตำบล, ชุมชนขนาดอำเภอ และชุมชนขนาดเมือง

ตารางที่ 2.1 ขนาดของชุมชน จำแนกตามจำนวนหน่วยที่อยู่อาศัยและจำนวนประชากร

ขนาดชุมชน	รายการเปรียบเทียบ	จำนวนหน่วยที่อยู่อาศัย (หน่วย)	จำนวนประชากร (คน)
หมู่บ้าน		400 (300 - 500)	2,000 (1,500 - 2,500)
ตำบล		1,600 (1,200 - 2,000)	8,000 (6,000 - 10,000)
อำเภอ		4,800 (3,600 - 6,000)	24,000 (18,000 - 30,000)
เมือง		14,500 (10,800 - 18,000)	72,000 (54,000 - 90,000)

ที่มา: การเคหะแห่งชาติ, 2529: 1-1

ข. ความหนาแน่นของชุมชน ซึ่งความหนาแน่นในครัวเรือน ใช้ขนาดเฉลี่ย 1 ครอบครัวย่อยต่อ 5 คน โดยความหนาแน่นของชุมชน จำแนกตามทำเลที่ตั้งมีหลักเกณฑ์ดังตารางที่ 2.2

ค. อัตราส่วนการใช้ที่ดิน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ความหนาแน่นของชุมชน จำแนกตามทำเลที่ตั้งโครงการเคหะชุมชน และสัดส่วนพื้นที่ จำแนกตามลักษณะการใช้ที่ดินในที่ดินที่แปลง

มาตรฐาน	ในเขตเมือง	ชานเมือง	นอกเมือง
1. ความหนาแน่นของชุมชน	สูง 10 - 30 ครอบครัวย่อย/ไร่	กลาง 8 - 20 ครอบครัวย่อย/ไร่	ต่ำ 3 - 10 ครอบครัวย่อย/ไร่
2. อัตราส่วนการใช้ที่ดิน แบ่งเป็น 3 ส่วน			
2.1 ที่ดินสำหรับถนน, ที่โล่ง, ทางเท้า, สนามเด็กเล่น	17 - 22%	17 - 22%	17 - 22%
2.2 ที่ดินสำหรับองค์ประกอบอื่นๆ	8 - 18%	8 - 18%	8 - 18%
2.3 ที่ดินสำหรับที่อยู่อาศัย	60 - 70%	60 - 70%	60 - 70%
2.3.1 อาคารชุดผู้มีรายได้น้อย	15%		
2.3.2 อาคารชุดผู้มีรายได้น้อยปานกลาง	50%		
2.3.3 อาคารชุดผู้มีรายได้น้อย	35%		
2.3.4 บ้านแฝดผู้มีรายได้น้อย		15%	
2.3.5 บ้านแฝดผู้มีรายได้น้อยปานกลาง		50%	50%
2.3.6 บ้านแฝดผู้มีรายได้น้อย		35%	35%
2.3.7 บ้านเดี่ยวรายได้น้อย			15%

ง. องค์ประกอบของชุมชน แบ่งตามขนาดของชุมชนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 องค์ประกอบของชุมชน

มาตรฐาน	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง
1. จำนวนหน่วย	400 หลังคาเรือน (300 - 500)	1,600 หลังคาเรือน (1,200 - 2,000)	4,800 หลังคาเรือน (3,600 - 6,000)	14,440 หลังคาเรือน (10,800 - 18,000)
2. จำนวนประชากร	2,000 คน	8,000 คน	24,000 คน	72,000 คน
3. สาธารณูปการ				
3.1 ย่านพาณิชยกรรม	●	●	●	●
3.2 สถานบริการทารก/อนุบาล	●	●	●	●
3.3 สำนักงานบริหารชุมชน	●	●	●	●
3.4 ศูนย์ชุมชน	●	●	●	●
3.5 สถานบริการอนามัย	●	●	●	●
3.6 บริการสื่อสาร	●	●	●	●
3.7 สวนสาธารณะ		●	●	●
3.8 สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ		●	●	●
3.9 สถานศึกษา		●	●	●
3.10 ศูนย์ประกอบอาชีพ			●	●
3.11 บริการขนส่งมวลชน			●	●

หมายเหตุ: ในกรณีที่ชุมชนอยู่ใกล้เคียงกับบริการสาธารณูปการ อาจไม่จำเป็นต้องกำหนดสิ่งสาธารณูปการเหล่านั้นได้ แต่ทั้งนี้จะต้องพิจารณาถึงความต้องการในอนาคตด้วย ซึ่งอาจต้องเตรียมที่ดินไว้บางส่วนตามความเหมาะสม

จ. การสาธารณูปการและมาตรฐาน สิ่งสาธารณูปการที่จำเป็นในชุมชนได้แก่

1. บริการพาณิชยกรรม แบ่งตามขนาดของชุมชนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 องค์ประกอบชุมชนด้านบริการพาณิชยกรรม

บริเวณพาณิชยกรรม	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง
1. ร้านค้าย่อย	●	●	●	●
2. ตลาดสด		●	●	●
3. ศูนย์การค้า			●	●
4. สาธารณาคาร				●
รวมเนื้อที่	1 ไร่	4 ไร่	12 ไร่	36 ไร่

ที่มา: การเคหะแห่งชาติ, 2529: 2-1

2. สถานศึกษา

ตารางที่ 2.5 องค์ประกอบชุมชนด้านสถานศึกษา

ขนาดชุมชน	ร.ร.อนุบาล			ร.ร.ประถม 1 - 7			ร.ร.มัธยมต้น			ร.ร.มัธยมปลาย			ร.ร.อาชีวะ		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
หมู่บ้าน	1	0.5	0.5	1	5.5	5.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตำบล	4	0.5	2	2	5.5	11	1	8	8	-	-	-	-	-	-
อำเภอ	12	0.5	6	3	8	24	2	9	18	-	-	-	-	-	-
เมือง	36	0.5	18	9	8	32	6	9	54	2	9	18	2	9	18

หมายเหตุ: A แทนจำนวนโรงเรียน

B แทนจำนวนเนื้อที่โรงเรียน 1 แห่ง

C แทนเนื้อที่สถานศึกษา(ไร่)

ชุมชนขนาด 2 หมู่บ้าน มีโรงเรียนประถม 1 โรงเรียน

3. สำนักงานบริหารชุมชน เนื้อที่ 1.00 ตารางเมตรต่อครอบครัว ประกอบด้วย

ตารางที่ 2.6 องค์ประกอบชุมชนด้านสำนักงานบริหารชุมชน

การบริการชุมชน	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง
1. บ่อขยะ	●	●	●	●
2. สัญญาณแจ้งอัคคีภัย	●	●	●	●
3. สำนักงานดูแลชุมชน	●	●	●	●
4. สถานีตำรวจ	■	■	●	●
5. สถานีดับเพลิง	■	■	●	●
6. หน่วยงานบริหารของทางราชการ	■	■	■	●
รวมเนื้อที่	0.25 ไร่	1 ไร่	3 ไร่	9 ไร่

4. บริการสื่อสาร แบ่งตามขนาดของชุมชนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 องค์ประกอบชุมชนด้านบริการสื่อสาร

บริการสื่อสาร	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง
1. โทรศัพท์สาธารณะ	●	●	●	●
2. ตู้ไปรษณีย์	●	●	●	●
3. * ที่ทำการไปรษณีย์สาขา	■	■	●	●

หมายเหตุ: * ที่ทำการไปรษณีย์สาขา

- ชุมชนขนาด "อำเภอ" อาจใช้เนื้อที่บริเวณพาณิชย์ยกรรมได้ โดยใช้เนื้อที่ประมาณ 2 คูหาของอาคารพาณิชย์ หรือประมาณ 80 ตารางเมตร

- ในชุมชนขนาด “เมือง” ต้องใช้เนื้อที่ไม่น้อยกว่า 1 ไร่
- 5. ศูนย์ชุมชน เพื่อการประชุมและงานชุมชนอื่นๆ สำหรับผู้อาศัยในชุมชน เช่น งานแต่งงาน ฯลฯ มีห้องสมุด สโมสร และสถาบันวัฒนธรรมอื่นๆ เป็นต้น
  - ก. ชุมชนขนาด “หมู่บ้าน” อาจรวมอยู่กับสำนักงานบริหารชุมชนได้
  - ข. ชุมชนขนาด “ตำบล” ขึ้นไป ต้องจัดอาคารสำหรับศูนย์ชุมชนโดยเฉพาะ อาจรวมอยู่ในบริเวณสวนสาธารณะได้
- 6. สถานบริการอนามัย แบ่งตามขนาดของชุมชนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.8 องค์ประกอบชุมชนด้านสถานบริการอนามัย

สถานบริการอนามัย	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง	หมายเหตุ
1. สำนักงานแพทย์	●	●	●	●	ข้อ 1,2,3
2. ทันตแพทย์	●	●	●	●	เขตพื้นที่สวน
3. ร้านขายยา	●	●	●	●	พาณิชย์กรรม
4. * สถานีอนามัยชั้น 2		●	●	●	
5. * สถานีอนามัยชั้น 1			●	●	
6. ** โรงพยาบาล 50 เตียง				●	1,000คน / เตียง

หมายเหตุ: * เนื้อที่สำหรับสถานีอนามัยชั้น 1 และชั้น 2 ประมาณ 2 ไร่

** เนื้อที่สำหรับโรงพยาบาลขนาด 50 เตียง ประมาณ 30 ไร่

- 7. สวนสาธารณะ ชุมชนขนาด “ตำบล” ขึ้นไปต้องจัดให้มีที่ว่างสำหรับสวนสาธารณะ ประมาณเนื้อที่ 10 ตารางเมตรต่อครอบครัว ประกอบด้วย
  - ก. ลานจอดรถสาธารณะ
  - ข. บริเวณที่พักผ่อนยามว่างหรือจัดงานรื่นเริงและใช้ประโยชน์อื่นของชุมชน
  - ค. สนามเด็กเล่น
  - ง. ทางเท้าและถนนติดต่อภายในสวนสาธารณะ
- 8. สนามกีฬาและสถานพักผ่อนหย่อนใจ ชุมชนขนาด “ตำบล” ขึ้นไป ต้องจัดให้มีที่ว่างสำหรับสนามกีฬา สนามกีฬาบางอย่างอาจรวมอยู่กับสนามของโรงเรียนได้ ซึ่งประกอบด้วย
  - ก. สนามฟุตบอล 1 สนาม
  - ข. สนามบาสเกตบอล 1 สนาม
  - ค. สนามแบดมินตัน 2 สนาม
  - ง. สนามเทนนิส 2 สนาม

ชุมชนขนาด “อำเภอ” ขึ้นไป ต้องจัดให้มีโรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นด้วย

9. ศูนย์ประกอบอาชีพ ชุมชนขนาด “อำเภอ” และขนาด “เมือง” ควรเว้นที่ไว้เพื่ออุตสาหกรรมเบาประมาณ 5% ของที่ดินทั้งหมด ลักษณะของประเภทอุตสาหกรรมที่ควรจัดให้มีขึ้นในชุมชน ได้แก่ อุตสาหกรรมตัดเย็บ การหัตถกรรม การประดิษฐ์ ฯลฯ

10. บริการขนส่งมวลชน ชุมชนขนาด “อำเภอ” ขึ้นไปควรจัดให้มีระบบขนส่งมวลชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อยู่อาศัยทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชน อันได้แก่ ที่จอดรถประจำทางและสถานีขนส่ง เป็นต้น สถานีขนส่งควรจัดให้อยู่ห่างจากจุดเชื่อมของถนนภายในชุมชนกับถนนติดต่อภายนอกชุมชนไม่น้อยกว่า 45.00 เมตร

11. สนามเด็กเล่นและที่โล่งสาธารณะ นอกจากสวนสาธารณะแล้ว ต้องจัดให้มีเนื้อที่ไม่ต่ำกว่า 160 ตารางเมตร ซึ่งคิดเป็นแปลงเดียวกัน และมีส่วนแคบสุดไม่ต่ำกว่า 15.00 เมตร ในทุกชุมชนขนาดหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นที่เปิดโล่งและสนามเด็กเล่น

จ. การสาธารณูปโภคและมาตรฐาน สิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็นในชุมชนได้แก่ ถนน, ทางเท้า, ทางจักรยาน, การกำจัดน้ำเสีย, ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์, การระบายน้ำฝน ฯลฯ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ถนน เพื่อให้มีการจราจรที่ปลอดภัย และเพียงพอต่อการสัญจรของรถยนต์และคนเดินเท้า ต้องมีที่ระบายน้ำฝน มีเนื้อที่กว้างพอสำหรับปลูกต้นไม้ให้ร่มเงา ติดตั้งเสาไฟ และอาจจอดรถบนที่จำเป็นบางแห่งได้

ตารางที่ 2.9 ถนนแบ่งตามความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยสำหรับชุมชนขนาดต่างๆ

มาตรฐานถนน		หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง
ถนนสายเอก	1. ทางจราจร	10.00 เมตร	12.00 เมตร	15.00 เมตร	18.20 เมตร
	2. ทางเท้า(ข้างละ)	2.50 เมตร	2.50 เมตร	3.00 เมตร	3.00 เมตร
	3. เกาะกลาง	-	-	-	1.80 เมตร
	4. ความเร็วรถ	45 กิโลเมตร/ชั่วโมง	45 กิโลเมตร/ชั่วโมง	55 กิโลเมตร/ชั่วโมง	55 กิโลเมตร/ชั่วโมง
	5. ความลาด	5%	5%	5%	5%
	6. ความยาว	←	800 - 1,600 เมตร	→	1,600 เมตรขึ้นไป
	7. ความกว้าง	15.00 เมตร	17.00 เมตร	20.00 เมตร	26.00 เมตร
ถนนสายรอง	1. ทางจราจร	8.00 เมตร	10.00 เมตร	11.00 เมตร	13.00 เมตร
	2. ทางเท้า(ข้างละ)	2.00 เมตร	2.00 เมตร	2.50 เมตร	2.50 เมตร
	4. ความเร็วรถ	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง
	5. ความลาด	5%	5%	5%	5%
	6. ความยาว	←	200 - 800 เมตร		→
	7. ความกว้าง	12.00 เมตร	14.00 เมตร	16.00 เมตร	18.00 เมตร

ตารางที่ 2.9 ถนนแบ่งตามความสำคัญและประโยชน์ใช้สอยสำหรับชุมชนขนาดต่างๆ(ต่อ)

มาตรฐานถนน	หมู่บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เมือง	
ถนนสายย่อย	1. ทางจราจร	6.00 เมตร	6.00 เมตร	6.00 เมตร	6.00 เมตร
	2. ทางเท้า(ข้างละ)	1.50 เมตร	1.50 เมตร	1.50 เมตร	1.50 เมตร
	4. ความเร็วรถ	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง	40 กิโลเมตร/ชั่วโมง
	5. ความลาด	6%	6%	6%	6%
	6. ความยาว	← 100 - 200 เมตร			→
	7. ความกว้าง	9.00 เมตร	9.00 เมตร	9.00 เมตร	9.00 เมตร

หมายเหตุ: ให้มีความกว้างเท่ากับถนนสายย่อย แต่ความยาวของถนนต้องไม่เกิน 120 เมตร แต่ต้องมีที่กั้นบรรทัดอย่างน้อย 7.00 เมตร หรือที่จอดรถในลักษณะอื่นๆที่เหมาะสม

2. เครื่องอุปกรณ์ติดตั้งบนถนน

ก. เครื่องหมายจราจร เพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการจัดการจราจร ขนาดของเครื่องหมายจราจรถือตามมาตรฐานของตำรวจจราจรและกรมทางหลวง

ข. ไฟถนน บริเวณที่ควรให้แสงสว่างได้แก่ ถนนทั่วไป สีแยก สะพาน และสะพานลอย โดยการติดตั้งเสาไฟจะต้องสว่างในเวลากลางคืนและดูไม่กะกะในเวลากลางวัน และความเข้มของการส่องสว่างในย่านที่พักอาศัยจะต้องต่ำกว่าไฟถนนทั่วไปและย่านการค้า

ค. หัวจ่ายดับเพลิง ต้องติดตั้งให้เพียงพอในบริเวณที่มีความจำเป็น เช่น พื้นที่พักอาศัย พื้นที่พาณิชย์กรรม เป็นต้น ต้องจัดให้มีทุกขนาดชุมชน

ง. สัญญาณแจ้งอัคคีภัย ต้องจัดให้มีในบริเวณที่เห็นได้ชัดและสะดวก

จ. ตู้ไปรษณีย์ ต้องจัดให้มีการติดตั้งตู้ไปรษณีย์ทุกขนาดชุมชน

ฉ. ป้ายชื่อถนนและซอย ต้องจัดให้มีทุกหัวถนน ทุกทางแยก และทุกทางเข้าให้ติดตั้งขนานกับถนนหรือซอยนั้นๆซอย โดยความสูงของป้ายต้องไม่เกิน 250 เซนติเมตร และต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร ตลอดจนเลขที่บ้านติดตั้งในที่ซึ่งมองเห็นได้ชัดเจน

3. ที่จอดรถ ต้องจัดให้มีเพียงพอกับผู้อยู่อาศัยและผู้มาเยี่ยมเยียน โดยไม่รบกวนการจราจรทั่วไปของชุมชน โดยอาคารชุดของผู้มีรายได้น้อย ต้องมีที่จอดรถ 1 คันต่อที่อยู่อาศัย 10 หน่วย ที่จอดรถ 1 คัน ต้องมีขนาดไม่น้อยกว่า 2.60 x 4.90 เมตร

2.2 กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

ก. ข้อกำหนดการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร(กระทรวงมหาดไทย, คณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน, 2517)

1. หมวด 2 ขนาดและเนื้อที่ดินที่ทำการจัดสรร

ข้อ 7 ขนาดของที่ดินจัดสรร แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

(1) ขนาดเล็ก จำนวนแปลงย่อยเพื่อจัดจำหน่ายไม่เกิน 99 แปลง หรือ เนื้อที่ทั้งโครงการต่ำกว่า 19 ไร่

(2) ขนาดกลาง จำนวนแปลงย่อยเพื่อจัดจำหน่ายตั้งแต่ 100 - 499 แปลง หรือเนื้อที่ทั้งโครงการ 19 - 100 ไร่

(3) ขนาดใหญ่ จำนวนแปลงย่อยเพื่อจัดจำหน่ายตั้งแต่ 500 แปลง หรือ เนื้อที่ทั้งโครงการเกินกว่า 100 ไร่

2. หมวด 3 ข้อกำหนดเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการสาธารณสุข

ข้อ 12 การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

3. หมวด 5 ข้อกำหนดเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการคมนาคม การจราจร และความปลอดภัย

ข้อ 15 ความกว้างของหน้าที่ดินแปลงย่อยในโครงการแต่ละแปลงที่ติดถนน สำหรับใช้เป็นทางเข้าออกของรถยนต์ต้องไม่น้อยกว่า 4.00 เมตร

ข้อ 16 ขนาดของถนนที่ต้องจัดให้มีการจัดสรรที่ดินแต่ละโครงการให้มีความกว้างของเขตทาง และผิวจราจรเป็นสัดส่วนกับจำนวนที่ดินแปลงย่อย ดังนี้

(1) ถนนที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อยไม่เกิน 100 แปลงหรือไม่เกิน 19 ไร่ ความกว้างเขตทางไม่ต่ำกว่า 8.00 เมตร ความกว้างของผิวจราจรไม่ต่ำกว่า 6.00 เมตร

(2) ถนนที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 100 - 299 แปลง หรือเนื้อที่ 19 - 50 ไร่ ความกว้างของเขตทางไม่ต่ำกว่า 12.00 เมตร ผิวจราจรไม่ต่ำกว่า 8.00 เมตร

(3) ถนนที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อยตั้งแต่ 300 - 499 แปลง หรือเนื้อที่เกินกว่า 50 ไร่ แต่ไม่เกิน 100 ไร่ ต้องมีความกว้างของเขตทางไม่ต่ำกว่า 16.00 เมตร โดยมีความกว้างของผิวจราจร ไม่ต่ำกว่า 12.00 เมตร

ข้อ 18 ถนนแต่ละสายให้มีความยาวจากทางแยกหนึ่งถึงอีกทางแยกหนึ่งไม่เกิน 300 เมตร และไม่ควรถูกให้เป็นแนวตรงยาวเกินกว่า 600 เมตร ถนนที่เป็นถนนปลายตัน ต้องจัดให้มีที่กั้นรถทุกระยะไม่เกิน 100 เมตร

ข้อ 19 ที่จอดรถระหว่างผิวจราจรกับทางเท้าให้มีความกว้างไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ให้จัดตลอดความยาวด้านหน้าที่ดินแปลงย่อยประเภทอาคารพาณิชย์เว้นแต่กรณีที่ดินติดกับเขตห้ามปลูกสร้างอาคารริมทางหลวง ให้ใช้เขตห้ามปลูกสร้างอาคาร เป็นที่จอดรถได้

ข้อ 20 ทางเดินและทางเท้า

(1) ถนนด้านที่ใช้เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อยที่ทำการจัดสรรที่ดิน เพื่อที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ต้องจัดให้มีทางเดินและทางเท้ามีความกว้างไม่ต่ำกว่า 60 ซม. ตลอดความยาวของถนนโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง ในกรณีที่เป็นทางเดินและทางเท้ายกระดับ ขอบทางเดินและทางเท้าต้องเป็นคันทินสูงระหว่าง 12 – 15 ซม. และเพื่อประโยชน์ในการสัญจร หรือเพื่อความปลอดภัยจุดที่เป็นทางเข้าออกสู่ที่ดินแปลงย่อยให้ลดคันทินลงโดยทำเป็นทางลาดให้รถยนต์เข้าออกได้ แต่ให้รักษาระดับทางเดินและทางเท้าให้สูงเท่าเดิม ทางเดินและทางเท้าส่วนที่เป็นทางเข้าออกนี้ทำให้เป็นผิวจราจร เช่นเดียวกับข้อ 21.3

ข้อ 21 ระดับความสูงของหลังถนน

(1) ต้องสอดคล้องกับระบบการระบายน้ำในบริเวณการจัดสรรที่ดิน

(2) ต้องจัดทำให้ได้ระดับและมาตรฐานที่สอดคล้องกับถนนที่ต่อเนื่อง

ข้อ 22 ความลาดชันและทางเลี้ยว

(1) ความลาดชันผิวจราจรทุกจุดต้องไม่เกิน 7 ส่วนต่อทศวรรษ 100 ส่วน

(2) ทางเลี้ยวหรือทางบรรจบกันต้องไม่เป็นมุมแหลมเล็กกว่า 60 องศา

และในกรณีทางเลี้ยวที่ห่างกันน้อยกว่า 37.00 เมตร ต้องเป็นมุมป้านไม่เล็กกว่า 120 องศา

ข้อ 25 ให้ติดตั้งป้ายสัญญาณจราจรและอุปกรณ์สะท้อนแสงไฟให้เห็นได้ชัดเจน จุดที่เป็นเกาะกลางถนน วงเวียน ทางแยก ร่อง หรือสันนูนขวางถนน ทุกแห่ง

ข้อ 27 ต้องจัดให้มีระบบไฟส่องสว่าง และต้องติดตั้งหัวดับเพลิงให้เป็นไปตามมาตรฐานของการประปานครหลวง

3. หมวด 7 ข้อกำหนดเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการผังเมือง

ข้อ 31 การใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตผังเมืองให้อยู่ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

4. หมวด 8 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการอื่นที่จำเป็นต่อการรักษาสภาพแวดล้อม

ข้อ 32 สวน สนามเด็กเล่น สนามกีฬา โดยคำนวณจากพื้นที่จัดจำหน่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ทั้งนี้ไม่ให้แบ่งแยกออกเป็นแปลงย่อยหลายแห่ง เว้นแต่เป็นการกันพื้นที่แต่ละแห่งไว้ไม่ต่ำกว่า 1 ไร่ โดยจะต้องมีขนาดและรูปแปลงที่เหมาะสม สะดวกแก่การใช้สอย

5. หมวด 10 ข้อกำหนดสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะตามที่จำเป็น

ข้อ 45 ผู้จัดสรรที่ดินต้องจัดและปรับปรุงพื้นที่บริเวณโครงการจัดสรรที่ดิน เพื่อใช้เป็นสาธารณูปโภคและบริการสาธารณะตามที่จำเป็นดังนี้

(1) ผู้จัดสรรต้องกันพื้นที่และจัดทำสนามกีฬาและสวนสาธารณะสำหรับพักผ่อนหย่อนใจจำนวน 1 แห่ง โดยคำนวณร้อยละ 5 ของพื้นที่จัดจำหน่าย

(2) การกันพื้นที่และจัดทำสนามกีฬาและสวนสาธารณะ จะต้องอยู่บริเวณศูนย์กลางของที่ดิน จะต้องมียูปร่างและขนาดที่เหมาะสม และไม่อนุญาตให้แบ่งแยกออกเป็นแปลงย่อยหลายแห่ง เว้นแต่เป็นการกันพื้นที่แต่ละแห่งไว้เกินกว่า 3 ไร่

(3) กรณีจัดแบ่งที่ดินเป็นแปลงย่อยมีจำนวน 100 แปลงถึง 200 แปลง จะต้องจัดให้มีพื้นที่ไว้เพื่อ

(ก) ใช้เป็นสนามเด็กเล่น 1 แห่ง มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 0.5 ไร่

(ข) ใช้ตั้งโรงเรียนอนุบาล 1 แห่ง มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 0.5 ไร่

(ค) ใช้ตั้งร้านค้าย่อย 1 แห่ง มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 400 ตาราง

เมตร

ถ้าเกิน 200 แปลง จะต้องจัดให้มีพื้นที่ไว้เพื่อบริการสาธารณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นทุก 200 แปลง ถ้าเกินกึ่งหนึ่งให้ถือเป็น 200 แปลง

ข. กฎกระทรวง ฉบับที่ 414 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

การพิจารณาเรื่องระดับชุมชน(สำนักผังเมือง, 2542) มีรายละเอียดที่จะพิจารณา ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวางผัง

ข้อ 2 ส่งเสริมการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม ให้สอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน โดยมีศูนย์ชุมชนเพื่อให้บริการต่างๆ ที่จำเป็น

ข้อ 4 พัฒนาการบริการทางสังคม การสาธารณสุขปโภค และสาธารณูปการให้เพียงพอ และได้มาตรฐาน

ค. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ของสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ(ที่มา: <http://asa.or.th>)

1. ทางสัญจร

ก. ทางสัญจรซึ่งมีพื้นที่ต่างระดับที่มีความสูง 10 เซนติเมตรขึ้นไป และไม่มีทางลาดให้มีพื้นผิวต่างระดับ(สำหรับคนพิการทางการมองเห็น) ขนานไปกับขอบของพื้นต่างระดับนั้น โดยให้พื้นผิวต่างสัมผัสมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร

ข. ทางเท้าและทางเดินสาธารณะทั้งภายในและภายนอกอาคาร ให้มีพื้นผิวสัมผัสขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร อยู่บนทางเดินนั้นโดยให้ทอดตัวไปตามความยาว

ของเส้นทาง ทั้งนี้เพื่อแสดงส่วนของทางเดินที่ชัดเจนโดยไม่มีสิ่งกีดขวาง

2. ทางเท้า

ก. พื้นทางเท้าต้องเรียบ

ข. ท่อระบายน้ำให้มีฝาปิดสนิท ถ้าเป็นชนิดตะแกรงต้องมีซี่หรือรูเล็กขนาดกว้างไม่เกิน 1.3 เซนติเมตร

ค. หากมีสิ่งกีดขวางที่จำเป็นบนทางเท้า เช่น ลวดชิง เสาไฟฟ้า บ้ายบอกทาง ตู้ไปรษณีย์ ตู้โทรศัพท์หรือต้นไม้ ให้จัดอยู่ในแนวเดียวกันและทำพื้นผิวสัมผัสให้คนพิการทางการมองเห็นทราบก่อนถึงสิ่งกีดขวางนั้น

ง. อุปกรณ์บังแดดฝนของอาคารริมทางเท้า ขณะใช้งานให้อยู่ในระดับสูงจากพื้น 2.00 เมตร และอุปกรณ์สำหรับยึดหรือชั่วคราวและต้องไม่อยู่ในทางเท้า

จ. ให้มีทางลาดจากทางเท้าลงสู่พื้นถนนบริเวณทางข้ามถนน ทางแยก หรือถนนซอยและตรงเกาะกลางถนนและทำพื้นผิวต่างสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็น ทางลาดนี้ต้องมีความลาดเอียง 1 : 12

ฉ. ทางข้ามถนนที่ไม่มีสัญญาณไฟจราจร และมีพื้นผิวที่ต่างระดับกันให้ทาสีให้เห็นชัด โดยสีที่ใช้มีความคมชัดตัดกับสีพื้นผิวเดิม

2.3 แนวคิดในการกำหนดมาตรฐานที่อยู่อาศัยของต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 ประเทศ

ก. ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษ มีความต้องการที่จะศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อประเมินคุณภาพที่อยู่อาศัยประเภท Social Housing ในประเทศอังกฤษ โดยจะมีการประเมินทวนในเรื่องของ quality, performance และ value ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกของที่อยู่อาศัย และหาความเหมาะสมในการพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพที่อยู่อาศัย พร้อมกันนี้เขาต้องการที่จะพัฒนารอบเบื้องต้น ให้เครื่องชี้วัดที่ถูกรับรองสามารถนำมาพัฒนาให้เหมาะสมกับการลงทุนและสอดคล้องกับข้อกำหนดของกฎหมายต่างๆ โดยการศึกษานี้จำแนกงานออกเป็น 3 ส่วนหลักคือ Desk research, Interviews with key players, Analysis of existing methodologies โดยเป้าหมายของระบบ ไม่ใช่เป็นการกำหนดการพัฒนามาตรฐานขั้นต่ำแต่ต้องการนำไปใช้ในการชี้ถึง Bottom line โครงการต่างๆ (Department of the Environment, 1997: 1-6)

เครื่องชี้วัดคุณภาพที่อยู่อาศัยในประเทศอังกฤษ (HQI) เป็นเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโครงการที่อยู่อาศัย จำแนกได้เป็น 4 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

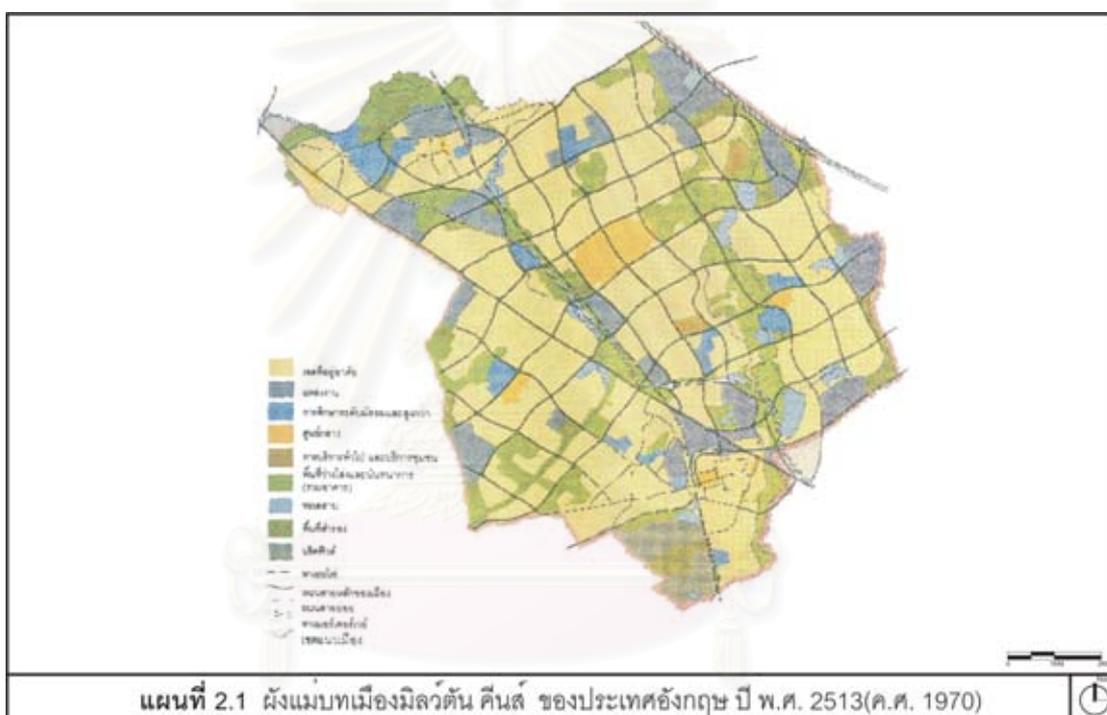
ตารางที่ 2.10 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโครงการที่อยู่อาศัย

ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดย่อย	รายละเอียด	ตัวชี้วัดย่อย	รายละเอียด
ทำเลที่ตั้งโครงการ	Support Services	ระยะห่างจากศูนย์กลางสาธารณสุข	Play and Leisure	ระยะห่างจากสนามเด็กเล่น
		ระยะห่างจากร้านอาหาร ภัตตาคาร		ระยะห่างจากสวนและที่โล่งสาธารณะ
	Retail	ระยะห่างจากร้านค้าย่อย	Public Transport	ระยะห่างจากสถานีรถประจำทาง, รถไฟ
		ระยะห่างจากที่ทำการไปรษณีย์	Luabilities	ระยะห่างจากศูนย์กำจัดขยะ
		ระยะห่างจากโทรศัพท์สาธารณะ		ระยะห่างจากแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม
ระยะห่างจากศูนย์การค้า		ระยะห่างจากแนวททางน้ำเสีย		
สิ่งกระทบทางสายตา, การวางผัง, ภูมิทัศน์	Visual Impact	ความเหมาะสมของโครงการกับสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร	Lay - Out	การจัดวางอาคารให้ป้องกันแสง
		ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของอาคารกับรูปแบบของถนน		จัดกลุ่มอาคารให้สอดคล้องภูมิประเทศ
		ความเหมาะสมในการติดตั้งไฟฟ้าอุปกรณ์ประดับถนน ป้ายชื่อถนน ป้ายบอกทิศทาง ที่นั่ง ม้านั่งยาว		จัดวางอาคารให้เหมาะสมกับทิศทางแสง
		ความเหมาะสมในการกำหนดตำแหน่งของสิ่งต่างๆภายนอกที่อยู่อาศัย เช่น กำแพง รั้ว ที่จอดรถ ดั้งขยะ มีเตอร์ไฟฟ้า ท่อระบายน้ำ		จัดวางกลุ่มอาคารให้สามารถใช้ประโยชน์จากสวนสาธารณะ ถนนและทางเท้า
		ความเหมาะสมในการกำหนดตำแหน่งของสิ่งต่างๆภายนอกที่อยู่อาศัย เช่น กำแพง รั้ว ที่จอดรถ ดั้งขยะ มีเตอร์ไฟฟ้า ท่อระบายน้ำ		การกำหนดรูปร่าง ขนาด ตำแหน่งพท. โฉง
ความยากง่ายในการเข้าถึง		การวางตำแหน่งดั้งขยะที่เหมาะสม		
พื้นที่เปิดโล่ง	Site security	ความชัดเจนของพื้นที่ครอบครอง	Private open space	การตกแต่ง, การเลือกชนิดของต้นไม้ในการจัดภูมิทัศน์
		การมีระบบรักษาความปลอดภัย		ปลูกต้นไม้ที่เหมาะสมกับภูมิอากาศ
		โครงข่ายเส้นทางภายในโครงการ		มีภูมิสถาปนิกที่มีประสบการณ์ออกแบบค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสวน
	Children's play	หน่วยที่พักอาศัยมีกำแพงป้องกันขโมย	Car parking	การตกแดง, การเลือกชนิดของต้นไม้ในการจัดภูมิทัศน์
		ออกแบบที่อยู่อาศัยถึงถึงครอบครัวที่มีเด็ก		ปลูกต้นไม้ที่เหมาะสมกับภูมิอากาศ
		สนามเด็กเล่นสำหรับเด็กอายุ 2 - 5 ปี		มีภูมิสถาปนิกที่มีประสบการณ์ออกแบบค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาสวน
		อยู่ไม่ห่างจากระยะสายตา(จากบ้าน)		
สนามเด็กเล่นสำหรับเด็กอายุ 5 - 12 ปี				
อย่างน้อย 1 แห่งต่อ 40 หน่วยที่อยู่อาศัย				
มีอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย				
เส้นทางและการเดินรถในโครงการ	Routes and movements	เส้นทางเชื่อมต่อกับเพื่อนบ้านโดยรอบ	Routes and movements	ทางเท้าสวนกลางมีการเชื่อมต่อชัดเจน
		ลำดับชั้นของเส้นทางมีความชัดเจน		มีแสงไฟที่เชื่อมต่อกับอาคารและจ่ายต่อการบำรุงรักษา
		ถนน, สถานี, ชื่ออาคารและหมายเลข		มีขอบถนนกันแบ่งระหว่างทางเท้ากับถนน
		ของแต่ละหน่วยที่อยู่ชัดเจน มองง่าย	Access to the unite	การใช้วัสดุ(ผิวสัมผัส, สี) ทำทางเท้า
		ยานพาหนะที่สงบ ควบคุมความเร็ว		ความกว้างของทางเท้า(กำหนดค่าต่ำสุด)
แยกเส้นทางยานพาหนะกับทางเดิน		ความชันของทางลาดชัน(กำหนดความชันของทางลาดสูงสุด)		
ระยะเข้าถึงของรถฉุกเฉินในระยะ 30 ม. จากประตูหน้า(เข้า-ออกโครงการ)				

ที่มา: Department of the Environment, 1997: 1- 6

1. การวางผังเมืองใหม่มิลวอลล์ตัน คินส์ ประเทศอังกฤษ

เมืองใหม่มิลวอลล์ตัน คินส์ มีขึ้นเพื่อจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ประชากรในนครลอนดอน และเมืองเปอร์มิงแฮม เพื่อกระจายอุตสาหกรรมออกจากเมืองสำคัญและส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของเมืองดังกล่าว โดยผังแม่บทมีการเชื่อมโยงระหว่างระบบขนส่งและการใช้ที่ดินเข้าด้วยกัน ซึ่งถนนสายหลักเป็นรูปแบบตาราง ที่ใช้ตัดผ่านการใช้ที่ดินแบบผสมเป็นระยะทางประมาณ 1 กม. จะตอบสนองการใช้ที่ดินที่กระจายตลอดทั่วจังหวัด มีการออกแบบที่อยู่อาศัยแหล่งงาน ตลอดจนระบบการจราจรและถนน เพื่อป้องกันปัญหาจราจรในชั่วโมงเร่งด่วน (การเคหะแห่งชาติ, กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม, ฝ่ายโครงการเมืองใหม่, ผู้แปล, 2541: 12)

ตารางที่ 2.11 สัดส่วนการใช้ที่ดินในผังแม่บทเมืองมิลวอลล์ตัน คินส์ ประเทศอังกฤษ

การใช้ที่ดินในผังแม่บท	พื้นที่(เฮกเตอร์)	ร้อยละ
1. ที่อยู่อาศัยรวม(รวมรร.ประถม,เขตกลางเมืองระดับรอง,พท.กลางแจ้ง)	3,690	41.5%
2. แหล่งงานรวม	1,060	12.0%
3. ศูนย์กลางเมืองมิลวอลล์ตัน คินส์(CMK)	160	2.0%
4. อื่นๆ(สาธารณูปโภคและสาธารณูปการนอกเขต CMK)	475	5.5%
5. ขอบเขตในการพัฒนาส่วนหนึ่งของบริคฟีลด์(Brickfields)จะอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานท้องถิ่นปีพ.ศ.2534/35	275	3.0%
6. ถนนและพื้นที่สำรอง	1,250	14.0%
7. สวนสาธารณะและพื้นที่ว่างโล่ง	1,970	22.0%
รวม	8880	100%

ตารางที่ 2.12 มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการและที่จอดรถในผังแม่บทเมืองมิลล์ตัน คีนส์

สาธารณูปการ	พื้นที่ (เฮกเตอร์)	จำนวน (คันต่อตร.ม.)	เวลา (นาที)	การเดินทาง	ระยะทาง (เมตร)
1.สาธารณูปการ	-	-	-	-	-
1.1 พื้นที่วางในชุมชน(ต่อประชากร 1,000 คน)	0.60	-	-	-	-
1.2 สนามเด็กเล่นประจำหมู่บ้าน(ต่อตาราง)	0.60	-	15	เดิน	-
1.3 สนามเด็กเล่นชุมชน(ต่อ 150 - 200 ครัวเรือน)	0.20	-	-	-	-
1.4 โรงเรียนระดับต้น(ต่ำกว่า 8 ปี อาจมีห้องสำหรับเด็กอ่อน)	0.80	-	-	ทั่วไป	500
1.4 โรงเรียนระดับกลาง(อายุ 8 - 12 ปี)	3.85	-	-	ทั่วไป	675
1.4 โรงเรียนระดับผสม(ต่ำกว่า 12 ปี อาจมีห้องเด็กอ่อน)	2.15	-	-	ทั่วไป	500
1.5 การบริการสาธารณะสุขในชุมชน	-	-	-	-	2000
1.6 ร้านค้าย่อย	-	-	-	-	500
1.7 ศูนย์บริการชุมชน(ต่อประชากร 1,000 คน)	0.75 - 1.0	-	-	-	500 - 800
2.มาตรฐานที่จอดรถ พ.ศ.2531 ของสภาจังหวัด	-	-	-	-	-
2.1 บริเวณร้านค้าย่อย, ร้านซูเปอร์สโตร์, สวนสาธารณะ	-	1:30	-	-	-
2.2 บริเวณบริการทางด้านการเงินและอาชีพ	-	1:20	-	-	-
2.3 บริเวณร้านอาหารและเครื่องดื่ม	-	1:25	-	-	-
2.4 ที่อยู่อาศัย	-	1:75	-	-	-
2.5 โรงเรียน(เท่ากับบุคลากรและที่จอดรถจักรยาน2คัน/5คน)	-	-	-	-	-
2.6 ศูนย์ชุมชน	-	1:10	-	-	-
2.7 โรงพยาบาล	-	1:20	-	-	-

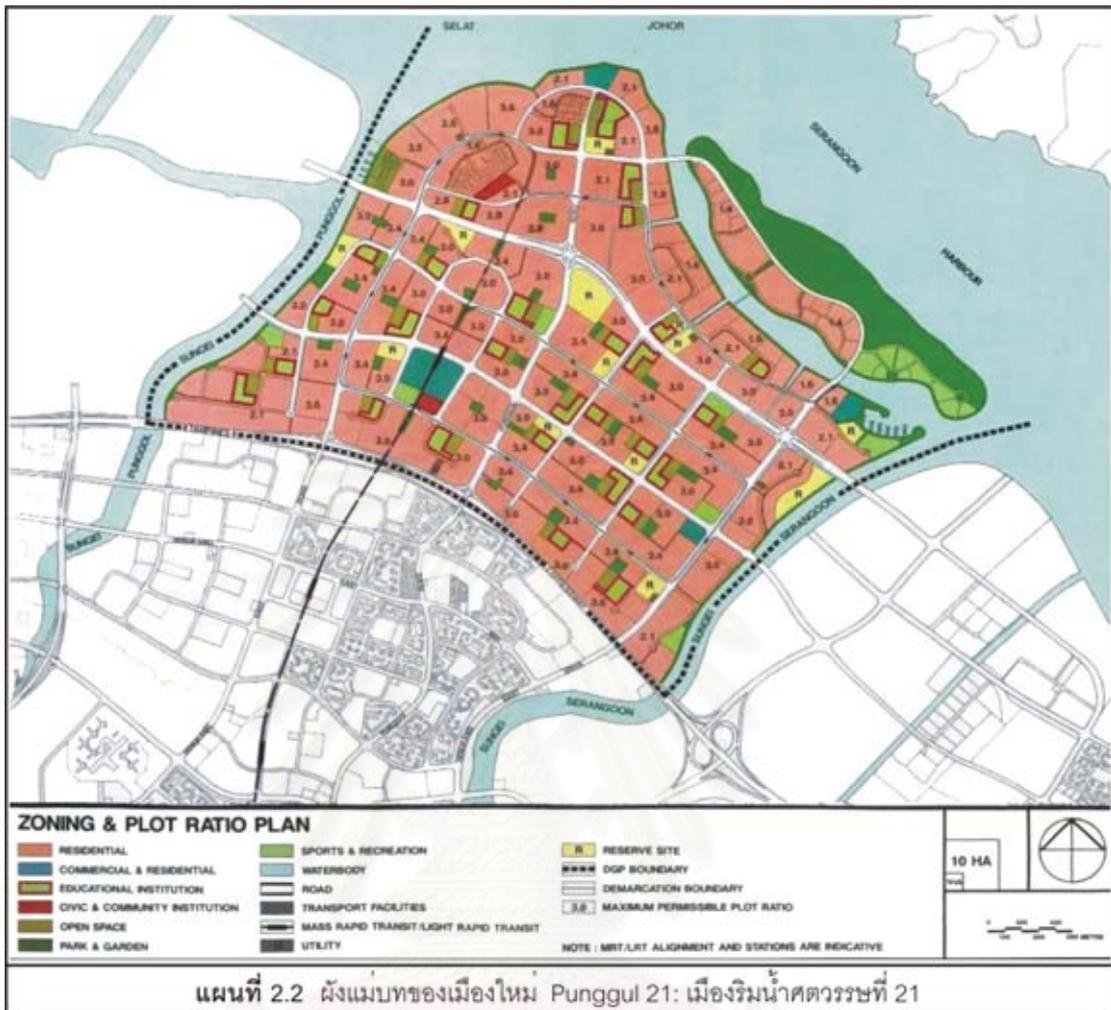
ที่มา: การเคหะแห่งชาติ, กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม, ฝ่ายโครงการเมืองใหม่, ผู้แปล, 2541: 207

ข. สิงคโปร์

แนวความคิดในการวางแผนพัฒนาเมืองใหม่ของประเทศสิงคโปร์ จะใช้แนวความคิด Neighborhood เป็นหลัก ประเทศสิงคโปร์นอกจากจะพัฒนาพื้นที่ที่สามารถรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นแล้ว ก็ยังไม่ลืมที่จะฟื้นฟูเมืองเก่าควบคู่กันไปด้วย(Yeh, H.K., 1975: 153)

1. การวางผังเมืองใหม่ Punggul 21 ประเทศสิงคโปร์

เป้าหมายหลักของการวางผังเมืองใหม่ Punggul 21 คือ การสร้างที่อยู่อาศัยที่มีความหลากหลายของประเภทที่อยู่อาศัย ที่อยู่อาศัยต้องมีเครือข่ายทั้งเส้นทางรถไฟ การคมนาคมและพื้นที่สวน ทุกครอบครัวจะต้องมีที่จอดรถและมีสวนบนหลังคา รวมถึงจะต้องมีศูนย์กลางในการทำกิจกรรมในชุมชนและเป็นศูนย์กลางในการบริการผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน ทั้งร้านค้า และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ(การเคหะแห่งชาติ, 2547: 7-10)

ตารางที่ 2.13 สัดส่วนการใช้ที่ดินของเมืองใหม่ Punggol 21

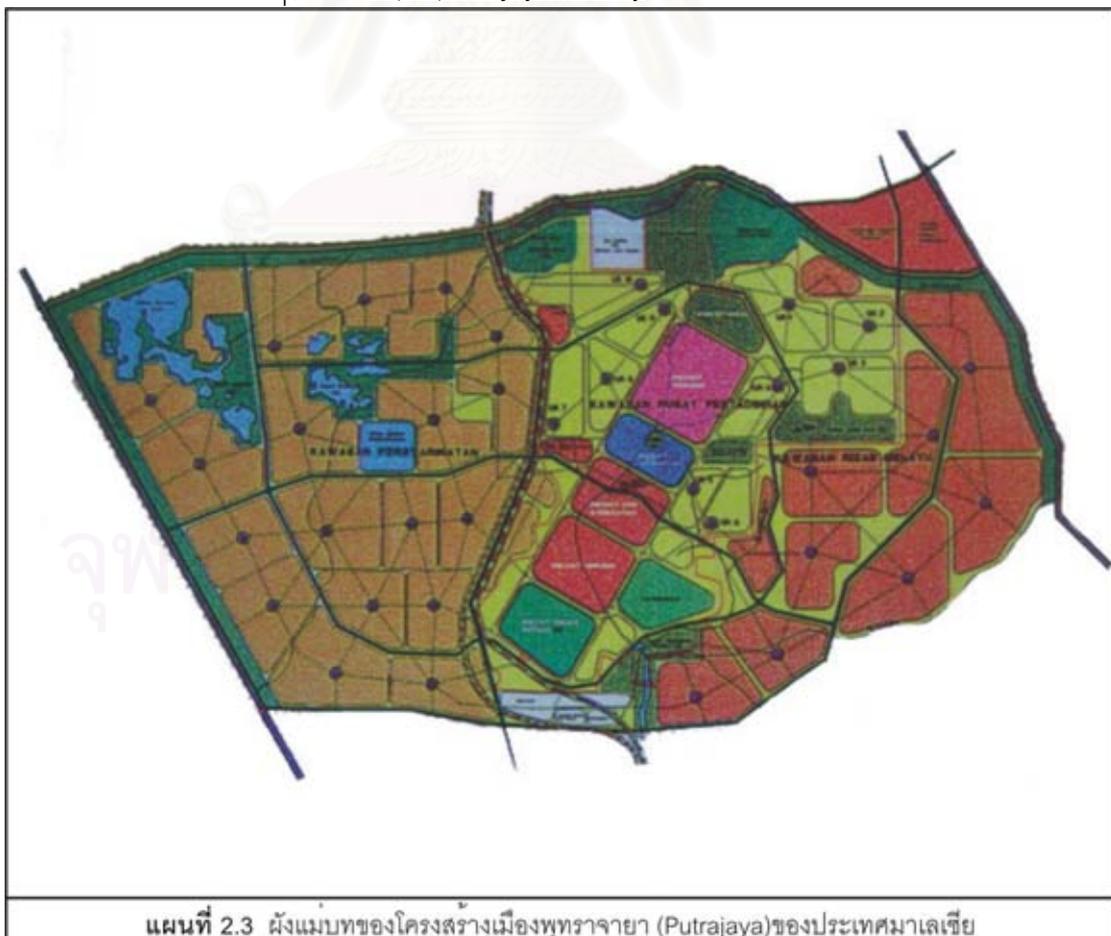
การใช้ที่ดินในผังแม่บท	ร้อยละของการใช้พื้นที่	ความหนาแน่น (คนต่อเฮกตาร์)
1. ศูนย์กลางเมือง ประกอบด้วย ร้านอาหาร, ตลาด, โรงภาพยนตร์, ห้างสรรพสินค้า, คลินิก, ที่จอดรถ เป็นต้น	4.7%	-
2. พื้นที่อยู่อาศัย ประกอบด้วย Public Housing 60%, Private Housing 30%, Condo 10%	51.4%	900.0
3. โรงเรียน	13.6%	-
4. สนามกีฬาและสถานที่พักผ่อน	4.6%	-
5. ศูนย์บริการชุมชน	9.3%	-
6. ถนน	16.4%	-
รวม	100%	900

ที่มา: การเคหะแห่งชาติ, 2547: 7-10

ค. ประเทศมาเลเซีย

การพัฒนาพุดจายาให้เป็นศูนย์กลางการบริหารรัฐบาลส่วนกลาง ซึ่งถือกำเนิดขึ้นเพื่อกระจายการพัฒนาสู่รอบนอกของที่ราบลุ่ม Klang เพื่อลดความหนาแน่นของการจราจรและเป็นด้านสิ่งแวดล้อมในเมืองกัลลาลัมเปอร์ พุดจายาจะสร้างภาพลักษณ์เป็นอุทยานนคร (Garden City) ที่มีความสมดุลและพัฒนาที่ยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ, สังคม, คุณธรรมและสิ่งแวดล้อม แนวความคิดส่งผลให้ลักษณะแผนผัง, ภูมิสถาปัตยกรรมและรูปแบบเมืองพุดจายามีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากเมืองอื่นๆ ทั้งหมด ผังโครงสร้างออกแบบเพื่อจัดที่อยู่อาศัยสำหรับประชากร 250,000 คน

โดยในพื้นที่ของเมืองพุดจายา มีการแบ่งพื้นที่ตามแนวเส้นตรงผ่านศูนย์กลางของเมือง โดยประกอบด้วย 6 พื้นที่หลัก คือ พื้นที่ส่วนราชการ, พื้นที่พาณิชย์, พื้นที่เทศบาลและวัฒนธรรม, พื้นที่พัฒนาแบบผสม(ที่อยู่, ย่านพาณิชย์, นันทนาการ, สถานที่พักผ่อน) พื้นที่สนามกีฬาและแหล่งนันทนาการ และพื้นที่พักอาศัย ในการออกแบบพื้นที่พักอาศัยใช้แนวคิดแบบชุมชนละแวกบ้าน (Neighborhood Concept) ในเมืองพุดจายามีทั้งสิ้น 15 หมู่บ้านโดยประกอบด้วย ศาลาอเนกประสงค์, คลินิก, โรงเรียนอนุบาล, ซูเหว่า, ระบบสาธารณูปโภค, สวนละแวกบ้านและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ(ที่มา: <http://putrajaya.net.my>)

แผนที่ 2.3 ผังแม่บทของโครงสร้างเมืองพุดจายา (Putrajaya)ของประเทศมาเลเซีย

ซึ่งในแนวคิดแบบชุมชนละแวกบ้าน ได้กำหนดหน่วยที่อยู่อาศัยที่เล็กที่สุดไว้ที่ 100 หน่วยที่อยู่อาศัย โดยกำหนดประกอบพื้นฐานไว้ดังนี้

1. ร้านค้า ร้านค้าหนึ่งร้านค้าต่อ 30 หน่วยหลังคาเรือน (เพิ่มลดประมาณ 10%)
2. สุเหร่า โดยมีขนาดแปลงที่ดิน 1.25 ไร่ต่อสุเหร่าหนึ่งแห่งต่อประชากร 800 คน
3. พื้นที่เอนกประสงค์ ประชากรตั้งแต่ 200 - 1,000 คน ต้องมีพื้นที่เอนกประสงค์ 1 แห่ง โดยขนาดแปลงที่ดินที่เล็กที่สุดมีขนาด 0.625 ไร่
4. พื้นที่เปิดโล่ง

ก. แปลงที่ดิน

- (1) จัดเตรียมพื้นที่ สนามเด็กเล่นสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน
- (2) ทำเลที่ตั้ง เช่น ต้องมีที่ว่างด้านหน้าของที่อยู่อาศัยแต่ละแปลง, ภายในโครงการต้องมีพื้นที่โล่งที่สามารถเข้าถึงพื้นที่เปิดโล่งในระยะ 500 เมตร, ต้องมีพื้นที่โล่งในจำนวนผู้อยู่อาศัยตั้งแต่ 500 - 2,000 คน

(3) สิ่งอำนวยความสะดวก ต้องจัดสนามเด็กเล่นไว้สำหรับเด็กเล่น ซึ่งรวมถึงเด็กก่อนวัยเรียนโดยมีองค์ประกอบ คือ สนามหญ้า บ่อทราย ต้นไม้ และอื่นๆ

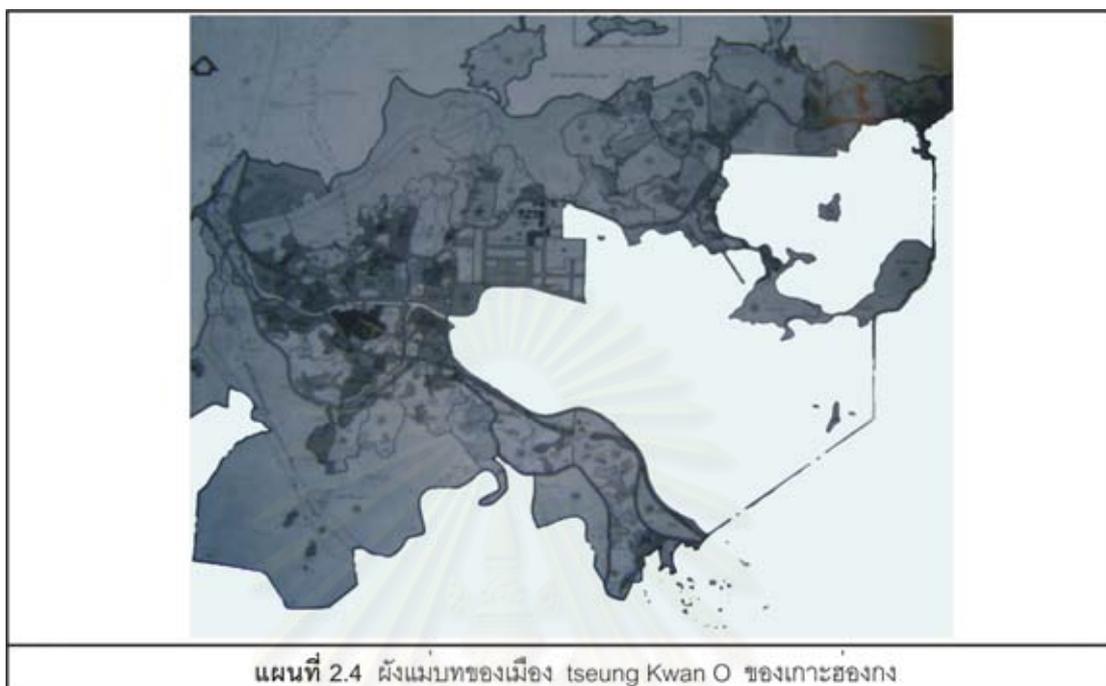
ข. สนามเด็กเล่น ขนาดแปลงที่ดินประมาณ 5 - 20 ไร่ หรือประมาณ 180 - 720 ตารางวา ต้องมีเครื่องเล่นในสนาม, ระยะห่างประมาณ 1,500 เมตร, แยกทางเดินอย่างชัดเจน

4. สถานศึกษา/โรงเรียนสอนศาสนา ประชากรจำนวน 2,500 คนต้องมีสถานพยาบาล 1 แห่ง โดยมีพื้นที่ประมาณ 0.5 ไร่
5. สถานบริการต่างๆ เช่น คลินิก สถานีตำรวจ สถานีดับเพลิง ไปรษณีย์ เป็นต้น
6. ถนนและตรอกซอย สามารถจำแนกถนนได้ 3 ส่วนหลัก คือ ถนนหลักกว้าง 19.8 เมตร ถนนทางเข้า 12.0 เมตร และถนนเข้าที่อยู่อาศัย 9.0 เมตร
7. พื้นที่จอดรถ ต้องมีพื้นที่จอดรถ 1 คันต่อ 4 หน่วยที่อยู่อาศัย

ง. เกาะฮ่องกง

เป้าหมายในการวางแผนพัฒนาเมืองใหม่และการพัฒนาฮ่องกง มาจาก 2 แนวความคิด คือ เมืองที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง(Self - Contained) และการพัฒนาที่สมดุล(Balanced development) หมายถึง การที่สมาชิกของชุมชนที่มีสถานภาพและทักษะทางเศรษฐกิจและสังคมหลากหลายสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างกลมกลืนกันถ้วน (การเคหะแห่งชาติ, กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม, ฝ่ายโครงการเมืองใหม่, ผู้แปล, 2541: 12)

1. การวางผังเมืองใหม่ Tseung Kwan O เกาะฮ่องกง

ตารางที่ 2.14 สัดส่วนการใช้ที่ดินในผังแม่บทเมือง Tseung Kwan O ของเกาะฮ่องกง(การเคหะแห่งชาติ, กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม, ฝ่ายโครงการเมืองใหม่, ผู้แปล, 2546: 8)

การใช้ที่ดินในผังแม่บท	พื้นที่(เฮกเตอร์)	ร้อยละของพื้นที่
1. พื้นที่พาณิชย์กรรม	2.87	0.21%
2. พื้นที่พาณิชย์กรรม / ที่อยู่อาศัย	18.65	1.35%
3. พื้นที่อยู่อาศัยรวม	62.63	4.54%
4. พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ 1, 2, 3, 4	41.97	17.80%
5. พื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์อื่นๆ	62.40	4.53%
6. พื้นที่ชนบทที่รอการพัฒนา	191.60	13.90%
7. ภาครัฐ, สถาบัน และชุมชน	197.44	14.32%
8. พื้นที่อุตสาหกรรม	72.73	5.28%
9. พื้นที่พักผ่อน	188.81	13.70%
10. พื้นที่เปิดโล่งสาธารณะ	69.84	5.07%
11. พื้นที่ให้ความร่มเย็น	38.23	2.77%
12. พื้นที่รองรับการขยายตัว	28.81	2.09%
13. พื้นที่เกษตรกรรม	126.32	9.16%
14. ถนนสายหลักและทางเชื่อมต่อ	115.60	8.39%
15. ทางน้ำไหล	19.68	1.43%
รวม	188.52	100%

2.4 ดัชนีวัดคุณภาพชีวิต เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำเครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)เป็นข้อมูลระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในครัวเรือนด้านต่างๆที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต คุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของความจำเป็นพื้นฐานที่ประชาชนจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545: 10) ประกอบด้วย 6 หมวด 37 ตัวชี้วัด โดยได้ทำการศึกษาทั้งหมด 3 หมวด คือ

ก. หมวดที่ 2 หมวดมีบ้านอาศัย ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวชี้วัดที่ 12 ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย
2. ตัวชี้วัดที่ 13 ครัวเรือนมีน้ำสะอาดดื่มและบริโภคตลอดปี
3. ตัวชี้วัดที่ 14 ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี
4. ตัวชี้วัดที่ 15 ครัวเรือนจัดบ้านเรือน/บริเวณถูกสุขลักษณะ
5. ตัวชี้วัดที่ 16 ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
6. ตัวชี้วัดที่ 17 ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี
7. ตัวชี้วัดที่ 18 ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. ตัวชี้วัดที่ 19 ครัวเรือนมีความอบอุ่น

ข. หมวดที่ 4 หมวดรายได้ก้าวหน้า ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

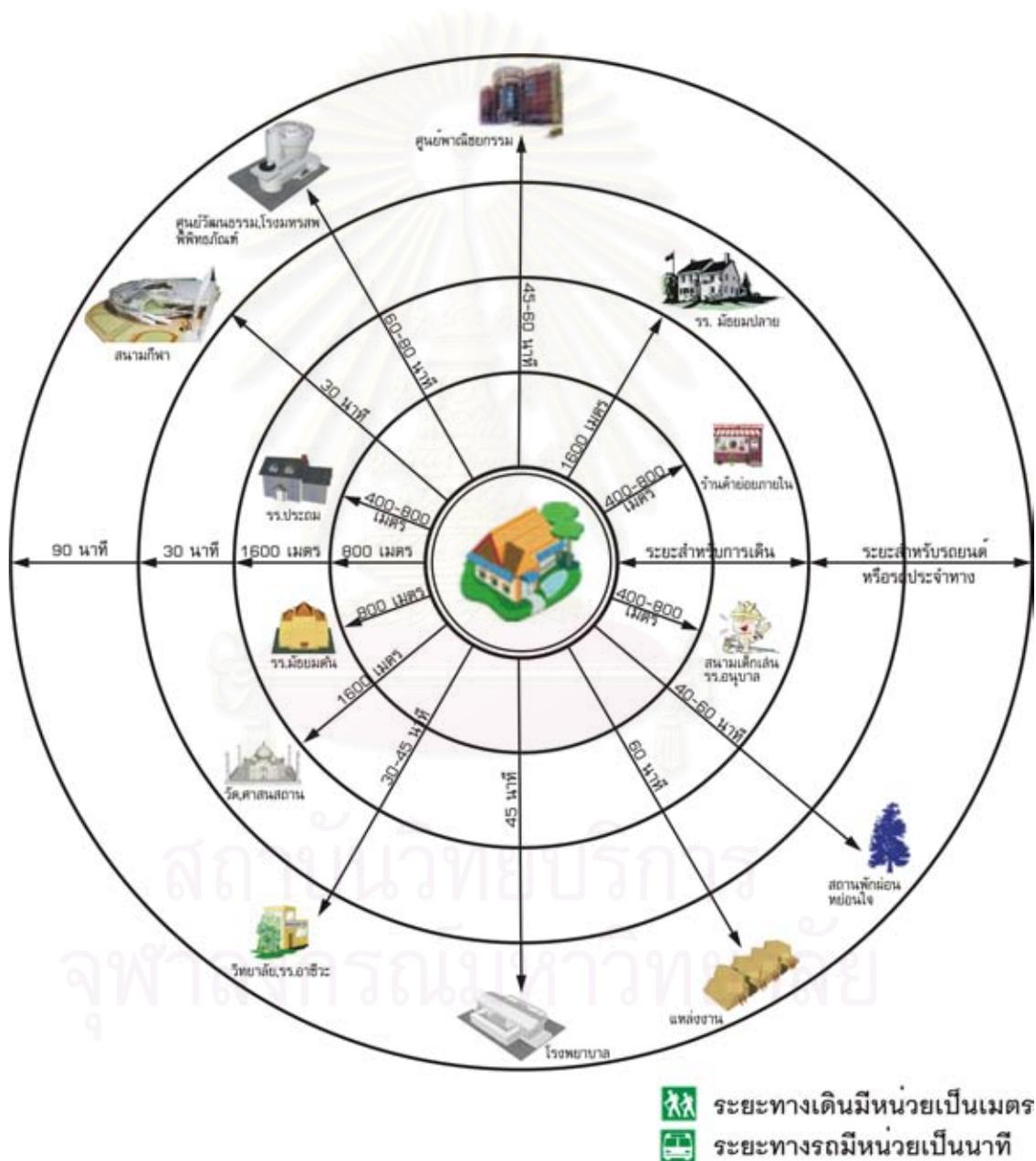
1. ตัวชี้วัดที่ 26 คนอายุ 18-60 ปี มีอาชีพและรายได้
2. ตัวชี้วัดที่ 27 รายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาท/ปี/คน
3. ตัวชี้วัดที่ 28 ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน

ค. หมวดที่ 6 หมวดร่วมใจพัฒนา ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวชี้วัดที่ 34 ครัวเรือนมีคนเป็นสมาชิกกลุ่มในหมู่บ้าน/ตำบล
2. ตัวชี้วัดที่ 35 ครัวเรือนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
3. ตัวชี้วัดที่ 36 ครัวเรือนเข้าร่วมทำกิจกรรมสาธารณะหมู่บ้าน
4. ตัวชี้วัดที่ 37 คนที่มีสิทธิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

2.5 มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ

การบริการสาธารณะ เพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในชุมชน พิจารณาจาก มาตรฐานด้านเวลา และระยะทาง ที่สามารถเข้าถึงสาธารณูปการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและออกแบบที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ด้วยเกณฑ์กำหนดต่างๆ ดังแสดงในภาพที่ 2.5 และ ตารางที่ 2.15 ดังนี้

ที่มา: Housing and Residential development, 1995: 205

ภาพที่ 2.5 เวลาและระยะทางมากที่สุดในการเข้าถึงสาธารณูปการ

ตารางที่ 2.15 มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ

สาธารณูปการ	เวลา (นาที)	การเดินทาง	ระยะทางมากที่สุด		มาตรฐาน
			เมตร	กิโลเมตร	
1.การพักผ่อนหย่อนใจ	-	-	-	-	-
1.1สำหรับเด็กอายุ 2 - 6 ขวบ(Infant Recreation)	-	-	-	-	-
● ที่อยู่อาศัย - สนามเด็กเล่น	-	ทั่วไป	ไกลที่สุด	-	HIIS
● หนาสถานเลี้ยงเด็ก - สนามเด็กเล่น	-	เดิน	90 - 120	-	APHA
1.2สำหรับเด็กอายุ 5 - 13 ขวบ(Children's Recreation)	-	-	-	-	-
● ที่อยู่อาศัย - สนามเด็กเล่น	-	ทั่วไป	400	-	HIIS
● สนามเด็กเล่น	-	เดิน	400 - 800	-	APHA
1.3สำหรับผู้ใหญ่(Adult Recreation)	-	-	-	-	-
● สนามกีฬา	-	เดิน		1.6 - 2.4	APHA
● สวนสาธารณะ	-	เดิน	400 - 800	-	APHA
2.อาคารอื่นๆนอกเหนือจากที่อยู่อาศัย	-	-	-	-	-
● การเดินทางไปยังศูนย์ชุมชน	-	เดิน	800	-	APHA
● ระยะทางไปยังที่ตั้งสาธารณูปการของชุมชน	-	ทั่วไป	800	-	USA
● ระยะทางไปโรงเรียน	-	ทั่วไป	800	-	APHA
● สถานเลี้ยงเด็กอ่อน	-	เดิน	400	-	APHA
● โรงเรียนอนุบาล	-	เดิน	400 - 800	-	APHA
● โรงเรียนประถม	-	เดิน	400 - 800	-	APHA
● โรงเรียนทั่วไป	-	ทั่วไป	800	-	APHA
● โรงเรียนประถม	-	เดิน	800	-	CBH
● โรงเรียนมัธยมต้น	-	เดิน	-	1.2 - 1.6	APHA
● รถโดยสารหรือรถโรงเรียนไปยังโรงเรียนมัธยม	15 - 25	-	-	-	APHA
● โรงเรียนประถม	-	เดิน	-	1.6	CBH
● โรงเรียนมัธยมปลาย	-	เดิน	-	1.6 - 2.4	APHA
● รถโดยสารไปยังโรงเรียนมัธยมปลาย	20 - 30	-	-	-	APHA
● โรงเรียนมัธยม	-	ทั่วไป	4,000	-	CBH
● ศูนย์การค้า	-	เดิน	400 - 800	-	APHA
● ศูนย์การค้าระดับท้องถิ่น	-	เดิน	-	1.2	CBH
● ซูเปอร์สโตร์	-	ทั่วไป	-	6.4	APHA
● ศูนย์กลางเมืองระดับเขต(ร้านค้า,แหล่งพักผ่อน,แหล่งวัฒนธรรม)	20 - 30	-	-	-	APHA
● ศูนย์กลางเมือง	30 - 45	-	-	-	APHA
● สถานรักษาพยาบาล	-	ทั่วไป	800	-	APHA
● การขนส่งสาธารณะ - สถานรักษาพยาบาล	20	-	-	-	APHA

ที่มา: Housing and Residential development, 1995: 207

HIIS: "Home in Its Setting,"MOHLG(British)

APHA: American Public Health Association

CBH: Community Builders Handbook

MOHLG: Ministry of Housing and Local Government(British)

2.6 แนวความคิดชุมชนที่อยู่อาศัยระดับ Neighborhood

Neighborhood หมายถึง บริเวณที่อยู่อาศัยที่กระจายกันอยู่ รายล้อมด้วยแนวต้นไม้หรือสิ่งกีดขวางอื่น สามารถป้องกันการรุกรานจากภายนอก มีความสมบูรณ์ในตนเอง(Self-contained) ซึ่งแตกย่อยได้เป็นหลายแนวความคิด แต่ Neighborhood Unit Concept เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบวางแผนพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัย ซึ่งชุมชนที่อยู่อาศัยบางประเภทใกล้เคียงกับชุมชนของไทย ทั้งด้านจำนวนประชากรหรือลักษณะโครงสร้างทางกายภาพ

ปีค.ศ.1972 Clarence A. Perry ได้เสนอทฤษฎี Neighborhood โดยกำหนดหลักการเบื้องต้น 6 ประการคือ(De Chiare, J., and Kopplman, L, 1975: 15 – 6)

ก. ขนาดของชุมชน Perry ได้กำหนดให้ชุมชนมีโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน และมีนักเรียน 1,000 – 1,600 คน แล้วคำนวณจำนวนประชากรของชุมชน โดยคิดอัตราส่วนนักเรียนชายหญิงในวัยประถมศึกษา กับประชากรทั้งหมดเป็น 1: 6 จะได้ขนาดของชุมชนจำนวน 6,000 – 9,000 คน จากนั้นคำนวณหาพื้นที่ชุมชน โดยกำหนดความหนาแน่นระหว่าง 10 – 15 คนต่อไร่ และระยะการเดินทางของนักเรียนจากบ้านถึงโรงเรียนไม่เกิน 800 – 1,200 เมตร ขนาดชุมชนที่ Perry เห็นเหมาะสมคือ 160 เอเคอร์(392 ไร่)

ข. ขอบเขตของชุมชน นอกจากเป็นทางหลวงแล้ว อาจเป็นได้ทั้งอุทยาน ทางรถไฟ หรือลำธาร ขอบเขตชุมชนนอกเหนือจากแสดงขอบเขตทางกายภาพแล้ว ยังสามารถกระตุ้นให้ประชากรมีความรับผิดชอบต่อชุมชนในลักษณะของความเป็นเจ้าของด้วย

ค. ที่ว่างสาธารณะ ซึ่ง Robert Whitten ได้กำหนดให้ชุมชนขนาด 160 เอเคอร์ หรือประชากร 6,000 คน มีพื้นที่ของสนามเด็กเล่น และที่ว่างสันทนาการเป็นอัตราส่วนร้อยละ 10.6 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งเฉลี่ยแล้ว 5.22 ตารางเมตรต่อคน

ง. สถาบันของชุมชน คือ กลุ่มขององค์ประกอบของชุมชนส่วนที่เป็นบริการสาธารณะ ประกอบด้วย โรงเรียนประถม ห้องสมุด ศูนย์รังสรรค์ของชุมชน สโมสรและกิจกรรมสันทนาการ ภายใน มักจะกำหนดให้อยู่ใจกลางชุมชน เพื่อความสะดวกในการเข้าถึง

จ. กิจกรรมทางธุรกิจ ร้านค้าย่อยนี้อาจจับกลุ่มกระจายกันอยู่ยังจุดต่างๆในรัศมี 800 เมตรจากบ้าน โดยร้านค้าย่อยของกิจกรรมแต่ละประเภท 1 ร้านต่อประชากร 1,000 คน การกำหนดที่ตั้งของกลุ่มร้านค้า ควรจัดวางไว้บริเวณรอบชุมชน เนื่องจากการเข้าถึงสะดวก

ฉ. ระบบถนนภายใน ต้องสอดคล้องกับการเดินทางประจำวันของประชากร จุดเริ่มต้นคือ บ้านไปยังจุดหมาย 2 จุดคือ บริเวณทางเข้าออกชุมชนเพื่อเดินทางไปทำงาน อีกจุดหนึ่งคือ บริเวณศูนย์สถาบันใจกลางชุมชน ซึ่งผลที่ได้คือ ระบบการจราจรเป็นเส้นรัศมีและเส้นรอบวงกลม ควรมีถนนแบบปลายตันแบบก้นถุง(Culs – de – Sac)

2.7 งานวิจัยในลักษณะที่ใกล้เคียง ประกอบด้วย 4 งานวิจัยคือ

ก. งานวิจัยเรื่อง การประเมินสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการเคหะชุมชน ประชานิเวศน์ 3 (ประกาศ รัตนประดิษฐ์, 2543) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โดยเปรียบเทียบกับแผนงานโครงการและเกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ และประเมินความพึงพอใจของผู้ที่อยู่อาศัยในโครงการ พบว่า สาธารณูปการภายในโครงการส่วนใหญ่เป็นไปตามแผนงานและเกณฑ์ที่กำหนด และพบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้อยู่อาศัย ได้แก่ ปัญหาความปลอดภัย ความต้องการสวนสาธารณะ และสนามกีฬา โทรศัพท์สาธารณะขาดการดูแล การรुकั้ทางเท้าเนื่องจากพื้นที่พาณิชย์กรรมไม่เพียงพอ ทิศนคติของผู้อยู่อาศัยต่อสถานบริการร้านค้าในชุมชนที่มีผู้ใช้มากที่สุดได้แก่ ซูเปอร์มาเก็ต ร้านขายของชำ ตลาดสด ร้านเสริมสวย ร้านขายหนังสือ บริการเช่าวี.ดี.โอ.

ข. งานวิจัยเรื่อง สาธารณูปการที่จำเป็นสำหรับผู้อยู่อาศัย ในบริเวณบ้านพัก รถไฟ กม.11 (ทวีศักดิ์ สุทธิเสริม, 2545) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของพนักงานที่พักอาศัยในบ้านพักสวัสดิการ ศึกษาการใช้และปัญหาที่เกิดจากการใช้ สาธารณูปการในปัจจุบัน และศึกษาความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญของ สาธารณูปการ พบว่า สาธารณูปการที่ผู้พักอาศัยใช้มากในปัจจุบัน มีจำนวน 14 รายการ เป็นสาธารณูปการที่ใช้ในพื้นที่ 11 รายการ ส่วนอีก 3 รายการใช้นอกพื้นที่ ซึ่งสาธารณูปการที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ หมวดการรักษาพยาบาล รองลงมาได้แก่ หมวดการรักษาความปลอดภัยและหมวดที่มีความสำคัญน้อยสุดคือ หมวดสโมสรหรือศูนย์ชุมชน

ค. งานวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิต และความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัด ในกรุงเทพมหานคร (อรรพรรณ สุทธางกูร, 2539) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ประกอบที่สำคัญ และตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ศึกษาหาค่าคุณภาพชีวิตของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร ศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบที่สำคัญและค่าคุณภาพชีวิต ของชุมชนแออัดในพื้นที่ฝั่งธนบุรีฝั่งเหนือ-ตะวันออก และฝั่งใต้ และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิต มี 8 องค์ประกอบ 37 ตัวชี้วัด มีค่าเท่ากับ 1.595 หน่วย ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของชุมชนแออัดใน 3 พื้นที่พบว่า ชุมชนแออัดในพื้นที่ฝั่งเหนือ - ตะวันออก มี 9 องค์ประกอบ ชุมชนแออัดฝั่งธนบุรีและฝั่งใต้ มี 7 ละ 8 องค์ประกอบตามลำดับ และทั้งสองชุมชนมีองค์ประกอบเกี่ยวกับสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และบริการทางสังคมสำคัญที่สุด เมื่อหาค่าคุณภาพชีวิตพบว่าชุมชนแออัดฝั่งธนบุรีและฝั่งใต้มีคุณภาพชีวิตดีที่สุด และฝั่งใต้มีคุณภาพชีวิตต่ำสุด

ง. การวิจัยมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร สำหรับการเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2531 โดยการพิจารณาค่าสัดส่วนต่างๆ ในโครงการของการเคหะแห่งชาติ 8 โครงการ(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์, 2531: 73 – 334)

1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยแบ่งสัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น 4 ประเภทคือ พื้นที่พักอาศัยและพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ, พื้นที่ทางสัญจร(รวมลานจอดรถ), พื้นที่โล่งสาธารณะเพื่อนันทนาการ(สวนสาธารณะและอื่นๆ) และพื้นที่ว่างเปล่า(พื้นที่รกร้าง)

2. ที่พักอาศัยและลักษณะเฉพาะของโครงการ การพิจารณาความหนาแน่นของพื้นที่พักอาศัย ส่งผลต่อค่าความหนาแน่นที่สัมพันธ์กับโครงสร้างการใช้ที่ดิน เพื่อการอยู่อาศัยในส่วนที่เกี่ยวกับขนาดแปลงที่ดิน(สัดส่วนของแปลงที่ดิน ซึ่งเกี่ยวข้องไปถึงประเภทของอาคารที่พักอาศัย)

3. ถนน ทางเท้า และที่จอดรถสาธารณะ มีขอบเขตหลัก 3 ประการคือ

ก. ศึกษาความเหมาะสมในการด้านความกว้างของผิวจราจรของถนน และทางเท้าสาธารณะ โดยศึกษาจากสภาพปัจจุบันและระดับความพอใจที่ได้จากแบบสอบถาม

ข. ศึกษาความเหมาะสมในด้านปริมาณพื้นที่ที่ควรจัดไว้สำหรับที่จอดรถสาธารณะ โดยศึกษาจากสภาพปัจจุบัน และผลจากแบบสอบถามในด้านระดับความพอใจและด้านการใช้ หรือไม่ใช้ที่จอดรถภายนอกบริเวณบ้าน จากการศึกษาพบว่าในบริเวณที่เป็นเรือนแถวจะต้องการที่จอดรถสาธารณะมากที่สุด ประมาณ 5 – 10 หน่วยต่อที่จอดรถ 1 คัน

ค. ศึกษาความเหมาะสมในด้านปริมาณพื้นที่ที่ควรจัดไว้สำหรับที่จอดรถรับจ้าง โดยศึกษาจากจำนวนรถรับจ้างในโครงการในปัจจุบัน ประมาณเป็นสัดส่วนผู้ใช้รถรับจ้างในโครงการ ต่อ ประชากรของทั้งโครงการ จากการศึกษาพบว่า ความต้องการมีความต้องการแตกต่างกันออกไปตามระดับรายได้ของประชากร และตามระยะใกล้ไกลจากถนนภายนอกโครงการ

4. บริการสาธารณูปโภค ครอบคลุมเรื่อง ระบบน้ำใช้ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ระบบระบายน้ำ การจัดเก็บขยะ และการป้องกันอัคคีภัย โดยมีการพิจารณาเครื่องชี้วัด 2 ลักษณะ คือ

ก. เครื่องชี้วัดด้านระดับความเพียงพอและระดับความพอใจในการบริการที่ได้รับ

ข. เครื่องชี้วัดจากระบบให้บริการแต่ละชนิดของสาธารณูปโภค

(1) โทรศัพท์สาธารณะ จำนวนหน่วยพักอาศัยต่อจำนวนโทรศัพท์

(2) การจัดเก็บขยะ ค่าใช้จ่ายและความถี่ในการจัดเก็บขยะ

(3) การป้องกันอัคคีภัย จำนวนหัวดับเพลิง ต่อ หน่วยพักอาศัย

5. ที่โล่งสาธารณะเพื่อนันทนาการ หมายถึง บริเวณที่ว่างในชุมชนที่ได้มีการจัดเตรียมไว้ให้ประชากรของชุมชนใช้เพื่อกิจกรรมนันทนาการ โดยมีการพิจารณาเครื่องชี้วัดดังนี้

- ก. ปริมาณพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับที่โล่งสาธารณะในชุมชน พิจารณาพื้นที่สวนต่อจำนวนประชากร (ตารางเมตรต่อคน) และพื้นที่สวนต่อหน่วยพักอาศัย (ตารางเมตรต่อหน่วย)
- ข. การกระจายตัวของที่โล่งสาธารณะในชุมชน พิจารณาระยะการเข้าถึง (เมตร)
- ค. ขนาดต่ำสุดของสวนสาธารณะที่จัดเตรียมไว้ให้ (แต่ละแห่ง)
- ง. ลักษณะการวางตัวของสวนสาธารณะ
- จ. บรรยากาศของสถานที่
- ฉ. สัดส่วนของพื้นที่ พิจารณารูปร่างของสวน
- ช. ความสามารถในการรักษาดูแลสถานที่

6. สถานศึกษา ในการวิเคราะห์ด้านสถานศึกษาพิจารณาจากจำนวนประชากรและจำนวนหน่วยที่พักอาศัยในเคหะชุมชนเป็นสำคัญ แบ่งเป็น 8 ส่วนคือ

- ก. เกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา
- ข. โครงสร้างอายุของประชากรและจำนวนวัยเรียน
- ค. จำนวนโรงเรียน, จำนวนนักเรียน และพื้นที่ดินส่วนการศึกษาตามเกณฑ์
- ง. ที่ตั้ง, การกระจายตัวและรัศมีบริการของสถานศึกษาในและข้างเคียง
- จ. ความหนาแน่นของจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียน และนักเรียนต่อครู
- ฉ. ความพอใจด้านการใช้บริการสถานศึกษา
- ช. เป้าหมายและนโยบายสำหรับกลุ่มรายได้ผู้เช่าอยู่อาศัย

7. สาธารณสุข องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการกำหนดมาตรฐานด้านสาธารณสุขคือ

- ก. เกณฑ์มาตรฐานด้านสาธารณสุข
- ข. โครงสร้างอายุประชากรวัยเด็กและวัยชรา
- ค. ประเภท จำนวน ที่ตั้งและรัศมีบริการของสาธารณสุขเปรียบเทียบกับเกณฑ์
- ง. เปรียบเทียบกับโครงการหมู่บ้านจัดสรรเอกชนที่มีขนาดเดียวกัน

8. การบริการชุมชน แบ่งการพิจารณาเป็น 4 ส่วนคือ

- ก. การบริการด้านการขนส่ง ได้แก่ แหล่งงานและการเดินทาง, บริการขนส่งสาธารณะ และการใช้บริการด้านปั้มน้ำมันและคู่ออมรถ
- ข. การบริการด้านการค้า ได้แก่ การใช้บริการร้านค้า, การใช้บริการร้านอาหารสำเร็จ, การใช้บริการตลาดสด และการใช้บริการศูนย์การค้า
- ค. การใช้บริการธนาคาร
- ง. การใช้บริการสำนักงานดูแลชุมชน

บทที่ 3

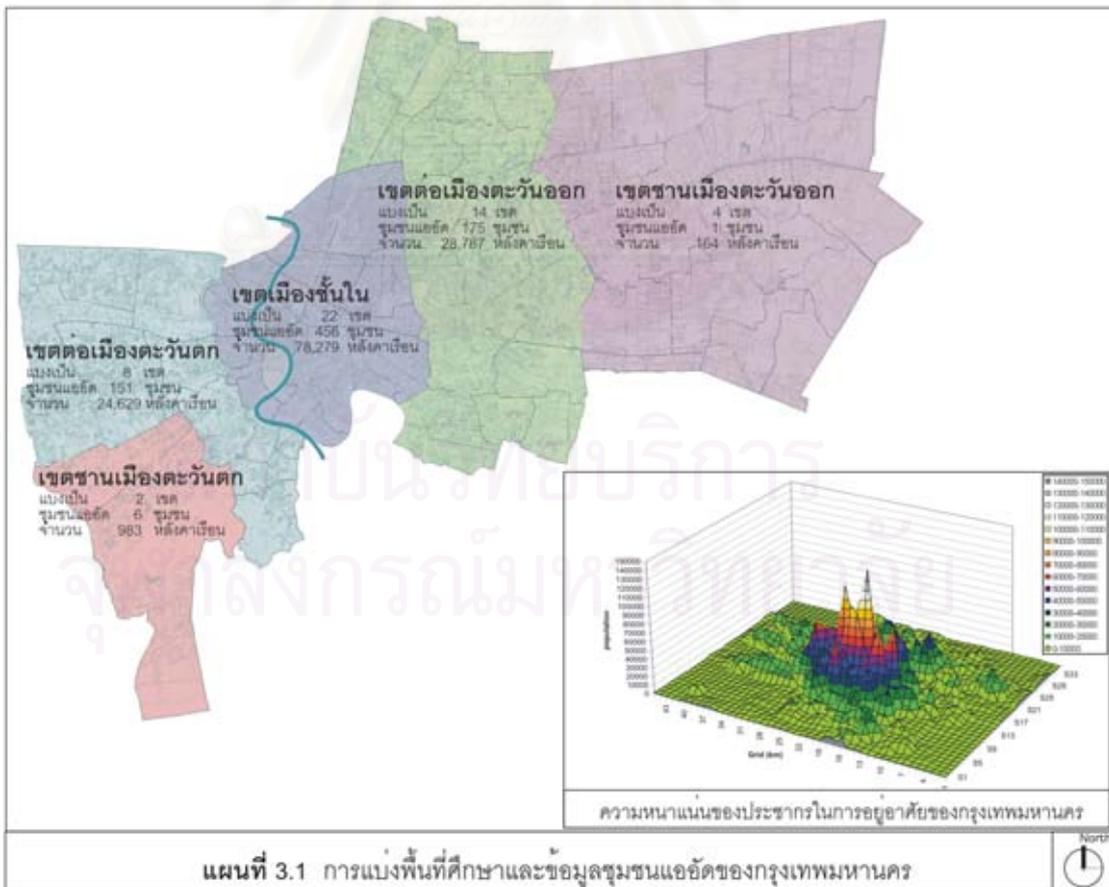
วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการในการคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในระดับชุมชน มีวิธีการสุ่มตัวอย่างและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ก. ประชากรในการศึกษา

ชุมชนแออัดของเขตเมืองชั้นในมีทั้งสิ้น 456 ชุมชน เหตุที่ผู้ศึกษาได้ทำการเลือกพื้นที่ศึกษาในเขตเมืองชั้นใน เพราะถือว่าพื้นที่เขตเมืองชั้นในมีความหนาแน่นของชุมชนแออัดมากที่สุด (ร้อยละ 58 ของชุมชนแออัดทั้งหมด) โดยความหนาแน่นต่อครัวเรือนเฉลี่ย 5.49 คนต่อครัวเรือน ความหนาแน่นของพื้นที่ต่อจำนวนหลังคาเรือนเฉลี่ย 21 หลังคาเรือนต่อไร่ อาจจะเป็นเนื่องจากปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น ความพร้อมทางด้านบริการพื้นฐานรวมถึงเป็นที่ตั้งของแหล่งงาน ย่านการค้าและบริการจึงเลือกเพื่อเป็นพื้นที่ศึกษา(ดแผนที่ 3.1)

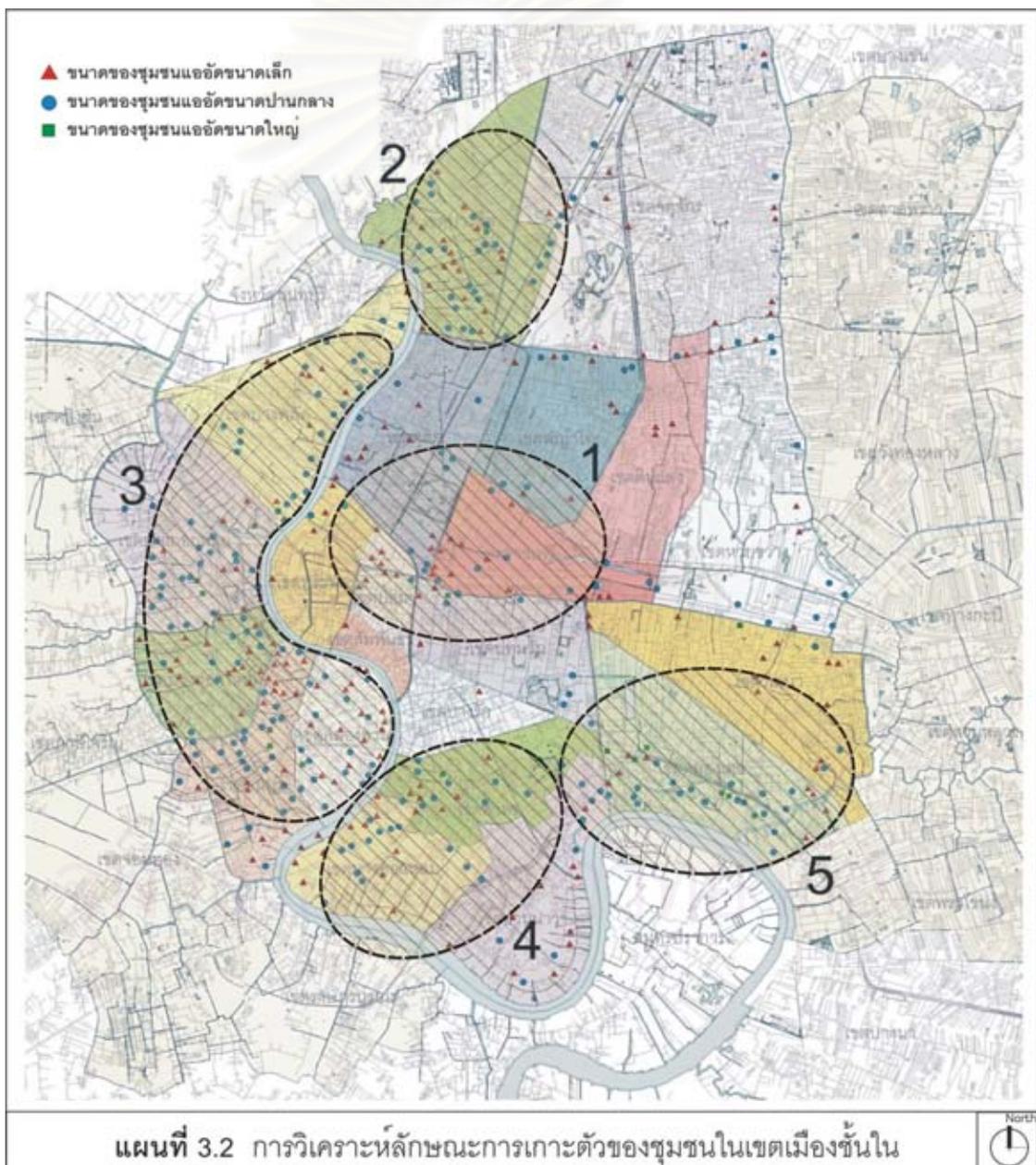

ที่มา: สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, ฝ่ายวิจัย 2 กองวิชาการและแผนงาน, 2545

ข. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

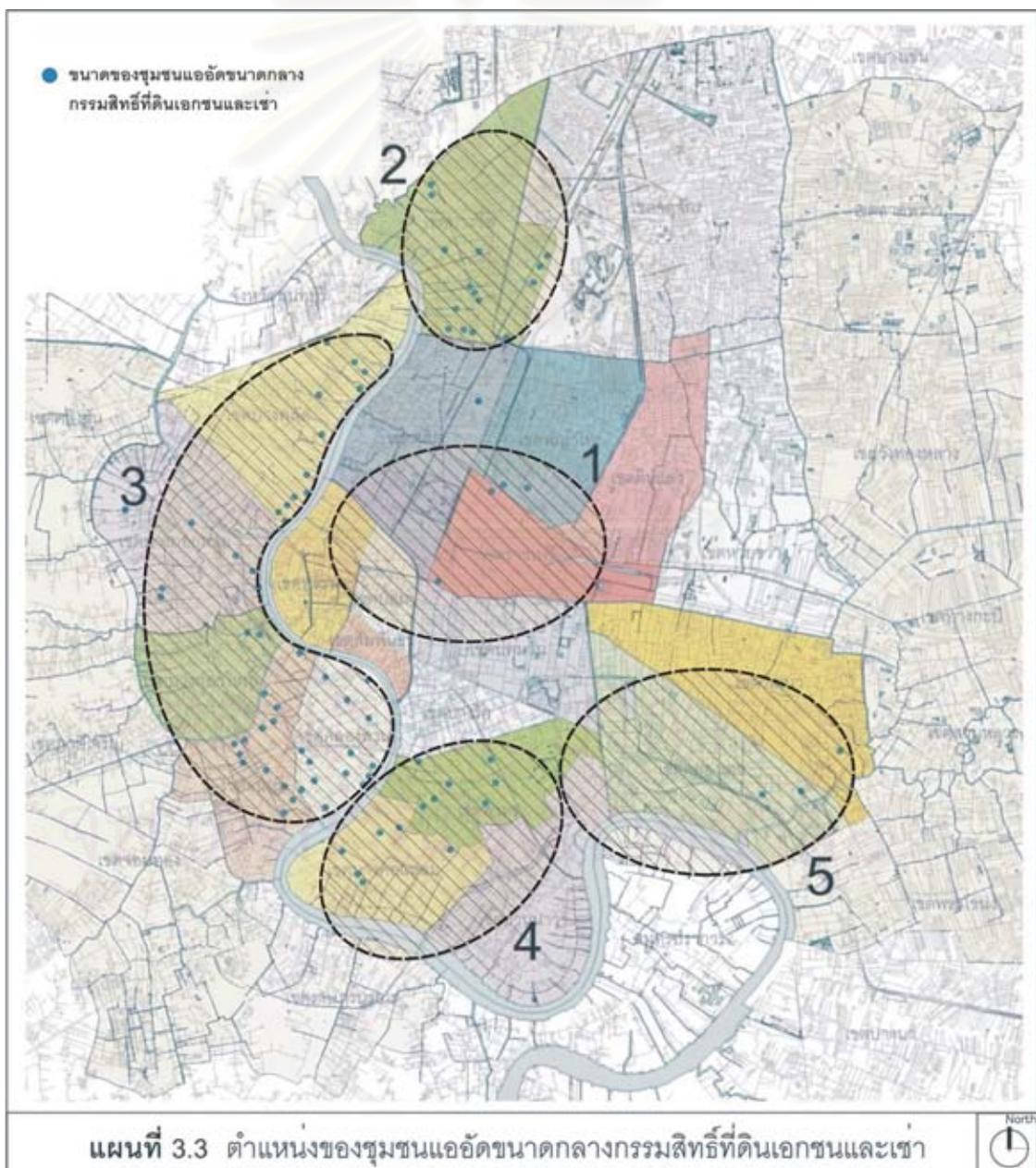
การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยอิงทฤษฎีความน่าจะเป็น ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสี่ขั้นตอน (Four-stage sampling) ได้แก่

1. ขั้นแรก การวิเคราะห์ลักษณะการเกาะตัวของที่ตั้งชุมชนแออัดในปี พ.ศ.2528 สามารถจำแนกได้ 5 กลุ่มชุมชน และเมื่อพิจารณาเรื่องการให้บริการทางด้านสาธารณูปการและสวัสดิการให้บริการ พบว่าการให้บริการมีการกระจายตัวอย่างทั่วถึงและเพียงพอครอบคลุมพื้นที่ทั่วเขตเมืองชั้นใน จึงไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่าง 5 กลุ่มชุมชนดังกล่าว

ที่มา: สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, ฝ่ายวิจัย 2 กองวิชาการและแผนงาน, 2545

2. ขั้นที่สอง การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสถิติการครอบครองที่ดิน โดยเลือกศึกษาเฉพาะชุมชนแออัดขนาดกลาง ได้แก่ ชุมชนที่มีขนาดหลังคาเรือนตั้งแต่ 101 - 500 หลังคาเรือน เนื่องจากมีจำนวนมากกว่าชุมชนขนาดอื่น โดยมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 50.2 ของชุมชนแออัดเขตเมืองชั้นใน และเหมาะสมกับระยะเวลาในการทำการศึกษา รวมถึงเลือกศึกษาสถิติการครอบครองที่ดินของชุมชนแออัดประเภทเอกชนและเช่า เนื่องจากมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยมากกว่าชุมชนแออัดประเภทอื่น ชุมชนแออัดขนาดกลางในเขตเมืองชั้นในสถิติการครอบครองที่ดินประเภทเอกชนและเช่ามีทั้งสิ้น 81 ชุมชนกระจายตัวอยู่ใน 18 เขตของเมืองชั้นใน (ดูตารางที่ 3.1 และแผนที่ 3.3)

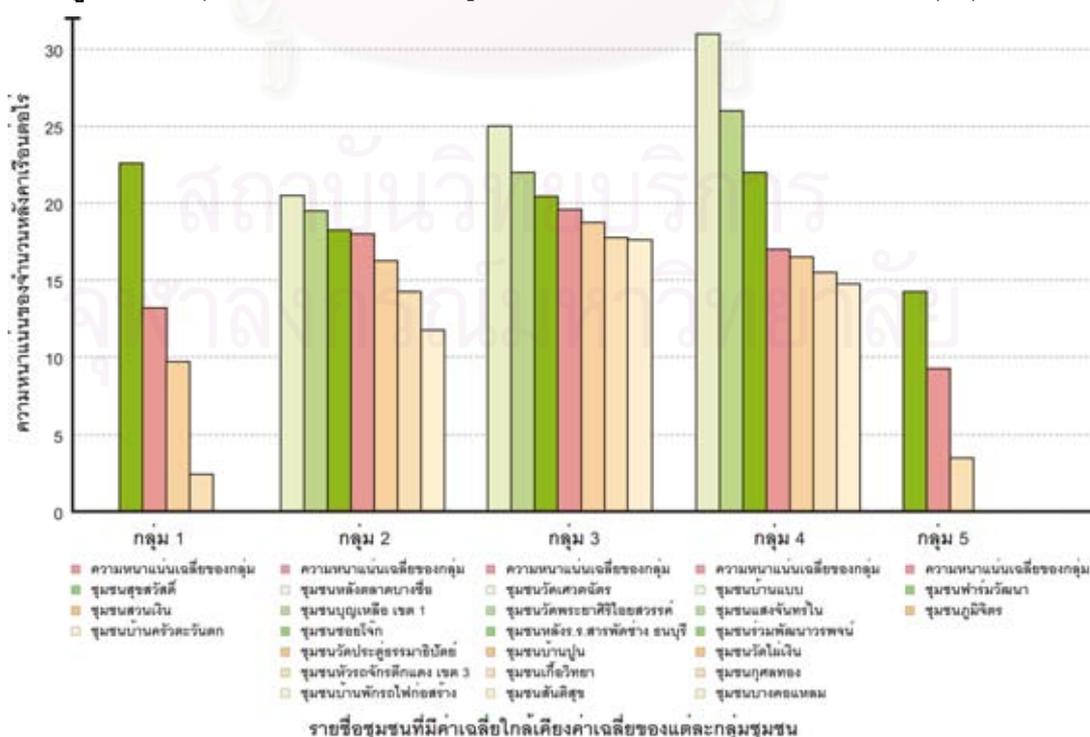

ตารางที่ 3.1 จำนวนชุมชนแออัดประเภทกรรมสิทธิ์ที่ดินประเภทเอกชนและเช่า และความหนาแน่นเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มชุมชนจำนวน 5 กลุ่มชุมชน

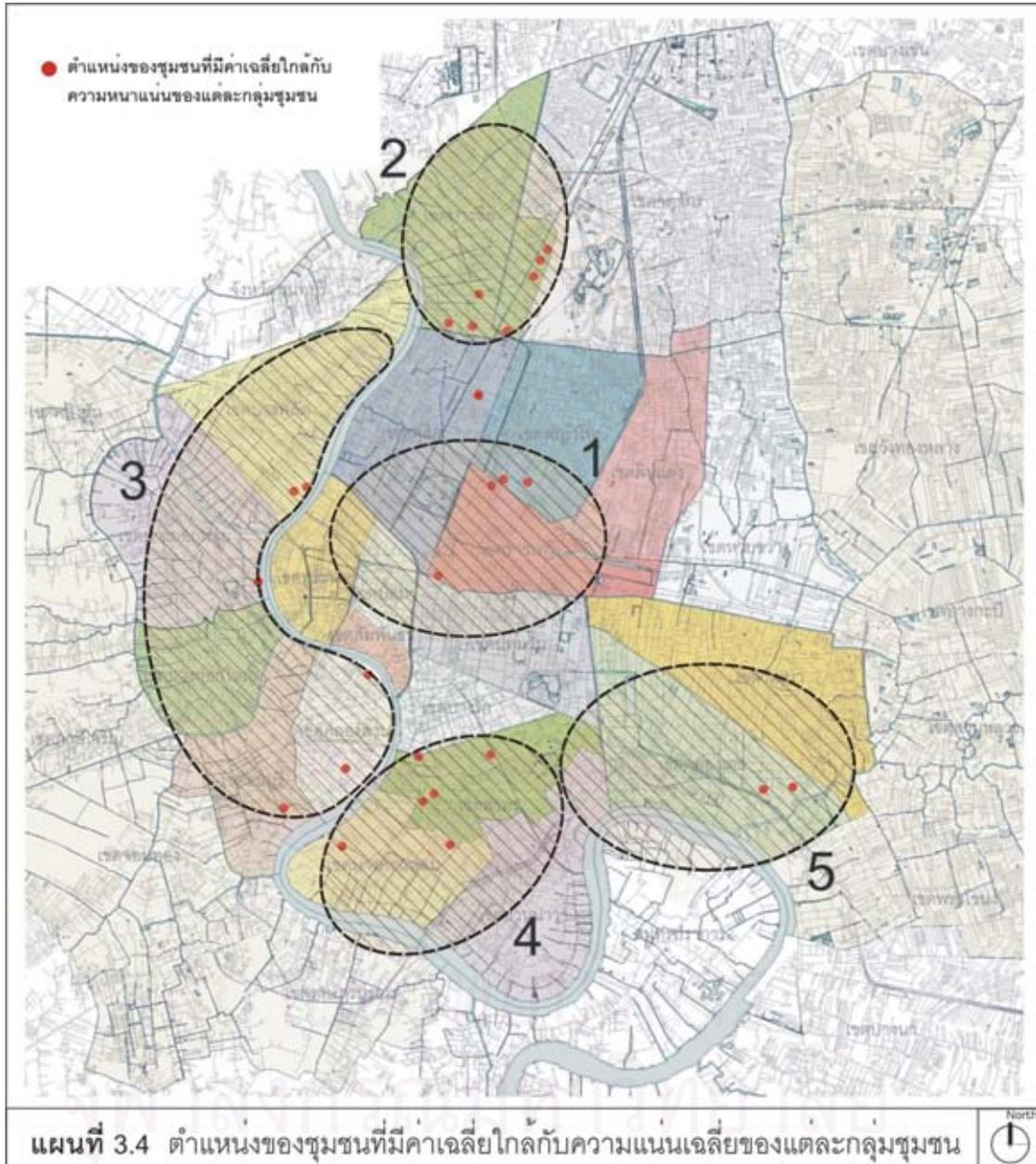
กลุ่มชุมชน	พื้นที่ครอบคลุมเขต	ชุมชนแออัดขนาดกลาง	ชุมชนแออัดประเภท (กรรมสิทธิ์เอกชนและเช่า)	ความหนาแน่นของ (หลังคาเรือนต่อไร่เฉลี่ย)
1	เขตพระนคร, เขตดุสิต, เขตราชเทวี, เขตพญาไท, เขตปทุมวัน, เขตป้อมปราบฯ	35	3	13.2
2	เขตบางซื่อ, เขตจตุจักร	29	15	16.9
3	เขตบางพลัด, เขตบางกอกน้อย, เขตบางกอกใหญ่, เขตคลองสาน, เขตธนบุรี	99	47	19.2
4	เขตบางคอแหลม, เขตยานนาวา, เขตสาทร	22	13	17.0
5	เขตคลองเตย, เขตวัฒนา, เขตยานนาวา	21	3	9.1
รวมทั้งสิ้น		206	81	15.1

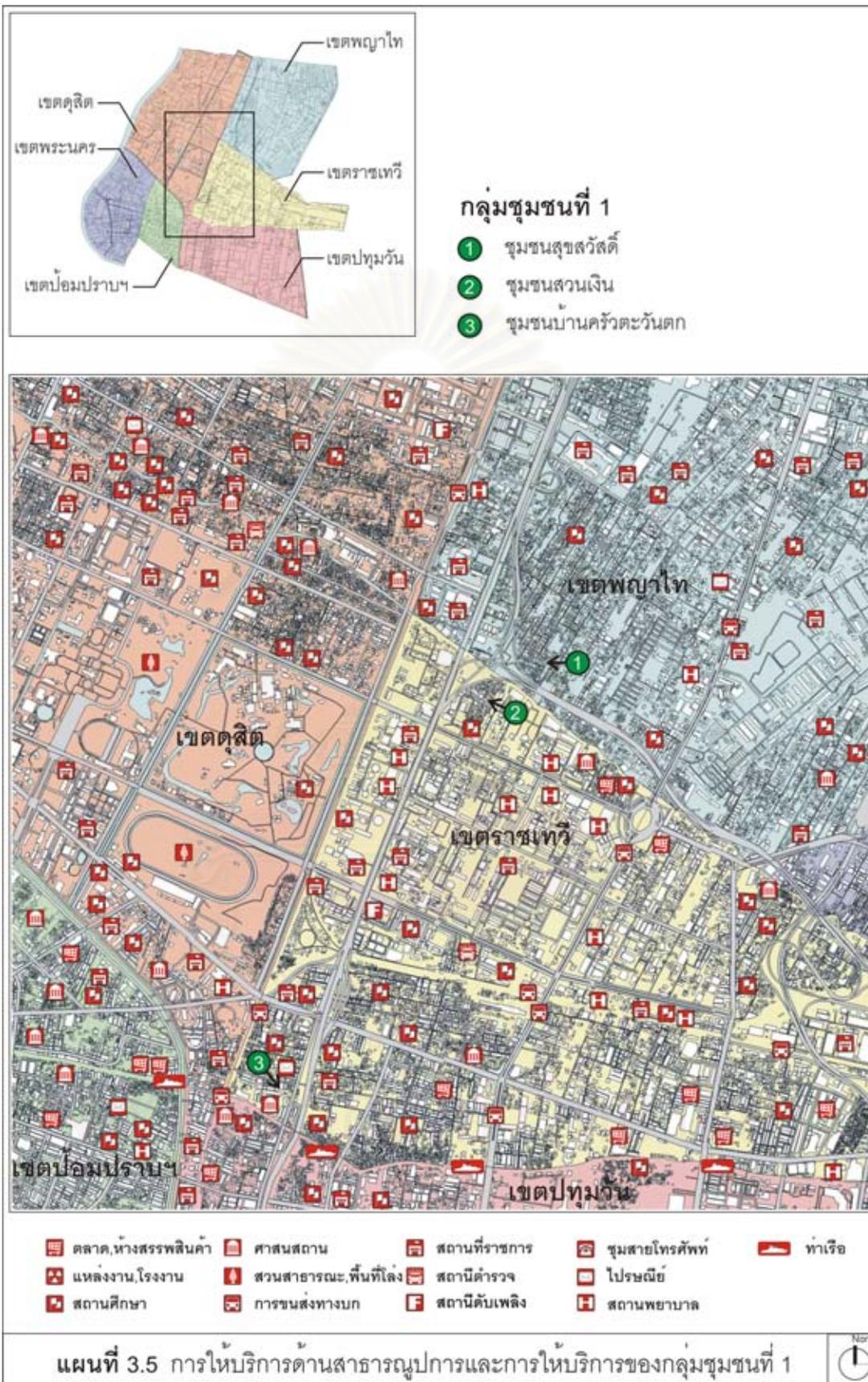
3. ขั้นที่สาม การหาความหนาแน่นเฉลี่ยหลังคาเรือนต่อไร่ของแต่ละกลุ่มชุมชน โดยเลือกชุมชนที่มีความหนาแน่นใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มละ 6 ชุมชน โดยเลือกสูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม 3 ชุมชน และเลือกต่ำกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม 3 ชุมชน ดังนั้นในการศึกษามีชุมชนทั้งสิ้น 23 ชุมชน (ดูแผนภูมิที่ 3.1 และแผนที่ 3.4) และจึงทำการศึกษาลักษณะการให้บริการด้านสาธารณูปการของแต่ละชุมชนเพื่อศึกษาหาชุมชนที่สามารถเป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มชุมชน (ดูแผนที่ 3.5 ถึงแผนที่ 3.9)

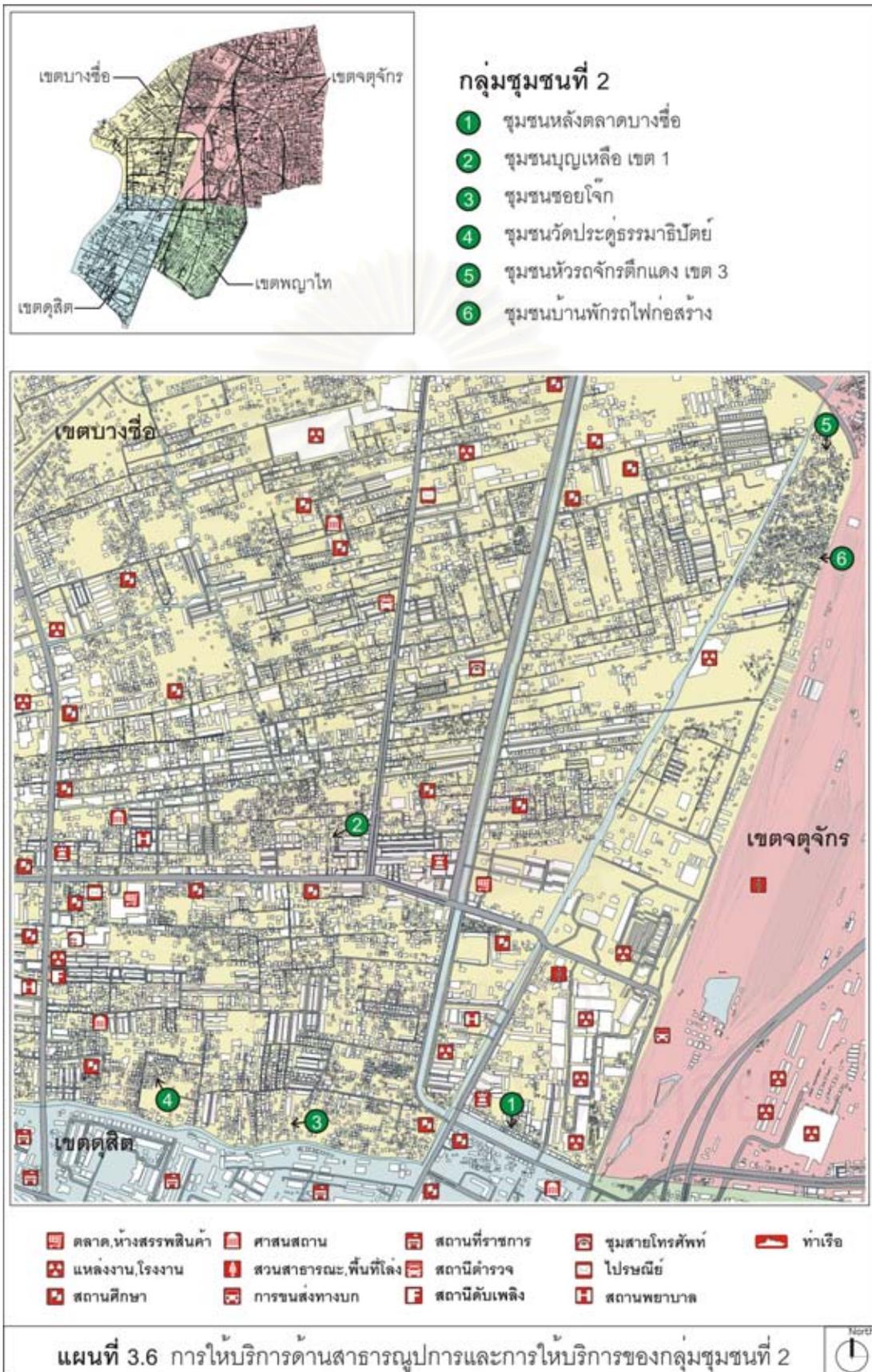
แผนภูมิที่ 3.1 ชุมชนแออัดที่ค่าเฉลี่ยอยู่ใกล้กับความหนาแน่นเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มชุมชน

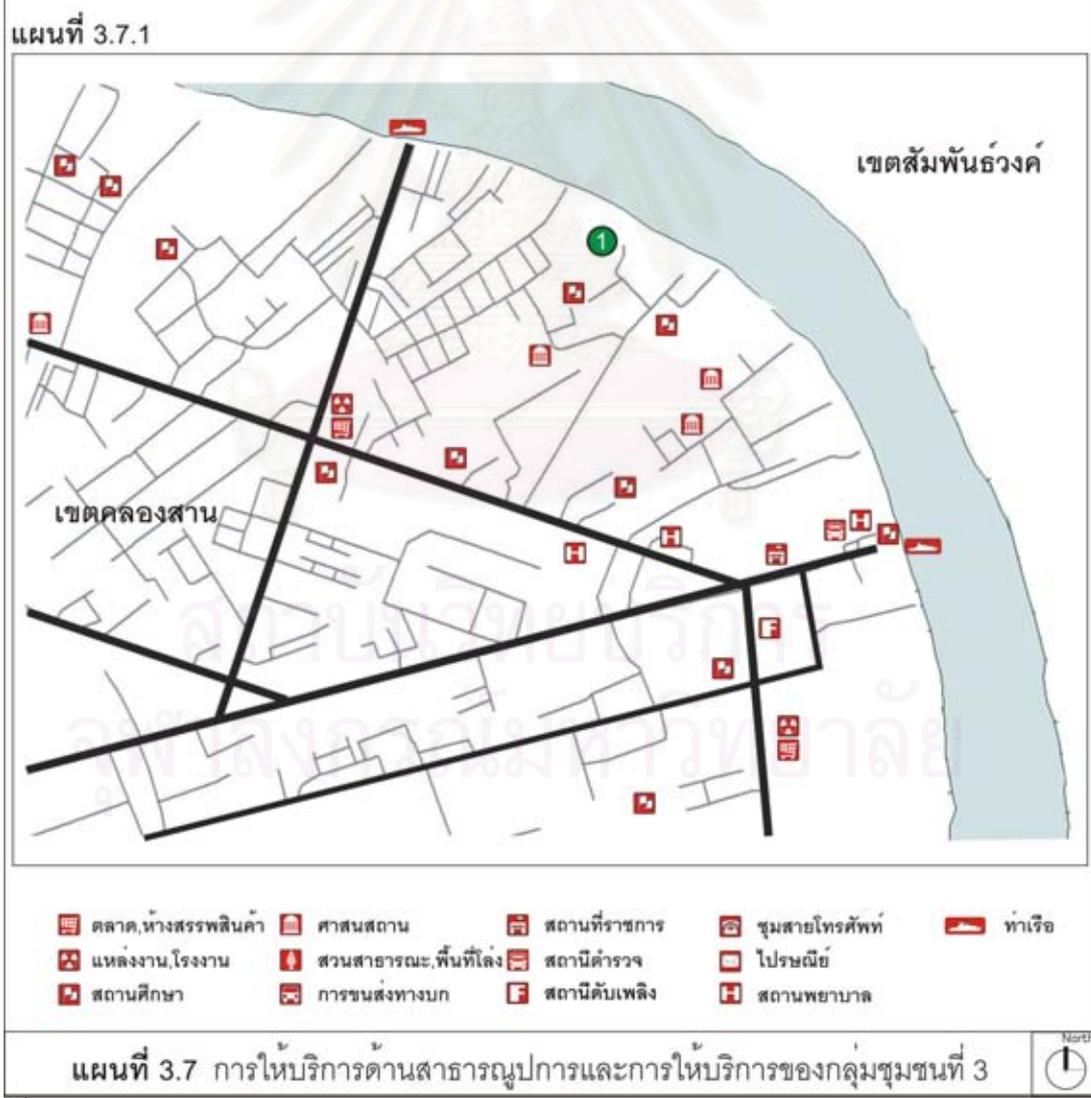

จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ จะพบว่ากลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 5 มีชุมชนแออัดขนาดกลางสิทธิการครอบครองที่ดินประเภทเอกชนและเช่าที่สอดคล้องกับการศึกษา เพียง 3 และ 2 ตามลำดับ ดังนั้นจึงมีชุมชนในการศึกษาเพียง 24 ชุมชน

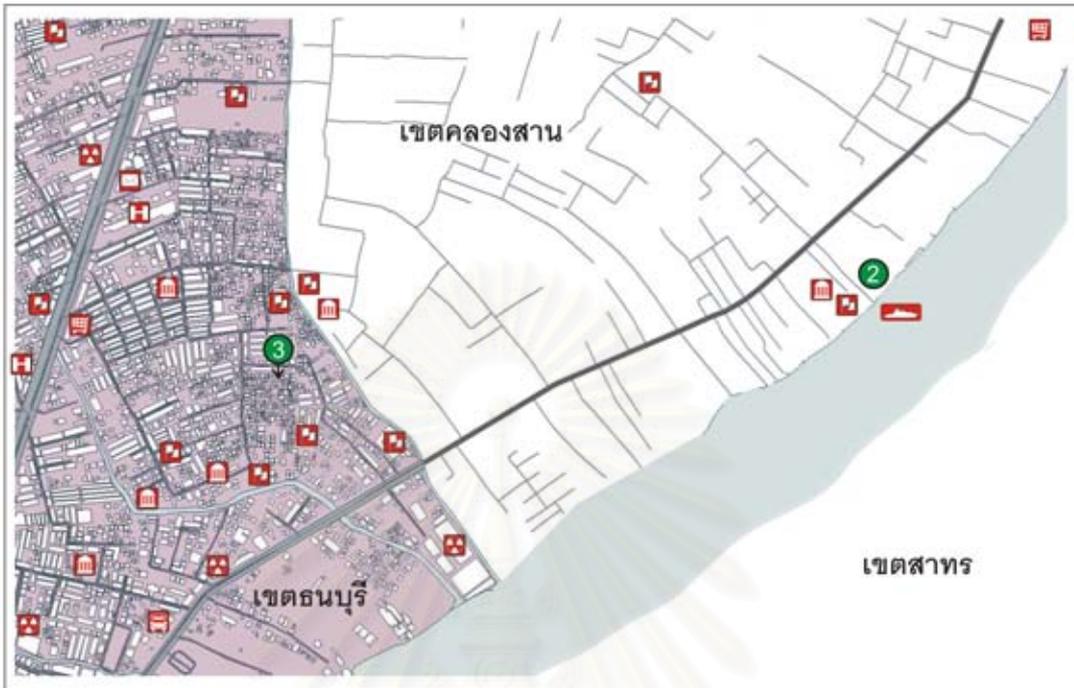

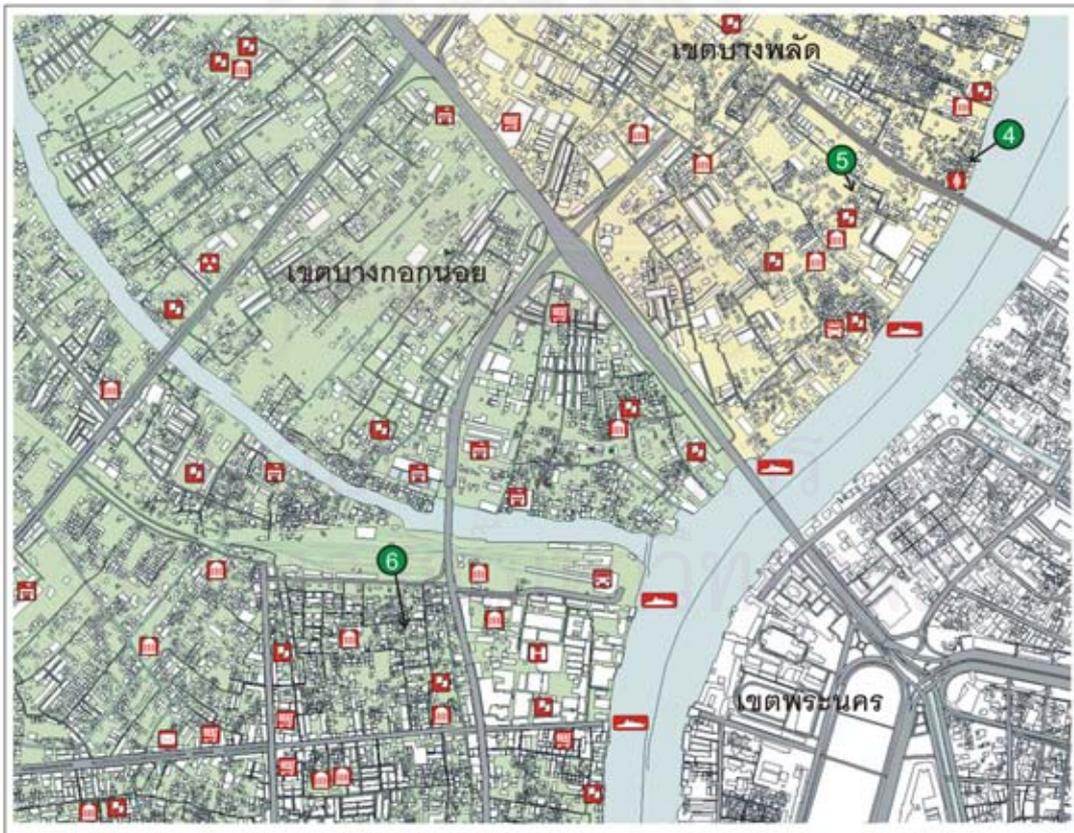

ที่มา: สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, กองผังเมือง, 2535

แผนที่ 3.7.2

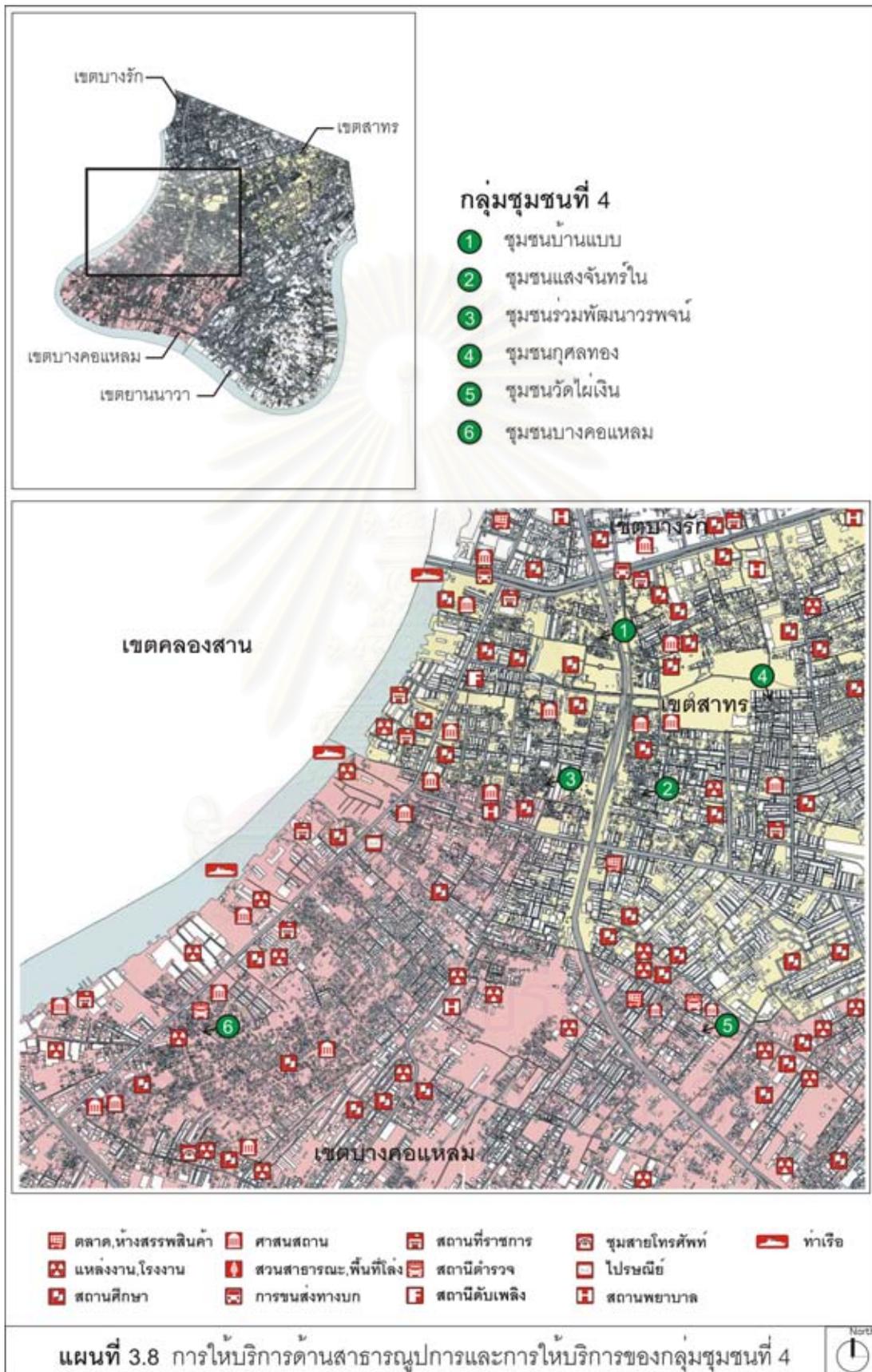
แผนที่ 3.7.3

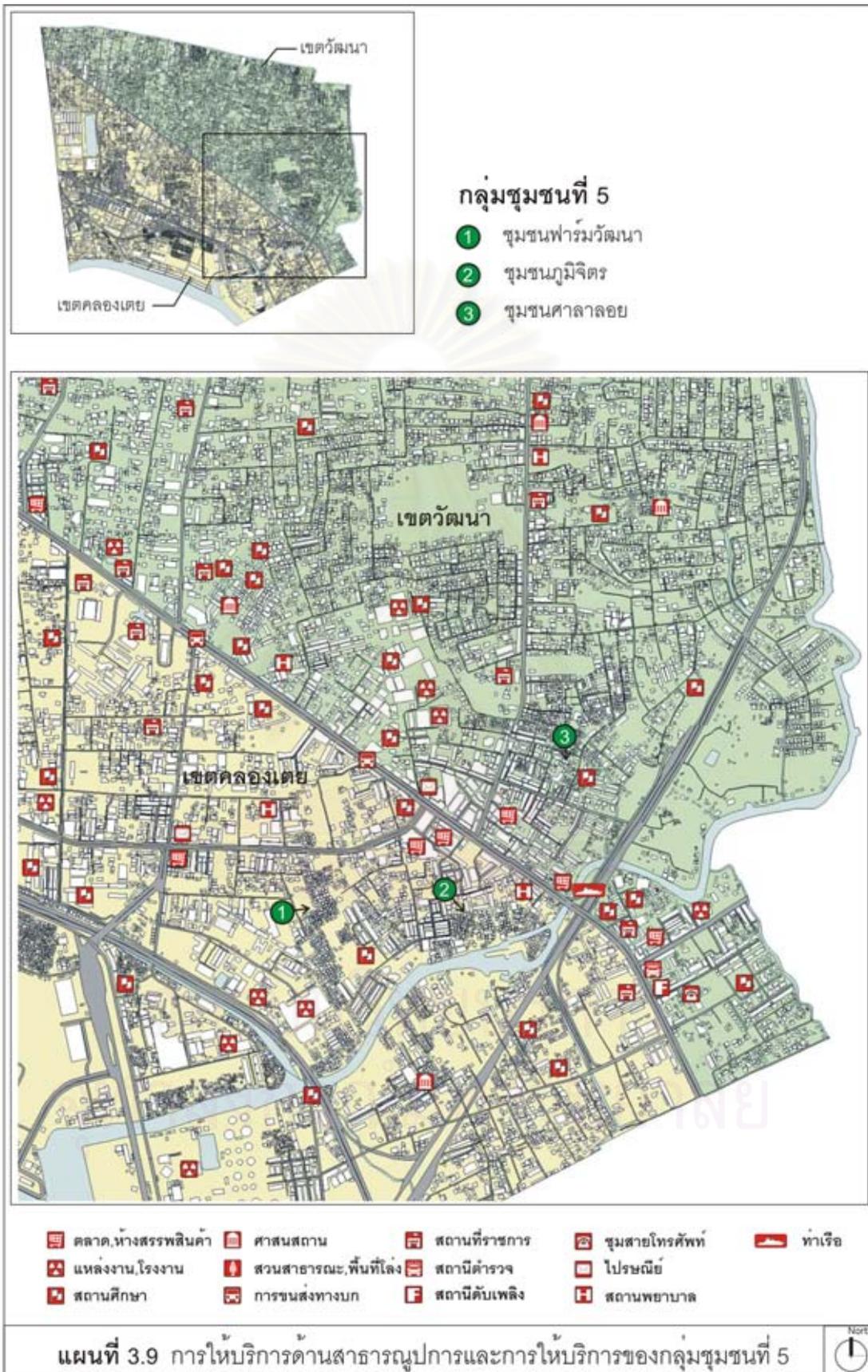

แผนที่ 3.7 การให้บริการด้านสาธารณูปการและการให้บริการของกลุ่มชุมชนที่ 3 (ต่อ)

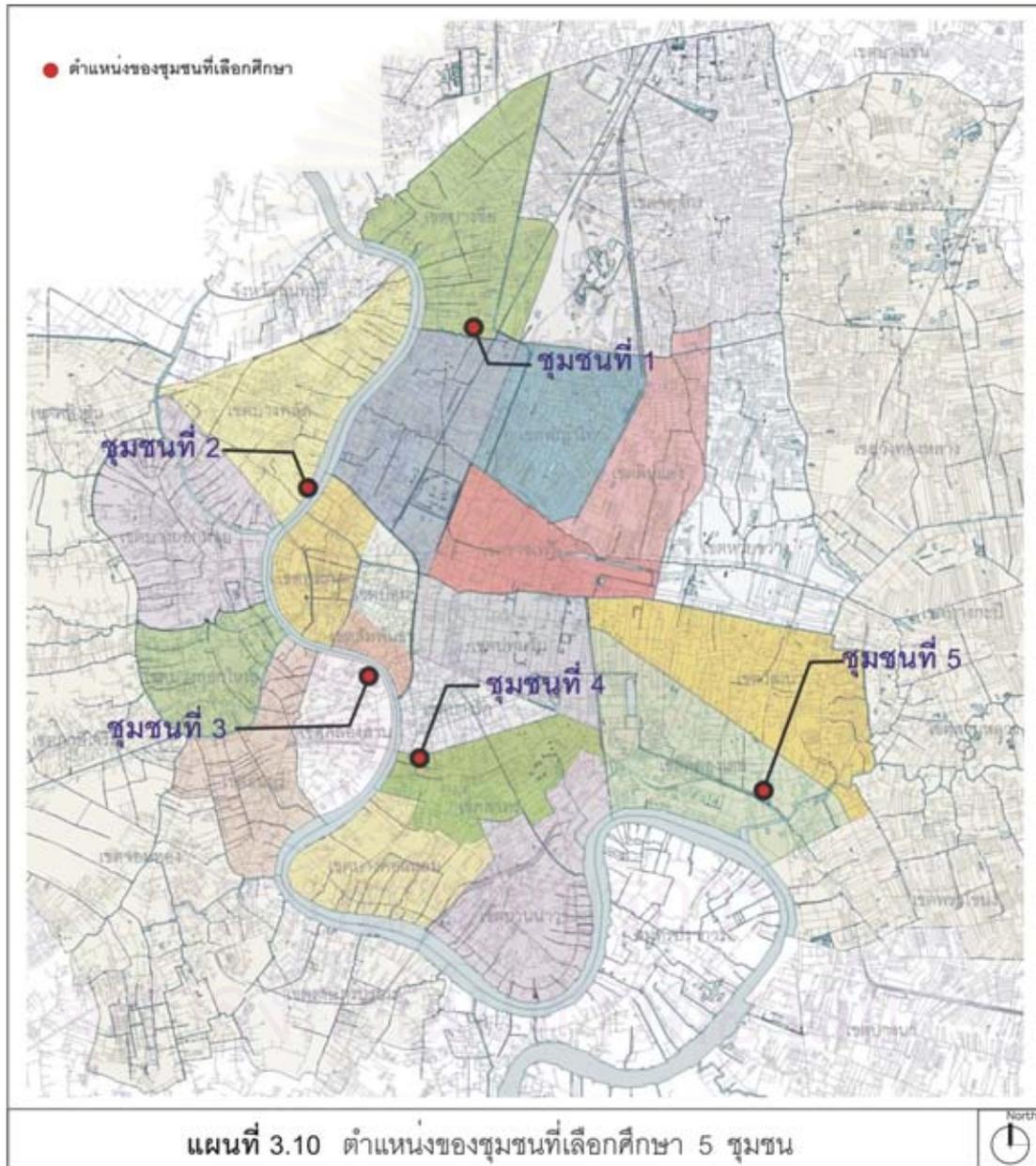
ที่มา: สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, กองผังเมือง, 2535

ที่มา: สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร, กองผังเมือง, 2535

4. **ขั้นที่สี่** การคัดเลือกชุมชนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยศึกษาจากข้อมูล ทุติยภูมิและการลงสำรวจ ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ(Accidental Sampling) ซึ่งใช้เกณฑ์ด้าน กายภาพเป็นหลัก ได้แก่ การใช้พื้นที่ภายในชุมชน สภาพชุมชน อายุของชุมชน ลักษณะของที่อยู่อาศัย เป็นต้น รวมถึงข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการ ศึกษาจึงมี 5 ชุมชนโดยกระจายอยู่ 5 พื้นที่ (ดูแผนที่ 3.10)

หมายเหตุ: เมื่อมีการลงสำรวจขั้นต้น พบว่า กลุ่มชุมชนที่ 1 ไม่สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา เนื่องจากด้านกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นประเภทเช่า, ประเภทที่อยู่อาศัยเป็นชุมชนอาคารพาณิชย์ รวมถึงข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ ดังนั้นจึงเลือกพื้นที่กลุ่มชุมชนที่ 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างแทน เพราะว่าการกลุ่มชุมชนที่ 3 มีการ

กระจุกตัวของชุมชนที่สูงกว่าพื้นที่กลุ่มชุมชนอื่นๆ ซึ่งสูงถึง 47 ชุมชน กลุ่มชุมชนที่ 3 จึงมีชุมชนที่เลือกศึกษา 2 ชุมชน

ค. ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

การกำหนดขนาดของตัวอย่างในการศึกษา (Sampling Size) ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามวิธีของ Jaeger (อุทุมพร(ทองอุไทย) จามรรมาน, 2537: 41) โดยมีผู้ศึกษากำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม 126 หลังคาเรือน โดยมีรายละเอียดในการคำนวณดังนี้ คือ

$$n = \frac{(t/e)^2 P(1-P)}{1+(1/N)[(t/e)^2 P(1-P)-1]}$$

โดยที่ N คือ จำนวนหน่วยหลังคาเรือนใน 5 ชุมชน คือ 1,364 หลังคาเรือน

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ผู้ศึกษายอมรับได้ คือ $\pm 5\%$ หรือเท่ากับ 0.05

P คือ สัดส่วนในประชากร หรือเท่ากับ 0.10

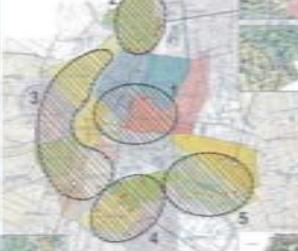
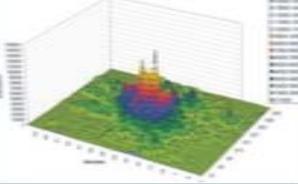
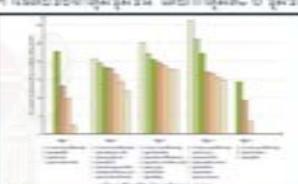
t คือ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือเท่ากับ 1.96

$$\begin{aligned} \text{เพราะฉะนั้น} \quad n &= \frac{(1.96 / 0.05)^2 \times 0.1 \times (1-0.1)}{1+(1/1,364)((1.96 / 0.05)^2 \times 0.1 \times (1-0.1) - 1)} \\ &= 126 \text{ หลังคาเรือน} \end{aligned}$$

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในขั้นการสำรวจ ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ได้จำแนกตามลักษณะการเกาะตัวของกลุ่มอาคาร และระยะห่างระหว่างกลุ่มอาคาร กับศูนย์กลางหลักของชุมชนประกอบ (ดูตารางที่ 3.2 และแผนที่ 3.11)

ตารางที่ 3.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามแผนการสุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

รายชื่อเขต	รายชื่อชุมชน	จำนวนบ้าน (หลังคาเรือน)	จำนวนแบบสำรวจ (หลังคาเรือน)	จำนวนกลุ่มอาคาร (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. เขตคลองสาน	ชุมชนหลังร.ร.สพช. ธนบุรี	118	12	2	9.0%
2. เขตบางซื่อ	ชุมชนชอยใจ	164	16	2	11.9%
3. เขตบางพลัด	ชุมชนบ้านปูน	256	28	4	20.9%
4. เขตสาทร	ชุมชนบ้านแบบ	394	37	4	27.6%
5. เขตคลองเตย	ชุมชนฟาร์มวัฒนา	432	41	3	30.6%
รวมทั้งสิ้น		1364	134	15	100%

				
<p>กลุ่มประชากรในการศึกษา หลักการและเหตุผล แผนที่กรุงเทพมหานครประกอบเป็น 5 พื้นที่ เพื่อศึกษากลุ่มประชากรในการศึกษา</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณา 1. วิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา หลักการและเหตุผล แผนที่เขตเมืองชั้นใน ตามการเกาะตัวของชุมชนแออัด เพื่อหากลุ่มตัวอย่างในการศึกษาในระดับกลุ่มชุมชน</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณา 1. วิเคราะห์การเกาะตัวของที่ตั้งชุมชนแออัดในปัจจุบันและปี พ.ศ.2528</p>	<p>หลักการและเหตุผล จำนวนถนนของชุมชน ออกเป็น 3 ขนาดคือเล็ก, กลางและใหญ่ และศึกษาถนนสี่ริ้วของที่ดินชุมชนเพื่อศึกษาความมั่นคงในที่อยู่อาศัย</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณา 1. วิเคราะห์ถนนของชุมชนขนาดกลางในการศึกษา ซึ่งเป็นขนาดที่มีมากที่สุดถึงร้อยละ 50.2 ของเขตเมืองชั้นใน 2. วิเคราะห์ประเภทของถนนสี่ริ้วที่ดินประเภทเอกชนและเช่า(ความมั่นคงในที่อยู่อาศัยสูงกว่าประเภทอื่นๆ)</p>	<p>หลักการและเหตุผล หากเฉลี่ยของระดับกลุ่มชุมชนใน 5 กลุ่มชุมชน โดยคัดเลือกขึ้นมา 6 ชุมชนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย 3 ชุมชน และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 3 ชุมชน</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณา 1. วิเคราะห์ความหนาแน่นเฉลี่ย (หลังคาเขียวต่อไร่)ของแต่ละกลุ่ม และหาชุมชนที่ใกล้เคียงค่าเฉลี่ยของกลุ่มชุมชน เลือกกลุ่มละ 6 ชุมชน</p>	<p>หลักการและเหตุผล พิจารณาจากชุมชนพื้นฐานของชุมชนที่ศึกษาจากข้อมูลภูมิคุ้มกัน และการลงสำรวจแบบ Accidental Sampling</p> <p>เกณฑ์ในการพิจารณา 1. วิเคราะห์ชุมชนภูมิคุ้มกันของชุมชน 2. การลงสำรวจแบบ Accidental 3. ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล</p>
				
<p>2. วิเคราะห์ความพร้อมด้านการบริการพื้นฐาน</p> <p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา กรุงเทพมหานคร 5 พื้นที่ 50 เขต</p> <p>วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาจากชุมชนภูมิคุ้มกัน</p> <p>ผลจากการศึกษา เลือกพื้นที่ศึกษา คือ เขตเมืองชั้นใน</p>	<p>2. วิเคราะห์ความพร้อมด้านการบริการพื้นฐาน</p> <p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา พื้นที่เขตเมืองชั้นใน มีทั้งสิ้น 22 เขต</p> <p>วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาจากชุมชนภูมิคุ้มกัน</p> <p>ผลจากการศึกษา ได้พื้นที่ศึกษาเป็น 5 กลุ่มชุมชน</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 5 กลุ่มชุมชน ในพื้นที่ 18 เขต</p> <p>วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาจากชุมชนภูมิคุ้มกัน</p> <p>ผลจากการศึกษา ได้ชุมชน 81 ชุมชนใน 5 กลุ่มชุมชน</p>	<p>2. วิเคราะห์ความพร้อมด้านการบริการพื้นฐาน</p> <p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 81 ชุมชนในพื้นที่ 5 กลุ่มชุมชน</p> <p>วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาจากชุมชนภูมิคุ้มกัน</p> <p>ผลจากการศึกษา ได้ชุมชน 23 ชุมชนใน 5 พื้นที่ศึกษา</p>	<p>กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ชุมชน 23 ชุมชนใน 5 พื้นที่ศึกษา</p> <p>วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ชุมชนภูมิคุ้มกัน, Accidental Sampling</p> <p>ผลจากการศึกษา ได้ชุมชน 5 ชุมชนใน 5 พื้นที่ศึกษา</p>
ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 3	ขั้นตอนที่ 4	ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. ประเภทและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาใช้การสำรวจทางกายภาพ(การ Sketch และการบันทึกภาพ) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับมาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ และมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ ได้มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชนขนาดต่างๆ จึงได้กำหนดแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามหัวข้อองค์ประกอบที่กำหนดไว้ ที่ประกอบการสังเกตองค์ประกอบชุมชนในพื้นที่และบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง และการสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยเพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 11 หมวดตามคำจำกัดความในบทที่ 1

เมื่อได้ข้อมูลตามสภาพข้อเท็จจริงแล้ว จึงได้สร้างเครื่องมือขึ้น โดยยึดหลักมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ และได้กำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามตารางตัวแปรแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทั้งนี้ได้สอบถามข้อมูลบางรายการจากสมาชิกในครอบครัวด้วย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้องค์ประกอบชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 11 หมวด คือ หมวดการพาณิชยกรรม(แยกเป็น 2 กรณีคือ ผู้ซื้อและผู้ขาย) หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ หมวดศูนย์สุขภาพชุมชน หมวดการรักษาพยาบาล หมวดการบริการขนส่งมวลชน หมวดการสื่อสาร หมวดการบริการชุมชน หมวดการศึกษา หมวดการรักษาความปลอดภัย หมวดการสัญจรภายในชุมชน และหมวดศาสนา

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจและการจัดลำดับความสำคัญต่อการใช้อองค์ประกอบชุมชนหลักทั้ง 11 หมวดดังกล่าวส่วนหนึ่ง กับการจัดลำดับความสำคัญหรือความต้องการองค์ประกอบชุมชนในแต่ละหมวดอีกส่วนหนึ่ง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน ทั้งนี้จะใช้การวัดขนาดองค์ประกอบชุมชนและการสังเกตเป็นหลัก

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรง(Validity) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์ในการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(Content validity) ซึ่งเป็นการหาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระที่ต้องการศึกษา โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ได้มีที่แก้ไขปรับปรุงคำถามและตัวเลือกให้มีความชัดเจนรัดกุมขึ้นหลายครั้ง เพื่อให้ได้รับคำตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์

ของการวิจัย โดยนำไปปรึกษาและขอรับความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องก่อนใช้เป็นเครื่องมือวัดต่อไป

2. การทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือวัด(Reliability) โดยภายหลังจากการกำหนดแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงร่างเสร็จสมบูรณ์แล้ว นำคำถามของตัวแปรต่างๆมาทดสอบ (Pre-test) ก่อนจำนวน 10 ชุด โดยได้ทดสอบกับผู้อยู่อาศัยทั้ง 5 ชุมชน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญแล้วนำกลับมาปรับปรุง เพื่อให้เกิดความสะดวกและเที่ยงตรงในการตอบแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น

3.3 การเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผู้วิจัยมีเพื่อนที่ศึกษากลุ่มประชากรเดียวกันอีก 1 คน ที่ได้ผ่านการฝึกอบรมจนมีความรู้และเข้าใจในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงร่างเป็นอย่างดี ได้เข้าไปสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนที่อยู่อาศัยในกลุ่มอาคารที่กำหนดไว้ตามชุมชนที่ทำการศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. **ข้อมูลปฐมภูมิ** ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงร่าง มาทำการวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

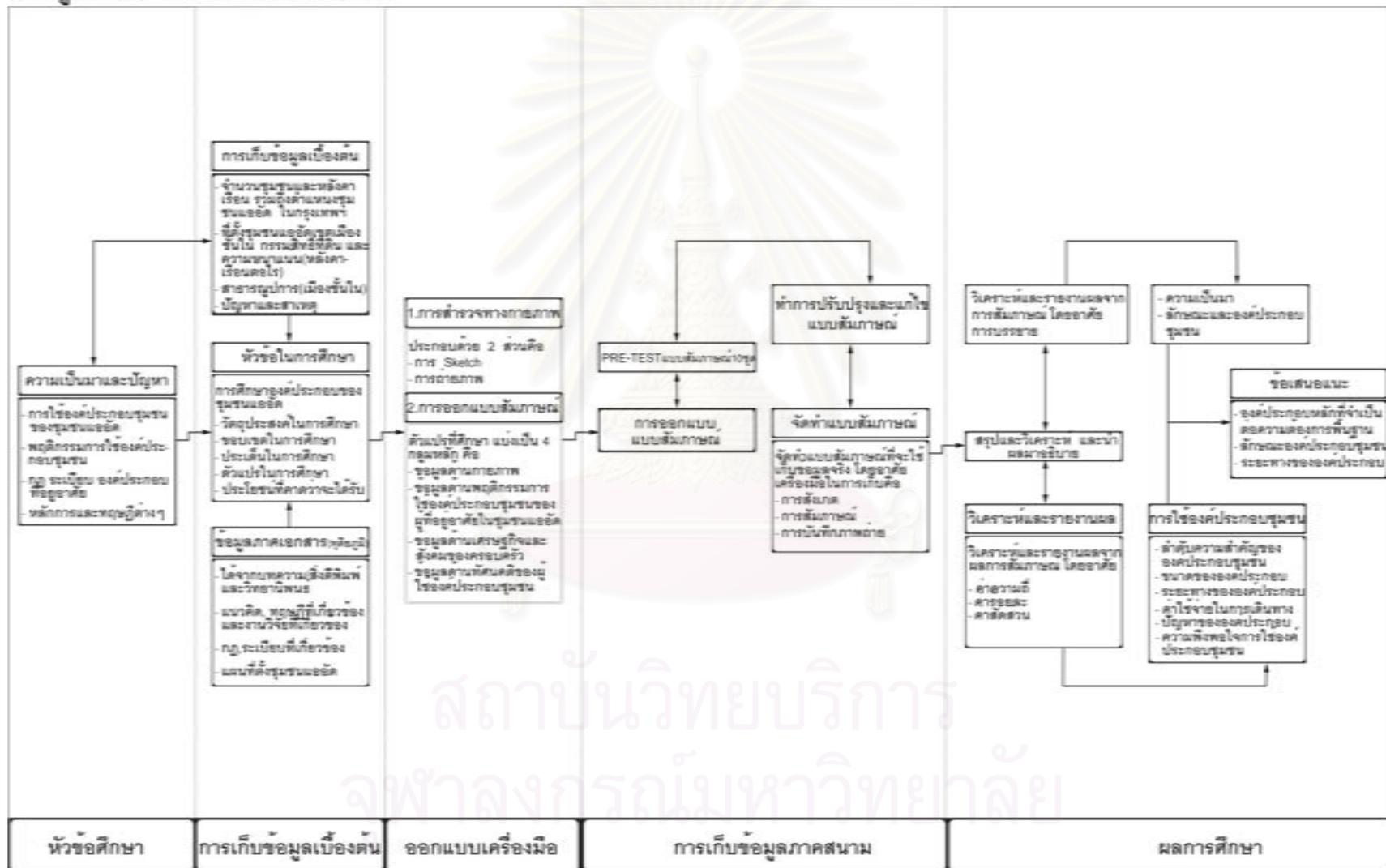
1. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงร่างที่ได้ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ
2. ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) สำหรับคำถามแบบปลายเปิด
3. สำหรับคำถามแบบปลายปิด แปลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงร่าง

เป็นตัวเลขเพื่อการประมวลผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS 11.0 ประกอบด้วย ค่าสถิติบรรยาย(Descriptive Statistic) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (percentage) จำนวนความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปร ในรูปความสัมพันธ์(Crosstab), โปรแกรม AutoCAD 2000 เพื่อหาค่าสัดส่วนของการใช้ที่ดิน และโปรแกรม MapMagic 2002 เพื่อหาระยะทางระหว่างบ้านไปยังองค์ประกอบชุมชน(ระยะทางซึ่งใช้วัดโดยประมาณจะเป็นระยะห่างทางอากาศ ดังนั้นระยะทางจากเส้นทางถนนที่ใช้เดินทางจริงจะไกลกว่าระยะทางที่ระบุในที่นี้) รวมถึงการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นสำคัญและอาศัยความรู้เชิงทฤษฎีเป็นตัวอธิบาย

ข. **วิเคราะห์ข้อมูล** ที่ได้จากการประมวลผลและสรุปผลการศึกษา

ค. **นำเสนอผลการวิจัย** ในรูปของการบรรยาย ตาราง แผนที่ แผนภูมิ และภาพ

แผนภูมิที่ 3.2 แผนการดำเนินงานวิจัย

ตารางที่ 3.3 ระยะเวลาการทำวิจัย

ID	Type Name	Duration	Start	Finish	JUNE					JULY					AUGUST					SEPTEMBER					OCTOBER					NOVEMBER					DECEMBER					JANUARY					FEBRUARY				
					1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
	ระยะเวลาการทำวิจัย	219 days	Mon 14/06/04	Fri 18/02/05	[Yellow bar]																																												
1	เก็บข้อมูลทุติยภูมิ	132 days	Mon 14/06/04	Sun 24/10/04	[Green bar]																																												
1.1	ศึกษาข้อมูลพื้นฐานกรุงเทพมหานคร	21 day	Mon 14/06/04	Sun 04/07/04	[Orange bar]																																												
1.2	ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรม	21 day	Mon 28/06/04	Sun 18/07/04	[Orange bar]																																												
1.3	วิเคราะห์รูปตำแหน่งกลุ่มตัวอย่าง	14 day	Mon 19/07/04	Sun 01/08/04	[Orange bar]																																												
1.4	ร่างหัวข้อวิจัยพร้อมนำเสนอ	35 days	Mon 01/08/04	Sun 05/09/04	[Orange bar]																																												
1.5	นำเสนอหัวข้อวิจัย	5 days	Mon 06/09/04	Fri 10/09/04	[Orange bar]																																												
1.6	วิเคราะห์และทบทวนวรรณกรรม	21 days	Sat 11/09/04	Fri 01/10/04	[Orange bar]																																												
1.7	จัดเตรียมระบบข้อมูลเพื่อการสำรวจ	24 days	Sat 02/10/04	Sun 24/10/04	[Orange bar]																																												
2	ลงสำรวจภาคสนาม	42 days	Mon 25/10/04	Sun 05/12/04	[Green bar]																																												
2.1	ลงทดสอบแบบสัมภาษณ์ (pre-test)	7 days	Mon 25/10/04	Sun 31/10/04	[Orange bar]																																												
2.2	ลงสำรวจชุมชนซอยจอก	7 days	Mon 01/11/04	Sun 07/11/04	[Orange bar]																																												
2.3	ลงสำรวจชุมชนบ้านปูน	7 days	Mon 08/11/04	Sun 14/11/04	[Orange bar]																																												
2.4	ลงสำรวจชุมชนหลัง ร.ร. สारพัดช้างธนบุรี	7 days	Mon 15/11/04	Sun 21/11/04	[Orange bar]																																												
2.5	ลงสำรวจชุมชนบ้านแบบ	7 days	Mon 22/11/04	Sun 28/11/04	[Orange bar]																																												
2.6	ลงสำรวจชุมชนฟาร์มวัฒนา	7 days	Mon 29/11/04	Sun 05/12/04	[Orange bar]																																												
3	วิเคราะห์และประเมินผล	75 days	Mon 06/12/04	Fri 18/02/05	[Green bar]																																												
3.1	วิเคราะห์ข้อมูล	35 days	Mon 06/12/04	Sun 09/01/05	[Orange bar]																																												
3.2	ทำรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์	28 days	Mon 10/01/05	Sun 06/02/05	[Orange bar]																																												
3.3	เตรียมข้อมูลเพื่อนำเสนอ	12 days	Mon 07/02/05	Fri 18/02/05	[Orange bar]																																												

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

สภาพทั่วไปของชุมชนและสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบชุมชน

4.1 สภาพทั่วไปของชุมชนแออัด

ก. ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน

1. ความเป็นมาและสถานที่ตั้งของชุมชน

ก. ความเป็นมา ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง ธนบุรี ได้เริ่มมีการตั้งถิ่นฐานในราวปี พ.ศ.2486(62 ปี) จัดทะเบียนชุมชนในปีพ.ศ.2526 ได้ตั้งชื่อชุมชนตามลักษณะที่ตั้งกล่าวคือ ชุมชนตั้งอยู่บริเวณหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี ในอดีตบริเวณชุมชนเป็นที่ตั้งของโรงงานทำปลาทุและผักกาดดอง ชาวบ้านจึงประกอบอาชีพทำปลาทุและผักกาดดอง ชุมชนมีลักษณะกลางเก่ากลางใหม่ ซึ่งชุมชนเริ่มหนาแน่นขึ้นเมื่อพ.ศ.2531 โดยในปัจจุบันมีที่อยู่อาศัยประมาณ 118 หลังคาเรือน ความหนาแน่นครัวเรือนประมาณ 4.5 คนต่อหลังคาเรือน และความหนาแน่นรวม (Gross Density) 19.34 หลังคาเรือนต่อไร่ ชุมชนมีลักษณะเกือบกลม

ข. ที่ตั้งชุมชน ชุมชนตั้งอยู่ใน ถนนเชียงใหม่ ซอยเชียงใหม่ 1 เขตคลองสาน อยู่ใกล้วัดทองธรรมชาติ ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (ย8)

ค. ที่ดินชุมชน

(1) ขนาดที่ดิน ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างมีเนื้อที่ 6.1 ไร่

(2) ขอบเขตที่ดิน

ทิศเหนือ ติดกับ ถนนท่าดินแดง ซอย14

ทิศใต้ ติดกับ ถนนเชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดกับ โกดังเก็บสินค้าการเกษตรหวังหลี

ทิศตะวันตก ติดกับ โรงเรียนสารพัดช่าง ธนบุรี

(3) กรรมสิทธิ์ที่ดิน จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นเจ้าของที่ดินและเป็นการเช่าที่ดิน สัดส่วนประมาณ 20 : 80 โดยการเช่าที่ดินเป็นที่ดินขององกรมธนารักษ์, ส่วนพระมหากษัตริย์, วัดทองธรรมชาติและเอกชน เสียค่าเช่าประมาณ 500 บาทต่อปีต่อแปลงที่ดิน

2. สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ปัจจุบันชุมชนมีการใช้พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภทคือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว(11%), บ้านเดี่ยวสองชั้น (22%), อาคารพาณิชย์หรือตึกแถว 2-3 ชั้น(57.6%), ห้องแถว(8.5%)และเรือนแถว(0.8%) ซึ่งอาคารส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 40-60 ปี ในอาคารพาณิชย์หรือตึกแถวส่วนใหญ่มีการต่อเติมอาคาร (ดูภาพที่ 4.1 และแผนที่ 4.1)

3. สภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ก. ความหนาแน่นของชุมชน คือ 35 ครอบครัวต่อไร่

ข. สาธารณูปโภคภายในชุมชน

(1) ระบบไฟฟ้า ใช้บริการจากการไฟฟ้านครหลวงเขตคลองสาน

(2) ระบบประปา ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง

(3) ระบบกำจัดขยะ มีเจ้าหน้าที่เขตเข้ามาเก็บตามบ้าน

(3) ระบบระบายน้ำ มีทางระบายน้ำ(เป็นท่อปูน) มีสภาพปานกลาง

บางส่วนชำรุด และระบายลงท่อสาธารณะ

(5) ทางเดินในชุมชน เป็นคอนกรีต(สภาพชำรุด)

ค. การครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและเป็นผู้เช่า โดยมีสัดส่วนประมาณ 55 : 45

4. สภาพทางสังคม มีกรรมการชุมชน, ศูนย์สุขภาพชุมชนและมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น วันสำคัญ โดยความสัมพันธ์ในชุมชนส่วนใหญ่มีการพึ่งพาอาศัยกัน

5. สภาพทางเศรษฐกิจ

ก. ระดับการศึกษา ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น

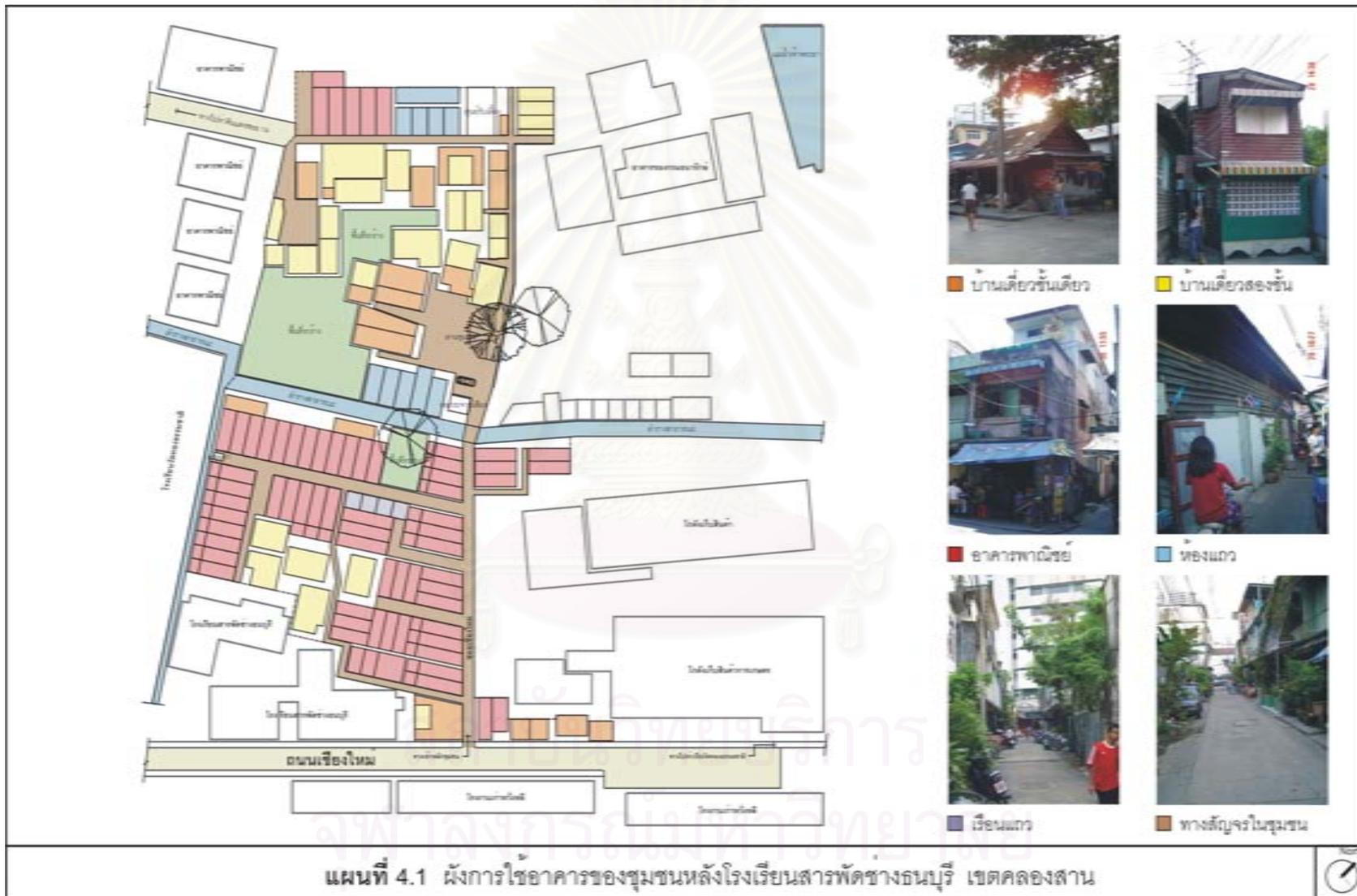
ข. การประกอบอาชีพ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกับประธานชุมชน คือ รับจ้างขับรถย้ายเครื่องพิมพ์ ซึ่งงานมีไม่แน่นอน

ค. รายได้เฉลี่ย ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง โดยมีรายได้ประมาณ 15,000 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว

ภาพที่ 4.1 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน

ข. ชุมชนชอยโจ๊ก เขตบางซื่อ

1. ความเป็นมาและสถานที่ตั้งของชุมชน

ก. ความเป็นมา ประชากรที่อยู่อาศัยในชุมชนชอยโจ๊ก ได้เริ่มมีการตั้งถิ่นฐานในราว พ.ศ. 2487 มีการเช่าที่ดินมาประมาณ 60 กว่าปี และได้มีจดทะเบียนชุมชนใน พ.ศ. 2532 โดยตั้งชื่อชุมชนตามลักษณะการประกอบอาชีพในอดีต กล่าวคือ เมื่ออดีตบริเวณหน้าปากซอยทางเข้าชุมชนมีรถเข็นขายโจ๊กที่ขึ้นชื่ออยู่หนึ่งเจ้าก็เลยตั้งชื่อตามนั้น ปัจจุบันร้านขายโจ๊กได้เลิกกิจการแล้ว ชุมชนมีลักษณะกลางเก่ากลางใหม่ สภาพของที่อยู่อาศัยมีสภาพปานกลางถึงทรุดโทรมชุมชนเริ่มหนาแน่นขึ้นเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปัจจุบันมีที่อยู่อาศัยประมาณ 164 หลังคาเรือน ความหนาแน่นครัวเรือน 3.7 คนต่อหลังคาเรือน และความหนาแน่นรวม(Gross Density) 9.94 หลังคาเรือนต่อไร่ ส่วนความหนาแน่นสุทธิ(Net Density) 11.46 หลังคาเรือนต่อไร่

ข. ที่ตั้งชุมชน ตั้งอยู่ในซอยประดู่ บนถนนเตชะวนิช แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร อยู่ใกล้โรงรถกอน้ำบางซื่อ ตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (ย9)

ค. ที่ดินชุมชน

(1) ขนาดที่ดิน ชุมชนชอยโจ๊กมีเนื้อที่ 16.5 ไร่

(2) ขอบเขตที่ดิน

ทิศเหนือ	ติดกับ	ชุมชนชอยประดู่
ทิศใต้	ติดกับ	คลองบางซื่อ
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ชุมชนตรอกตรงข้ามวัดสะพานสูง
ทิศตะวันตก	ติดกับ	ซอยประดู่

(3) กรรมสิทธิ์ที่ดิน จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นที่ดินของเอกชน และเช่า มีสัดส่วนประมาณ 30 : 70 เสียค่าเช่าที่ดินประมาณ 1,000-4,000 บาทต่อเดือน

2. สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ปัจจุบันชุมชนชอยโจ๊กมีการใช้พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย โดยแบ่งอาคารออกเป็น 5 ประเภท คือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว(5.5%), บ้านเดี่ยวสองชั้น(71.3%), ตึกแถวหรืออาคารพาณิชย์ 2-3 ชั้น(ร้อยละ 12.2), ห้องแถว(7.9%)และเรือนแถว(3.0%) อาคารส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 20-60 ปี ในอาคารประเภทบ้านเดี่ยวสองชั้นและเรือนแถวมีการดัดแปลงอาคารเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดย่อม ส่วนอาคารพาณิชย์หรือตึกแถวส่วนใหญ่ก็มีการต่อเติมอาคาร (ดูภาพที่ 4.2 และแผนที่ 4.2)

3. สภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ก. ความหนาแน่นของชุมชน คือ 10 ครอบครัวยต่อไร่

ข. สาธารณูปโภคภายในชุมชน

- (1) ระบบไฟฟ้า ใช้บริการจากการไฟฟ้านครหลวงเขตบางซื่อ
- (2) ระบบประปา ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง
- (3) ระบบกำจัดขยะ มีเจ้าหน้าที่ของเขตเข้ามาเก็บตามบ้าน
- (4) ระบบระบายน้ำ มีทางระบายน้ำ(เป็นท่อปูน) มีสภาพปานกลาง

บางส่วนชำรุดและระบายลงท่อสาธารณะ

- (5) ทางเดินในชุมชน เป็นคอนกรีต(สภาพดี)และบางส่วนเป็นทางไม้

ค. การครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและเป็นผู้เช่า โดยมีสัดส่วนประมาณ 40 : 60

4. สภาพทางสังคม มีกรรมการชุมชน, ศูนย์สุขภาพชุมชนและมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม เช่น วันสำคัญ อสม. อพปร. โดยความสัมพันธ์ในชุมชนส่วนใหญ่มีการพึ่งพาอาศัยกัน มีกิจกรรมร่วมกันในช่วงเย็นของวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เป็นการเดินแอโรบิคบริเวณลานหน้าซอยทางเข้าหลักของชุมชน

5. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

- ก. ระดับการศึกษา ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น
- ข. การประกอบอาชีพ ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและรับจ้างเย็บผ้า ซึ่งมีรายได้ไม่แน่นอน
- ค. รายได้เฉลี่ย ผู้ที่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน มีรายได้ประมาณ 14,000 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว

ภาพที่ 4.2 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนซอยจึก เขตบางซื่อ

ค. ชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด

1. ความเป็นมาของชุมชน

ก. ความเป็นมา ชุมชนบ้านปูนเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงระหว่างโรงงานสุราบางยี่ขันเก่ากับวัดคฤหบดี ชุมชนมีอายุประมาณ 80 กว่าปี เดิมเป็นสวนผลไม้ โดยอดีตผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนประกอบอาชีพทำเตาปูนและทำปูนกินหมาก ซึ่งมีเจ้าของที่ดินมีอยู่ 5 ตระกูล และที่ดินบางส่วนเป็นของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ต่อมาเกิดการอพยพกันเข้ามาเช่าที่ดินเป็นระยะๆ จนมีจำนวนบ้านประมาณ 400 หลังคาเรือน ตั้งอยู่บนพื้นที่ 70 ไร่ ต่อมาใน พ.ศ.2542 ชุมชนได้รับผลจากการก่อสร้างสะพานพระราม 8 ทำให้ในปัจจุบันมีที่อยู่อาศัยเหลือประมาณ 256 หลังคาเรือน มีความหนาแน่นครัวเรือน 4.6 คนต่อหลังคาเรือน และความหนาแน่นรวม(Gross Density) 7.51 หลังคาเรือนต่อไร่ ส่วนความหนาแน่นสุทธิ(Net Density) 9.21 หลังคาเรือนต่อไร่

ข. ที่ตั้งชุมชน ชุมชนบ้านปูนตั้งอยู่ในซอยสุวรรณิน บนถนนจรูญสนิทวงศ์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร อยู่ใกล้วัดคฤหบดี ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินประเภทพาณิชยกรรม (พ3)

ค. ที่ดินชุมชน

(1) ขนาดที่ดิน ชุมชนบ้านปูนมีเนื้อที่ 34.1 ไร่

(2) ขอบเขตที่ดิน

ทิศเหนือ	ติดกับ	ชุมชนตลาดใหม่
ทิศใต้	ติดกับ	แม่น้ำเจ้าพระยา
ทิศตะวันออก	ติดกับ	วัดคฤหบดี
ทิศตะวันตก	ติดกับ	สะพานพระราม 8

(3) กรรมสิทธิ์ที่ดิน จำแนกออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นที่ดินของเอกชนและเช่า มีสัดส่วนประมาณ 65 : 35 โดยที่ดินประเภทเช่าเป็นที่ดินของเอกชนและเป็นที่ดินสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยเสียค่าเช่าที่ดินต่อแปลง 700-2,000 บาทต่อเดือน

2. สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ปัจจุบันชุมชนบ้านปูนมีการใช้พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย แบ่งออกเป็น 6 ประเภทคือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว(19.5%), บ้านเดี่ยว 2-3 ชั้น(45.3%), ตึกแถวหรืออาคารพาณิชย์ 2 - 3 ชั้น(15.2%), ห้องแถว(18.0%), เรือนแถว (1.6%)และคู่ออมรถ(0.4%) โดยอาคารส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 30-60 ปี ในอาคารพาณิชย์หรือตึกแถวส่วนใหญ่มีการต่อเติมอาคาร (ดูภาพที่ 4.3 และแผนที่ 4.3)

3. สภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ก. ความหนาแน่นของชุมชน คือ 12.1 ครอบครัวยต่อไร่

ข. สาธารณูปโภคภายในชุมชน

- (1) ระบบไฟฟ้า ใช้บริการจากการไฟฟ้านครหลวงเขตบางพลัด
- (2) ระบบประปา ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง
- (3) ระบบกำจัดขยะ มีเจ้าหน้าที่ของเขตเข้ามาเก็บตามบ้าน

ค. ระบบระบายน้ำ มีทางระบายน้ำ(เป็นท่อปูน)สภาพดีและบางส่วนมี
ระบายลงท่อสาธารณะ

- (5) ทางเดินในชุมชน เป็นคอนกรีต(สภาพชำรุด)

ง. การครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นเจ้าของที่อยู่
อาศัยและเป็นผู้เช่า โดยมีสัดส่วนประมาณ 65 : 35

4. สภาพทางทางสังคม มีกรรมการชุมชนแต่ไม่มีศูนย์สุขภาพชุมชน มีการรวมกลุ่ม
ทำกิจกรรม เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเด็กแห่งชาติ งานศาลเจ้าและวันสำคัญทางศาสนา
ต่างๆ โดยความสัมพันธ์ในชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่

5. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

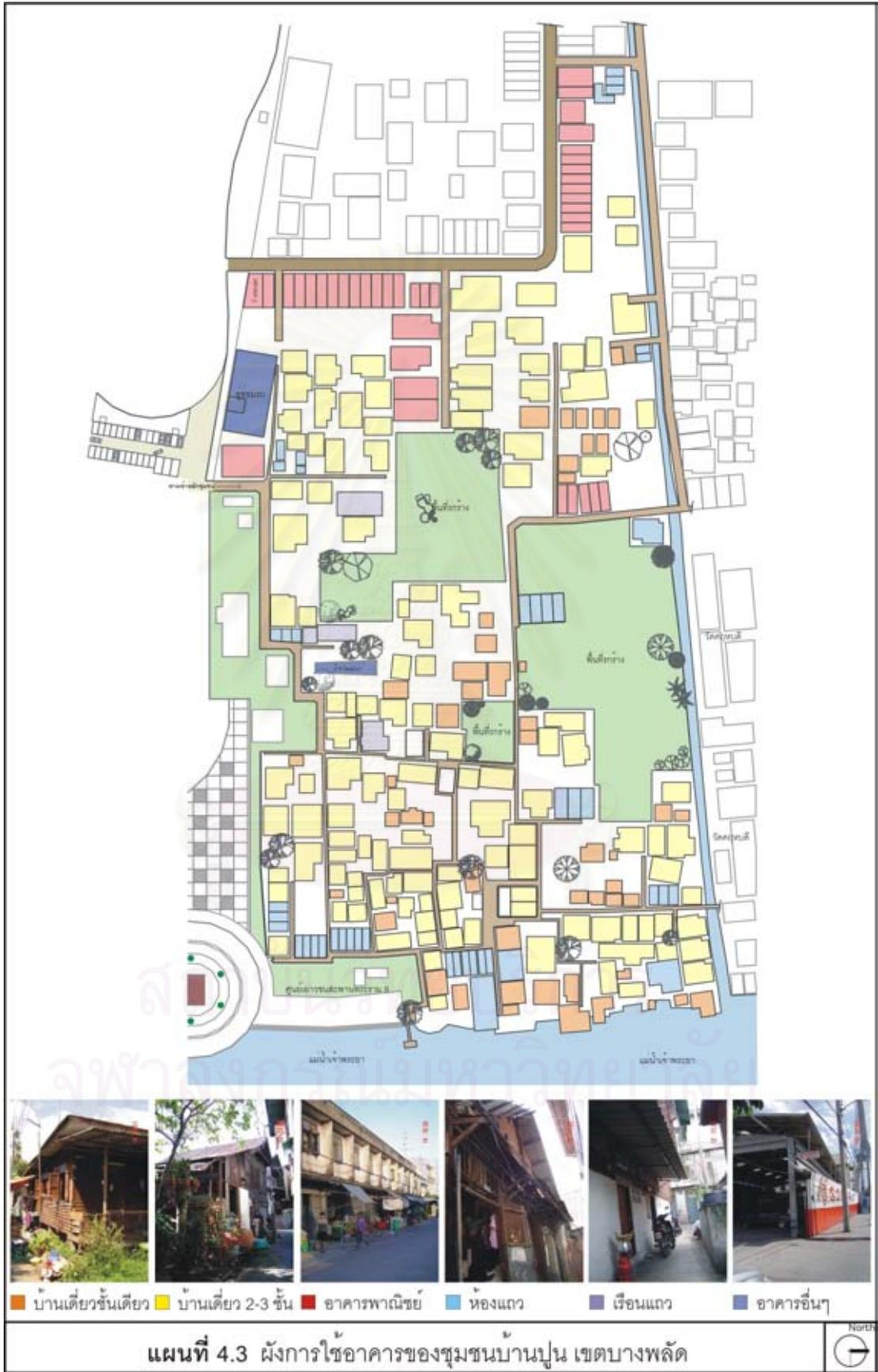
ก. ระดับการศึกษา ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถม
ข. การประกอบอาชีพ ชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทำดอกไม้สดและ
ค้าขาย

ค. รายได้เฉลี่ย ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ฐานะปานกลาง รายได้ประมาณ
15,000 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน

ภาพที่ 4.3 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด

ง. ชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร

1. ความเป็นมาและสถานที่ตั้งของชุมชน

ก. ความเป็นมา เดิมชาวบ้านที่อยู่อาศัยในชุมชนบ้านแบบได้เช่าที่ดินของเอกชนในการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นที่ดินของ นายแจง ดารานนท์ ต่อมายกที่ดินให้โรงพยาบาลเลิดสินเป็นผู้จัดการ ชุมชนมีอายุประมาณ 100 กว่าปี โดยผู้อยู่อาศัยจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ ผู้ที่อยู่เดิมและผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ภายหลังซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ ได้มีการจดทะเบียนชุมชนประมาณ ปี พ.ศ.2540 ชุมชนมีลักษณะกะกลางเก่ากลางใหม่ โดยในปัจจุบันมีจำนวนที่อยู่อาศัยประมาณ 394 หลังคาเรือน ความหนาแน่นครัวเรือน 4.5 คนต่อหลังคาเรือน และความหนาแน่นรวม(Gross Density) 10.65 หลังคาเรือนต่อไร่

ข. ที่ตั้งชุมชน ชุมชนบ้านแบบตั้งอยู่ในซอยบ้านแบบ(สาทรใต้ซอย19) บนถนนสาทรใต้ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร อยู่ใกล้กับตรอกโรงน้ำแข็ง ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (ย10)

ค. ที่ดินชุมชน

(1) ขนาดที่ดิน ชุมชนบ้านแบบมีเนื้อที่ 37.0 ไร่

(2) ขอบเขตที่ดิน

ทิศใต้	ทิศเหนือ	ติดกับ	ถนนสาทรใต้
	ติดกับ	คลองยานนาวา	
	ทิศตะวันออก	ติดกับ	ถนนสาทรเหนือ - ใต้
	ทิศตะวันตก	ติดกับ	บิมน้ำมัน MP

(3) กรรมสิทธิ์ที่ดิน จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นเจ้าของที่ดินและเป็นที่ดินเช่า สัดส่วนประมาณ 30 : 70 โดยการเช่าที่ดินเป็นที่ดินของโรงพยาบาลเลิดสินและเอกชน ต้องเสียค่าเช่าที่ดินสำหรับโรงพยาบาลเลิดสินประมาณ 400 บาทต่อปีต่อแปลง และที่ดินของเอกชนประมาณ 1,000 บาทต่อเดือนต่อแปลง

2. สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ปัจจุบันชุมชนบ้านแบบมีการใช้พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว (18.3%), บ้านเดี่ยว 2-3 ชั้น (32.5%), ตึกแถวหรืออาคารพาณิชย์ 2 - 3 ชั้น (26.4%) และห้องแถว (21.8%) อาคารส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 40-60 ปี ในอาคารพาณิชย์หรือตึกแถวส่วนใหญ่มีการต่อเติมอาคาร(ดูภาพที่ 4.4 และแผนที่ 4.4)

3. สภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ก. ความหนาแน่นของชุมชน คือ 19 ครอบครัวยต่อไร่

ข. สาธารณูปโภคภายในชุมชน

- (1) ระบบไฟฟ้า ใช้บริการจากการไฟฟ้านครหลวงเขตสาทร
- (2) ระบบประปา ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง
- (3) ระบบกำจัดขยะ มีเจ้าหน้าที่เขตมาเก็บตามบ้าน บางส่วนจ้างคนในชุมชนเก็บขยะ
- (4) ระบบระบายน้ำ มีทางระบายน้ำ(เป็นท่อปูน) แต่มีสภาพชำรุดและมีน้ำขัง ซึ่งระบายลงท่อสาธารณะ
- (5) ทางเดินในชุมชน เป็นทางไม้และคอนกรีต(สภาพชำรุด)

ค. การครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและเป็นผู้เช่า โดยมีสัดส่วนประมาณ 60 : 40

4. สภาพทางสังคม ชุมชนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักอย่างชัดเจน คือ กลุ่มผู้นับถือศาสนาพุทธและกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม โดยมีกรรมการชุมชน, ศูนย์สุขภาพชุมชนและมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมในวันสำคัญ โดยความสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีการพึ่งพาอาศัยกันเป็นบางกลุ่ม

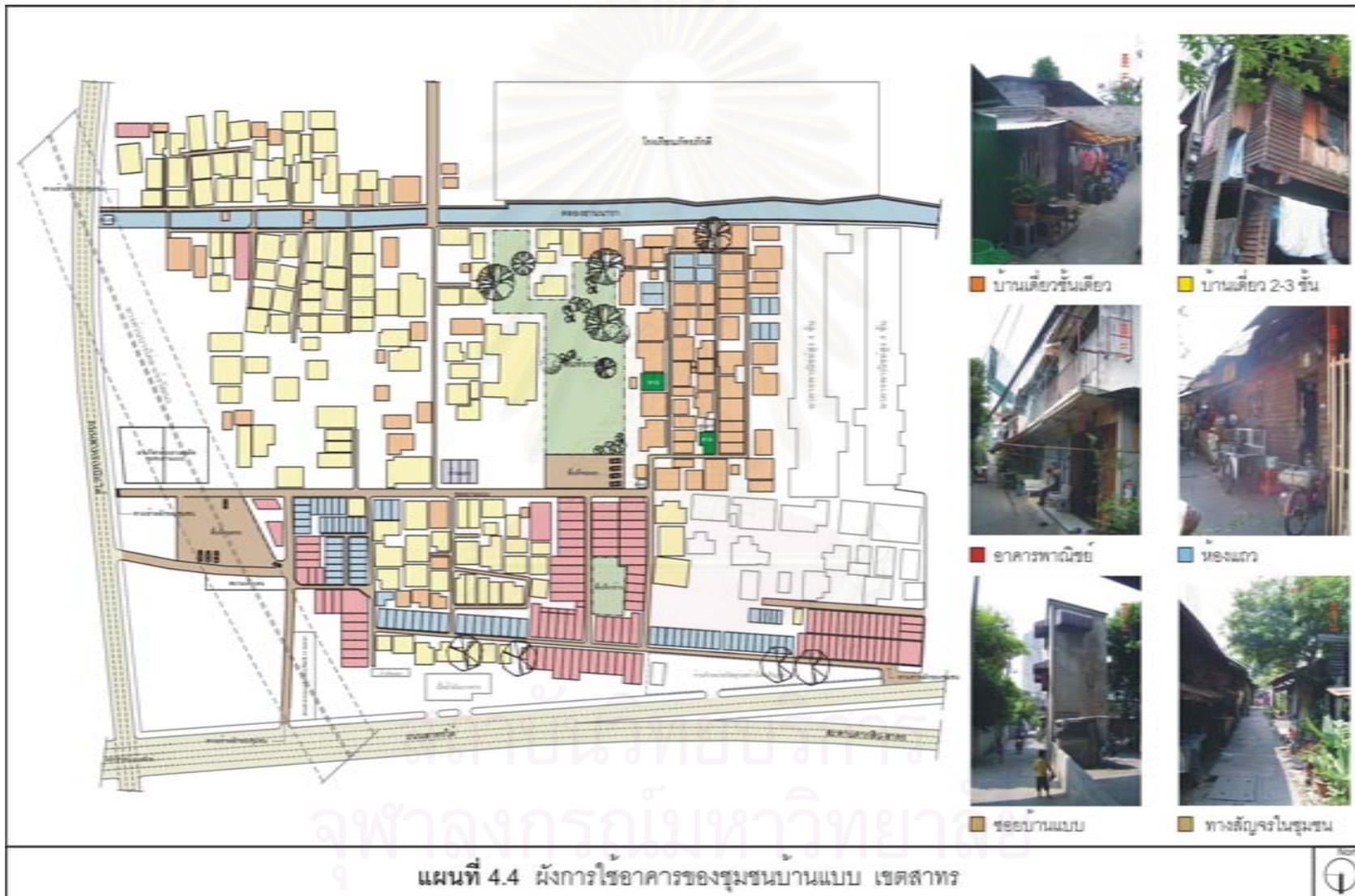
5. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

- ก. ระดับการศึกษา ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถม
- ข. การประกอบอาชีพ ชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้าง มีเงินเดือนแน่นอน เช่น แม่บ้าน และพนักงานรักษาความปลอดภัย
- ค. รายได้เฉลี่ย ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง โดยมีรายได้ประมาณ 16,000 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว

ภาพที่ 4.4 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร

จ. ชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย

1. ความเป็นมาของชุมชน

ก. ความเป็นมา ชาวบ้านที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนฟาร์มวัฒนา ได้เริ่มมีการตั้งถิ่นฐานในราว พ.ศ.2507 และได้มีการจดทะเบียนชุมชนใน พ.ศ.2536 ชุมชนมีอายุประมาณ 60 ปี โดยตั้งชื่อชุมชนตามลักษณะที่ตั้งของชุมชน กล่าวคือ ในอดีตที่ดินบริเวณชุมชนเดิมนี้เป็นฟาร์มเลี้ยงสัตว์มาก่อนเลยตั้งชื่อตามนั้น ชุมชนมีลักษณะกลางเก่ากลางใหม่(โดยมีการรักษาอาคารเก่าที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมอยู่จำนวนหนึ่ง) สภาพที่อยู่อาศัยมีสภาพปานกลาง ผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่เดิมและบางส่วนเป็นผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ภายหลัง ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนที่อยู่อาศัยประมาณ 432 หลังคาเรือน ความหนาแน่นครัวเรือน 4.5 คนต่อหลังคาเรือน และความหนาแน่นรวม(Gross Density) 8.52 หลังคาเรือนต่อไร่ ส่วนความหนาแน่นสุทธิ(Net Density) 12.58 หลังคาเรือนต่อไร่

ข. ที่ตั้งชุมชน ชุมชนฟาร์มวัฒนาตั้งอยู่ในซอยฟาร์มวัฒนา บนถนนพระราม4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อยู่ใกล้กับแฟลตเกาส์กรรมทหารและองค์การฟอกหนัง ตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก (ย9)

ค. ที่ดินชุมชน

(1) ขนาดที่ดิน ชุมชนฟาร์มวัฒนา มีเนื้อที่ 50.7 ไร่

(2) ขอบเขตที่ดิน

ทิศเหนือ	ติดกับ	ถนนพระราม 4
ทิศใต้	ติดกับ	ชุมชนริมคลองพระโขนง
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ชุมชนภูมิจิตร
ทิศตะวันตก	ติดกับ	องค์การฟอกหนัง

(3) กรรมสิทธิ์ที่ดิน จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นเจ้าของที่ดินและเป็นที่ดินเช่า สัดส่วนประมาณ 20 : 80 โดยการเช่าที่ดินเป็นที่ดินของเอกชนและองค์การฟอกหนัง โดยต้องเสียค่าเช่าประมาณ 560 บาทต่อเดือนต่อแปลงที่ดิน

2. สภาพพื้นที่โดยทั่วไป ปัจจุบันชุมชนฟาร์มวัฒนา มีการใช้พื้นที่เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว(23.4%), บ้านเดี่ยวสองชั้น(52.1%), อาคารพาณิชย์หรือตึกแถว 2-3 ชั้น (15.7%) ห้องแถว(7.4%) และเรือนแถว(1.4%) อาคารส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 40-60 ปี ในอาคารพาณิชย์หรือตึกแถวมีการต่อเติม (ดูภาพที่ 4.5 และแผนที่ 4.5)

3. สภาพทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม

ก. ความหนาแน่นของชุมชน คือ 13 ครอบครัวยุติต่อไร่

ข. สาธารณูปโภคภายในชุมชน

- (1) ระบบไฟฟ้า ใช้บริการจากการไฟฟ้านครหลวงเขตคลองเตย
- (2) ระบบประปา ใช้น้ำประปาจากการประปานครหลวง
- (3) ระบบกำจัดขยะ มีที่ทิ้งรวมแล้วมีคนมาเก็บ มีการจ้างคนในชุมชนเก็บขยะตามบ้าน
- (4) ระบบระบายน้ำ ไม่มีทางระบายน้ำ
- (5) ทางเดินในชุมชน เป็นทางไม้และคอนกรีต(สภาพชำรุดและสกปรก)

ค. การครอบครองที่อยู่อาศัย จำแนกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย และเป็นการเช่า โดยมีสัดส่วนประมาณ 30 : 70

4. สภาพทางสังคม ความสัมพันธ์ในชุมชนส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ จะรู้จักกันเฉพาะละแวกบ้าน โดยมีกิจกรรมชุมชน, ศูนย์สุขภาพชุมชนและมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรม เช่น วันสำคัญ และกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มคอยระวังภัยในชุมชน เป็นต้น

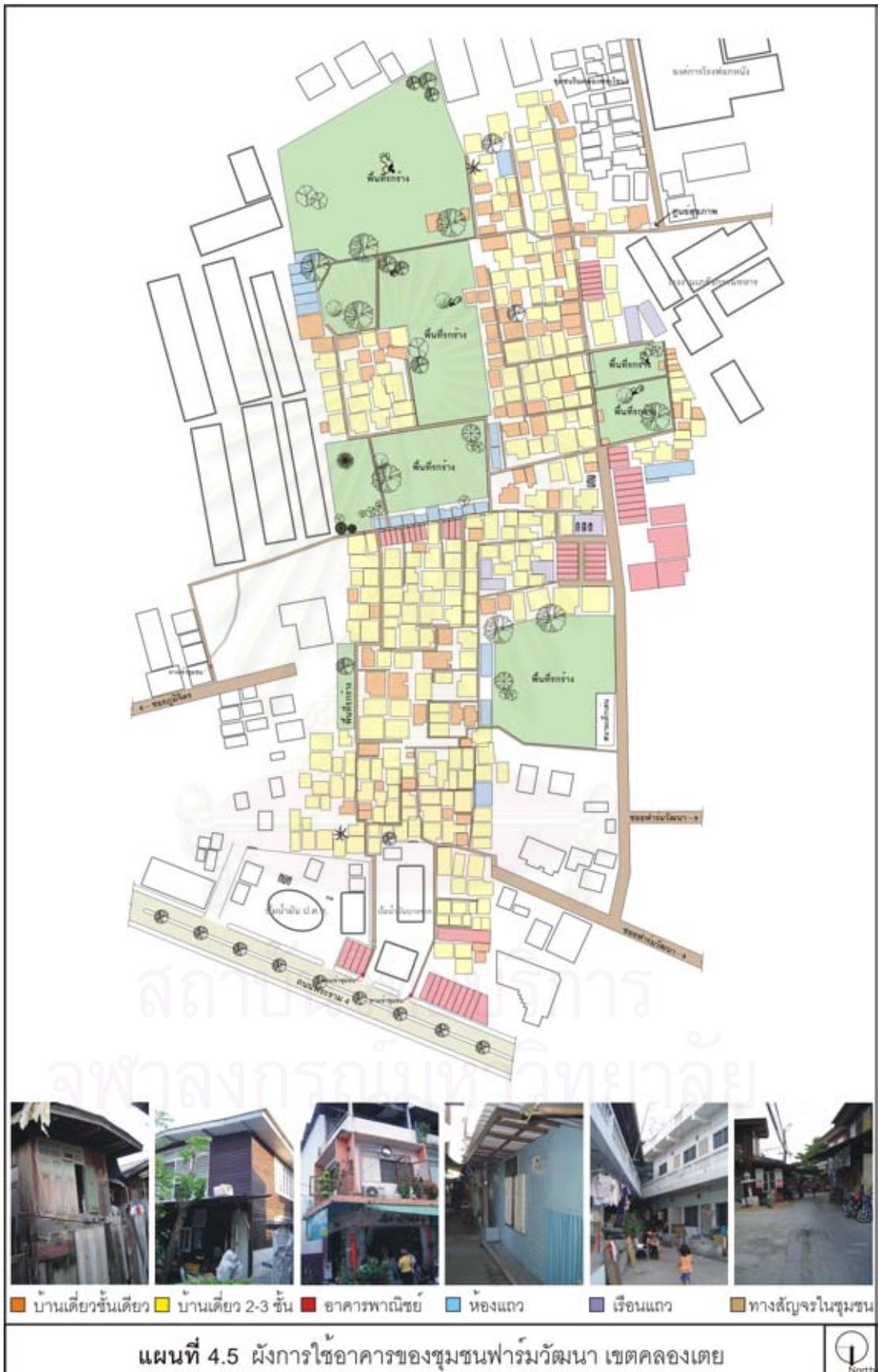
5. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

- ก. ระดับการศึกษา ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถม
- ข. การประกอบอาชีพ ชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้างและพนักงานขององค์การพอกหนังและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งมีรายได้แน่นอน
- ค. รายได้เฉลี่ย ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง โดยมีรายได้ประมาณ 15,000 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว

ภาพที่ 4.5 ภาพถ่ายทางอากาศของชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย

ตารางที่ 4.1 สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 5 ชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด	รายละเอียดข้อมูลของชุมชนที่ทำการศึกษา				
		หลังโรงเรียน สพช.ธนบุรี	ซอยจึก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา
ด้านกายภาพชุมชน	สถานที่ตั้งของชุมชน (เขต)	คลองสาม	บางศรี	บางพลัด	บาง	คลองเตย
	ขนาดของพื้นที่ดิน (ไร่)	6.1	16.5	34.1	37.0	50.7
	หลังคาเรือน (หลังคาเรือน)	118	164	256	394	432
	ความหนาแน่นรวม(Gross Density) (หลังคาเรือนต่อไร่)	19.3	9.9	7.5	10.6	8.5
	ความหนาแน่นสุทธิ(Net Density) (หลังคาเรือนต่อไร่)	22.2	11.5	9.2	11.4	12.6
	เฉลี่ยของกลุ่ม (หลังคาเรือนต่อไร่)	19.3	16.9	18.2	16.5	9.1
	กรรมสิทธิ์ที่ดิน(เอกชน : เจ้า)	55:45	40:60	35:65	60:40	30:70
	อายุชุมชนประมาณ (ปี)	60	60	80	100	60
	สภาพที่อยู่อาศัย	ปานกลางถึงหลุดโง่	ปานกลางถึงหลุดโง่	ปานกลาง	ปานกลางถึงหลุดโง่	ปานกลาง
	ประเภทที่อยู่อาศัย (ประเภท)	5 ประเภท	5 ประเภท	6 ประเภท	4 ประเภท	5 ประเภท
	สภาพชุมชน	ปรับปรุง	ปรับปรุงบางส่วน	ส่วนใหญ่ปรับปรุง	ปรับปรุง-หลุดโง่	หลุดโง่
	น้ำประปา	มี	มี	มี	มีแต่บางส่วนเป็นการพ่วง	มีแต่บางส่วนเป็นการพ่วง
	ไฟฟ้า	มี	มี	มี	มีแต่บางส่วนเป็นการพ่วง	มีแต่บางส่วนเป็นการพ่วง
	ไฟฟ้าสาธารณะ	ยังไม่ทั่วถึง	ทั่วถึง	ยังไม่ทั่วถึง	ทั่วถึง	ไม่ทั่วถึง
	การจัดเก็บขยะ	มี	มี	มีแต่ไม่ทั่วถึง	มี	มีแต่ไม่ทั่วถึง
	การระบายน้ำ	มีสภาพดี	มีสภาพดี	มีทางระบายน้ำบางส่วน	มีทางระบายน้ำบางส่วน	ไม่มีทางระบายน้ำ
	ทางเดินภายในชุมชน	คอนกรีต	ทางไฉและคอนกรีต	คอนกรีต	คอนกรีต	ทางไฉและคอนกรีต
ด้านเศรษฐกิจ	อาชีพส่วนใหญ่	ลูกจ้าง - ค้าขาย	ค้าขาย-รับจ้าง	ค้าขาย-ทำคอกหมู	ลูกจ้าง (เงินเดือนแน่นอน)	ลูกจ้าง-พนักงาน
	ฐานะคนในชุมชน	ปานกลาง	ยากจน	ปานกลาง	ปานกลาง	ยากจน-ปานกลาง
	รายได้ครัวเรือน (บาทต่อเดือน)	15,000	14,000	15,000	16,000	15,000
ด้านสังคม	จำนวนประชากร (คน)	718	1,280	979	1,380	1,554
	จำนวนครัวเรือน	210	170	413	700	650
	ความหนาแน่นคนต่อหลังคาเรือน	4.5	3.7	4.6	4.5	4.5
	การรวมกลุ่มในชุมชน	มี	มี	มี	มี	มีน้อย
	กิจกรรมในชุมชน	มี	มี	มี	มี	มีน้อย
	ลักษณะการอยู่อาศัย	พึ่งพาอาศัยกัน	พึ่งพาอาศัยกันเฉพาะกลุ่ม	พึ่งพาอาศัยกันเฉพาะกลุ่ม	ต่างคนต่างอยู่	ต่างคนต่างอยู่

4.2 สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบชุมชน

ก. สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ (ดูแผนที่ที่ 4.6-4.10 และภาพที่ 4.6-4.10) ประกอบด้วย 10 หมวดหลักคือ

1. หมวดพาณิชย์กรรม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ร้านค้าย่อย

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีร้านค้าย่อย 10-32 แห่ง มีที่ตั้งกระจายตัวเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์ โดยพื้นที่บริเวณนี้เป็นส่วนพาณิชย์กรรมหลักของชุมชน ประกอบด้วยร้านขายของชำ, ร้านขายอาหาร และร้านบริการอื่นๆ กลุ่มที่ 2 ส่วนที่ 2 มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวซึ่งมีการต่อเติมเป็นร้านค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นร้านขายของชำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น น้ำปลา, น้ำตาล, กระเทียม เป็นต้น สภาพโดยรวมมีความเรียบร้อยดี ยกเว้นในส่วนของการดูแลรักษาสถานที่และสินค้า

ข. แผงลอยขายอาหาร

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีแผงลอยขายอาหาร 1-8 แห่ง มีที่ตั้งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกตั้งอยู่บริเวณทางเข้า-ออกของชุมชน ส่วนกลุ่มที่ 2 มีที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน มีลักษณะเป็นบ้านเดี่ยวต่อเติมเป็นร้านค้า ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มมีการจำหน่ายอาหารตามสั่งและอาหารสำเร็จเป็นหลัก สภาพโดยรวมมีความเรียบร้อยดี ยกเว้นในส่วนของการดูแลรักษาสถานที่ โดยจะให้บริการกับผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนเป็นหลัก

ค. ร้านค้าสะดวกซื้อ

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนบ้านปูนที่มีร้านค้าสะดวกซื้อตั้งอยู่ภายในชุมชน ตั้งอยู่บริเวณถนนคู่ขนานใกล้กับทางเข้าหลัก มีพื้นที่ประมาณ 20.0 ตารางเมตร

ง. ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนพาร์มวัฒนาที่มีตลาดนัดเป็นช่วงเวลาตั้งอยู่ภายในชุมชน โดยมีจำนวน 1 แห่ง มีจำหน่ายสินค้าเฉพาะวันศุกร์และวันอาทิตย์(ตั้งแต่เวลา 15.00-19.00 น.) ส่วนใหญ่เป็นการค้าขายอาหารสำเร็จ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสนามเด็กเล่นของชุมชน มีพื้นที่ประมาณ 15.0 ตารางเมตร สภาพโดยรวมทั้งส่วนของการดูแลรักษาและบรรยากาศไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากพื้นที่ตั้งเป็นลานดิน(ทำให้มีฝุ่นฟุ้งกระจาย)และใกล้กับจุดทิ้งขยะ ผู้ประกอบการเป็นคนในชุมชน ซึ่งจะให้บริการกับผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนเป็นหลัก

2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ที่นั่งละแวกบ้าน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีที่นั่งละแวกบ้าน 8-18 แห่ง โดยส่วนใหญ่มี

ที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าหน่วยพักอาศัย ซึ่งกระจายอยู่ริมถนนสายหลักและถนนสายรอง ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนนิยมใช้ในการนั่งพักผ่อนและนั่งรับประทานอาหาร โดยนิยมปลูกต้นไม้ไว้บริเวณหน้าบ้าน สภาพโดยรวมมีความร่มรื่นดี

ข. สนามเด็กเล่น

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีสนามเด็กเล่นภายในชุมชนได้แก่ ชุมชนบ้านแบบมีสนามเด็กเล่นจำนวน 2 แห่ง โดยสนามเด็กเล่นที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลัก มีพื้นที่ 70.0 ตารางเมตร ประกอบด้วยเครื่องเล่น 6 ชิ้น ได้แก่ ชิงช้า, ม้ากระดก, กระดานลื่น, ม้าหมุน เป็นต้น ปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม ส่วนสนามเด็กเล่นที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน มีพื้นที่ประมาณ 49.0 ตารางเมตร ปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี

ส่วนชุมชนฟาร์มวัฒนามีสนามเด็กเล่นจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลัก มีพื้นที่ประมาณ 200.0 ตารางเมตร ประกอบด้วยเครื่องเล่นจำนวน 6 ชิ้น ได้แก่ ชิงช้า, ม้ากระดก, กระดานลื่น เป็นต้น ปัจจุบันเครื่องเล่นมีสภาพปานกลาง แต่ที่ตั้งสนามเด็กเล่นไม่มีความปลอดภัยเท่าที่ควรเนื่องจากตั้งอยู่ริมถนนสายหลัก

ค. สนามกีฬา

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีสนามแบดมินตัน(ขนาด 15.0 - 50.5 ตารางเมตร), สนามฟุตบอล(ขนาด 15.0 - 400.0 ตารางเมตร), โต้ะปิงปอง(ขนาด 6.0 - 8.0 ตารางเมตร), สนามบาสเก็ตบอล(ขนาด 32.0 ตารางเมตร) และลานแอโรบิก(ขนาด 67.5 ตารางเมตร) ซึ่งมีเพียงชุมชนบ้านปูนที่ไม่มีสนามกีฬาตั้งอยู่ภายในชุมชน

ง. ลานชุมชน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีลานชุมชนตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน, ถนนสายหลักและถนนสายย่อย มีลักษณะเป็นลานคอนกรีต(มีพื้นที่ 100.0 - 255.0 ตารางเมตร) ซึ่งผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนใช้พื้นที่บริเวณลานชุมชนเพื่อการพักผ่อน, รับประทานอาหาร และจัดกิจกรรมของชุมชน เช่น วันเด็ก วันปีใหม่ เป็นต้น รวมถึงมีการปลูกต้นไม้บริเวณรอบๆลานชุมชนในปัจจุบันสถานที่ที่มีสภาพเรียบร้อยดี มีเพียงชุมชนซอยไฉกและชุมชนบ้านแบบที่ไม่มีลานชุมชน

3. หมวดศูนย์ชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ที่ประชุม

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนใช้พื้นที่บริเวณบ้าน ประธานหรือรองประธานชุมชนเป็นที่ประชุม ซึ่งจะเป็นการประชุมเฉพาะกลุ่มผู้บริหารชุมชน เมื่อมีการจัดประชุมรวมของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน ส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่บริเวณลานชุมชน เนื่องจากพื้นที่บริเวณบ้านประธานหรือรองประธานชุมชนมีพื้นที่เล็กเกินไป

ข. ศูนย์สุขภาพชุมชน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีศูนย์สุขภาพชุมชนตั้งอยู่ภายในชุมชน มีพื้นที่ 6.0 – 12.0 ตารางเมตร ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทางเข้ารองและศูนย์กลางของชุมชน ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมีการเข้าไปขอยาและวัดความดันในศูนย์สุขภาพชุมชน โดยมีครูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเป็นผู้จ่ายยา ปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี มีเพียงชุมชนบ้านปูนที่ไม่มีศูนย์สุขภาพชุมชน

ค. ศูนย์ฝึกอาชีพ

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนไม่มีศูนย์ฝึกอาชีพ(ซึ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความต้องการมากโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ)

ง. ศูนย์พัฒนาเด็ก

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างที่มีศูนย์พัฒนาเด็กตั้งอยู่ภายในชุมชน มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(มีพื้นที่ 84.0 ตารางเมตร) โดยงบประมาณในการก่อสร้างได้รับเงินอุดหนุนจากทางสำนักงานเขต(รับเลี้ยงเด็กอายุ 2.5 – 4.0 ขวบ) ปัจจุบันมีเด็กที่อยู่ในการดูแล 24 คน ผู้ปกครองของเด็กต้องจ่ายค่าดูแลเด็กรายวันๆละ 20 บาท โดยมีครูและพี่เลี้ยงจำนวน 4 คน ปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี

จ. ศูนย์ชุมชน

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนซอยไฉ่ที่มีศูนย์ชุมชนตั้งอยู่ภายในชุมชน มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์สูง 2.5 ชั้น ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(มีพื้นที่ 100.0 ตารางเมตร) ผู้ที่เป็นเจ้าของอาคารอาศัยอยู่ภายในชุมชนและอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นครั้งคราว ปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี ยกเว้นในส่วนของความปลอดภัย

4. หมวดการบริการขนส่งมวลชน ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบย่อยคือ รถจักรยานยนต์รับจ้าง

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีรถจักรยานยนต์รับจ้างภายในชุมชนได้แก่ ชุมชนบ้านแบบมีที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้ารองของชุมชน โดยมีผู้ขับรถจักรยานยนต์รับจ้างประมาณ 5 – 10 คน ส่วนชุมชนพาร์มวัฒนามีที่ตั้งอยู่บริเวณริมถนนสายหลักของชุมชน มีพื้นที่ 24.0 ตารางเมตร โดยมีผู้ขับรถจักรยานยนต์รับจ้างประมาณ 8 – 15 คน ปัจจุบันพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์รับจ้างมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลรักษาสถานที่

5. หมวดการสื่อสาร ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบย่อยคือ โทรศัพท์สาธารณะ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีโทรศัพท์สาธารณะภายในชุมชนจำนวน 2 – 9 ตู้ โดยมีที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้กับศูนย์กลางและกระจายเป็นจุดๆภายในชุมชน ปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลรักษา มีเพียงชุมชนซอยไฉ่ที่ไม่มีโทรศัพท์สาธารณะ

6. หมวดการบริหารชุมชน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. สำนักงานบริหารชุมชน

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีสำนักงานบริหารชุมชนได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน ซึ่งใช้พื้นที่ร่วมกับหอกระจายเสียง (เสียงตามสาย) มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(มีพื้นที่ 22.5 ตารางเมตร) จัดสร้างโดยประธานชุมชน ส่วนชุมชนบ้านปูนที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าศาลเจ้าพ่อกวนอู มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(มีพื้นที่ 26.0 ตารางเมตร) ซึ่งภายในตัวอาคารใช้เก็บของเป็นหลัก ปัจจุบันตัวอาคารบางส่วนมีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากขาดการดูแลรักษาสถานที่

ข. เสียงตามสาย

ชุมชนที่ศึกษามีการใช้เสียงตามสาย หลังโรงเรียนสารพัดช่าง มีช่วงเวลาการเปิดที่ไม่แน่นอน ปัญหาที่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนพบคือ ลำโพงกระจายเสียงมีไม่ทั่วถึงทั้งชุมชน ในปัจจุบันอุปกรณ์ต่างมีสภาพเรียบร้อยดี

ค. การจัดเก็บขยะ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีจุดทิ้งขยะรวมของชุมชน 2 - 6 จุด ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลักและภายในชุมชน โดยมีพนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานครเป็นผู้เข้ามาเก็บขยะภายในชุมชน ซึ่งมีความถี่ในการเก็บ 2 วันต่อครั้ง ซึ่งผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนต้องจ่ายค่าเก็บขยะ 40 บาทต่อเดือนต่อหน่วย ปัญหาที่ผู้อยู่อาศัยในชุมชนพบคือ ความถี่และช่วงเวลาในการเก็บไม่แน่นอนส่งผลให้เกิดขยะตกค้าง

ง. ที่ติดประกาศ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีที่ติดประกาศจำนวน 1 - 2 จุด ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทางเข้า - ออกของชุมชน มีลักษณะเป็นโครงสร้างไม้ ขนาด 1.4 ตารางเมตร(สำนักงานเขตเป็นผู้จัดหามาให้กับชุมชน) ในปัจจุบันที่ติดประกาศมีสภาพทรุดโทรม ซึ่งมีเพียงชุมชนบ้านปูน ไม่มีที่ติดประกาศตั้งอยู่ภายในชุมชน

7. หมวดการศึกษา ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบย่อยคือ สถานเลี้ยงเด็กอ่อน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีสถานเลี้ยงเด็กอ่อน(อายุ 1.0 - 2.5 ขวบ) มีจำนวน 1 - 4 แห่ง ซึ่งใช้พื้นที่ภายในที่อยู่อาศัยในการเลี้ยงเด็ก ตั้งอยู่บริเวณทางเข้า - ออกและภายในชุมชน มีเพียงชุมชนบ้านปูน ไม่มีสถานเลี้ยงเด็กอ่อนที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

8. หมวดการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. สัญญาณแจ้งอัคคีภัย

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนที่ศึกษาไม่มีสัญญาณแจ้งอัคคีภัย

ข. ถังดับเพลิง

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีถังดับเพลิงจำนวน 20 – 100 จุด ตั้งกระจายอยู่ทั่วทั้งชุมชน ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม

ค. จุดตรวจ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีจุดตรวจจำนวน 1 - 2 จุด ซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าบ้านประธานชุมชน มีเพียงชุมชนพาร์มวัฒนา ไม่มีจุดตรวจที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

ง. หัวจ่ายดับเพลิง

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีหัวจ่ายดับเพลิงจำนวน 1 – 5 จุด ซึ่งมีที่ตั้งกระจายอยู่ภายในชุมชน โดยมีสัดส่วนหัวจ่ายดับเพลิงต่อที่พักอาศัยประมาณ 55 - 256 หลังคาเรือนต่อจุด ในปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี

จ. ยาม

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนพาร์มวัฒนาที่มีการจัดเวรยามภายในชุมชน โดยมีการเดินสำรวจตรวจตราทุกวัน ในช่วงเวลาประมาณ 23.00 น.

ฉ. ศูนย์ดับเพลิงย่อย

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนบ้านแบบที่มีศูนย์ดับเพลิงย่อยตั้งอยู่ภายในชุมชน มีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(มีพื้นที่ 7.0 ตารางเมตร) โดยใช้เก็บอุปกรณ์ต่างๆในการดับเพลิง ในปัจจุบันอาคารมีสภาพเรียบร้อยดี

9. หมวดสาธารณูปโภค ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ถนน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่แบ่งขนาดถนนได้เป็น 3 ขนาดคือ ถนนสายหลัก มีจำนวน 1 สาย(ความกว้าง 2.8 – 7.0 เมตร) ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(คสล.) ในปัจจุบันสภาพโดยทั่วไปมีความเรียบร้อยดี ถนนสายรอง มีจำนวน 3 สาย(ความกว้าง 1.4 - 1.9 เมตร) ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(คสล.) ในปัจจุบันสภาพโดยทั่วไปมีความเรียบร้อยดี ยกเว้นในส่วนของความปลอดภัยของผู้ที่สัญจรทางเท้า ถนนสายย่อย มีจำนวน 5 – 33 สาย(ความกว้าง 0.9 - 1.7 เมตร) ก่อสร้างด้วยวัสดุถาวร(คสล.)

ข. ทางเท้า ชุมชนที่ศึกษาไม่มีการใช้ทางเท้าภายในชุมชน

ค. ทางระบายน้ำ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการระบายน้ำ 2 ทางคือ ระบายน้ำลงสู่ท่อสาธารณะและการระบายน้ำลงสู่ลำรางสาธารณะ ในปัจจุบันการระบายน้ำลงสู่ท่อสาธารณะมีสภาพเรียบร้อยดี ส่วนการระบายน้ำลงสู่คลองสาธารณะมีสภาพทรุดโทรม

ง. ที่จอดรถ

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีที่จอดรถภายในชุมชนได้แก่ ชุมชนบ้านแบบและชุมชนพาร์มวัฒนา มีที่จอดรถ 1-2 แห่ง มีลักษณะเป็นลานคอนกรีตไม่มีหลังคาปกคลุม(มีพื้นที่ 180.0 - 456.0 ตารางเมตร) โดยผู้ที่ใช้พื้นที่ดังกล่าวต้องจ่ายค่าที่จอดรถ 10 - 20 บาทต่อวัน ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม

จ. ไฟถนน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีไฟถนนในชุมชนจำนวน 10 - 25 จุด ตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักและถนนสายรอง เสาไฟส่วนใหญ่มีขนาดตามมาตรฐานของการไฟฟ้านครหลวง โดยมีระยะห่างของเสาไฟประมาณ 5 - 40 เมตร

ฉ. เครื่องหมายจราจร

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องหมายจราจรภายในชุมชน

ช. ป้ายชื่อถนนและซอย

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีป้ายชื่อถนนและซอยจำนวน 1 จุด ตั้งอยู่บริเวณทางเข้า - ออกของชุมชน มีลักษณะเป็นป้ายถาวร(เป็นป้ายมาตรฐานของสำนักงานเขต) ป้ายมีขนาด 0.15 ตารางเมตร ติดตั้งสูงจากพื้น 2.7 เมตร ในปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี

ซ. ป้ายชื่อชุมชน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีป้ายชื่อชุมชนจำนวน 1 จุด มีลักษณะเป็นป้ายถาวร มีขนาด 1.6 ตารางเมตร ติดตั้งสูงจากพื้น 2.0 เมตร ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม

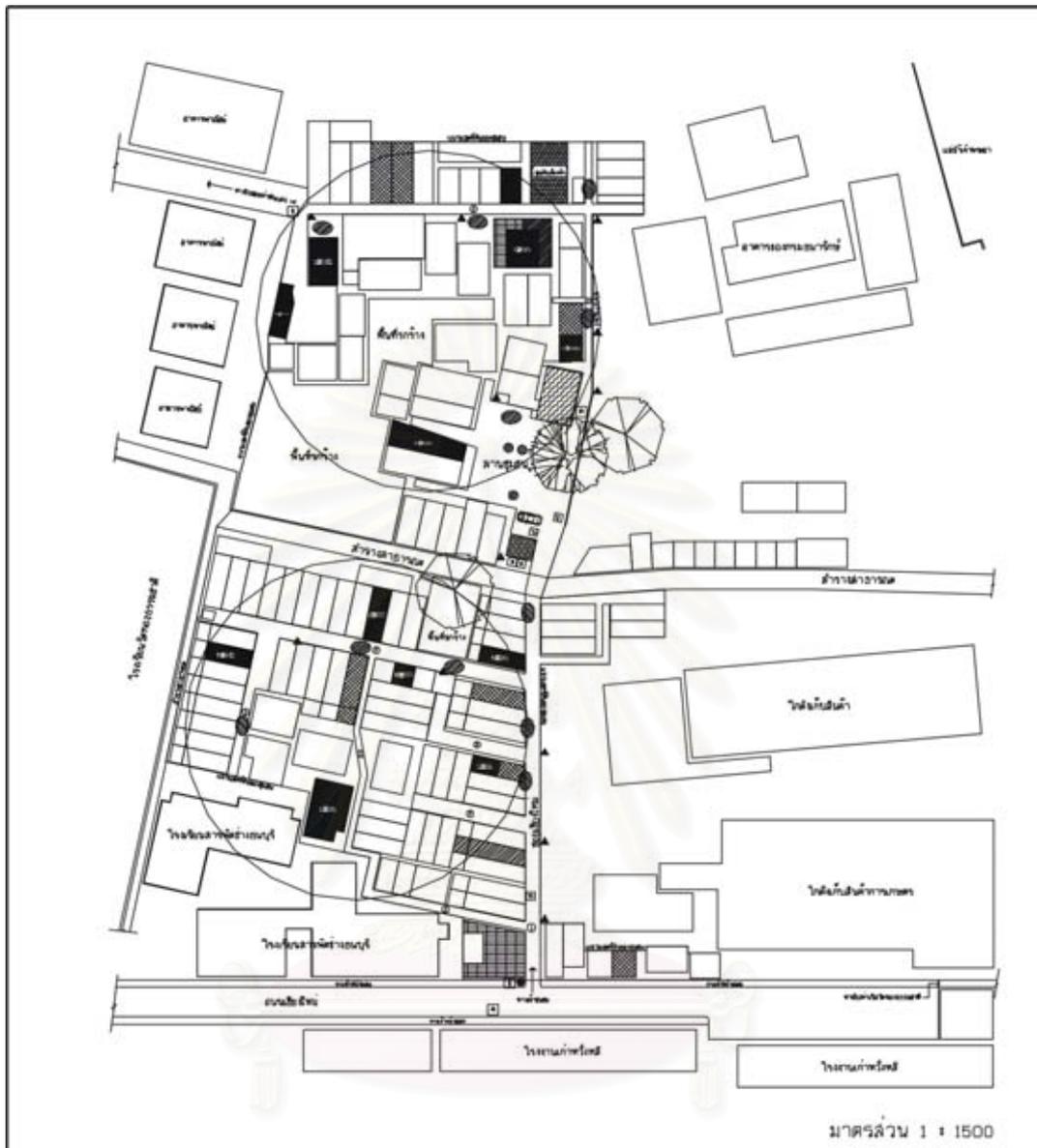
10. หมวดศาสนา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ศาลเจ้า

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีศาลเจ้าตั้งอยู่ภายในชุมชนได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนบ้านปูน มีขนาดประมาณ 12.0 - 46.2 ตารางเมตร ในส่วนของค่าใช้จ่ายและการก่อสร้างในการก่อสร้างเป็นการร่วมกันบริจาคของชาวจีนที่อยู่อาศัยในชุมชน ซึ่งจะมีการจัดกิจกรรมบริเวณศาลเจ้าเงินประจำปีในช่วงเทศกาล

ข. ศาลาโรงธรรม

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนบ้านปูนที่มีศาลาโรงธรรมและศาลาโรงทานตั้งอยู่ภายในชุมชน โดยศาลาโรงธรรมมีพื้นที่ 126.0 ตารางเมตร ส่วนศาลาโรงทานธนภูมิมีพื้นที่ 20.0 ตารางเมตร โดยศาลาโรงธรรมใช้ทำกิจกรรมช่วงวันพระใหญ่และช่วงเทศกาล มีความถี่ 1 เดือนต่อครั้ง ในปัจจุบันบางส่วนเริ่มมีสภาพทรุดโทรม

มาตราส่วน 1 : 1500

สัญลักษณ์	รายละเอียด	สัญลักษณ์	รายละเอียด
■	ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	■	ตำแหน่งของบ้านประชาชนชุมชน
■	ตำแหน่งของร้านค้าอยู่ในชุมชน	○	พื้นที่ศึกษา
■	ตำแหน่งของร้านอาหาร	①	ทางสัญจรภายในชุมชนขนาด 2.00 เมตร
■	ตำแหน่งของศูนย์สุขภาพ	②	ทางสัญจรภายในชุมชนขนาด 1.00-3.00 เมตร
■	ตำแหน่งของหอกระจายเสียง	ค	ตำแหน่งของจุดตรวจของตำรวจ
●	ตำแหน่งของร้านแผงลอยขายอาหาร	ข	ตำแหน่งของจุดรับขยะรวม
●	ตำแหน่งของหัวจ่ายน้ำดื่ม	ท	ตำแหน่งของตู้โทรศัพท์สาธารณะ
●	ตำแหน่งของต้นไม้ใหญ่ในชุมชน	จ	ตำแหน่งของจักรยานยนต์รับจ้าง
▲	ตำแหน่งของเสาไฟฟ้าในชุมชน	ป	ตำแหน่งของป้ายติดประกาศ
Ⓜ	ตำแหน่งของพื้นที่จอดรถชุมชน	●	บริเวณที่มีการรวมตัวเล่นเวกบ้าน

แผนที่ 4.6 ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนหลังโรงเรียนสตรีศรีนครินทร์

■ ร้านขายอาหาร

■ แผงลอยขายอาหาร

■ ร้านค้าย่อย

■ ลานชุมชน

■ ศูนย์พัฒนาเด็ก

■ ศูนย์สุขภาพชุมชน

■ หอกระจายเสียง

■ จุดรองรับขยะ

■ จุดตรวจ

■ หัวจ่ายดับเพลิง

■ ทางเข้าหลักชุมชน

■ ทางสัญจรภายใน

■ ทางสัญจรภายใน

■ พื้นที่จอดรถ

■ ทางระบายน้ำ

■ ที่คิดประกาศ

■ ตู้น้ำดื่ม

■ กิจกรรมช่วงเย็น

■ กิจกรรมช่วงกลางวัน

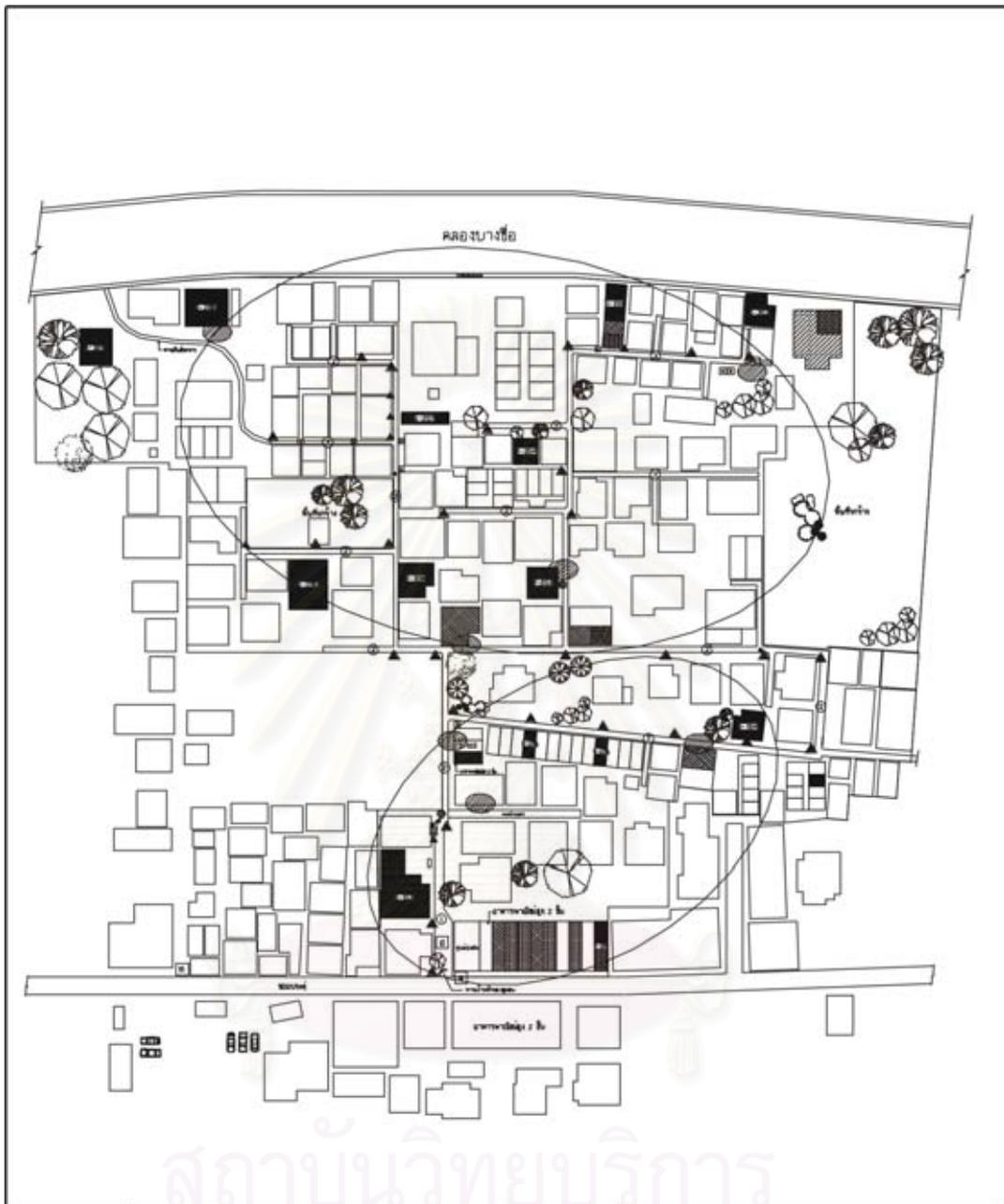

■ ที่วางระหวางที่อยู่

■ ลำรางสาธารณะ

ภาพที่ 4.6 องค์ประกอบภายในชุมชนของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน

สัญลักษณ์	รายละเอียด	สัญลักษณ์	รายละเอียด
■	ส่วนของกลุ่มตัวอาคารศึกษา	■	ส่วนของบ้านบรรณารักษ์
■	ส่วนของร้านค้าในชุมชน	○	พื้นที่ศึกษา
■	ส่วนของร้านอาหาร	①	ทางสัญจรภายในชุมชนขนาด 4.50 เมตร
■	ส่วนของศูนย์สุขภาพ	②	ทางสัญจรภายในชุมชนขนาด 1.00-3.00 เมตร
■	ส่วนของหอกระจายเสียง	■	ส่วนของรถตรวจสุขภาพ
■	ส่วนของร้านให้บริการ เช่น ร้านตัดผม	■	ส่วนของศูนย์รวม
●	ส่วนของร้านและแผงอาหาร	■	ส่วนของตู้จำหน่าย
●	ส่วนของที่พักอาศัยในชุมชน	■	ส่วนของจักรยานยนต์รับจ้าง
●	ส่วนของพื้นที่ว่างในชุมชน	■	ส่วนของป้ายชื่อชุมชน
▲	ส่วนของอาคารพักอาศัย	■	ส่วนของสถานเฝ้าระวัง
▲	ส่วนของอาคารพักอาศัยที่มีโครงสร้าง	■	บริเวณที่มีการรวมตัวคนจำนวนมาก
■	ส่วนของพื้นที่จอดรถ		

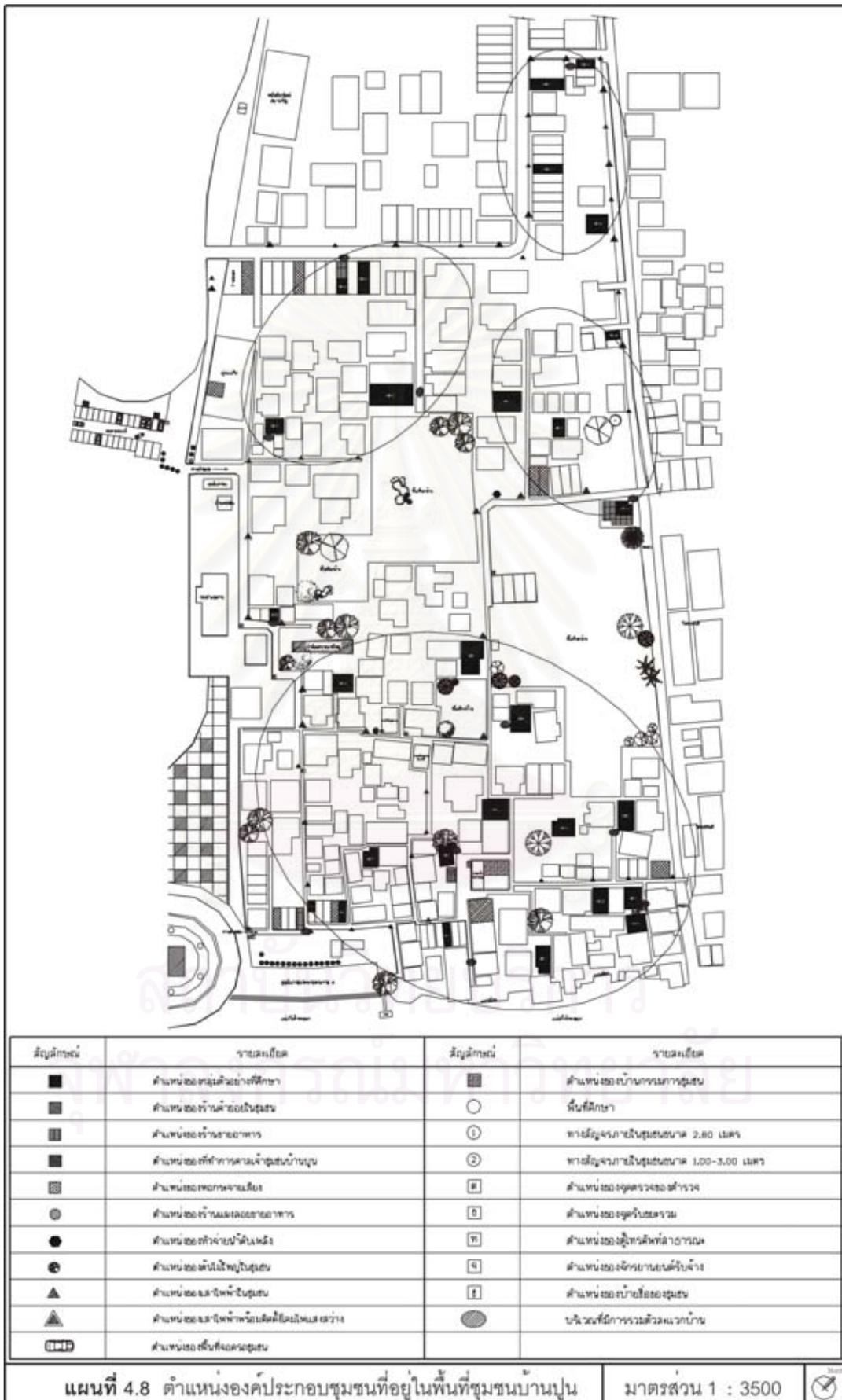
แผนที่ 4.7 ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนซอยจึก

มาตราส่วน 1 : 2500

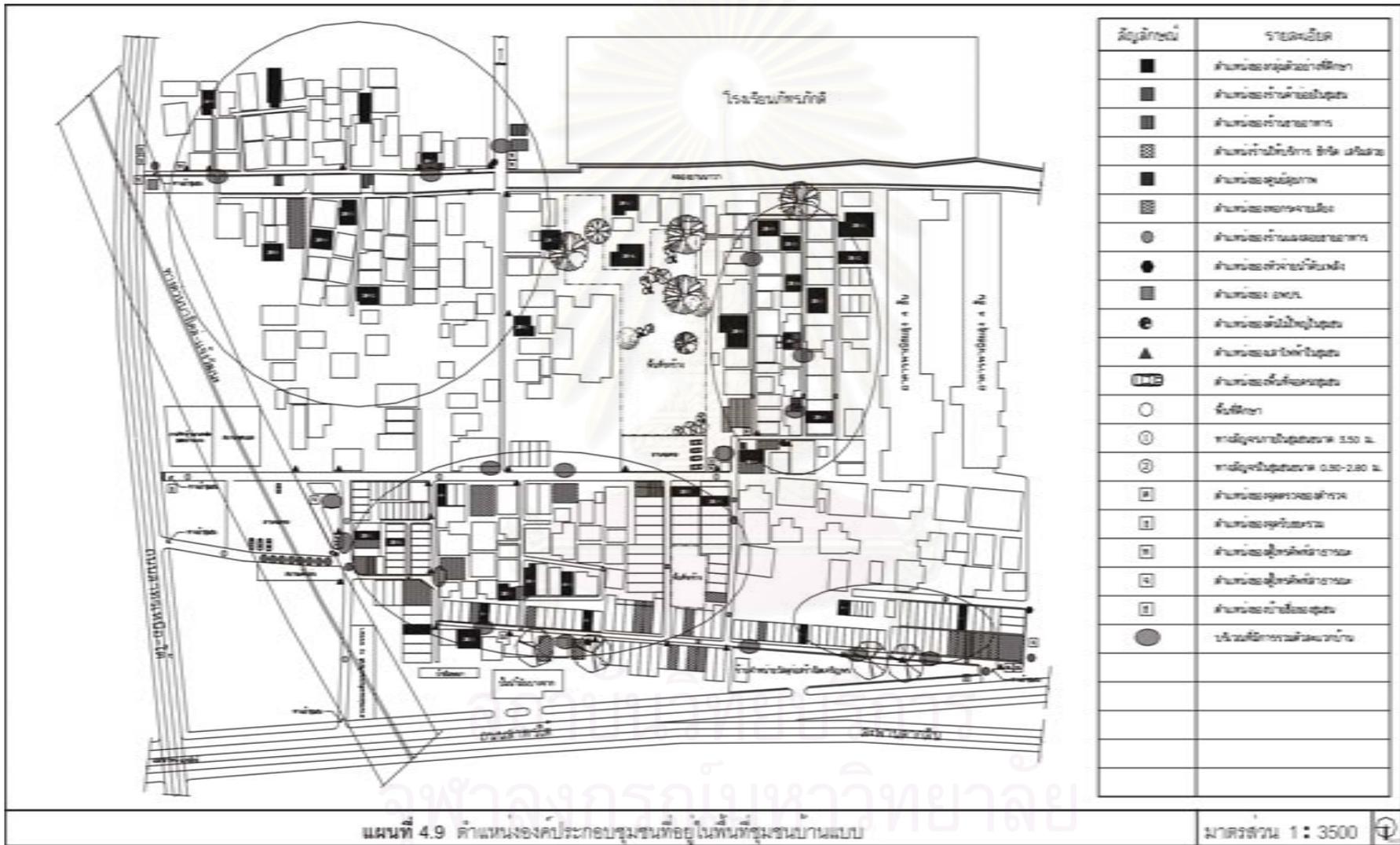

ภาพที่ 4.7 องค์ประกอบภายในชุมชนของชุมชนชอยใจึก เขตบางซื่อ

■ ร้านขายอาหาร

■ แผงลอยขายอาหาร

■ ร้านค้าย่อย

■ ตลาดนัด

■ ลานกีฬาต้านยาเสพติด

■ สนามเด็กเล่น

■ ศูนย์สุขภาพชุมชน

■ จักรยานยนต์รับจ้าง

■ โทรศัพท์สาธารณะ

■ เสียงตามสาย

■ จุดรองรับขยะ

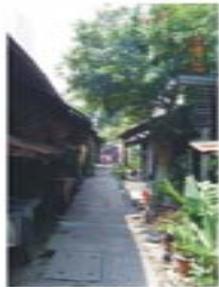
■ ศูนย์ อปกร.

■ หัวจ่ายดับเพลิง

■ ทางเข้าหลักชุมชน

■ ทางสัญจรภายใน

■ ทางสัญจรภายใน

■ ที่จอดรถในชุมชน

■ บ้ายชื่อชุมชน

■ บรรยากาศในชุมชน

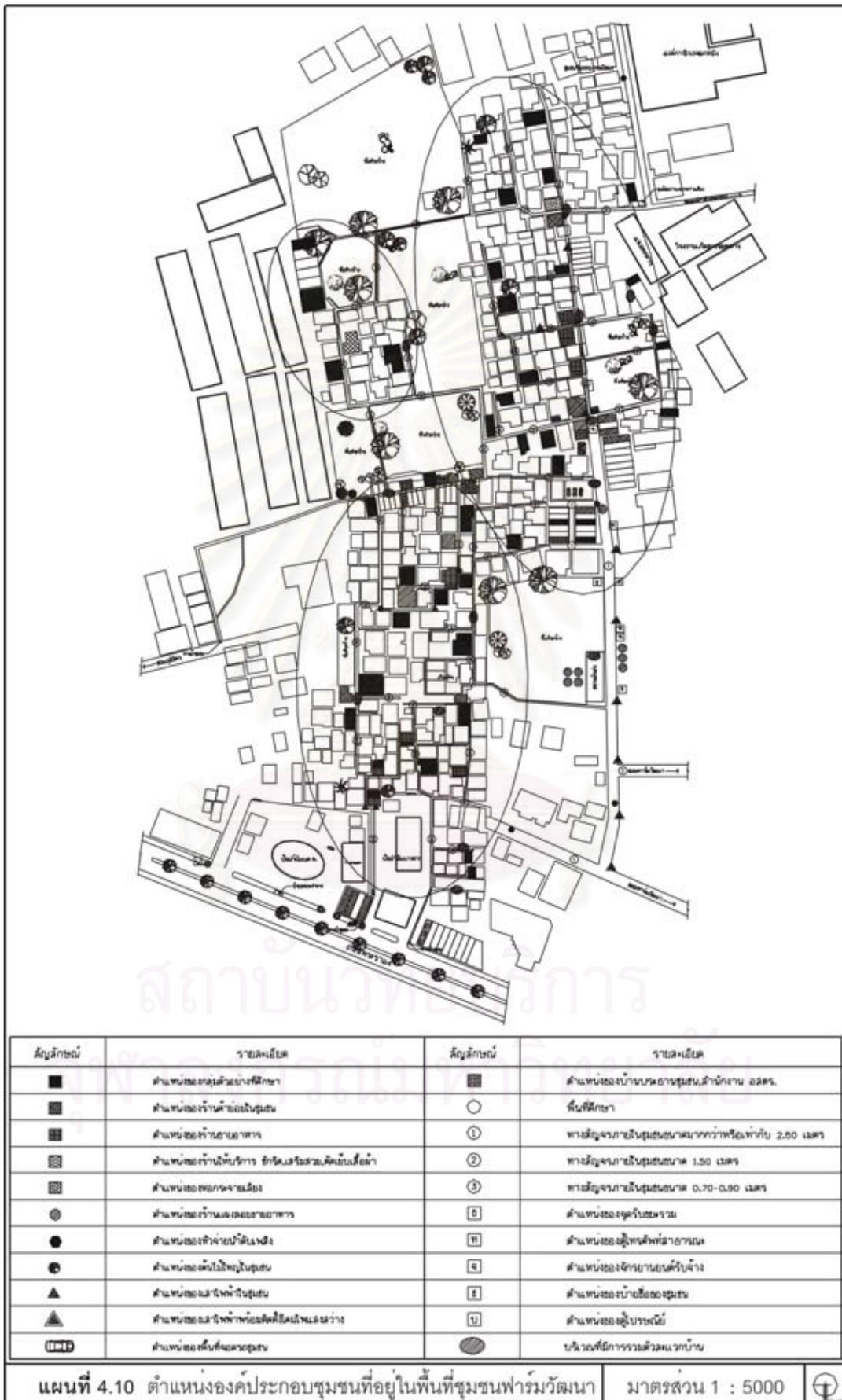

■ พื้นที่รกร้าง

■ ด้านหลังของชุมชน

ภาพที่ 4.9 องค์ประกอบภายในชุมชนของชุมชนบ้านแบบ เขตสาทร

■ ร้านขายอาหาร

■ แผงลอยขายอาหาร

■ ร้านค้าย่อย

■ ร้านค้าย่อย(บริการ)

■ ตลาดนัด

■ สนามเด็กเล่น

■ ศูนย์สุขภาพชุมชน

■ จักรยานยนต์รับจ้าง

■ ตู้โทรศัพท์สาธารณะ

■ เสียงตามสาย

■ จุดรองรับขยะ

■ หัวจ่ายดับเพลิง

■ ทางเข้าหลักชุมชน

■ ทางสัญจรภายใน

■ ทางสัญจรภายใน

■ ทางสัญจรภายใน

■ การระบายน้ำ

■ ป้ายชื่อชุมชน

■ ตู้น้ำดื่มในชุมชน

■ สภาพที่อยู่อาศัย

■ พื้นที่รกร้าง

ภาพที่ 4.10 องค์ประกอบภายในชุมชนของชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย

ข. สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนและผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้(ดูแผนที่ที่ 4.11 – 4.15 และภาพที่ 4.11 – 4.15)ประกอบด้วย 9 หมวดหลักคือ

1. หมวดพาณิชยกรรม ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ร้านค้าย่อย

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ร้านค้าย่อยจำนวน 1 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังร้านค้าย่อยประมาณ 0.050 – 0.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที สภาพโดยทั่วไปไม่มีความเรียบร้อย เนื่องจากขาดการดูแลรักษาสถานที่และสินค้า มีเพียงชุมชนซอยจึกและชุมชนฟาร์มวัฒนา ไม่มีมีการใช้ร้านค้าย่อยที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน

ข. แผงลอยขายอาหาร

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้แผงลอยขายอาหารจำนวน 1 – 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังแผงลอยขายอาหารประมาณ 0.005 – 0.400 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที สภาพโดยทั่วไปไม่มีความเรียบร้อย เนื่องจากขาดการดูแลรักษาสถานที่และสินค้า

ค. ร้านค้าสะดวกซื้อ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ร้านค้าสะดวกซื้อ(7-Eleven)จำนวน 1 – 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังร้านค้าสะดวกซื้อประมาณ 0.200 - 0.600 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้าและปั่นรถจักรยาน ใช้เวลาประมาณ 5 -20 นาที

ง. ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ตลาดนัดเป็นช่วงเวลาจำนวน 1 - 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังตลาดนัดเป็นช่วงเวลาประมาณ 0.100 – 0.900 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลา 10 - 30 นาที สภาพโดยรวมขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและไม่มีความปลอดภัยเนื่องจากรถจักรยานยนต์ที่สัญจรไปมา มีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนฟาร์มวัฒนา ไม่มีการใช้ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา

จ. ตลาดสด

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ตลาดสดจำนวน 1 - 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังตลาดสดประมาณ 0.400 - 4.300 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้าและใช้รถประจำทางไปใช้ตลาดสด ใช้เวลาประมาณ 5 - 40 นาที ในปัจจุบันมีสภาพเป็นระเบียบเรียบร้อยดี

จ. ชุปเปอร์มาเก็ต

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ ชุปเปอร์มาเก็ตได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนบ้านแบบ มีการใช้ชุปเปอร์มาเก็ต จำนวน 1 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังชุปเปอร์มาเก็ตประมาณ 0.600 - 2.200 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการนั่งรถประจำทางและรถยนต์ส่วนตัว(ใช้เวลาประมาณ 20 นาที)

ข. ดีพาร์ทเมนท์สโตร์

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ดีพาร์ทเมนท์สโตร์จำนวน 1 - 3 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังดีพาร์ทเมนท์สโตร์ประมาณ 0.600 – 8.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า, รถประจำทาง และรถส่วนตัว ซึ่งใช้เวลาประมาณ 20 - 60 นาที มีเพียงชุมชนฟาร์มวัฒนา ไม่มีการใช้ดีพาร์ทเมนท์สโตร์

ค. ชุปเปอร์สโตร์

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ชุปเปอร์สโตร์ 1 – 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังชุปเปอร์สโตร์ประมาณ 0.450 – 3.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน และรถประจำทาง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 - 30 นาที มีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง ที่ไม่มีการใช้ชุปเปอร์สโตร์

ณ. สาขาธนาคาร

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ธนาคารจำนวน 2 - 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังธนาคารประมาณ 1.000 – 2.100 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทาง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 - 30 นาที

2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. สนามเด็กเล่น

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ สนามเด็กเล่นที่ตั้งอยู่นอกชุมชนได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนบ้านแบบ มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสนามเด็กเล่นประมาณ 0.050 – 0.800 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า(ใช้เวลาประมาณ 5 - 15 นาที) ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรมและ ไม่มีความปลอดภัย

ข. สวนหย่อม

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนบ้านแบบ ซึ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมี

การใช้สวนหย่อมจำนวน 2 แห่งได้แก่ สวนหย่อมสาทร(ตั้งอยู่ริมถนนเจริญกรุง) และสมาคมแต่จิ๋ว(ตั้งอยู่ริมถนนสาทรเหนือ - ใต้) มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสนามเด็กเล่นประมาณ 0.600 และ 0.800 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า(ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที) ในปัจจุบันมีสภาพเป็นระเบียบเรียบร้อยดี

ค. สนามกีฬา

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สนามกีฬาจำนวน 2 ประเภทได้แก่ สนามฟุตบอลและลานเดินแอโรบิค มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสนามกีฬาประมาณ 0.050 - 1.300 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 40 นาที ในปัจจุบันมีสภาพเป็นระเบียบเรียบร้อยดี

ง. สวนสาธารณะ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สวนสาธารณะจำนวน 1 - 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสวนสาธารณะประมาณ 0.150 - 4.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที ส่วนใหญ่เดินทางไปใช้พื้นที่เพื่อการวิ่งออกกำลังกาย ในช่วงเช้า 6.00 - 8.00 น. ผู้ที่เดินทางไปใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีเพียงชุมชนซอยจึก ไม่มีการใช้สวนสาธารณะ

3. หมวดการรักษาพยาบาล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ร้านขายยา

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ร้านขายยาจำนวน 2 - 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังร้านขายยาประมาณ 0.100 - 2.800 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 30 นาทีตามลำดับ

ข. คลินิกแพทย์ทั่วไป

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้คลินิกแพทย์ทั่วไปจำนวน 1 - 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังคลินิกแพทย์ทั่วไปประมาณ 0.750 - 1.800 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 - 30 นาที

ค. คลินิกทันตแพทย์

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้คลินิกทันตแพทย์จำนวน 2-3 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังคลินิกทันตแพทย์ประมาณ 0.500 - 1.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 นาที มีเพียงชุมชนซอยจึกและชุมชนบ้านแบบ ไม่มีการใช้คลินิกทันตแพทย์

ง. สำนักงานแพทย์เขต

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สำนักงานแพทย์เขตจำนวน 1 - 3 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสำนักงานแพทย์เขตประมาณ 0.800 – 4.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 - 60 นาที มีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนบ้านปูน ไม่มีการใช้สำนักงานแพทย์เขต

จ. โรงพยาบาลรัฐ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โรงพยาบาลรัฐจำนวน 3 – 5 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังโรงพยาบาลรัฐประมาณ 0.500 – 8.800 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทางและรถแท็กซี่ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 120 นาที ในปัจจุบันกลุ่มผู้ใช้บริการโรงพยาบาลรัฐด้วยบัตรทองไม่มีความสะดวกและการบริการไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้ผู้ที่ยังอาศัยอยู่ในชุมชนไม่นิยมใช้บริการด้วยบัตรทอง

ฉ. โรงพยาบาลเอกชน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 1 – 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังโรงพยาบาลเอกชนประมาณ 3.600 - 8.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถแท็กซี่ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 40 - 60 นาที

4. หมวดการบริการขนส่งมวลชน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. รถจักรยานยนต์รับจ้าง

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถจักรยานยนต์รับจ้างจำนวน 1 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่จอดรถจักรยานยนต์รับจ้างประมาณ 0.150 – 0.200 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดิน ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที มีเพียงชุมชนบ้านแบบ ไม่มีการใช้รถจักรยานยนต์รับจ้าง

ข. รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก)

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก) ซึ่งมีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่จอดรถสามล้อรับจ้างประมาณ 0.100 – 1.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลา 10 - 40 นาที

ค. รถสองแถว

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีการใช้รถสองแถวได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนบ้านแบบ มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังจุดรถสองแถวประมาณ 0.200 - 0.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

ง. รถแท็กซี่

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถแท็กซี่ ซึ่งมีระยะทางระหว่างบ้านไป
ยังที่จอดรถแท็กซี่ประมาณ 0.100 – 1.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการ
เดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 - 40 นาที

จ. รถประจำทาง

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถประจำทางซึ่งมีระยะทางระหว่างบ้าน
ไปยังป้ายจอดรถประจำทางประมาณ 0.200 – 1.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดิน
ทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 15 นาที

ฉ. รถไฟฟ้า BTS

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถไฟฟ้า BTS ซึ่งมีระยะทางระหว่าง
บ้านไปยังสถานีรถไฟฟ้า BTS ประมาณ 0.300 – 8.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยม
เดินทางด้วยรถแท็กซี่ ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 - 30 นาที

ช. รถไฟฟ้าใต้ดิน

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รถไฟฟ้าใต้ดิน มีระยะทางระหว่างบ้าน
ไปยังสถานีรถไฟฟ้าใต้ดินประมาณ 1.500 – 3.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทาง
ด้วยเรือข้ามฟากและนั่งรถประจำทางไปยังสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน ใช้เวลาประมาณ 30 – 40 นาที
มีเพียงชุมชนฟาร์มวัฒนา ไม่มีการใช้รถไฟฟ้าใต้ดิน

ซ. เรือข้ามฟาก

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เรือข้ามฟากจำนวน 1 - 2 แห่ง มีระยะ
ทางระหว่างบ้านไปยังท่าเรือประมาณ 0.200 – 1.600 กิโลเมตร ตามลำดับ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุม
ชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 - 30 นาที มีเพียงชุมชนฟาร์มวัฒนา
ไม่มีการใช้เรือข้ามฟาก

5. หมวดการสื่อสาร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. โทรศัพท์สาธารณะ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โทรศัพท์สาธารณะ มีระยะทางระหว่าง
บ้านไปยังที่ตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะประมาณ 0.100 – 0.300 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน
นิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ข. ตู้ไปรษณีย์

จากการศึกษาพบว่า มีเพียง 2 ชุมชนที่มีการใช้ตู้ไปรษณีย์ได้แก่ ชุมชน

บ้านแบบและชุมชนฟาร์มวัฒนา มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังตู้ไปรษณีย์ประมาณ 0.100 – 0.300 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที

ค. ที่ทำการไปรษณีย์สาขา

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ที่ทำการไปรษณีย์สาขา 1 – 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ทำการไปรษณีย์สาขาประมาณ 0.500 – 20.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 30 - 120 นาที

6. หมวดการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. โรงเรียนอนุบาล

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โรงเรียนอนุบาลจำนวน 1 – 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังโรงเรียนอนุบาลประมาณ 0.050 - 1.700 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 - 30 นาที

ข. โรงเรียนประถม

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โรงเรียนประถมจำนวน 1 – 6 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังโรงเรียนประถมประมาณ 0.050 – 4.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้าและรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 5 - 30 นาที

ค. โรงเรียนมัธยม

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โรงเรียนมัธยมจำนวน 2 – 4 มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังโรงเรียนมัธยมประมาณ 0.500 – 5.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้าและรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 20 - 30 นาที มีเพียงชุมชนบ้านปูนไม่มีการใช้โรงเรียนมัธยม

ง. วิทยาลัย

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้วิทยาลัยจำนวน 2 - 4 แห่งได้แก่ มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังวิทยาลัยประมาณ 1.500 - 14.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 20 - 120 นาที มีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างที่ไม่มีการใช้วิทยาลัย

จ. มหาวิทยาลัย

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้มหาวิทยาลัยจำนวน 1 – 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังมหาวิทยาลัยประมาณ 2.500 – 15.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

7. หมวดการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อยคือ

ก. ศูนย์ดับเพลิงย่อย

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนซอยไฉ้ก มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ตั้งศูนย์ดับเพลิงย่อยประมาณ 1.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์รับจ้าง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 5 นาที ในปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม

ข. สถานีตำรวจ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สถานีตำรวจนครบาล มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสถานีตำรวจประมาณ 0.370 - 2.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลาประมาณ 15 - 20 นาที

ค. สถานีดับเพลิง

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สถานีดับเพลิง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสถานีดับเพลิงประมาณ 0.200 - 4.300 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 5 - 40 นาที

ง. หน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต)

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้หน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต) มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังสำนักงานเขตประมาณ 0.750 - 3.000 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยรถประจำทาง ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

8. หมวดสาธารณูปโภค ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบย่อยคือ ที่จอดรถ

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ที่จอดรถสาธารณะจำนวน 1 - 2 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่จอดรถประมาณ 0.050 และ 0.100 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลาประมาณ 5 - 10 นาที ในปัจจุบันมีสภาพเรียบร้อยดี ยกเว้นในส่วนของความร่มรื่น มีเพียงชุมชนบ้านแบบ ไม่มีการใช้ที่จอดรถที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน

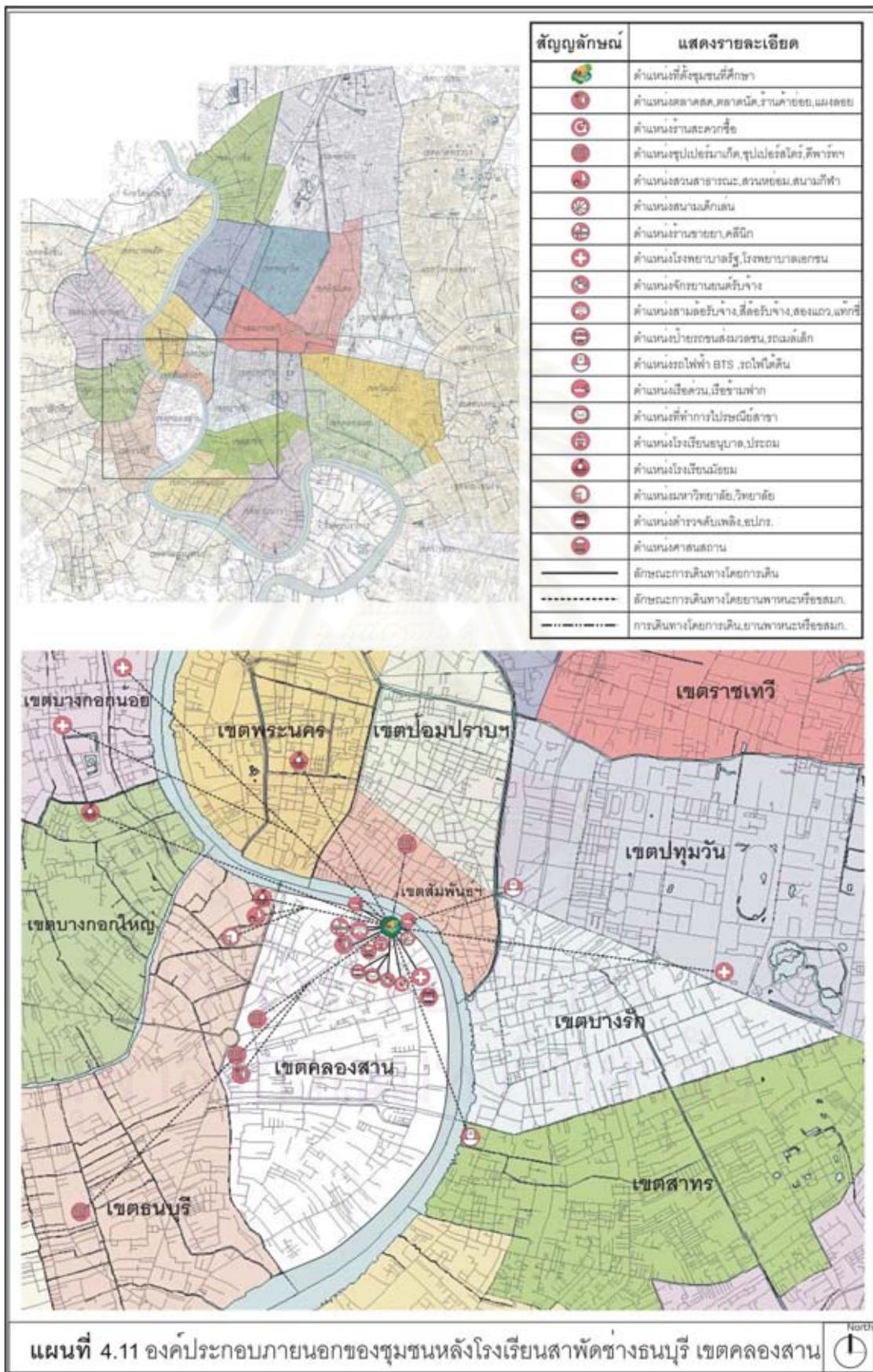
9. หมวดศาสนา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อยคือ

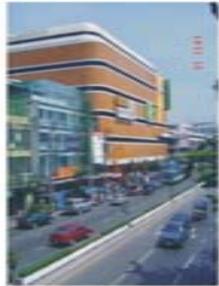
ก. วัด

ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้วัดจำนวน 1 - 4 แห่ง มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ตั้งวัดประมาณ 0.050 - 9.500 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลาประมาณ 5 - 60 นาที

ข. สุเหร่า

จากการศึกษาพบว่า มีเพียงชุมชนบ้านแบบที่มีการใช้สุเหร่า(สุเหร่ายะวา) มีที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนซอยโรงน้ำแข็ง) มีระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ตั้งสุเหร่าประมาณ 0.700 กิโลเมตร ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนนิยมเดินทางด้วยการเดินเท้า ใช้เวลาประมาณ 10 นาที

■ ตีฟาร์ทเมนท์สโตร์

■ ตลาดท่าดินแดง

■ ตลาดเจริญรัตน์

■ พาหุรัด, สำเพ็ง

■ ลานหน้าวัดทองฯ

■ ลานแอโรบิคหน้าวัด

■ ร.พ.ตากสิน

■ ร.พ.สมเด็จพระเจ้าพระยา

■ มูลนิธิราชกุฎรมังกร

■ คลินิกท่าดินแดง

■ ร้านชายชา

■ ท่าเรือ, รถสี่ล้อรับจ้าง

■ ท่าเรือท่าดินแดง

■ ท่าเรือวัดทองฯ

■ อ. สมเด็จพระเจ้าพระยา

■ ถนนเชียงใหม่

■ ลานจอดรถ(หัวขลิ)

■ ไปรษณีย์คลองสาน

■ ร.ร.วัดทองธรรมชาติ

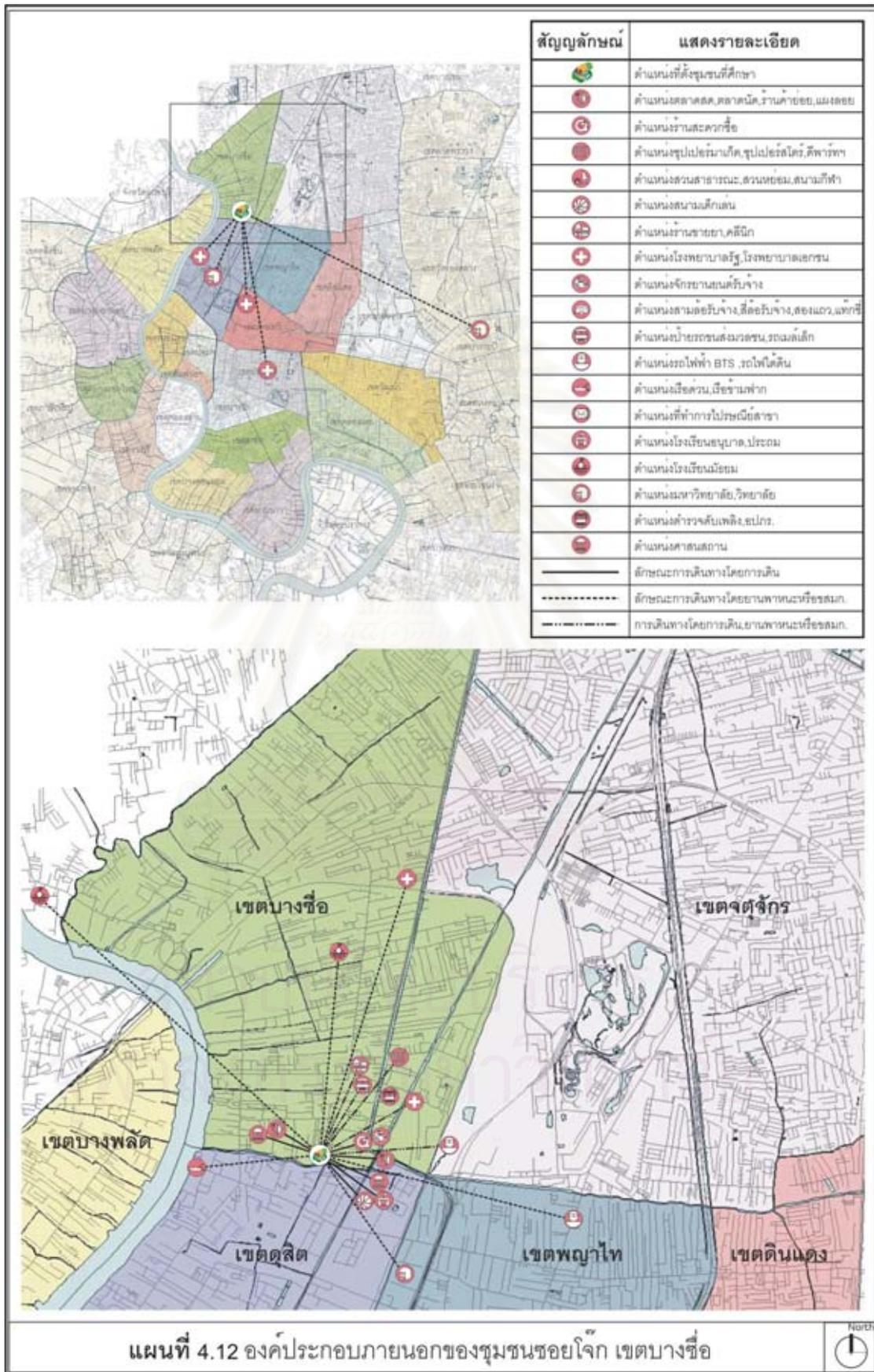

■ ร.ร.ศิริธร

■ คับเพลิงคลองสาน

ภาพที่ 4.11 องค์ประกอบภายนอกชุมชนของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน

■ แผงลอยขายอาหาร

■ ร้านค้าสะดวกซื้อ

■ ซุปเปอร์โล่

■ ตลาดสดบางซื่อ

■ สนามโรงเรียน

■ ศูนย์สาธารณสุข 3

■ ร.พ.เกษมราชกูร

■ ร.พ.รามอินทรี

■ ร้านขายยา

■ จักรยานยนต์รับจ้าง

■ ร.ร.ช่างอากาศ

■ ร.ร.เซนต์ปีเตอร์

■ ม.รามคำแหง

■ อปกร.เตาปูน

■ ทางสัญจรด้านหน้า

■ ซอยประตู

■ ทางสัญจรซอยประตู

■ ทางสัญจรหน้าวัด

■ พื้นที่จอดรถ

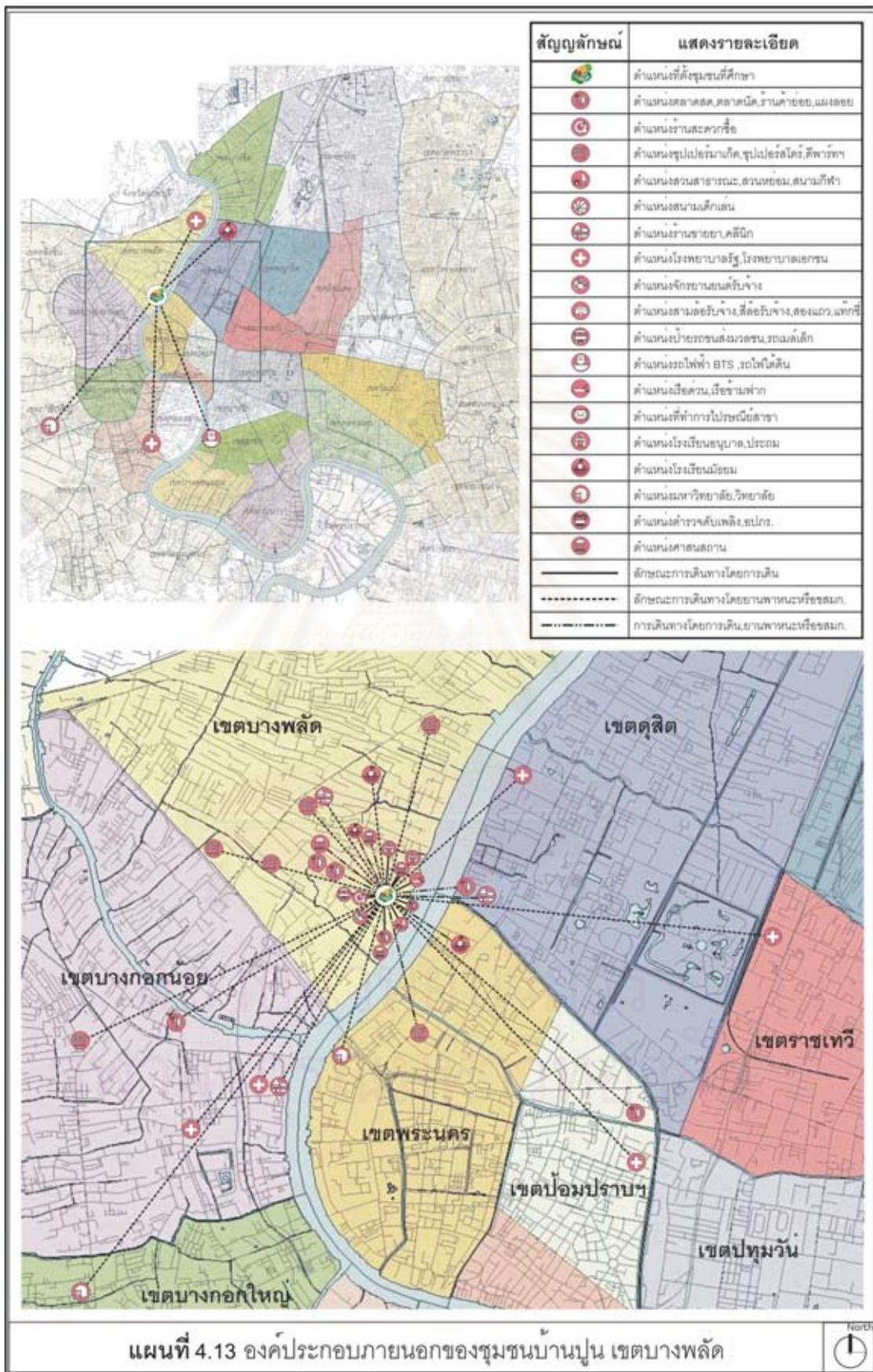

■ วัดธรรมมาภิรัตาม

■ คลองประปา

ภาพที่ 4.12 องค์ประกอบภายนอกชุมชนของชุมชนซอยจึก เขตบางซื่อ

■ ตลาดนัด

■ ซูเปอร์สโตร์

■ ซูเปอร์สโตร์

■ ตลาดสดเทวราช

■ ตลาดพงษ์ทรัพย์

■ แอโรบิคโดสะพาน

■ สะพานพระราม 8

■ ร.พ. ศิริราช

■ ร.พ. วชิรพยาบาล

■ ร.พ. อันฮี

■ คลินิกตลาดพงษ์ฯ

■ ร.ร. วัดคฤหบดี

■ ร.ร. ศิริมงคล

■ ร.ร. วัดบวรมงคล

■ บ้านหนังสือ

■ ทางเข้าหลัก, ป้าอรอด

■ พื้นที่จอดรถ

■ ท่าเรือวัดคฤหบดี

■ จักรยานยนต์รับจ้าง

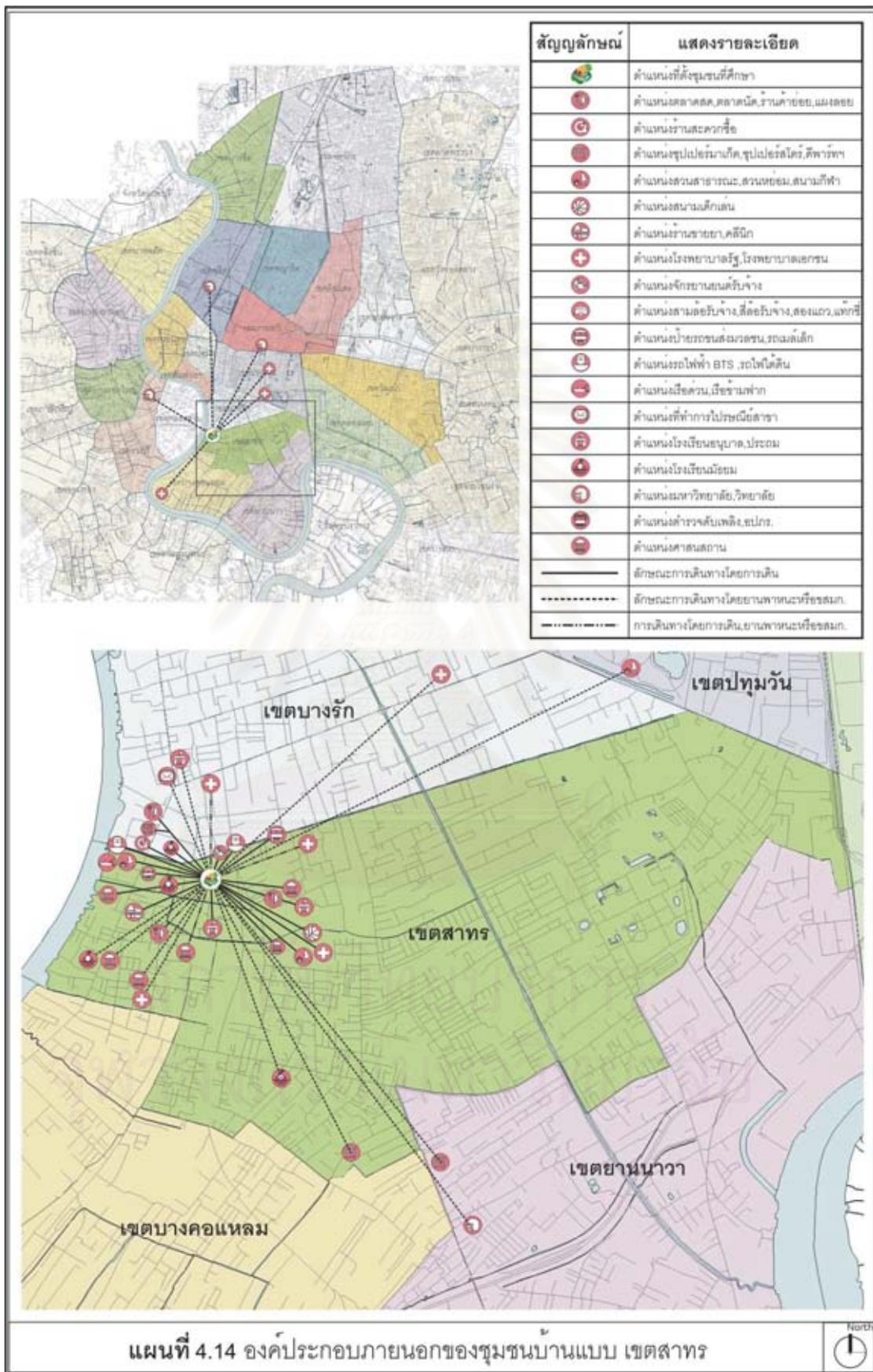

■ วัดศิริโอสวรรค์

■ วัดน้อยนางหงษ์

ภาพที่ 4.13 องค์ประกอบภายนอกชุมชนของชุมชนบ้านปูน เขตบางพลัด

■ คีพาร์ทเมนต์ไตร์

■ ตลาดแสงจันทร์

■ ตลาดบางรัก

■ สวนลุมพินี

■ สมาคมแจ๊ว

■ สนามเด็กเล่น

■ ร.พ.เลิศสิน

■ ศูนย์สาธารณสุข 63

■ ศูนย์สาธารณสุข 14

■ คลินิกเจริญกรุง

■ ร.ร.วัดคอน

■ ร.ร.นิพันธ์วิทยา

■ ร.ร.สัจจพิทยา

■ ร.ร.สุเหร่าชะวา

■ อ.เจริญกรุง, ชนสง

■ อ.สาทรเหนือ-ใต้

■ สถานีรถไฟ

■ บัณฑิตประจำทาง

■ วัดบรมสถล(วัดคอน)

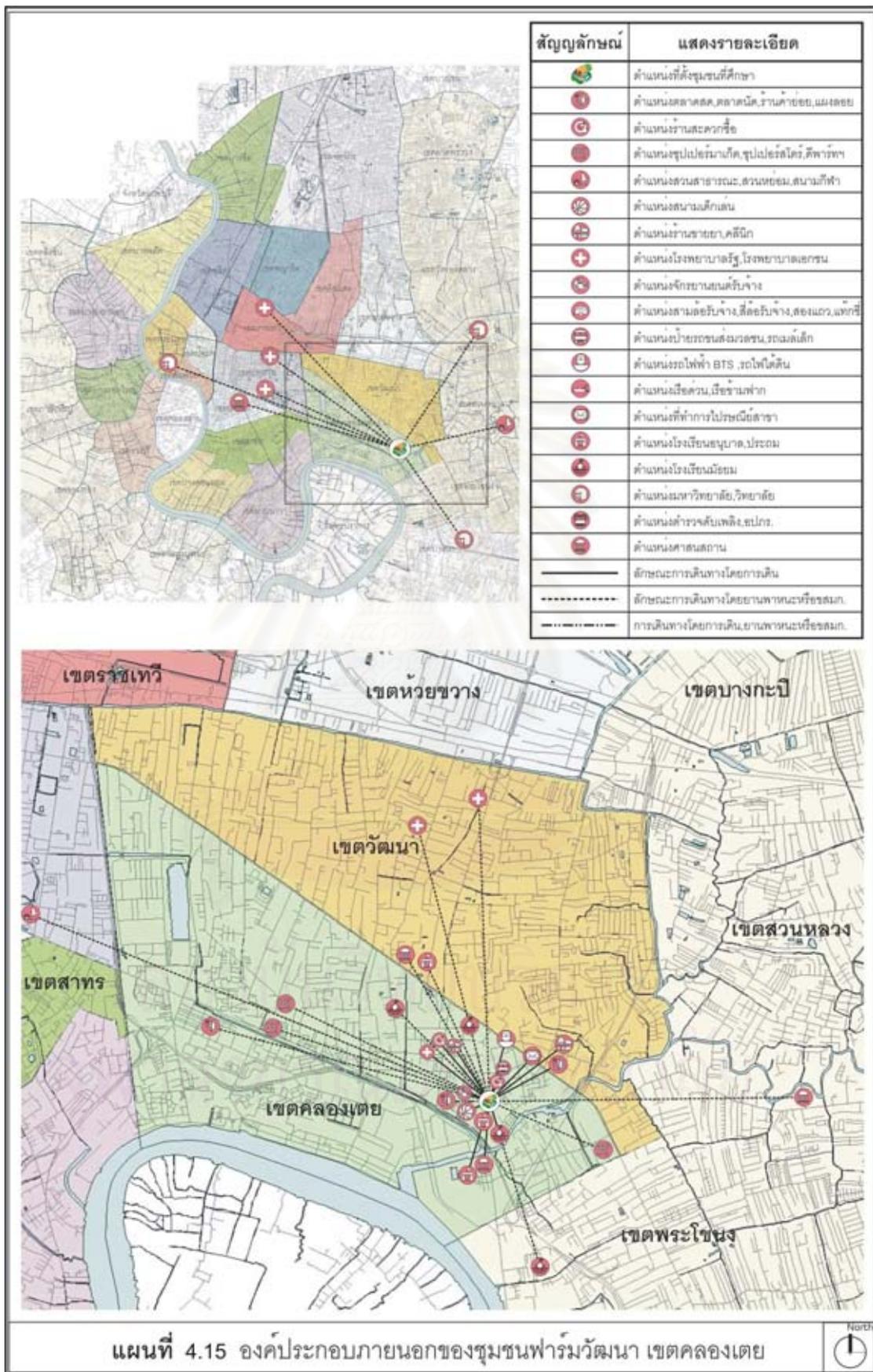

■ วัดลุ่มเจริญศรัทธา

■ สุเหร่าชะวา

ภาพที่ 4.14 องค์ประกอบภายนอกชุมชนของบ้านแบบ เขตสาทร

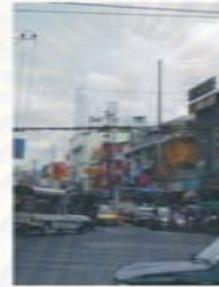
■ ซูเปอร์มาร์เก็ต

■ ร้านค้าสะดวกซื้อ

■ ตลาดกล้วยน้ำไท

■ ตลาดพระโขนง

■ สวนหลวง ร.9

■ สวนเบญจ

■ ลานชุมชนริมคลองฯ

■ ร.พ. กล้วยน้ำไท

■ ศูนย์สาธารณสุข 21

■ คลินิกย่านพระราม4

■ คลินิกตลาดพระโขนง

■ ไปรษณีย์พระโขนง

■ จ.ร.พระโขนงวิทยา

■ จ.ร.วัดธาตุทอง

■ จ.ร.วัดสะพาน

■ ถนนพระราม 4

■ ซอธฟาร์มวัฒนา

■ บัษรถประจำทาง

■ สถานีรถไฟ

■ วัดธาตุทอง

■ วัดสะพาน

ภาพที่ 4.15 องค์ประกอบภายนอกชุมชนของชุมชนฟาร์มวัฒนา เขตคลองเตย

บทที่ 5

พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชนและลักษณะของผู้ที่อยู่อาศัย

ในการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนทั้ง 5 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง ธนบุรี ชุมชนซอยไฉ้ ชุมชนบ้านปูน ชุมชนบ้านแบบ และชุมชนฟาร์มวัฒนา ผลการวิจัยจะนำเสนอเป็น 3 ส่วนดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

- เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ที่อยู่อาศัยว่าใช้องค์ประกอบชุมชนอย่างไร โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน ประกอบด้วย ประเภทของกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้, ความถี่ในการใช้ และสภาพขององค์ประกอบชุมชน พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ประกอบด้วย ประเภทของกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้, ระยะเวลา, ความถี่, การเดินทาง, ค่าใช้จ่าย, ระยะเวลาในการเดินทาง และสภาพขององค์ประกอบชุมชน

5.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- เพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดทั้ง 5 ชุมชน

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ

- เพื่อศึกษาว่าในปัจจุบันผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัดทั้ง 5 ชุมชน มีระดับความพึงพอใจขององค์ประกอบชุมชนในระดับใด และมีความต้องการองค์ประกอบชุมชนอย่างไร โดยแบ่งเป็นหมวดและรายการแต่ละหมวด จัดลำดับความสำคัญและความต้องการจากมากไปหาน้อย

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

สำหรับผลการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ก. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน ประกอบด้วย ประเภทของกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้, ความถี่ในการใช้ และสภาพขององค์ประกอบชุมชน

ข. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ประกอบด้วย ประเภทของกิจกรรมและจำนวนผู้ใช้, ระยะเวลา, ความถี่ในการใช้, การเดินทาง, ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง, ระยะเวลาในการเดินทาง และสภาพขององค์ประกอบชุมชน

ก. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน

1. องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

ตารางที่ 5.1 สัดส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้
จำแนกรายหมวด

องค์ประกอบชุมชน(หมวด)	สัดส่วนการใช้					ค่าเฉลี่ย (Mean)
	หลังร.ร.สพช	ชอยใจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	
1. หมวดสาธารณูปโภค	40.5%	44.0%	46.3%	54.0%	48.9%	24.2%
2. หมวดการบริการชุมชน	18.4%	25.2%	12.2%	14.3%	11.7%	21.4%
3. หมวดพาณิชยกรรม	8.4%	6.3%	15.9%	12.1%	14.7%	18.7%
4. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	12.6%	6.3%	4.7%	7.6%	10.9%	12.7%
5. หมวดการรักษาความปลอดภัย	5.3%	6.9%	6.1%	2.4%	6.1%	7.4%
6. หมวดศูนย์ชุมชน	9.5%	10.7%	3.4%	1.5%	1.1%	5.1%
7. หมวดการสื่อสาร	0.5%	-	4.4%	4.5%	2.6%	4.4%
8. หมวดการบริการขนส่งมวลชน	-	-	-	3.2%	3.9%	3.2%
9. หมวดศาสนา	4.2%	-	7.1%	-	-	2.5%
10. หมวดการศึกษา	0.5%	0.6%	-	0.4%	0.2%	0.4%
รวมทั้งหมด	100%	100%	100%	100%	100%	100%

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค(24.2%) รองลงมาคือ หมวดการบริการชุมชน, หมวดพาณิชยกรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ และหมวดการรักษาความปลอดภัย มีสัดส่วน 21.4%, 18.7%, 12.7% และ 7.4% ตามลำดับ

2. ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 5.2 ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน
จำแนกรายหมวด

องค์ประกอบชุมชน	ความถี่(ครั้ง/เดือน)		30 ครั้ง/เดือน		20 ครั้ง/เดือน		15 ครั้ง/เดือน		8 ครั้ง/เดือน		4 ครั้ง/เดือน		2 ครั้ง/เดือน		1 ครั้ง/เดือน		นาน ๆ ครั้ง	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดสาธารณูปโภค	637	78.4%	47	5.8%	29	3.6%	36	4.4%	33	4.1%	6	0.7%	16	2.0%	9	1.1%		
2. หมวดการบริการชุมชน	69	28.3%	-	-	28	11.5%	72	29.5%	27	11.1%	-	-	45	18.4%	3	1.2%		
3. หมวดพาณิชยกรรม	86	40.4%	3	1.4%	10	4.7%	37	17.4%	46	21.6%	5	2.3%	13	6.1%	13	6.1%		
4. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	64	44.4%	14	9.7%	22	15.3%	2	1.4%	5	3.5%	-	-	12	8.3%	25	17.4%		
5. หมวดการรักษาความฯ	5	5.9%	2	2.4%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	78	91.8%
6. หมวดศูนย์ชุมชน	4	6.9%	7	12.1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	20.7%	35	60.3%	
7. หมวดการสื่อสาร	16	32.0%	-	-	5	10.0%	10	20.0%	2	4.0%	8	16.0%	-	-	-	-	9	18.0%
8. หมวดการบริการขนส่งฯ	2	5.4%	2	5.4%	-	-	15	40.5%	7	18.9%	1	2.7%	1	2.7%	9	24.3%		
9. หมวดศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29	100%
10. หมวดการศึกษา	-	-	5	100%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเฉลี่ย	883	52.6%	80	4.8%	94	5.6%	172	10.3%	120	7.2%	20	1.2%	99	5.9%	210	12.5%		

จากตารางข้างต้นพบว่า เมื่อพิจารณาในส่วนของค่าเฉลี่ยพบว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน 30 ครั้งต่อเดือน(52.6%) รองลงมาคือ นานๆครั้ง, 8 ครั้งต่อเดือน, 4 ครั้งต่อเดือน, 1 ครั้งต่อเดือน, 15 ครั้งต่อเดือน และ20 ครั้งต่อเดือน มีสัดส่วน 12.5%, 10.3%, 7.2%, 5.9%, 5.6%และ4.8% ตามลำดับ โดยองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค, หมวดพาณิชยกรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ และหมวดการสื่อสารส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือนมีสัดส่วน 78.4%, 40.4%, 44.4%และ32.0% ส่วนหมวดการบริการชุมชน และหมวดการบริการขนส่งมวลชน ส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้ 8 ครั้งต่อเดือน มีสัดส่วน 29.5%และ40.5% เป็นต้น

3. สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

ตารางที่ 5.3 สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ แบ่งตามสภาพการใช้ 3 ประเภท จำแนกรายหมวด

องค์ประกอบชุมชน	สภาพ		ความสะดวก				ความปลอดภัย				ความสะอาด			
			มี		ไม่มี		มี		ไม่มี		มี		ไม่มี	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%		
1. หมวดสาธารณูปโภค	578	23.7%	235	9.6%	517	21.2%	296	12.1%	397	16.3%	416	17.1%		
2. หมวดการบริการชุมชน	244	33.3%	-	-	207	28.3%	37	5.1%	152	20.8%	92	12.6%		
3. หมวดพาณิชยกรรม	220	34.4%	-	-	189	29.5%	11	1.7%	188	29.4%	32	5.0%		
4. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	145	30.9%	-	-	129	27.4%	27	5.7%	100	21.3%	69	14.7%		
5. หมวดการรักษาความฯ	85	33.5%	-	-	84	33.1%	1	0.4%	75	29.5%	9	3.5%		
6. หมวดศูนย์ชุมชน	58	33.3%	-	-	51	29.3%	7	4.0%	58	33.3%	-	-		
7. หมวดการสื่อสาร	50	33.3%	-	-	2	1.3%	48	32.0%	2	1.3%	48	32.0%		
8. หมวดการบริการขนส่งฯ	37	33.3%	-	-	22	19.8%	15	13.5%	17	15.3%	20	18.0%		
9. หมวดศาสนา	29	33.3%	-	-	29	33.3%	-	-	29	33.3%	-	-		
10. หมวดการศึกษา	5	33.3%	-	-	5	33.3%	-	-	3	20.0%	2	13.3%		
ค่าเฉลี่ย	1451	28.6%	235	4.6%	1235	24.3%	442	8.7%	1021	20.1%	688	13.6%		

จากตารางข้างต้น เมื่อพิจารณาในส่วนของค่าเฉลี่ยพบว่าสภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความสะดวก(28.6%) รองลงมาคือ ความปลอดภัย และความสะอาด มีสัดส่วน 24.3% และ20.1% ตามลำดับ โดยองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค, หมวดการบริการชุมชน, หมวดพาณิชยกรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ, หมวดการรักษาความปลอดภัย และหมวดการบริการขนส่งมวลชน ส่วนใหญ่จะมีความสะดวก

4. การเปรียบเทียบปริมาณขยะมูลฝอยของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนหมวดพาณิชยกรรม(37.4%) รองลงมาคือ หมวดการรักษาพยาบาล และหมวดการบริการขนส่งมวลชน มีสัดส่วน 16.6% และ16.3% ตามลำดับ

2. ระยะทางระหว่างบ้านไปยังองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

ตารางที่ 5.6 ระยะทางระหว่างบ้านไปยังองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำนวน 9 หมวด

ระยะทาง(กม.) องค์ประกอบชุมชน	< 0.5 กม.		0.6 - 1.0 กม.		1.1 - 2.0 กม.		2.1 - 4.0 กม.		4.1 - 5.0 กม.		> 5.1 กม.	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดพาณิชยกรรม	349	41.9%	208	36.1%	53	28.5%	66	39.3%	28	35.4%	3	7.1%
2. หมวดการรักษาพยาบาล	72	8.6%	139	24.1%	26	14.0%	30	17.9%	32	40.5%	12	28.6%
3. หมวดการบริการขนส่งฯ	254	30.5%	41	7.1%	2	1.1%	8	4.8%	1	1.3%	1	2.4%
4. หมวดการรักษาความฯ	37	4.4%	61	10.6%	73	39.3%	50	29.8%	6	7.6%	-	-
5. หมวดการศึกษา	21	2.5%	30	5.2%	22	11.8%	8	4.8%	7	8.9%	20	47.6%
6. หมวดศาสนา	25	3.0%	76	13.2%	2	1.1%	1	0.6%	2	2.5%	1	2.4%
7. หมวดการพักผ่อนฯ	42	5.0%	15	2.6%	3	1.6%	5	3.0%	3	3.8%	4	9.5%
8. หมวดการสื่อสาร	24	2.9%	6	1.0%	5	2.7%	-	-	-	-	1	2.4%
9. หมวดสาธารณูปโภค	9	1.1%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเฉลี่ย	833	44.2%	576	30.6%	186	9.9%	168	8.9%	79	4.2%	42	2.2%

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนในระยะทางน้อยกว่า 500 เมตร(44.2%) รองลงมาคือ 0.6 – 1.0 กิโลเมตร(30.6%)

3. ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 5.7 ความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน จำแนกรายหมวด

ความถี่ในการใช้(ครั้ง/เดือน) องค์ประกอบชุมชน	30		20		15		8		4		2		1		นานๆครั้ง	
	จำนวน	%	จำนวน	%												
1. หมวดพาณิชยกรรม	112	60.9%	34	17.1%	27	79.4%	43	58.9%	64	58.2%	51	65.4%	175	52.2%	196	22.7%
2. หมวดการรักษาพยาบาล	1	0.5%	-	-	-	-	1	1.4%	2	1.8%	6	7.7%	81	24.2%	220	25.4%
3. หมวดการบริการขนส่งมวลชน	29	15.8%	56	28.1%	4.0	11.8%	12.0	16.4%	24.0	21.8%	17.0	21.8%	55.0	16.4%	110	12.7%
4. หมวดการรักษาความปลอดภัย	-	-	2	1.0%	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.3%	224	25.9%
5. หมวดการศึกษา	-	-	107	53.8%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. หมวดศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	11	10.0%	-	-	10	3.0%	86	9.9%
7. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	30	16.3%	-	-	1	2.9%	16	21.9%	8	7.3%	4	5.1%	3	0.9%	10	1.2%
8. หมวดการสื่อสาร	3	1.6%	-	-	2	5.9%	1	1.4%	1	0.9%	-	-	10	3.0%	19	2.2%
9. หมวดสาธารณูปโภค	9	4.9%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	184	9.8%	199	10.6%	34	1.8%	73	3.9%	110	5.9%	78	4.2%	335	17.8%	865	46.1%

จากตารางพบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนนานๆครั้ง(46.1%) รองลงมาคือ 1 ครั้งต่อเดือน และ 20 ครั้งต่อเดือน โดยมีสัดส่วน 46.1% และ10.6% ตามลำดับ

ตารางที่ 5.8 การเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชน

องค์ประกอบชุมชน	การเดินทาง		เดิน		ขสมก.		รถส่วนตัว		จยย.รับจ้าง		แท็กซี่		เรือข้ามฟาก		ตุ๊กตุ๊ก		รถไฟฟ้า	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดพาณิชย์กรรม	536	17.3%	580	26.0%	30	35.7%	50	35	-	-	-	-	-	-	25	100	-	-
2. หมวดการรักษาพยาบาล	650	21.0%	350	15.7%	15	17.9%	-	-	45	100	-	-	-	-	-	-	-	-
3. หมวดการบริการขนส่ง	700	22.6%	80	3.6%	-	-	-	-	-	-	-	25	50	-	-	-	-	-
4. หมวดการรักษาความฯ	180	5.8%	300	13.4%	10	11.9%	26	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. หมวดการศึกษา	230	7.4%	400	17.9%	15	17.9%	8	6	-	-	25	50	-	-	0	9	100	
6. หมวดศาสนา	200	6.5%	25	1.1%	10	11.9%	30	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	200	6.5%	400	17.9%	2	2.4%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. หมวดการสื่อสาร	270	8.7%	100	4.5%	2	2.4%	30	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9. หมวดสาธารณูปโภค	134	4.3%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	3100	54.5%	2235	39.3%	84	1.5%	144	2.5%	45	0.8%	50	0.9%	25	0.4%	9	0.2%		

จากตารางพบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีการเดินทางโดยการเดิน(65.6%) รองลงมาคือ การใช้รถประจำทาง(39.3%) เป็นต้น

5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 5.9 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัย

องค์ประกอบชุมชน	ค่าเดินทาง(บาท / เที่ยว)		< 10		10 - 20		21 - 30		31 - 40		41 - 50		51 - 100		> 100	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดพาณิชย์กรรม	400	20.2%	70	20.4%	30	10.3%	15	6.8%	58	22.1%	-	-	-	-	-	-
2. หมวดการรักษาพยาบาล	310	15.7%	50	14.6%	60	20.7%	70	31.5%	89	33.8%	65	3.3%	7	2.0%	-	-
3. หมวดการบริการขนส่ง	30	1.5%	5	1.5%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. หมวดการรักษาความปลอดภัย	300	15.1%	75	21.9%	35	12.1%	41	18.5%	-	-	-	-	-	-	-	-
5. หมวดการศึกษา	350	17.7%	60	17.5%	110	37.9%	10	4.5%	95	36.1%	95	45.0%	8	47.2%	-	-
6. หมวดศาสนา	180	9.1%	20	5.8%	45	15.5%	48	21.6%	-	-	-	-	-	-	-	-
7. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	310	15.7%	38	11.1%	5	1.7%	-	-	-	-	51	24.2%	2	11.8%	-	-
8. หมวดการสื่อสาร	100	5.0%	25	7.3%	5	1.7%	38	17.1%	21	8.0%	-	-	-	-	-	-
9. หมวดสาธารณูปโภค	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	1980	59.5%	343	10.3%	290	8.7%	222	6.7%	263	7.9%	211	6.3%	17	0.5%		

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเดินทางน้อยกว่า 10 บาทต่อเที่ยว(49.5%) รองลงมาคือ 11 – 20 บาทต่อเที่ยว(10.7%) เป็นต้น

6. ระยะเวลาในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัย

ตารางที่ 5.10 ระยะเวลาการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้ที่อาศัย

องค์ประกอบชุมชน	< 5		6 - 15		16 - 30		31 - 60		61 - 120		รวม	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดพาณิชยกรรม	526	27.3%	30	2.7%	650	28.3%	-	-	-	-	1206	20.8%
2. หมวดการรักษาพยาบาล	450	23.4%	30	2.7%	550	23.9%	-	-	45	69.2%	1075	18.5%
3. หมวดการบริการขนส่งมวลชน	400	20.8%	230	20.9%	180	7.8%	-	-	-	-	810	14.0%
4. หมวดการรักษาความปลอดภัย	100	5.2%	180	16.4%	250	10.9%	26	6.4%	-	-	556	9.6%
5. หมวดการศึกษา	100	5.2%	230	20.9%	300	13.0%	35	8.6%	20	30.8%	685	11.8%
6. หมวดศาสนา	30	1.6%	100	9.1%	120	5.2%	18	4.4%	-	-	268	4.6%
7. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	35	1.8%	100	9.1%	200	8.7%	300	73.3%	-	-	635	11.0%
8. หมวดการสื่อสาร	150	7.8%	200	18.2%	50	2.2%	30	7.3%	-	-	430	7.4%
9. หมวดสาธารณูปโภค	134	7.0%	-	-	-	-	-	-	-	-	134	2.3%
รวมทั้งหมด	1925	33.2%	1100	19.2%	2300	39.7%	409	7.1%	65	1.1%	5799	100%

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 16 - 30 นาทีต่อเที่ยว(39.7%) รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 นาทีต่อเที่ยว และ 6 - 15 นาทีต่อเที่ยว มีสัดส่วน 33.2% และ 19.2% ตามลำดับ

7. สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

ตารางที่ 5.11 สภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

องค์ประกอบชุมชน	สภาพ		ความสะดวก				ความปลอดภัย				ความสะอาด			
			มี		ไม่มี		มี		ไม่มี		มี		ไม่มี	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. หมวดพาณิชยกรรม	653	31.0%	49	2.3%	685	32.5%	17	0.8%	700	33.2%	2	0.1%		
2. หมวดการรักษาพยาบาล	250	24.9%	61	6.1%	311	30.9%	-	-	311	30.9%	72	7.2%		
3. หมวดการบริการขนส่งมวลชน	282	27.5%	21	2.0%	131	12.8%	176	17.2%	176	17.2%	240	23.4%		
4. หมวดการรักษาความปลอดภัย	176	25.8%	51	7.5%	227	33.3%	-	-	189	27.8%	38	5.6%		
5. หมวดการศึกษา	88	27.2%	20	6.2%	98	30.2%	10	3.1%	107	33.0%	1	0.3%		
6. หมวดศาสนา	94	29.3%	13	4.0%	95	29.6%	12	3.7%	104	32.4%	3	0.9%		
7. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	45	22.2%	16	7.9%	35	17.2%	36	17.7%	55	27.1%	16	7.9%		
8. หมวดการสื่อสาร	36	33.3%	-	-	27	25.0%	9	8.3%	27	25.0%	9	8.3%		
9. หมวดสาธารณูปโภค	6	22.2%	3	11.1%	5	18.5%	4	14.8%	6	22.2%	3	11.1%		
ค่าเฉลี่ย	1630	28.1%	234	4.0%	1614	27.8%	264	4.6%	1675	28.9%	384	6.6%		

จากตารางข้างต้นพบว่า องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนส่วนใหญ่มีความสะอาด

(28.9%) รองลงมาคือ มีความสะดวก และมีความปลอดภัย ตามลำดับ

5.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ก. สภาพทางสังคม

ตารางที่ 5.12 เพศของผู้ที่อยู่อาศัยในหลังคาเรือนที่ศึกษา

เพศ	ชุมชน หลังร.ร.สหช. (คน)	ซอยโจก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1.ชาย	2	6	4	12	11	35	26.1%
2.หญิง	10	10	24	25	30	99	73.9%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100%

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเพศหญิงร้อยละ 73.9

ตารางที่ 5.13 ช่วงอายุของผู้ที่อยู่อาศัยในหน่วยหลังคาเรือนที่ศึกษา

ช่วงอายุ (ปี)	ชุมชน หลังร.ร.สหช. (คน)	ซอยโจก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
< 4 ปี	1	4	8	13	26	52	8.9%
5 - 12 ปี	6	4	16	19	23	68	11.6%
13 - 18 ปี	5	2	9	12	16	44	7.5%
19 - 30 ปี	13	15	22	32	40	122	20.8%
31 - 45 ปี	12	19	36	48	45	160	27.3%
46 - 59 ปี	7	4	21	24	24	80	13.7%
> 60 ปี	5	9	16	18	12	60	10.2%
รวมทั้งหมด	49	57	128	166	186	586	100%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 45 ปี(27.3%) รองลงมาคือ อายุ 19 – 30 ปี(20.8%) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.14 จำนวนครอบครัวในหลังคาเรือนที่ศึกษา

ครอบครัว	ชุมชน หลังร.ร.สหช. (หลังคาเรือน)	ซอยโจก (หลังคาเรือน)	บ้านปูน (หลังคาเรือน)	บ้านแบบ (หลังคาเรือน)	ฟาร์มวัฒนา (หลังคาเรือน)	รวม (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
1 ครอบครัว	9	10	16	17	20	72	53.7%
2 ครอบครัว	3	6	10	16	15	50	37.3%
3 ครอบครัว	-	-	2	4	6	12	9.0%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการอยู่อาศัย 1 ครอบครัวต่อหลังคาเรือน(53.7%) รองลงมาคือ 2 ครอบครัว(37.3) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.15 จำนวนสมาชิกในครอบครัวของประชากรที่ศึกษา

สมาชิก(คน)	ชุมชน หลังร.ร.สหช. (หลังคาเรือน)	ซอยโจก (หลังคาเรือน)	บ้านปูน (หลังคาเรือน)	บ้านแบบ (หลังคาเรือน)	ฟาร์มวัฒนา (หลังคาเรือน)	รวม (หลังคาเรือน)	ร้อยละ
1 - 3 คน	5	7	9	12	15	48	35.8%
4 - 6 คน	6	9	15	19	15	64	47.8%
7 - 9 คน	1	-	3	6	9	19	14.2%
> 10 คน	-	-	1	-	2	3	2.2%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 – 6 คน(47.8%) รองลงมาคือ 1 – 3 และ 7 – 9 คน(35.8% และ 14.2%) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.16 ความสัมพันธ์ในชุมชนของประชากรที่ศึกษา

ความสัมพันธ์ในชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา หลังร.ร.สหช. (คน)	ซอยโจก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. พึ่งพาอาศัยกัน	10	9	10	9	25	63	43.8%
2. ต่างคนต่างอยู่	2	7	18	28	16	81	56.2%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	144	100.0%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ภายในชุมชนแบบต่างคนต่างอยู่(56.2%) ส่วนที่เหลืออีก 43.8% มีความสัมพันธ์กันแบบพึ่งพาอาศัยกัน

ตารางที่ 5.17 จำนวนเพื่อนบ้านที่ประชากรที่ศึกษามีความสัมพันธ์กันในชุมชน

เพื่อนบ้าน(หลังคาเรือน)	ชุมชนที่ศึกษา หลังร.ร.สหช. (คน)	ซอยโจก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1 - 5 หลังคาเรือน	-	-	1	1	2	4	3.1%
6 - 10 หลังคาเรือน	-	4	5	7	7	23	17.2%
11 - 20 หลังคาเรือน	1	7	6	5	16	35	26.1%
21 - 50 หลังคาเรือน	2	5	-	3	14	24	17.9%
ทุกหลังคาเรือนในชุมชน	9	-	16	21	2	48	35.8%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100.0%

ข. สภาพทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 5.18 สถานภาพในอาชีพของประชากรที่ศึกษา

สถานภาพในอาชีพ	ชุมชน	หลังร.ร.สพช. (คน)	ซอยโจ๊ก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. ยังไม่เข้าเรียน	-	-	4	9	10	23	46	7.7%
2. กำลังเรียน	11	11	10	25	35	41	122	20.3%
3. กำลังหางาน	-	-	-	3	9	4	16	2.7%
4. มีงานทำ	32	32	29	76	81	97	315	52.5%
5. เป็นแม่บ้าน	3	3	7	10	17	25	62	10.3%
6. เกษียณหรือป่วย	2	2	7	6	16	8	39	6.5%
รวมทั้งหมด(คน)		48	57	129	168	198	600	100%

ตารางที่ 5.19 ระดับการศึกษาของประชากรที่ศึกษา

ระดับการศึกษา	ชุมชน	หลังร.ร.สพช. (คน)	ซอยโจ๊ก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. ไม่ได้อ่าน	-	-	2	-	6	10	18	4.2%
2. ประถมศึกษา	12	12	10	39	49	48	158	36.6%
3. มัธยมศึกษา	15	15	19	30	51	37	152	35.2%
4. มัธยมปลาย	5	5	5	10	9	16	45	10.4%
5. อนุปริญญา	1	1	5	13	6	19	44	10.2%
6. ปริญญาตรี	4	4	2	3	2	4	15	3.5%
รวมทั้งหมด(คน)		37	43	95	123	134	432	100%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เรียนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (36.6%) รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา(35.2%)

ตารางที่ 5.20 ระดับการศึกษาของผู้ที่อยู่ในวัยเรียนของประชากรที่ศึกษา

ระดับการศึกษา	ชุมชน	หลังร.ร.สพช. (คน)	ซอยโจ๊ก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1. อนุบาล	1	1	-	-	3	3	7	5.7%
2. ประถมศึกษา	2	2	4	11	13	17	47	38.5%
3. มัธยมศึกษา	2	2	1	3	7	9	22	18.0%
4. มัธยมปลาย	2	2	2	6	4	3	17	13.9%
5. อนุปริญญา	1	1	1	1	3	4	10	8.2%
6. ปริญญาตรี	3	3	2	4	5	5	19	15.6%
รวมทั้งหมด(คน)		11	10	25	35	41	122	100%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (38.5%) รองลงมาคือ กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมต้น, ปริญญาตรี และมัธยมปลาย มีสัดส่วน 18.0%, 15.6% และ 13.9% ตามลำดับ

ตารางที่ 5.21 การประกอบอาชีพในและนอกที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา

การประกอบอาชีพ	ชุมชน	หลังร.ร.สหข.	ซอยโจ๊ก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1.ในหน่วยที่อยู่อาศัย	6	12	35	13	12	78	24.7%	
2.นอกหน่วยที่อยู่อาศัย	26	21	40	68	83	238	75.3%	
รวมทั้งหมด	32	33	75	81	95	316	100%	

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพนอกที่อยู่อาศัย (75.3%) ส่วนที่เหลือเป็นการประกอบอาชีพในที่อยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรับงานมาทำที่บ้าน, รับเลี้ยงเด็กอ่อน, ค้าขาย และประกอบอาชีพอิสระ

ตารางที่ 5.22 การประกอบอาชีพของประชากรที่ศึกษา

การประกอบอาชีพ	ชุมชน	หลังร.ร.สหข.	ซอยโจ๊ก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1.รับราชการ	3	6	4	1	4	18	5.7%	
2.รัฐวิสาหกิจ	1	-	1	-	2	4	1.3%	
3.ลูกจ้างเอกชน	17	8	20	41	58	144	45.6%	
4.รับจ้างทั่วไป	1	12	5	8	7	33	10.4%	
5.ขับรถรับจ้าง	2	1	4	14	4	25	7.9%	
6.รับงานมาทำที่บ้าน	1	-	18	-	5	24	7.6%	
7.กรรมกร	-	-	1	-	-	1	0.3%	
8.ค้าขาย	6	6	22	14	10	58	18.4%	
9.เก็บของเก่า	-	-	-	1	-	1	0.3%	
10.อาชีพอิสระ	1	-	-	2	5	8	2.5%	
รวมทั้งหมด	32	33	75	81	95	316	100%	

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชน (45.6%) รองลงมาคือ ค้าขาย, รับจ้างทั่วไป และขับรถรับจ้าง มีสัดส่วน 18.4%, 10.4% และ 7.9% เป็นต้น

ตารางที่ 5.23 รายได้ต่อครอบครัวของประชากรที่ศึกษา

รายได้(บาท/เดือน)	ชุมชน	หลังร.ร.สหช.	ซอยโจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	% ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
< 5,000 บาท/เดือน	-	1	3	6	3	13	9.7%	
5,001 - 10,000 บาท/เดือน	1	7	4	3	16	23.1%		
10,001 - 15,000 บาท/เดือน	3	3	7	8	5	26	19.4%	
15,001 - 20,000 บาท/เดือน	3	1	6	8	5	23	17.2%	
20,001 - 25,000 บาท/เดือน	1	2	1	2	4	10	7.5%	
25,001 - 30,000 บาท/เดือน	-	2	2	6	4	14	10.4%	
30,001 - 40,000 บาท/เดือน	1	-	3	3	-	7	5.2%	
40,001 - 50,000 บาท/เดือน	2	-	-	1	3	6	4.5%	
> 50,000 บาท/เดือน	1	-	2	-	1	4	3.0%	
รวมทั้งหมด(คน)	12	16	28	37	41	134	100%	
รายได้เฉลี่ย(บาท/เดือน)	24,584	13,282	18,572	17,636	16,342	18,083		

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อครัวเรือนประมาณ 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน(23.1%) ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 18,083 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว ค. ที่ตั้งของแหล่งงาน

ตารางที่ 5.24 ระยะทางระหว่างบ้านไปยังที่ทำงานของประชากรที่ศึกษา

ระยะทาง(กม.)	ชุมชน	หลังร.ร.สหช.	ซอยโจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	% ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1. < 0.5 กม.	8	1	12	17	6	44	20.0%	
2. 0.6 - 1.0 กม.	1	9	3	15	14	42	19.1%	
3. 1.1 - 2.0 กม.	5	6	12	7	13	43	19.5%	
4. 2.1 - 5.0 กม.	6	4	3	7	18	38	17.3%	
5. 5.1 - 10.0 กม.	1	2	7	8	14	32	14.5%	
6. 10.1 - 15.0 กม.	-	2	2	6	3	13	5.9%	
7. 15.1 - 20.0 กม.	-	-	1	1	2	4	1.8%	
8. > 20.1 กม.	-	2	1	-	1	4	1.8%	
รวมทั้งหมด(คน)	21	26	41	61	71	220	100%	
ระยะทางเฉลี่ย(กม.)	2.0	4.3	3.7	3.4	4.2	3.5		

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ต้องเดินทางระหว่างบ้านไปยังที่ทำงาน

ในระยะทางไม่เกิน 500 เมตร(20.0%) รองลงมาคือ 1.1 – 2.0 กิโลเมตร(19.5%) เป็นต้น เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะทางเฉลี่ยพบว่า ประชากรที่ศึกษามีระยะทางเฉลี่ยระหว่างบ้านไปยังที่ทำงาน 3.5 กิโลเมตร

ตารางที่ 5.25 ยานพาหนะหลักที่ใช้ในชีวิตประจำวันของประชากรที่ศึกษา

ยานพาหนะหลัก	ชุมชน	หลังร.ร.สพช.	ซอยโจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1. รถประจำทาง(ขสมก.)	7	13	23	30	33	106	37.6%	
2. รถจักรยานยนต์ส่วนตัว	-	6	21	19	18	64	22.7%	
3. การเดินเท้า	8	9	10	15	16	58	20.6%	
4. รถยนต์ส่วนตัว	6	2	9	2	9	28	9.9%	
5. รถไฟฟ้า BTS	1	1	-	2	4	8	2.8%	
6. รถจักรยานยนต์รับจ้าง	1	5	-	1	1	8	2.6%	
7. เรือ	2	-	2	1	-	5	1.8%	
8. รถไฟฟ้าใต้ดิน	-	1	-	2	-	3	1.1%	
9. รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก)	1	-	-	-	-	1	0.4%	
10. แท็กซี่	-	-	-	-	1	1	0.4%	
รวมทั้งหมด(คน)	26	37	65	72	82	282	100%	

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ใช้รถประจำทางเป็นยานพาหนะหลัก (37.6%) รองลงมาที่นิยมใช้คือ รถจักรยานยนต์ส่วนตัว(22.7%) ตามลำดับ

ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 5.26 สิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา

การครอบครอง	ชุมชนที่ศึกษา	หลังร.ร.สพช.	ซอยโจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	รวม	ร้อยละ
	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	(คน)	
1. การเช่า	7	10	18	29	34	98	73.3%	
1.1 เช่าที่ดิน	-	1	3	13	17	34	26.0%	
1.2 เช่าที่ดินและบ้าน	4	8	15	15	11	53	39.7%	
1.3 เช่าห้อง	3	1	-	1	6	11	7.6%	
2. เป็นเจ้าของเอง	5	6	7	8	5	31	22.9%	
3. อาศัยอยู่ฟรี	-	-	3	-	2	5	3.8%	
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100.0%	

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีสิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยประเภทเช่า(73.3%) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเช่าที่ดินและบ้าน มีสัดส่วน 39.7% ตามลำดับ

ตารางที่ 5.27 ค่าเช่าที่อยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา

ค่าเช่า(บาท/เดือน)	ชุมชน หลังร.ร.สหช. (หลังคาเรือน)	ซอยจิก (หลังคาเรือน)	บ้านปูน (หลังคาเรือน)	บ้านแบบ (หลังคาเรือน)	ฟาร์มวัฒนา (หลังคาเรือน)	รวม	ร้อยละ
< 100 บาทต่อเดือน	-	-	3	11	1	15	15.3%
101 - 500 บาทต่อเดือน	-	1	-	2	10	13	13.3%
501 - 1,000 บาทต่อเดือน	1	4	1	7	5	18	18.4%
1,001 - 1,500 บาทต่อเดือน	4	7	1	4	8	24	24.5%
1,501 - 2,000 บาทต่อเดือน	1	3	2	1	5	12	12.2%
2,001 - 2,500 บาทต่อเดือน	-	1	1	3	3	8	8.2%
2,501 - 3,000 บาทต่อเดือน	2	-	-	-	2	4	4.1%
> 3,001 บาทต่อเดือน	1	2	-	1	-	4	4.1%
รวมทั้งหมด	9	18	8	29	34	98	100%
ค่าเช่าเฉลี่ย(บาท/เดือน)	1,778	1,420	1,007	809	1,114	1,226	

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเช่าที่อยู่อาศัยประมาณ 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน(24.5%) ซึ่งมีค่าเช่าเฉลี่ย 1,226 บาทต่อเดือนต่อหลังคาเรือน

ตารางที่ 5.28 ระยะเวลาการอยู่อาศัยของประชากรที่ศึกษา

ระยะเวลา(ปี)	ชุมชนที่ศึกษา หลังร.ร.สหช. (คน)	ซอยจิก (คน)	บ้านปูน (คน)	บ้านแบบ (คน)	ฟาร์มวัฒนา (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
0 - 1 ปี	-	-	2	3	2	7	5.2%
2 - 10 ปี	2	5	10	9	15	41	30.6%
11 - 20 ปี	1	5	6	4	11	27	20.1%
21 - 30 ปี	2	3	8	6	9	28	20.9%
31 - 40 ปี	5	1	2	2	4	14	10.4%
41 - 50 ปี	1	1	-	7	-	9	6.7%
> 51 ปี	1	1	-	6	-	8	6.0%
รวมทั้งหมด	12	16	28	37	41	134	100.0%

จากการสำรวจพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอยู่อาศัย 2 – 10 ปี (30.6%) รองลงมาคือ 21 – 30 ปี และ 11 – 20 ปี ตามลำดับ

5.3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ

ก. สภาพปัญหาในปัจจุบันของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำนวนรายหมวด

ตารางที่ 5.29 สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำแนกรายหมวด

องค์ประกอบ ชุมชน (หมวด)	ชุมชน สภาพปัญหา	ชุมชนที่ศึกษา										รวม	
		หลังร.ร.สพช.		ชอยใจก		บ้านปูน		บ้านแบบ		พักรวมวิธนา			
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. พาณิชยกรรม	1. ร้านค้าขายสินค้าราคาสูง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.5%	1	0.2%
2. การพักผ่อน หย่อนใจ	2. สนามเด็กเล่นบรรยากาศไม่น่าใช้	-	-	-	-	-	-	5	3.5%	31	15.3%	36	5.9%
	3. ลานชุมชนพื้นที่เล็กเกินไป	-	-	2	2.6%	-	-	-	-	-	-	2	0.3%
3. ศูนย์ชุมชน	1. ศูนย์สุขภาพพื้นที่ไม่เพียงพอ	4	7.5%	16	21.1%	15	11.1%	15	10.6%	-	-	50	8.2%
	2. ไม่มีศูนย์ฝึกอาชีพ	5	9.4%	6	7.9%	10	7.4%	3	2.1%	7	3.4%	31	5.1%
4. การบริการฯ	เสียงตามสายได้ยินไม่ทั่วถึง	6	11.3%	5	6.6%	20	15.0%	15	10.6%	21	10.3%	67	11.0%
5. สาธารณูป- โภค	ไฟถนนให้แสงสว่างไม่ทั่วถึง	6	11.3%	6	7.9%	20	15.0%	28	20.0%	37	18.2%	97	16.0%
	เสียงรบกวนจากรถจักรยานยนต์	10	18.9%	10	13.2%	25	18.5%	31	22.0%	21	10.3%	97	16.0%
	เครื่องหมายจราจรและป้าย ไม่ชัดเจนและเพียงพอ	12	22.6%	16	21.1%	10	7.4%	25	17.8%	19	9.4%	82	13.5%
	ถนนในชุมชนมีขนาดเล็กเกินไป	5	9.4%	6	7.9%	12	8.9%	5	3.5%	25	12.3%	53	8.7%
	ถนนและฝาท่อมีสภาพชำรุด	-	-	4	5.3%	10	7.4%	5	3.5%	28	13.8%	47	7.7%
	เกิดอุบัติเหตุบนถนนในชุมชน	3	5.7%	2	2.6%	5	3.7%	7	5.0%	8	3.9%	25	4.1%
	ไม่มีที่จอดรถสาธารณะในชุมชน	2	3.8%	3	4.0%	8	6.0%	2	1.4%	5	2.5%	20	3.3%
	รวมทั้งหมด		53	100%	76	100%	135	100%	141	100%	203	100%	608

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภค

2. สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำนวนรายหมวด

ตารางที่ 5.30 สภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำแนกรายหมวด

องค์ประกอบ ชุมชน (หมวด)	ชุมชน สภาพปัญหา	ชุมชนที่ศึกษา										รวม	
		หลังร.ร.สพช.		ชอยใจก		บ้านปูน		บ้านแบบ		พักรวมวิธนา			
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. พักผ่อนหย่อน ใจ	1. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	2	7.1%	-	-	9	19.6%	-	-	-	-	11	5.9%
2. พยาบาล	1. การบริการไม่ดี(ผู้ใช้บัตรทอง)	12	42.9%	10	37.0%	10	21.7%	11	28.2%	11	22.9%	54	28.7%
3. การบริการขน ส่งมวลขน	1. การจอดรถ,บริการ(รถสก.)	10	35.7%	15	55.6%	20	43.5%	26	66.7%	32	66.7%	103	54.8%
	2. ราคาไม่เหมาะสม(รถแท็กซี่)	2	7.1%	1	3.7%	6	13.0%	2	5.1%	3	6.3%	14	7.4%
	3. อุบัติเหตุ(จักรยานยนต์รับจ้าง)	-	-	-	-	1	2.2%	-	-	-	-	1	0.5%
4. สาธารณูปโภค	1. เสียค่าเช่าที่จอดรถในราคาสูง	2	7.1%	1	3.7%	-	-	-	-	2	4.2%	5	2.7%
รวมทั้งหมด		28	100%	27	100%	46	100%	39	100%	48	100%	188	100%

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริการขนส่งมวลชนของรถประจำทาง(62.7%) โดยเฉพาะในส่วนของบริการ

3. ปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยากให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

ตารางที่ 5.31 ปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยากให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

ปัญหา	ชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					รวม	ร้อยละ
		หลังร.ร.สหพ.	ซอยใจก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา		
1. ถูกเวนคืนที่ดิน		5	4	10	28	12	59	44.0%
2. ไฟไหม้		6	10	15	8	5	44	32.8%
3. ยาเสพติดและการลักขโมย		1	2	3	1	24	31	23.2%
รวมทั้งหมด(คน)		12	16	28	37	41	134	100%

จากตารางข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่กำลังปัญหาเรื่องการถูกเวนคืนที่ดิน มีสัดส่วน 44.0% รองลงมาคือ ไฟไหม้ เป็นต้น

ข. จัดลำดับความพึงพอใจและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบชุมชนจำแนกรายหมวด

1. การจัดลำดับความพึงพอใจของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

จัดลำดับความพึงพอใจ โดยการตั้งค่าคะแนนตามระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ 1. น้อยที่สุด, 2. พอสมควร, 3. ปานกลาง, 4. มาก และ 5. มากที่สุด เมื่อรวมคะแนนแล้วจึงเรียงลำดับความพึงพอใจตามหมวดองค์ประกอบชุมชน

ตารางที่ 5.32 การจัดลำดับความพึงพอใจของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำนวน 10 หมวด

หมวด	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน(จำนวน 10 หมวด)	ชุมชนหลังร.ร.					ชุมชนซอยใจก					ชุมชนบ้านปูน					ชุมชนบ้านแบบ					ชุมชนฟาร์มวัฒนา				
		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1	หมวดพาณิชยกรรม					4.17					4.88					4.11					3.97					4.80
2	หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ					3.00					1.69					2.96					3.54					1.98
3	หมวดศูนย์ชุมชน					3.83					2.56					3.11					2.81					2.56
4	หมวดการบริการขนส่งมวลชน					-					-					-					2.51					4.07
5	หมวดการสื่อสาร					4.17					-					3.07					3.57					4.05
6	หมวดการบริการชุมชน					3.67					2.69					3.25					2.70					2.88
7	หมวดการศึกษา					3.92					3.00					-					2.59					3.12
8	หมวดการรักษาความปลอดภัย					4.08					3.00					3.21					2.68					4.10
9	หมวดสาธารณูปโภค					2.17					3.06					2.39					2.62					2.34
10	หมวดศาสนา					4.48					-					4.56					-					-

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ชุมชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในการใช้องค์ประกอบชุมชนหมวดพาณิชยกรรม โดยระดับความพึงพอใจของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปูน มีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่างได้

ตารางที่ 5.33 การจัดลำดับความพึงพอใจของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน
จำนวน 9 หมวด

หมวด	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน(จำนวน 9 หมวด)	ชุมชนหลังร.ร.ฯ					ชุมชนช่อใจ					ชุมชนบ้านปูน					ชุมชนบ้านแบบ					ชุมชนฟาร์มวัฒนา				
		1	2	3	4	5 เฉลี่ย	1	2	3	4	5 เฉลี่ย	1	2	3	4	5 เฉลี่ย	1	2	3	4	5 เฉลี่ย	1	2	3	4	5 เฉลี่ย
1	หมวดพาณิชยกรรม					4.33					5.00					4.29					3.41					3.10
2	หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ					2.17					3.63					4.66					3.97					3.37
3	หมวดการรักษาพยาบาล					3.08					4.00					4.32					3.73					4.27
4	หมวดการบริการขนส่งมวลชน					2.33					3.75					3.79					3.11					4.17
5	หมวดการสื่อสาร					4.58					3.56					3.79					3.54					3.93
6	หมวดการศึกษา					4.00					3.88					4.00					3.73					2.88
7	หมวดการรักษาความปลอดภัย					5.00					3.63					4.00					3.32					3.78
8	หมวดสาธารณูปโภค					3.42					2.31					2.75					-					3.61
9	หมวดศาสนา					4.00					4.81					4.68					4.32					2.56

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 5 ชุมชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในการใช้องค์ประกอบชุมชนหมวดศาสนา

2. การจัดลำดับความสำคัญของการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน

จัดลำดับความสำคัญ โดยการตั้งค่าคะแนนตามรายการที่ต้องการเปรียบเทียบของแต่ละรายการ โดยให้ข้อที่เลือกเป็นความสำคัญลำดับ 1 ได้คะแนนเต็ม และลดหลั่นลงไปตามลำดับละ 1 คะแนน เมื่อรวมคะแนนแล้วจึงเรียงลำดับความสำคัญตามลำดับจากมากไปน้อย

ตารางที่ 5.34 การจัดลำดับความสำคัญของการใช้องค์ประกอบภายในชุมชน(10 หมวด)

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน(จำนวน 10 หมวด)	คะแนน	ลำดับความสำคัญ
หมวดสาธารณูปโภค	1,240	1
หมวดพาณิชยกรรม	1,053	2
หมวดการบริการชุมชน	853	3
หมวดการรักษาความปลอดภัย	816	4
หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	733	5
หมวดศูนย์ชุมชน	712	6
หมวดการสื่อสาร	591	7
หมวดการบริการขนส่งมวลชน	462	8
หมวดการศึกษา	421	9
หมวดศาสนา	327	10

ตารางที่ 5.35 การจัดลำดับความสำคัญของการใช้องค์ประกอบภายนอกชุมชน(9 หมวด)

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน(จำนวน 9 หมวด)	คะแนน	ลำดับความสำคัญ
หมวดพาณิชยกรรม	1,212	1
หมวดการบริการขนส่งมวลชน	1,019	2
หมวดการรักษาพยาบาล	879	3
หมวดการศึกษา	796	4
หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	757	5
หมวดการสื่อสาร	619	6
หมวดศาสนา	528	7
หมวดการรักษาความปลอดภัย	521	8
หมวดสาธารณูปโภค	424	9

ข. จัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบชุมชน จำแนกรายหมวด

ตารางที่ 5.36 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในหมวดพาณิชยกรรม

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (หมวดพาณิชยกรรม)	กรณีเป็นผู้ซื้อ		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (หมวดพาณิชยกรรม)	กรณีเป็นผู้ขาย	
	คะแนน	ลำดับ		คะแนน	ลำดับ
ร้านค้าย่อย	1,491	1	ร้านค้าย่อย	100	1
แผงลอยขายอาหาร	474	2	ร้านค้าสะดวกซื้อ	69	2
ร้านค้าสะดวกซื้อ	422	3	แผงลอยขายอาหาร	64	3
ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	351	4	ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	39	4

ตารางที่ 5.37 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกหมวดพาณิชยกรรม

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน (หมวดพาณิชยกรรม)	กรณีเป็นผู้ซื้อ		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน (หมวดพาณิชยกรรม)	กรณีเป็นผู้ขาย	
	คะแนน	ลำดับ		คะแนน	ลำดับ
ร้านค้าย่อย	1,587	1	ตลาดสด	176	1
แผงลอยขายอาหาร	642	2	แผงลอยขายอาหาร	173	2
ร้านค้าสะดวกซื้อ	587	3	ร้านค้าย่อย	161	3
ตลาดสด	472	4	สาขาร้านค้า	136	4
สาขาร้านค้า	409	5	ร้านค้าสะดวกซื้อ	130	5
ซูเปอร์สโตร์	394	6	ดีพาร์ทเมนต์สโตร์	123	6
ดีพาร์ทเมนต์สโตร์	378	7	ซูเปอร์สโตร์	113	7
ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	369	8	ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	105	8
ซูเปอร์มาเก็ต	329	9	ซูเปอร์มาเก็ต	101	9
ย่านการค้า(ห้างและปากคลองตลาด)	209	10	ย่านการค้า(ห้างและปากคลองตลาด)	82	10

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ในส่วนของผู้ซื้อส่วนใหญ่มีความต้องการร้านค้าย่อย จำนวน 1,587 คะแนน ในส่วนของผู้ขายส่วนใหญ่มีความต้องการตลาดสด

ตารางที่ 5.38 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน
หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
ที่นั่งละแวกบ้าน	931	1		
ลานชุมชน	743	2		
สนามเด็กเล่น	739	3	617	4
ลานแอโรบิค	659	4	713	2
สนามแบดมินตัน	645	5	606	5
สนามฟุตบอล	570	6	632	3
สวนสาธารณะ			921	1
โต๊ะปิงปอง	504	7		
สวนหย่อม			529	8
สนามบาสเก็ตบอล	468	8	594	6
สนามตะกร้อ / เปตอง	417	9	591	7

จากการสำรวจพบว่า ในส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการที่นั่งละแวกบ้าน จำนวน 931 คะแนน ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการสวนสาธารณะ จำนวน 921 คะแนน

ตารางที่ 5.39 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหมวดศูนย์ชุมชน

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน (หมวดศูนย์ชุมชน)	คะแนน	ลำดับความต้องการ
ศูนย์ฝึกอาชีพ	550	1
ศูนย์สุขภาพชุมชน(ที่จ่ายยาเบื้องต้น)	522	2
ศูนย์พัฒนาเด็ก	430	3
ที่ประชุม	196	4
ศูนย์ชุมชน(ใช้ทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น เทศกาลต่างๆ)	166	5

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการศูนย์ฝึกอาชีพ

ตารางที่ 5.40 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน
หมวดการบริการขนส่งมวลชน

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการบริการขนส่งมวลชน)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
รถประจำทาง(ขสมก.)			1,030	1
รถจักรยานยนต์รับจ้าง	134	1	826	2
รถแท็กซี่			662	3
รถสองแถว			569	4
รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก)			469	5
เรือข้ามฟาก			457	6
รถไฟฟ้า BTS			447	7
รถไฟฟ้าใต้ดิน			324	8

จากการสำรวจพบว่า ในส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการรถจักรยานยนต์รับจ้าง จำนวน 134 คะแนน ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน มีความต้องการรถประจำทาง จำนวน 1,030 คะแนน

ตารางที่ 5.41 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน
หมวดการสื่อสาร

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการสื่อสาร)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
โทรศัพท์สาธารณะ	134	1	392	1
ตู้ไปรษณีย์			273	2
ที่ทำการไปรษณีย์สาขา			139	3

ตารางที่ 5.42 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวดการบริการชุมชน

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน (หมวดการบริการชุมชน)	คะแนน	ลำดับความต้องการ
การจัดเก็บขยะ	396	1
เสียงตามสาย	342	2
สำนักงานบริหารชุมชน	267	3
ที่ติดประกาศ	172	4

จากการสำรวจพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการการจัดเก็บขยะจำนวน 396 คันเนน รองลงมาคือ เสี่ยงตามสาย จำนวน 342 คันเนน ตามลำดับ

ตารางที่ 5.43 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอกชุมชน
หมวดการศึกษา

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการศึกษา)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
โรงเรียนอนุบาล			672	1
โรงเรียนประถม			638	2
สถานเลี้ยงเด็กอ่อน	134	1		
โรงเรียนมัธยม			578	3
วิทยาลัย			494	4
มหาวิทยาลัย			304	5

จากการสำรวจพบว่า ในส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนมีความต้องการสถานเลี้ยงเด็กอ่อน ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนมีความต้องการโรงเรียนอนุบาล

ตารางที่ 5.44 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอกชุมชน
หมวดการรักษาความปลอดภัย

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการรักษาความปลอดภัย)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
ถังดับเพลิง	619	1		
หน่วยดับเพลิง	607	2		
สัญญาณป้องกันอัคคีภัย	484	3		
ศูนย์ดับเพลิงย่อย	475	4	303	4
จุดตรวจ	343	5		
ยาม	290	6		
สถานีตำรวจ			452	2
สถานีดับเพลิง			394	3
หน่วยงานราชการ(สนง.เขต)			552	1

จากการสำรวจพบว่า ในส่วนขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนใหญ่มีความต้องการถึงดับเพลิง จำนวน 619 คะแนน ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการหน่วยงานราชการ จำนวน 552 คะแนน

ตารางที่ 5.45 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอกชุมชน
หมวดสาธารณูปโภค

องค์ประกอบชุมชน (หมวดสาธารณูปโภค)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
ถนน	935	1		
ไฟถนน	748	2		
ทางระบายน้ำ	684	3		
ป้ายชื่อชุมชน	640	4		
ที่จอดรถ	607	5	134	1
ทางเท้า	468	6		
ป้ายชื่อถนนและซอย	293	7		
เครื่องหมายจราจร	144	8		

ตารางที่ 5.46 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในและภายนอกชุมชน
หมวดศาสนา

องค์ประกอบชุมชน (หมวดศาสนา)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน		องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน	
	คะแนน	ลำดับความต้องการ	คะแนน	ลำดับความต้องการ
วัด			247	1
สุเหร่า			155	2
ศาลเจ้าและศาลาโรงธรรม	40	1		

ตารางที่ 5.47 การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน หมวดการ
รักษาพยาบาล

องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน (หมวดการรักษาพยาบาล)	คะแนน	ลำดับความต้องการ
ร้านขายยา	748	1
โรงพยาบาลรัฐบาล	620	2
คลินิกแพทย์ทั่วไป	480	3
คลินิกทันตแพทย์	352	4
สำนักงานแพทย์เขต	334	5
โรงพยาบาลเอกชน	242	6

บทที่ 6

การวิเคราะห์สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นหลักๆ ดังต่อไปนี้

6.1 ลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน ในประเด็น

- ก. สัดส่วนการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ สัดส่วนการใช้ที่ดินและพื้นที่ขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนต่อหน่วยพักอาศัย
- ข. ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชน ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ ตำแหน่งของการใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่างๆ
- ค. สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชน

6.2 ลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ในประเด็น

- ก. สภาพทางสังคม ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ เพศ, จำนวนครอบครัว, สมาชิกในครอบครัว, อายุ, โรคประจำตัว และความสัมพันธ์ในชุมชน
- ข. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ ระดับการศึกษา, การประกอบอาชีพ และรายได้
- ค. ที่ตั้งของแหล่งงาน ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ ระยะทางระหว่างบ้านและที่ทำงาน และยานพาหนะในการเดินทาง
- ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัย ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือ ชุมชน กับ การครอบครองที่อยู่อาศัย, ค่าเช่า และระยะเวลาการอยู่อาศัย

6.3 สภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ ในประเด็น

- ก. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือชุมชน กับ สภาพปัญหาภายในชุมชน
- ข. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือชุมชน กับ ขนาดถนนที่ต้องการ
- ค. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักคือระดับความพึงพอใจ กับ ความถี่และระยะทาง

6.1 ลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

- ก. การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินของชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด

ตารางที่ 6.1 การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษา

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สัดส่วน(%)	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ย (%)
		หลังร.ร.สหพ.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	
1. ที่ดินส่วนที่พักอาศัย	38.5%	77.3%	70.0%	64.5%	55.4%	61.0%	
2. ที่ดินส่วนทางสัญจรและที่จอดรถ	15.5%	5.0%	5.5%	11.8%	7.1%	9.0%	
3. ที่ดินส่วนสันหนากการ	3.1%	0.3%	0.2%	2.2%	0.4%	1.2%	
4. ที่ดินส่วนอื่นๆ ได้แก่ พาณิชยกรรม, การศึกษา, บริการชุมชน เป็นต้น	43.1%	17.3%	24.5%	23.8%	37.5%	28.8%	
ความหนาแน่นของชุมชน(หน่วย / ไร่)	19.3	9.9	7.5	10.6	8.5	9.5	

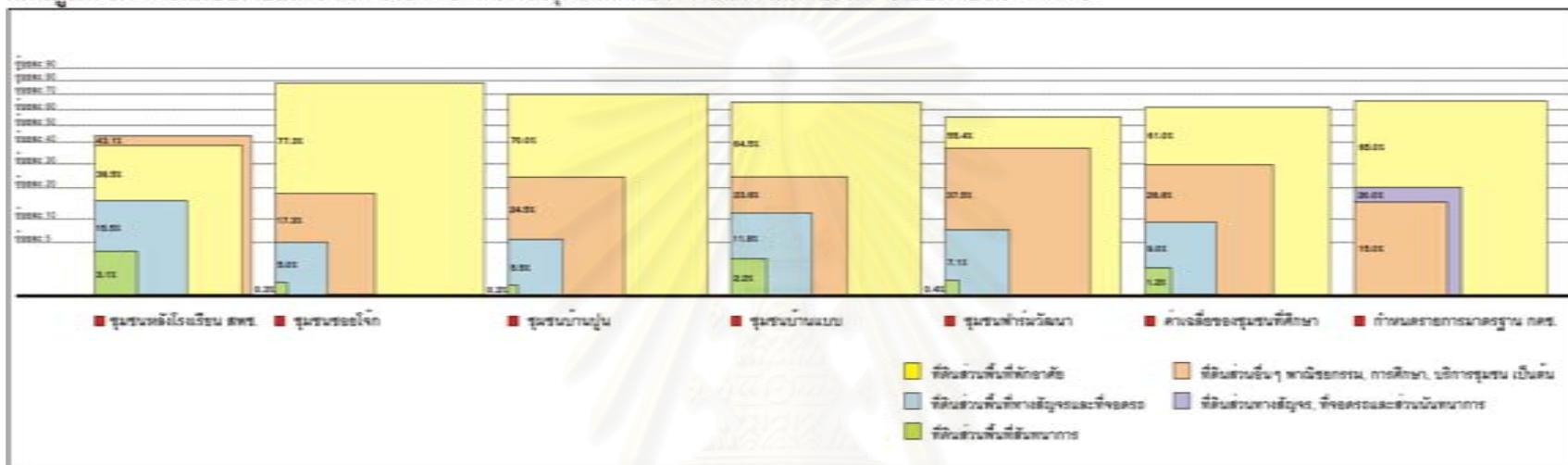
ตารางที่ 6.2 สัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษา เปรียบเทียบกับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สัดส่วน(%)	ค่าต่ำสุด (%)	ค่าสูงสุด (%)	พิสัยค่าโดยประมาณ	ค่าเฉลี่ย (%)	มาตรฐาน กคช.
1. ที่ดินส่วนที่พักอาศัย	38.5%	38.5%	77.3%	39 - 77%	61.0%	60 - 70%
2. ที่ดินส่วนทางสัญจรและที่จอดรถ	15.5%	5.0%	15.5%	5 - 16%	9.0%	17 - 22%
3. ที่ดินส่วนสันหนากการ	3.1%	0.2%	3.1%	1 - 3%	1.2%	
4. ที่ดินส่วนอื่นๆ ได้แก่ พาณิชยกรรม, การศึกษา, บริการชุมชน เป็นต้น	43.1%	17.3%	43.1%	17 - 43%	28.8%	
ความหนาแน่นของชุมชน(หน่วย / ไร่)	19.3	7.5	19.3	7 - 19	9.5	10 - 30 (เขตเมือง)

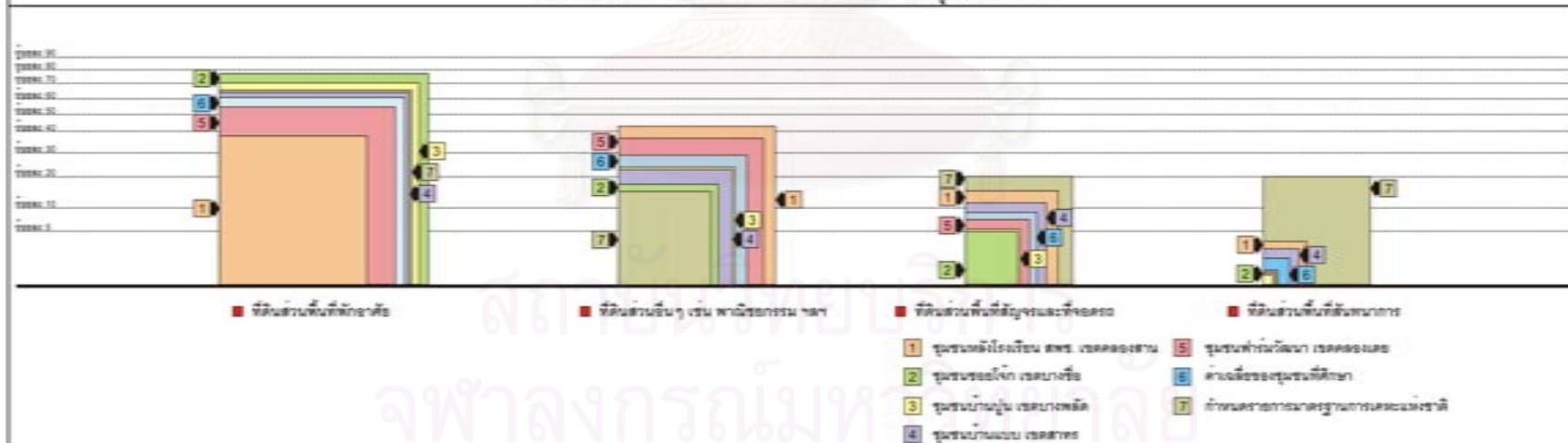
ตารางที่ 6.3 สัดส่วนพื้นที่และพื้นที่ต่อหน่วยของส่วนพักอาศัย, ส่วนทางสัญจร(รวมทั้งที่จอดรถ) และส่วนสันหนากการของชุมชนที่ศึกษา

สัดส่วน(%)	ชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ย
		หลังร.ร.สหพ.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	
1. สัดส่วนพื้นที่พักอาศัย(%)		38.5%	77.3%	70.0%	64.5%	55.4%	61.0%
พื้นที่พักอาศัยต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		31.9	124.2	149.3	96.9	104.1	101.3
2. สัดส่วนพื้นที่ทางสัญจร(%)		15.5%	5.0%	5.5%	11.8%	7.1%	9.0%
พื้นที่ทางสัญจรต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		12.8	8.1	11.8	17.7	13.3	12.7
3. สัดส่วนพื้นที่สันหนากการ(%)		3.1%	0.3%	0.2%	2.2%	0.4%	1.2%
พื้นที่ทางสัญจรต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		2.6	0.4	0.4	3.2	0.7	1.5

แผนภูมิที่ 6.1 การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษา จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

สัดส่วนการใช้ที่ดินแต่ละประเภทจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินทั้งหมดในชุมชนที่ศึกษาจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ตารางที่ 6.4 การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สัดส่วน(%)	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ย (%)
		หลังร.ร.สพข.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	
1. ที่ดินส่วนที่พักอาศัย	44.1%	89.2%	85.9%	68.9%	81.7%	74.0%	
2. ที่ดินส่วนทางสัญจรและที่จอดรถ	17.7%	5.8%	6.8%	12.6%	10.4%	10.7%	
3. ที่ดินส่วนสันหนากการ	3.5%	0.3%	0.3%	2.3%	0.5%	1.4%	
4. ที่ดินส่วนอื่นๆ ได้แก่ พาณิชยกรรม, การศึกษา, บริการชุมชน เป็นต้น	38.1%	4.7%	7.0%	16.2%	7.3%	14.1%	
ความหนาแน่นของชุมชน(หน่วย / ไร่)	19.3	9.9	7.5	10.6	8.5	9.5	

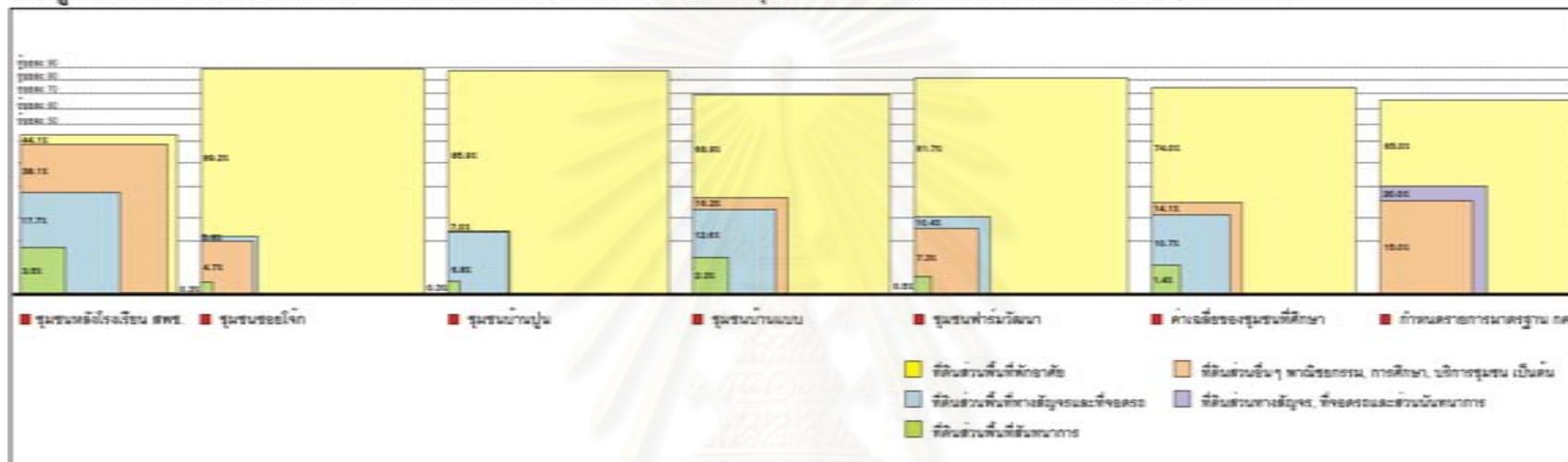
ตารางที่ 6.5 สัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา เปรียบเทียบกับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	สัดส่วน(%)	ค่าต่ำสุด (%)	ค่าสูงสุด (%)	พิสัยค่า โดยประมาณ	ค่าเฉลี่ย (%)	มาตรฐาน กคช.	
1. ที่ดินส่วนที่พักอาศัย	44.1%	หลังร.ร.สพข.	89.2%	ชอยใจ	44 - 89%	74.0%	60 - 70%
2. ที่ดินส่วนทางสัญจรและที่จอดรถ	5.8%	ชอยใจ	17.7%	หลังร.ร.สพข.	6 - 18%	10.7%	17 - 22%
3. ที่ดินส่วนสันหนากการ	0.3%	ชอยฯ / บ้านปูน	3.5%	หลังร.ร.สพข.	1 - 4%	1.4%	
4. ที่ดินส่วนอื่นๆ ได้แก่ พาณิชยกรรม, การศึกษา, บริการชุมชน เป็นต้น	4.7%	ชอยใจ	38.1%	หลังร.ร.สพข.	5 - 38%	14.1%	8 - 18%
ความหนาแน่นของชุมชน(หน่วย / ไร่)	7.5	บ้านปูน	19.3	หลังร.ร.สพข.	7 - 19	9.5	10 - 30 (เขตเมือง)

ตารางที่ 6.6 สัดส่วนพื้นที่และพื้นที่ต่อหน่วยของส่วนพักอาศัย, ส่วนทางสัญจร(รวมทั้งจอดรถ) และส่วนสันหนากการของชุมชนที่ศึกษา

สัดส่วน(%)	ชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ย
		หลังร.ร.สพข.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา	
1. สัดส่วนพื้นที่พักอาศัย(%)		44.1%	89.2%	85.9%	68.9%	81.7%	74.0%
พื้นที่พักอาศัยต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		31.9	124.2	149.3	96.9	104.1	101.3
2. สัดส่วนพื้นที่ทางสัญจร(%)		17.7%	5.8%	6.8%	12.6%	10.4%	10.7%
พื้นที่ทางสัญจรต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		12.8	8.1	11.8	17.7	13.3	12.7
3. สัดส่วนพื้นที่สันหนากการ(%)		3.5%	0.3%	0.3%	2.3%	0.5%	1.4%
พื้นที่ทางสัญจรต่อหน่วย(ตรม./หน่วย)		20.7	4.2	8.6	19.6	8.9	12.4

แผนภูมิที่ 6.2 การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

สัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์แต่ละประเภทจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ในชุมชนที่ศึกษาจำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ผู้ศึกษาได้แบ่งสัดส่วนการใช้ที่ดินของชุมชนที่ศึกษาเป็น 4 ส่วนคือ

1. ที่ดินส่วนพื้นที่พักอาศัย
2. ที่ดินส่วนพื้นที่สัญจรและที่จอดรถ
3. ที่ดินส่วนพื้นที่สันทนากการ
4. ที่ดินส่วนอื่นๆ เช่น พื้นที่พาณิชยกรรม, พื้นที่ส่วนการศึกษา, พื้นที่ส่วนบริการชุมชน พื้นที่ทางศาสนา เป็นต้น

โดยสัดส่วนการใช้ที่ดินข้างต้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลักคือ พื้นที่ที่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจ ประกอบด้วยที่ดินส่วนที่ 1 และ 3 ส่วนพื้นที่ที่ไม่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจ ประกอบด้วยที่ดินส่วนที่ 2 และ 4 ซึ่งการแบ่งสัดส่วนการใช้ที่ดินดังกล่าว ใช้ประกอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ที่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจกับพื้นที่ที่ไม่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจ

1. การวิเคราะห์สัดส่วนพื้นที่พักอาศัย

จากตารางและแผนภูมิที่ 6.2พบว่า ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนได้จัดให้มีพื้นที่พักอาศัยในพิสัยร้อยละ 44.1 ถึง 89.2 ของพื้นที่ชุมชนทั้งหมด และหากพิจารณาพื้นที่เฉลี่ยของทุกชุมชน มีพื้นที่พักอาศัยร้อยละ 74.0 กล่าวได้ว่าชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีความแตกต่างกันในสัดส่วนพื้นที่พักอาศัยอย่างชัดเจน โดย 1 ใน 5 ชุมชนมีพื้นที่พักอาศัยในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 – 70 ตามมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

ดังนั้นจากการศึกษาชุมชนทั้ง 5 ชุมชนสามารถแยกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ที่มีสัดส่วนพื้นที่พักอาศัยแตกต่างกันอย่างชัดเจนพอสมควร โดยที่แต่ละกลุ่มชุมชนมีสัดส่วนพื้นที่พักอาศัยที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันได้แก่

ก. กลุ่มชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 44.1 เป็นชุมชนที่มีพื้นที่พักอาศัยในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติอย่างชัดเจน

ข. กลุ่มชุมชนชอยไฉ็ก, ชุมชนบ้านปูน, ชุมชนบ้านแบบ และชุมชนฟาร์มวัฒนา มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 89.2, 85.9, 68.9 และ 81.7 ตามลำดับ เป็นชุมชนที่มีพื้นที่พักอาศัยในสัดส่วนที่สูงและอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

2. การวิเคราะห์สัดส่วนพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น พื้นที่พาณิชยกรรม, พื้นที่ส่วนการศึกษา, พื้นที่ส่วนบริการชุมชนพื้นที่ทางศาสนา เป็นต้น

การที่ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่พักอาศัยในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ย่อมหมายถึงการที่ชุมชนมีพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันด้วย จากตารางและแผนภูมิที่ 6.2พบว่า ชุมชนชอยไฉ็ก, ชุมชนบ้านปูน, ชุมชนบ้านแบบ และชุมชนฟาร์มวัฒนา ต่างก็มีสัดส่วนการใช้

ประโยชน์ที่ดินโดยรวมในสัดส่วนที่คล้ายคลึงกันสำหรับเป็นพื้นที่สัญจรและที่จอดรถ ยกเว้นใน ส่วนของพื้นที่สันหนากการและพื้นที่ส่วนอื่นๆ เช่น พื้นที่พาณิชยกรรม, พื้นที่ส่วนการศึกษา, พื้นที่ ส่วนบริการชุมชน, พื้นที่ทางศาสนา เป็นต้น ของชุมชนบ้านแบบมีสัดส่วนที่สูงกว่าชุมชนอื่นๆ ใน ทำนองเดียวกันชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง มีพื้นที่พักอาศัยในสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ของการเคหะแห่งชาติ(ร้อยละ 60 ของพื้นที่ชุมชน) ย่อมต้องมีพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆในสัดส่วนที่ สูงกว่าชุมชนอื่นๆ

พื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ ที่ได้วิเคราะห์แล้วส่วนใหญ่มีสัดส่วนพื้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ของการเคหะแห่งชาติ(ร้อยละ 8 ของพื้นที่ชุมชน) และกล่าวได้ว่าไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบ กัน โดยเฉพาะในส่วนของพื้นที่พาณิชยกรรม, อุตสาหกรรม และบริการชุมชน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของชุมชน, ขนาดชุมชน ตลอดจนสภาพวิถีชีวิตของผู้อาศัยอยู่ใน ชุมชน ฯลฯ จึงปรากฏว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่พาณิชยกรรมค่อนข้างสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของการ เคหะแห่งชาติ(ร้อยละ 4 – 6 ของพื้นที่ชุมชน) ส่วนพื้นที่อุตสาหกรรม มีเพียง 2 ใน 5 ชุมชนได้ แก่ ชุมชนชอยใจึกและชุมชนบ้านปูน สำหรับพื้นที่ส่วนบริการชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่า เฉลี่ยร้อยละ 0.5 ทั้งที่เกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติกำหนดไว้มากถึงร้อยละ 5 – 12 ของพื้นที่ชุมชน พื้นที่ส่วนการศึกษา มีเพียง 4 ใน 5 ชุมชนที่จัดให้มีพื้นที่ส่วนนี้ ซึ่งจัดให้เป็น สถานเลี้ยงเด็กก่อน(โดยใช้พื้นที่ในส่วนพักอาศัย) มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.5 ทั้งที่เกณฑ์มาตรฐาน ของการเคหะแห่งชาติกำหนดไว้มากถึงร้อยละ 7 ของพื้นที่ชุมชน

3. พื้นที่ทางสัญจร(รวมที่จอดรถ)และพื้นที่สันหนากการ

ชุมชนที่ศึกษาได้จัดให้มีพื้นที่ทางสัญจร(รวมที่จอดรถ)และพื้นที่สันหนากการ ในพิสัยร้อย ละ 6.1 ถึง 21.2 ของพื้นที่ชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.0 กล่าวได้ว่าชุม ชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก โดย 4 ใน 5 ชุมชนมีสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งมีเพียงชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง(ร้อยละ 21.1 ของพื้นที่ชุมชน) ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกับ เกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ(ร้อยละ 17 – 22 ของพื้นที่ชุมชน)

หากพิจารณาสัดส่วนของพื้นที่ทางสัญจรของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนพบว่า อาจแยก ได้เป็น 2 กลุ่ม ตามความใกล้เคียงของค่าสัดส่วนพื้นที่ได้แก่

ก. กลุ่มชุมชนบ้านแบบ และชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง มีสัดส่วนพื้นที่คิด เป็นร้อยละ 12.6 และ 17.7 ของพื้นที่ชุมชน

ข. กลุ่มชุมชนชอยใจึก, ชุมชนบ้านปูน และชุมชนฟาร์มวัฒนา มีสัดส่วนพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 5.8, 6.8 และ 10.4 ของพื้นที่ชุมชน

จะเห็นได้ว่าชุมชนที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้ยึดถือเกณฑ์ที่แตกต่างกัน โดยชุมชนที่มีรูปแบบและขนาดความกว้างของทางสัญจรที่รถยนต์สามารถเข้าถึงได้เป็นบางส่วน คงมีพื้นที่ทางสัญจรประมาณร้อยละ 10 - 18 ของพื้นที่ชุมชน ส่วนชุมชนที่รูปแบบทางสัญจรในลักษณะเฉพาะที่เป็นการเดินทางผ่านหน่วยพักอาศัยได้แก่ ชุมชนชอยโจ๊กและชุมชนบ้านปูน

พื้นที่สันทนากการประกอบด้วย ที่นั่งละแวกบ้าน, สนามเด็กเล่น, สนามกีฬาประเภทต่างๆ ตลอดจนพื้นที่ที่ได้ใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ(ลานชุมชน) สำหรับชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีพื้นที่สันทนากการในสัดส่วนที่แตกต่างกัน ในพิสัยร้อยละ 0.2 ถึง 3.1 ของพื้นที่ชุมชน โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.2 จากข้อกำหนดจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานครกำหนดให้มีพื้นที่ดังกล่าวร้อยละ 5 ของพื้นที่ชุมชน ซึ่งทั้ง 5 ชุมชนที่ศึกษามีสัดส่วนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ชัดเจน

หากพิจารณาสัดส่วนของพื้นที่สันทนากการของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนพบว่า อาจแยกได้เป็น 2 กลุ่ม ตามความใกล้เคียงของค่าสัดส่วนพื้นที่ได้แก่

ก. กลุ่มชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง และชุมชนบ้านแบบ มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 2.2 และ 3.1 ของพื้นที่ชุมชน

ข. กลุ่มชุมชนชอยโจ๊ก, ชุมชนบ้านปูน และชุมชนพาร์มวัฒนา มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 0.3, 0.2 และ 0.4 ของพื้นที่ชุมชน

5. การวิเคราะห์พื้นที่ที่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจกับพื้นที่ที่ไม่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจ(การวิเคราะห์เฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว)

หากพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วพบว่า ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีพื้นที่ที่ให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน ในพิสัยร้อยละ 82.2 ถึง 93.9 โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.1 ซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 กลุ่ม ตามความใกล้เคียงของค่าสัดส่วนพื้นที่ได้แก่

ก. กลุ่มชุมชนชอยโจ๊ก และชุมชนบ้านปูน มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 93.9 และ 92.9 ของพื้นที่ชุมชน

ข. กลุ่มชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง, ชุมชนบ้านแบบ และชุมชนพาร์มวัฒนา มีสัดส่วนพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 82.2, 85.1 และ 89.0 ของพื้นที่ชุมชน

ข. ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชนที่ศึกษา

ในการวิเคราะห์ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินของชุมชนที่ศึกษา ประกอบด้วยทางเข้า - ออกของชุมชน, ตำแหน่งของการใช้ประโยชน์จากที่ดินส่วนต่างๆ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงและพื้นที่กับทางเข้า-ออกของชุมชน สามารถแบ่งการใช้ประโยชน์จากที่ดินได้เป็น 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่พักอาศัย, ส่วนพาณิชยกรรม, ส่วนนันทนาการ, ส่วนพื้นที่รกร้าง, ส่วนบริการชุมชน, ส่วนอุตสาหกรรมเบา และส่วนที่จอดรถ

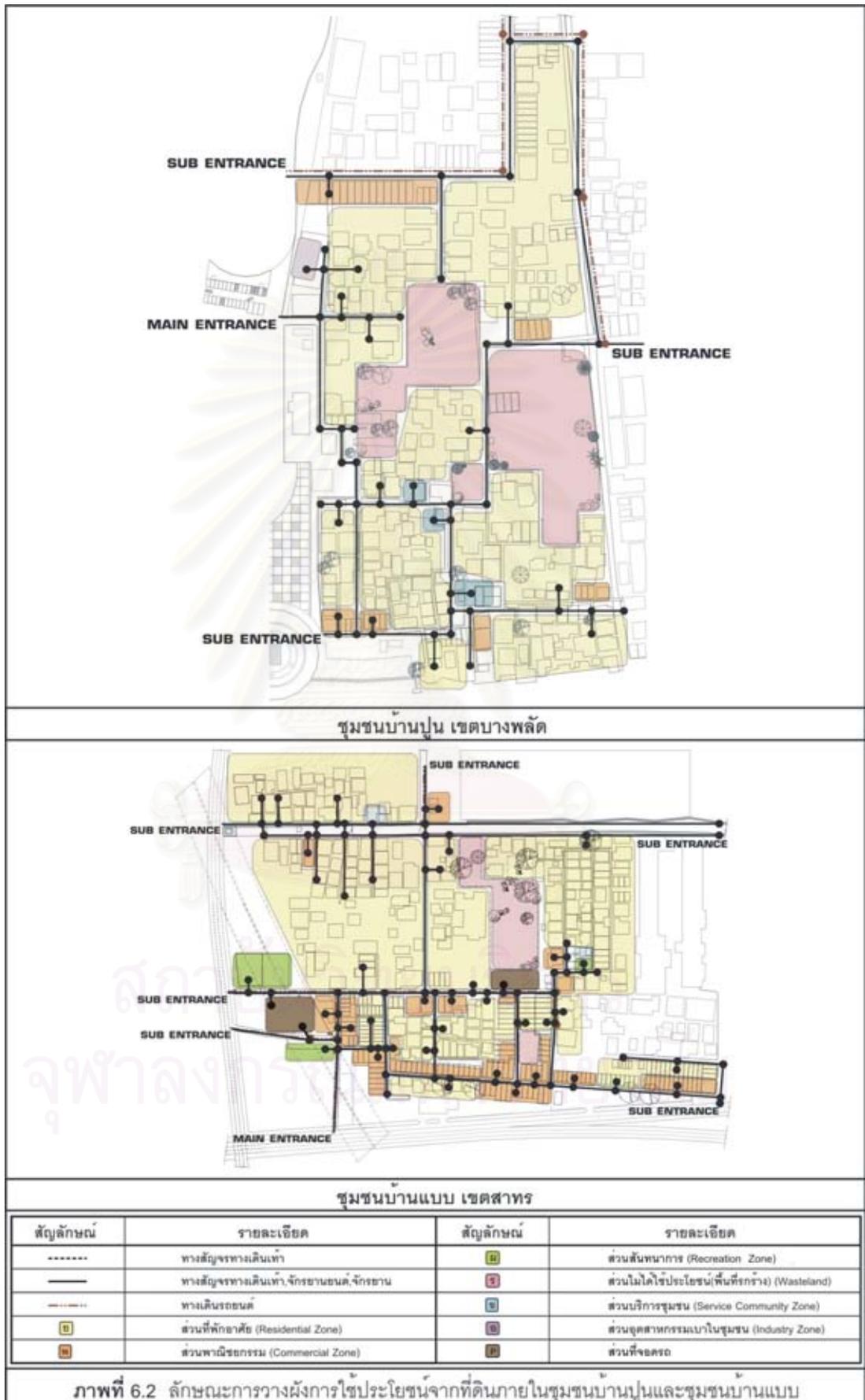
ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน

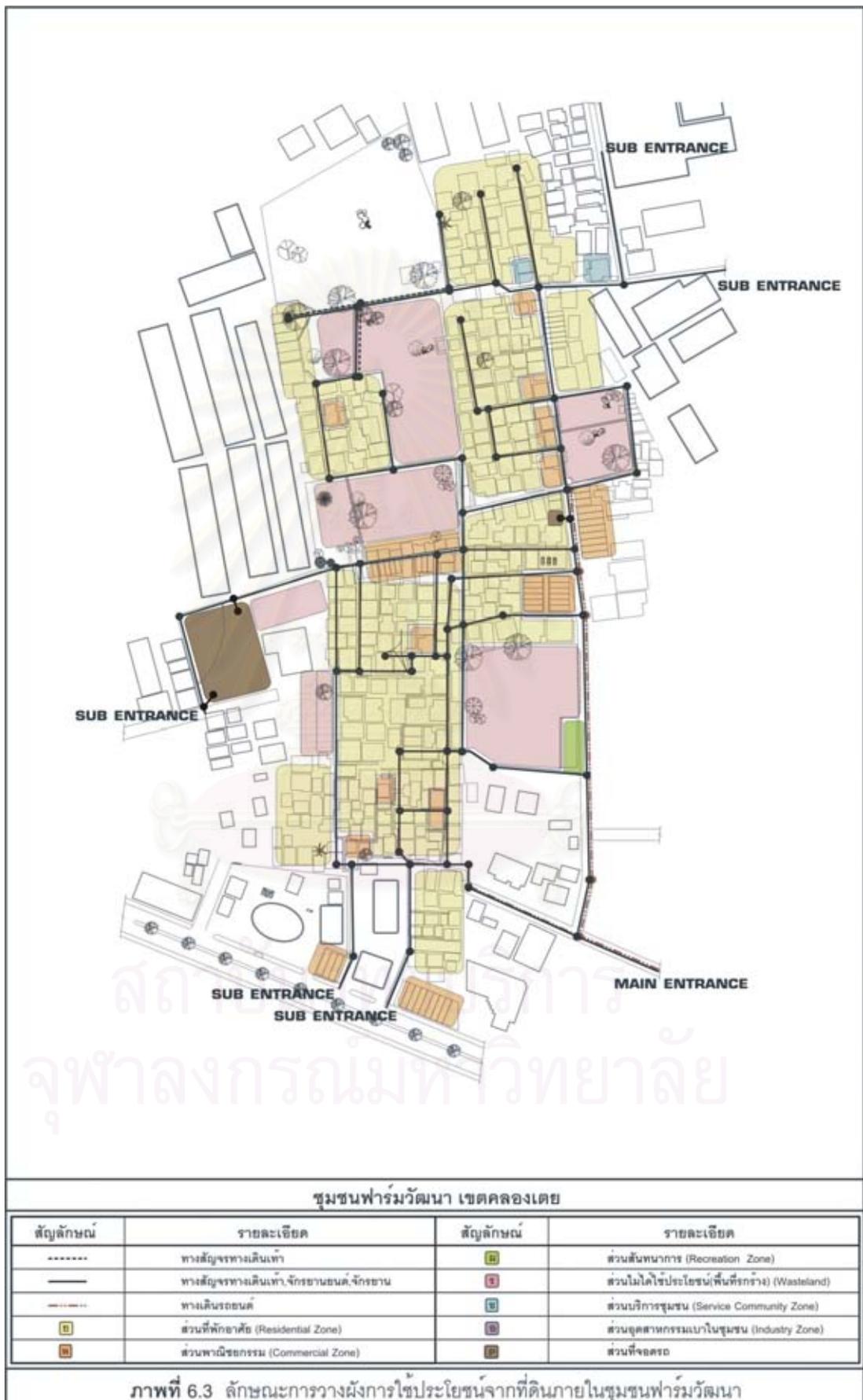

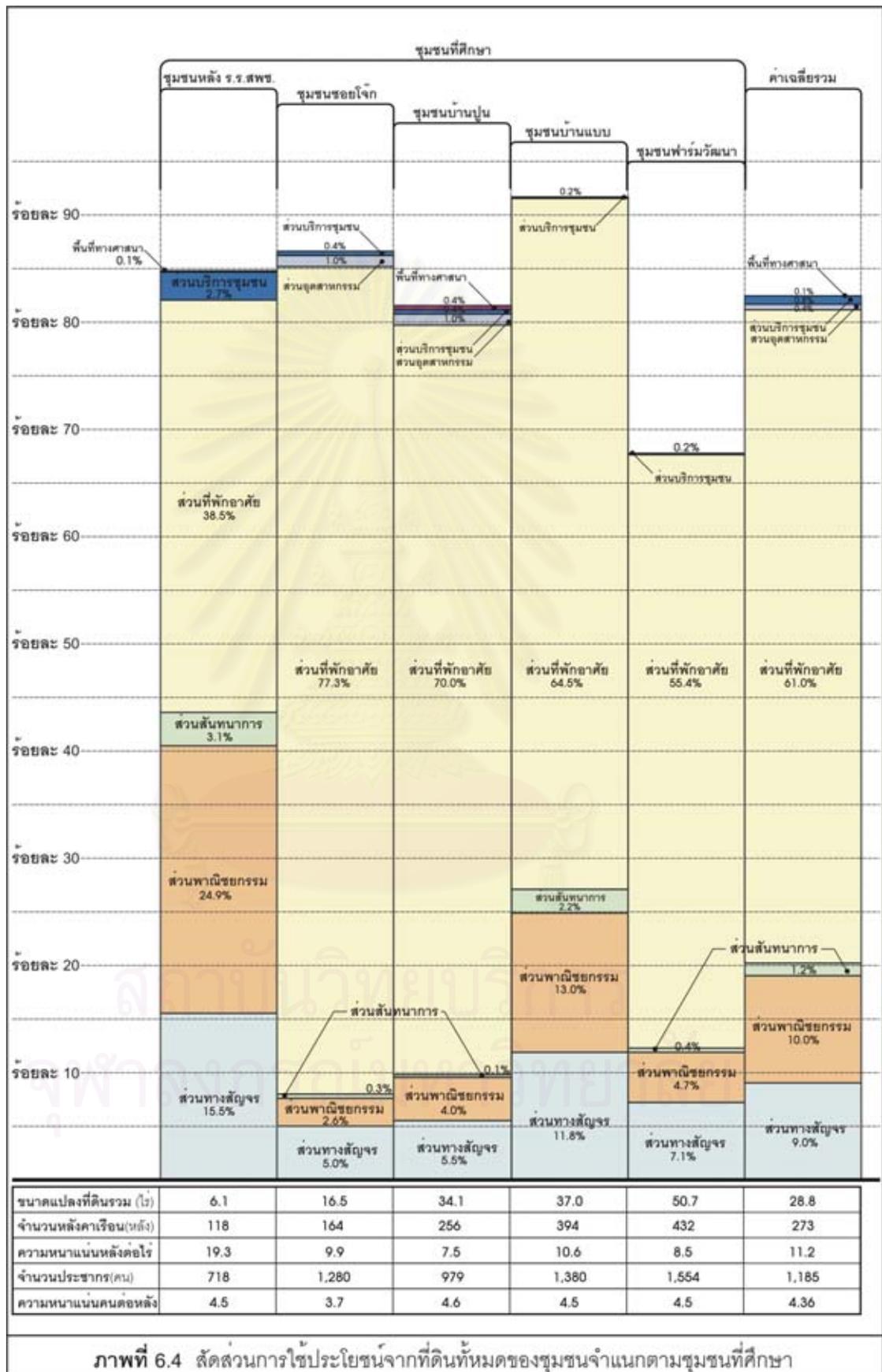
ชุมชนซอยจึก เขตบางซื่อ

สัญลักษณ์	รายละเอียด	สัญลักษณ์	รายละเอียด
-----	ทางสัญจรทางเดินเท้า	๒	ส่วนสันทนาการ (Recreation Zone)
————	ทางสัญจรทางเดินเท้า,จักรยานยนต์,จักรยาน	๓	ส่วนไม้ได้ประโยชน์(พื้นที่รกร้าง) (Wasteland)
-----	ทางเดินรถยนต์	๔	ส่วนบริการชุมชน (Service Community Zone)
๑	ส่วนที่พักอาศัย (Residential Zone)	๕	ส่วนอุตสาหกรรมเบาในชุมชน (Industry Zone)
๓	ส่วนพาณิชย์กรรม (Commercial Zone)	๖	ส่วนที่จอดรถ

ภาพที่ 6.1 ลักษณะการวางผังการใช้ประโยชน์จากที่ดินภายในชุมชนหลัง ร.ร.สพช. และชุมชนซอยจึก

จากภาพที่ 6.1 ถึง 6.4 พบว่า ในส่วนของทางเข้า-ออกชุมชน ชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีทางเข้า-ออกชุมชนมากกว่า 1 ทาง ประกอบด้วยทางเข้าหลักและทางเข้ารอง โดยชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างมีทางเข้า-ออกน้อยที่สุด(จำนวน 2 ทาง) ส่วนชุมชนบ้านแบบมีทางเข้าออกมากที่สุด(จำนวน 8 ทาง) โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีทางเข้า-ออกเฉลี่ยอยู่ที่ 5 ทาง ซึ่งการสัญจรภายในชุมชนใช้การเดินเท้า, รถจักรยาน และรถจักรยานยนต์เป็นหลัก(หรือเป็นการเดินเท้าสู่หน่วยพักอาศัย) ในส่วนชุมชนที่มีรูปแบบและขนาดความกว้างของทางสัญจรที่รถยนต์สามารถเข้าถึงได้เป็นบางส่วน ได้แก่ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง, ชุมชนบ้านแบบ และชุมชนพาร์มวัฒนา ซึ่งระบบถนนภายในชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นแบบตาตารางและระบบทางยาว

เมื่อพิจารณาลักษณะการวางผังการใช้ที่ดินภายในชุมชนที่ศึกษา สามารถแบ่งการพิจารณาได้เป็น 8 ส่วนคือ

1. บริเวณทางเข้าหลักและทางเข้ารอง ส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม รองลงมาคือ ส่วนที่พักอาศัย
2. ส่วนของที่จอดรถภายในชุมชนส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลักและทางเข้ารอง
3. ส่วนที่พักอาศัย สามารถแบ่งได้เป็น 7 ถึง 11 กลุ่มย่อย โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีส่วนที่พักอาศัยเฉลี่ยอยู่ที่ 9 กลุ่มย่อย ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ทั่วชุมชน
4. ส่วนพาณิชยกรรม สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกคือส่วนพาณิชยกรรมหลักของชุมชน ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักและถนนสายรองภายในชุมชน(โดยเฉพาะบริเวณทางเข้า-ออกชุมชน) ส่วนที่ 2 คือส่วนของร้านค้าย่อย ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ริมถนนบริเวณส่วนที่พักอาศัย ซึ่งส่วนพาณิชยกรรมของชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 5 ถึง 12 กลุ่มย่อย โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีส่วนพาณิชยกรรมเฉลี่ยอยู่ที่ 7 กลุ่มย่อย
5. ส่วนพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลักและทางเข้ารองของชุมชน
6. พื้นที่รกร้าง ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นพื้นที่โล่ง ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง มีเพียงต้นไม้ปกคลุมพื้นที่ สามารถแบ่งได้เป็น 2-4 กลุ่มย่อย ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ริมถนนสายรองในชุมชน(ใกล้บริเวณศูนย์กลางชุมชน)
7. ส่วนบริการชุมชน สามารถแบ่งได้เป็น 2-4 จุดย่อย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมถนนสายรอง(ใกล้กับศูนย์กลางชุมชน)และทางเข้ารอง
8. ส่วนของอุตสาหกรรมเบา ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมถนนสายรอง(ใกล้ศูนย์กลางชุมชนและขอบชุมชน) ซึ่งส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในส่วนที่พักอาศัยดัดแปลงเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมเบา

ค. สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

1. สภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

ก. การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนกับมาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด

ตารางที่ 6.7 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวดพาณิชย์กรรม

องค์ประกอบชุมชน (หมวดพาณิชย์กรรม)	ชุมชนหลังร.สพข.			ชุมชนซอยไถ่			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนฟาร์มวัฒนา			มาตรฐานของกช. (ชุมชนเกษตรวิสัย)	
	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบ ที่กำหนด	พื้นที่ (ตารางเมตร)
1. แผงลอยขายอาหาร	4	12.0	67% : 80	1	0.7	47% : 85	/	/	/	8	24.0	43% : 110	5	30.0	90% : 35	/	/
2. ร้านค้าย่อย	10	101.8	100% : 50	13	119.0	100% : 70	13	93.2	82% : 80	32	228.0	84% : 25	30	189.0	85% : 60	●	4.0 ตร.ม.ต่อครอบครัว
3. ร้านค้าสะดวกซื้อ	/	/	/	/	/	/	1	20.0	93% : 500	/	/	/	/	/	/	/	/
4. ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1	15.0	34% : 0	/	/
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)	113.8			119.7			113.2			252.0			234.0			1	4.0 ตร.ม.ต่อครอบครัว

ตารางที่ 6.8 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการพักผ่อน หย่อนใจ)	ชุมชนหลังร.สพช.			ชุมชนซอยจึก			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนท่ารมวัฒนา			มาตรฐานของกศร. (ชุมชนขนาดหมู่บ้าน)	
	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบ ที่กำหนด	พื้นที่ (ตารางเมตร)
1. ที่นั่งเล่นวางบ้าน	11	11.0	9.3% : 0	8	8.0	5% : 0	11	11.0	4.3% : 0	18	18.0	4.6% : 0	14	14.0	3.2% : 0		ต้องเว้นพื้นที่สีเขียวเป็นส่วน
2. สนามเด็กเล่น										2	119.0	49% : 500	1	200.0	32% : 10		พักผ่อนหย่อนใจประมาณ
3. สนามกีฬา	4	328.5	75% : 60	1	67.5	31% : 210				3	426.0	24% : 70	3(4)	147.0	2% : 12		ร้อยละ 5 ของพื้นที่ชุมชน
3.1 สนามบาสเก็ตบอล													1	32.0	67% : 2		
3.2 สนามเบตมินตัน	1	50.5	17% : 5							1	20.0	11% : 0	1	15.0	27% : 0		
3.3 สนามฟุตบอล	1	15.0	17% : 25							1	400.0	11% : 20					
3.4 ลานแอโรบิค				1	67.5	60% : 10											
3.5 โต๊ะปิงปอง	1	8.0	17% : 5							1	6.0	45% : 0					
4. ลานชุมชน	1	255.0	50% : 40				1	115.2	25% : 0				1	100.0	6% : 30		
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)		594.5			75.5			126.2			563.0			461.0		0	5% ของพื้นที่ชุมชน

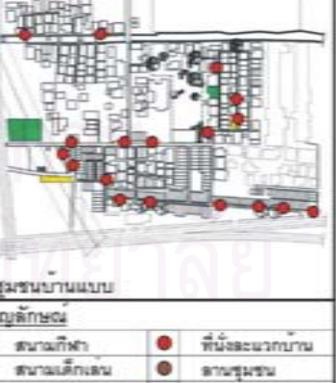
ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี

ชุมชนซอยจึก

ชุมชนบ้านปูน

ชุมชนบ้านแบบ

ชุมชนท่ารมวัฒนา

สัญลักษณ์ชุมชน

- สนามกีฬา
- ที่นั่งเล่นวางบ้าน
- สนามเด็กเล่น
- ลานชุมชน
- ลานแอโรบิค
-

ตารางที่ 6.9 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวกศูนย์ชุมชนและหมวดศาสนา

องค์ประกอบชุมชน (หมวกศูนย์ชุมชนและ หมวดศาสนา)	ชุมชนหลังร.สพช.			ชุมชนซอยไฉ่			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนฟาร์มวัฒนา			มาตรฐานของกศ. (ชุมชนขนาดหมู่บ้าน)	
	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบ ที่กำหนด	พื้นที่ (ตารางเมตร)
หมวกศูนย์ชุมชน																	
1. ที่ประชุม	1	25.0	34% : 0	1	20.0	13% : 0	1	30.0	17% : 50	1	15.0	1% : 10	1	9.0	0.6% : 0		
2. ศูนย์สุขภาพชุมชน	1	6.0	34% : 5	1	11.2	19% : 0				1	8.8	8% : 0	1	12.0	25% : 0	●	
3. ศูนย์กีฬาอาชีพ																	
4. ศูนย์พัฒนาเด็ก	1	84.0	4% : 30													●	ศูนย์ชุมชนไร้พื้นที่รวม
5. ศูนย์ชุมชน				1	100.0	26% : 20										●	กับสำนักงานบริหารชุมชน
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)		115.0			131.2			30.0			23.8			21.0		3	0.0
หมวดศาสนา																	
1. ศาลเจ้า	3	12.0	75% : 100				1	46.2	100% : 400								
2. ศาลาโรงธรรม							1	126.0	100% : 0								
3. ศาลาโรงทาน ธนภูมิ							1	20.0	100% : 0								
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)		12.0			0.0			192.2			0.0			0.0		0	0.0

ตารางที่ 6.10 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการบริการขนส่งมวลชน, หมวดการสื่อสาร, หมวดการบริการชุมชนและหมวดการศึกษา

องค์ประกอบชุมชน (หมวดการขนส่ง, การสื่อสาร บริการชุมชน, การศึกษา)	ชุมชนหลังร.ร.สพช.			ชุมชนช่อโจก			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนฟ้าร่มวัฒนา			มาตรฐานของกศ. (ชุมชนขนาดหมู่บ้าน)	
	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบ ที่กำหนด	พื้นที่ (ตารางเมตร)
หมวดการบริการขนส่งมวลชน																	
1. รถจักรยานยนต์รับจ้าง										1	12.0	22% : 80	1	24.0	36% : 50		
หมวดการสื่อสาร																	
1. โทรศัพท์สาธารณะ							2	2.8	46% : 50	10	14.0	49% : 20	4	10.8	44% : 50	●	
2. ตู้ไปรษณีย์																●	
หมวดการบริการชุมชน																	
1. สำนักงานบริหารชุมชน	1	22.5	2.5% : 0				1	26.0	0.6 : 0							●	1.0 ตร.ม.ต่อครอบครัว
2. เสียงตามสาย	1		83% : 0	1		50% : 0	1		18% : 0	1		49% : 0	1		29% : 0		
3. การจัดเก็บขยะ	1		100% : 0	5		100% : 0	6		93% : 0	3		43% : 0	5		51% : 0	●	
4. ที่ติดประกาศ	1	1.4	83% : 0	2	1.4	50% : 0				1	0.7	49% : 0	1	0.7	29% : 0		
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)		23.9			1.4			26.0			0.7			0.7		2	1.0 ตร.ม.ต่อครอบครัว
หมวดการศึกษา																	
1. สถานเลี้ยงเด็กอ่อน	4		8% : 15	1		6% : 0				1		5% : 0	1	-	2% : 0	●	

ตารางที่ 6.11 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดการรักษาคความปลอดภัย

องค์ประกอบชุมชน	ชุมชนหลังร.สพช.			ชุมชนซอยจิก			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนท่ารั้ววัฒนา			มาตรฐานของกศ. (ชุมชนเกษตรหมู่บ้าน)	
	จำนวนแผง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้อยู่ใน : นอก (% : คน)	จำนวนแผง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้อยู่ใน : นอก (% : คน)	จำนวนแผง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้อยู่ใน : นอก (% : คน)	จำนวนแผง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้อยู่ใน : นอก (% : คน)	จำนวนแผง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้อยู่ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบที่กำหนด	พื้นที่ (ตารางเมตร)
1. สัญญาณป้องกันอัคคี																●	
2. ฮาม													1		2% : 0	●	
3. จุดตรวจ (ตำรวจ)	1		8% : 0	1		6% : 0	2		4% : 0	1		3% : 0					
4. ศูนย์ดับเพลิงย่อย										1	7.0	3% : 0					
5. ตู้ดับเพลิง	27		23% : 0	40		23% : 0	70		27% : 0	20		5% : 0	100		23% : 0		
6. หัวจ่ายดับเพลิง	1		18 หลัง/จุด	3		55 หลัง/จุด	1		256 หลัง/จุด	4		99 หลัง/จุด	4		108 หลัง/จุด	●	
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)	0.0			0.0			0.0			7.0			0.0			3	0.0

■ ชุมชนหลังโรงเรียนสารพิทักษ์ราษฎร์
 ■ ชุมชนซอยจิก
 ■ ชุมชนบ้านปูน
 ■ ชุมชนบ้านแบบ
 ■ ชุมชนท่ารั้ววัฒนา

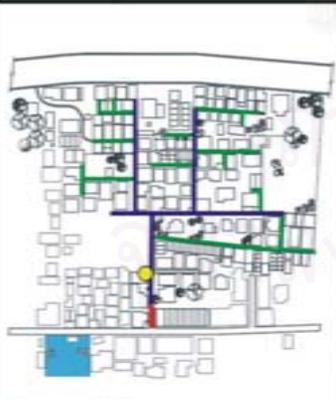
● หัวจ่ายดับเพลิง
 ● จุดตรวจ
 ● ฮาม

ตารางที่ 6.12 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน หมวดสาธารณูปโภค

องค์ประกอบชุมชน (หมวดสาธารณูปโภค)	ชุมชนหลังร.สพช.			ชุมชนซอยจิก			ชุมชนบ้านปูน			ชุมชนบ้านแบบ			ชุมชนฟาร์มวัฒนา			มาตรฐานของกศร. (ชุมชนเขตหมู่บ้าน)	
	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	จำนวน แห่ง	พื้นที่ (ตร.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ใน : นอก (% : คน)	องค์ประกอบ	พื้นที่
																ที่กำหนด	(ตารางเมตร)
1. ถนน	9	3957.8	100% : 300	13	6747.28	100% : 150	24	26539.6	100% : 400	27	39853.0	100% : 400	36	89818.5	100% : 700	●	
1.1 ถนนสายหลัก	1	221.8	50% : 100	1	140	52% : 50	1	607.6	54% : 200	2	4642.4	50% : 200	1	1232.7	50% : 500		
1.2 ถนนสายรอง	3	973.6	50% : 100	4	2774	48% : 50	5	5520	46% : 100	5	6510.6	50% : 100	1	173.18	50% : 100		
1.3 ถนนสายออก	5	2762.5	50% : 100	8	3833.28	48% : 50	18	20412	46% : 100	20	28700	50% : 100	35	88412.6	50% : 100		
2. ทางลาด							6	21.7%	100% : 0				1	2.3	15% : 0		
3. ทางเท้า	1	502.0	100% : 0				1	506.0	89% : 0	2	607.0	100% : 0	2	103.0	100% : 0	●	
4. ทางระบายน้ำ	2		100% : 0	2		100% : 0	2		100% : 0	2		100% : 0	2		100% : 0	●	
5. ที่จอดรถ										2	568	16% : 50	2	360.0	24% : 5		
5.1 ที่จอดรถ(สาธารณะ)										1	456.0	65% : 50	2	360.0	70% : 5		
5.2 ที่จอดรถ(ของคนในชุมชน)										1	112.0	35% : 0					
6. ไฟถนน	14		100% : 0	23		100% : 0	22		100% : 0	25		100% : 0	10		100% : 0	●	
7. เครื่องหมายจราจร	1	3.2	25% : 0	1	3.2	31% : 0				1	3.2	59% : 0	1	3.2	56% : 0	●	
8. ป้ายชื่อถนนและซอย	1	3.2	100% : 0							1	3.2	100% : 0	1	3.2	100% : 0	●	
9. ป้ายชื่อชุมชน	1	2.0	100% : 0	1	2.1	100% : 0	1	1.3	100% : 0	1	1.6	100% : 0	1	2.5	100% : 0	●	
พื้นที่รวม(ตารางเมตร)		4468.2		6752.6			27047.1			41036.0			90292.7			7	0.0

ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี

ชุมชนซอยจิก

ชุมชนบ้านปูน

ชุมชนบ้านแบบ

ชุมชนฟาร์มวัฒนา

สัญลักษณ์ชุมชน

- ถนนสายหลัก
- ถนนสายรอง
- ถนนสายออก
- ป้ายชื่อชุมชน
- ที่จอดรถชุมชน
-

ในการวิเคราะห์สภาพทางกายภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจำนวน, ขนาด และตำแหน่งที่ตั้งขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนเป็นชุมชนระดับหมู่บ้าน ซึ่งชุมชนในระดับหมู่บ้านนี้การเคหะแห่งชาติกำหนดพื้นที่ขององค์ประกอบชุมชนไว้ค่อนข้างไม่ครอบคลุมตามผลการสำรวจ ดังนั้นองค์ประกอบชุมชนบางหมวดจึงไม่มีเกณฑ์มาตรฐานในการเปรียบเทียบ โดยในการศึกษาแบ่งองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนได้เป็น 10 หมวด

1. หมวดพาณิชยกรรม(ประกอบด้วย 4 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.7 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ร้านค้าย่อยและแผงลอยขายอาหาร ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด

เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่ร้านค้าย่อยต่อหน่วยพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่ร้านค้าย่อยในพิสัย 0.4 ถึง 0.9 ตารางเมตรต่อครอบครัว ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด(4.0 ตารางเมตรต่อหน่วย)ค่อนข้างชัดเจน เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่าชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง มีลักษณะที่ตั้งกระจายตัวเป็น 2 กลุ่ม ชุมชนซอยจึก มีลักษณะที่ตั้งเป็นแบบกระจายตัวเป็นหย่อมๆ ซึ่งไม่ทั่วถึงทั้งชุมชน ชุมชนบ้านปูน มีลักษณะที่ตั้งเป็นแบบกระจายตัวอยู่รอบนอกชุมชน ชุมชนบ้านแบบ มีลักษณะที่ตั้งกระจายตัวเป็น 4 กลุ่ม ชุมชนฟาร์มวัฒนา มีลักษณะกระจายตัวทั่วชุมชน โดยกลุ่มประชากรตัวอย่างนิยมใช้ร้านค้าในพิสัยระยะ 5 ถึง 80 เมตรจากที่พักอาศัย โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างบ้านและร้านค้าย่อยอยู่ที่ 31 เมตรจากที่พักอาศัย

2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ(ประกอบด้วย 4 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.8 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ที่นั่งละแวกบ้าน, สนามกีฬา(สนามเบดมินตันและสนามฟุตบอล) และลานชุมชน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่การกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาในส่วนของร้อยละของพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจรวมต่อพื้นที่ชุมชนพบว่าชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจในพิสัยร้อยละ 0.3 ถึง 3.5 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด(ร้อยละ 5 ของพื้นที่ชุมชน)ค่อนข้างชัดเจน เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจจำนวน 1 - 3 แห่งประกอบด้วย สนามเด็กเล่นและสนามกีฬา(สนามเบดมินตันและสนามฟุตบอล) โดยมีที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางชุมชน มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้นั่งพักผ่อน, เป็นที่วิ่งเล่นของเด็กๆในชุมชน รวมถึงใช้จัดกิจกรรมตามเทศกาลต่างๆเช่น วันเด็ก, วันปีใหม่ เป็นต้น

3. หมวดศูนย์ชุมชน(ประกอบด้วย 5 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.9 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ที่ประชุมและศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งบางส่วนไม่มีความสอดคล้อง

กับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด โดยขาดศูนย์พัฒนาเด็กและศูนย์ชุมชน ซึ่งชุมชนที่ศึกษาบางส่วนที่มี 2 องค์ประกอบนี้ภายในชุมชน

เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่รวมของหมวดศูนย์ชุมชนพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่รวมในพิสัย 21.0 ถึง 131.2 ตารางเมตร ซึ่งการเคหะแห่งชาติไม่ได้มีการกำหนดขนาดของพื้นที่ไว้ เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน

3. หมวดศาสนา(ประกอบด้วย 3 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.9 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาบางส่วนมีการใช้ศาลเจ้า ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่ได้มีการกำหนดไว้

เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่รวมของหมวดศาสนาพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่รวมในพิสัย 12.0 ถึง 192.2 ตารางเมตร ซึ่งการเคหะแห่งชาติไม่ได้มีการกำหนดขนาดของพื้นที่ไว้

5. หมวดการบริการขนส่งมวลชน(ประกอบด้วย 1 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.10 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาบางส่วนที่มีการใช้รถจักรยานยนต์รับจ้าง ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่มีการกำหนดไว้ โดยชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่จะไม่มีองค์ประกอบส่วนนี้ภายในชุมชน

เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่รวมของหมวดการบริการขนส่งมวลชนพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่รวมในพิสัย 12.0 ถึง 24.0 ตารางเมตร ซึ่งการเคหะแห่งชาติไม่ได้มีการกำหนดขนาดของพื้นที่ไว้ เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ชุมชนบ้านแบบและชุมชนพาร์มวิวัฒนา มีที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลักและทางเข้ารองของชุมชน

6. หมวดการสื่อสาร(ประกอบด้วย 1 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.10 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งไม่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด โดยขาดตู้ไปรษณีย์

เมื่อพิจารณาในส่วนของจำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะต่อหน่วยพักอาศัยพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีโทรศัพท์ในพิสัย 39 ถึง 87 หน่วยต่อตู้ ซึ่งการเคหะแห่งชาติไม่ได้มีการกำหนดขนาดไว้ เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้าหลักและศูนย์กลางชุมชน

7. หมวดการบริการชุมชน(ประกอบด้วย 4 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.10 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้เสียงตามสายการจัดเก็บขยะ และที่ติดประกาศ ซึ่งบางส่วนไม่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด โดยขาดสำนักงานบริหารชุมชน ซึ่งชุมชนที่ศึกษาบางส่วนมีองค์ประกอบนี้ภายในชุมชน

เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่สำนักงานบริหารชุมชนต่อหน่วยพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพื้นที่ในพิสัย 0.1 ถึง 0.2 ตารางเมตรต่อครอบครัว ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด(1.0 ตารางเมตรต่อหน่วย)ค่อนข้างชัดเจน เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักและถนนสายรอง

8. หมวดการศึกษา(ประกอบด้วย 1 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.10 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สถานรับเลี้ยงเด็กก่อน ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด ซึ่งส่วนใหญ่จะรับเลี้ยงคราวละ 1 ถึง 4 คน

เมื่อพิจารณาในส่วนของจำนวนสถานรับเลี้ยงเด็กต่อหน่วยพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีพิสัยระหว่าง 30 ถึง 400 หน่วยต่อแห่ง ซึ่งการเคหะแห่งชาติไม่ได้มีการกำหนดขนาดของพื้นที่ไว้ เมื่อพิจารณาในส่วนของที่ตั้งพบว่า ส่วนใหญ่มีที่ตั้งอยู่บริเวณถนนสายรอง

9. หมวดการรักษาความปลอดภัย(ประกอบด้วย 6 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.11 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ถังดับเพลิง, หัวจ่ายดับเพลิง และจุดตรวจ ซึ่งบางส่วนไม่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด โดยขาดยาม และสัญญาณแจ้งอัคคีภัย ซึ่งชุมชนที่ศึกษาบางส่วนมีการจัดเวรยามภายในชุมชน แต่ในส่วนของสัญญาณแจ้งอัคคีภัยพบว่าชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนไม่มีองค์ประกอบนี้ภายในชุมชน

เมื่อพิจารณาในส่วนของจำนวนจุดตรวจพบว่า ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง, ชุมชนซอยจ๊ก และชุมชนบ้านแบบ มีจุดตรวจ 1 จุดเท่ากัน ตั้งอยู่บริเวณหน้าบ้านประธานชุมชน ชุมชนบ้านปูน มีจุดตรวจ 2 จุด ตั้งอยู่บริเวณศาลเจ้าพ่อกวนอูและทางเข้าชุมชน เมื่อพิจารณาในส่วนของจำนวนถังดับเพลิงต่อหน่วยพักอาศัย ชุมชนที่ศึกษามีสัดส่วนในพิสัยร้อยละ 3 ถึง 20 หน่วยพักอาศัยต่อถัง โดยรวมทั้ง 5 ชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7 หน่วยพักอาศัยต่อถัง ในส่วนของจำนวนหัวจ่ายดับเพลิงต่อหน่วยพักอาศัยพบว่า ชุมชนที่ศึกษามีสัดส่วนในพิสัยร้อยละ 99 ถึง 256 หน่วยพักอาศัยต่อจุด โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 27 หน่วยพักอาศัยต่อจุด

ข้อสังเกต ส่วนอื่นที่ไม่ได้กำหนดแต่ชุมชนส่วนใหญ่มีคือ ถังดับเพลิงและจุดตรวจ

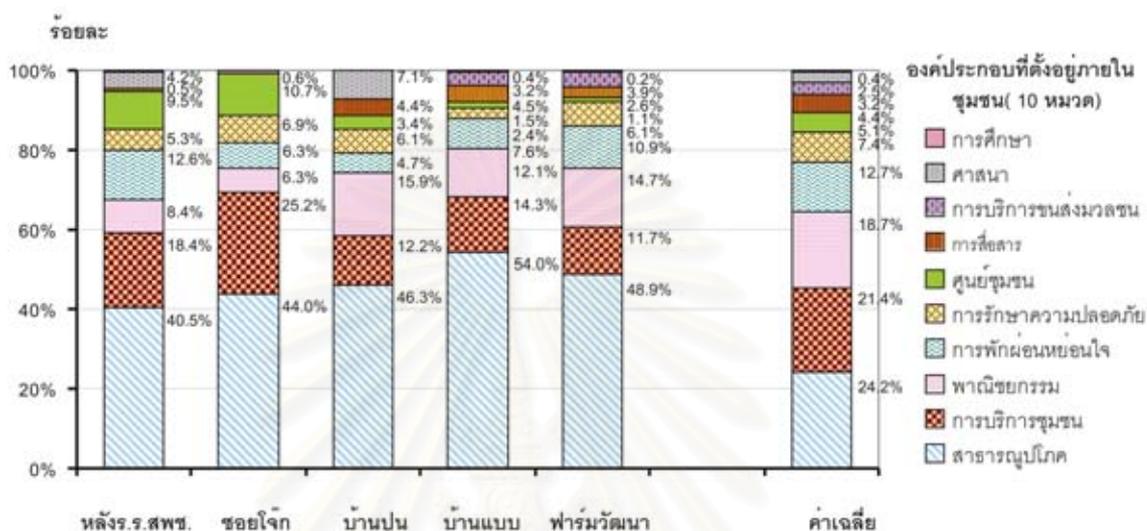
10. หมวดสาธารณูปโภค(ประกอบด้วย 8 หมวดย่อย) จากตารางที่ 6.12 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบชุมชนทั้ง 8 หมวดย่อย ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด

เมื่อพิจารณาในส่วนของระบบถนนภายในชุมชนพบว่า ระบบถนนภายในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันคือ ใช้ระบบถนนสายหลักตัดผ่านบริเวณขอบของพื้นที่ชุมชนแล้วจึงจัดแยกถนนสายรองและถนนสายย่อยออกจากถนนสายหลัก ข้อแตกต่างของแต่ละชุมชนอยู่ที่ระบบถนนสายย่อยซึ่งมีทั้งระบบถนนรอบและถนนปลายตัน ซึ่งส่วนใหญ่มีการใช้ระบบถนนสายย่อยทั้ง 2 ระบบ

ข. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา จำแนกรายหมวด(จำนวน 10 หมวด)

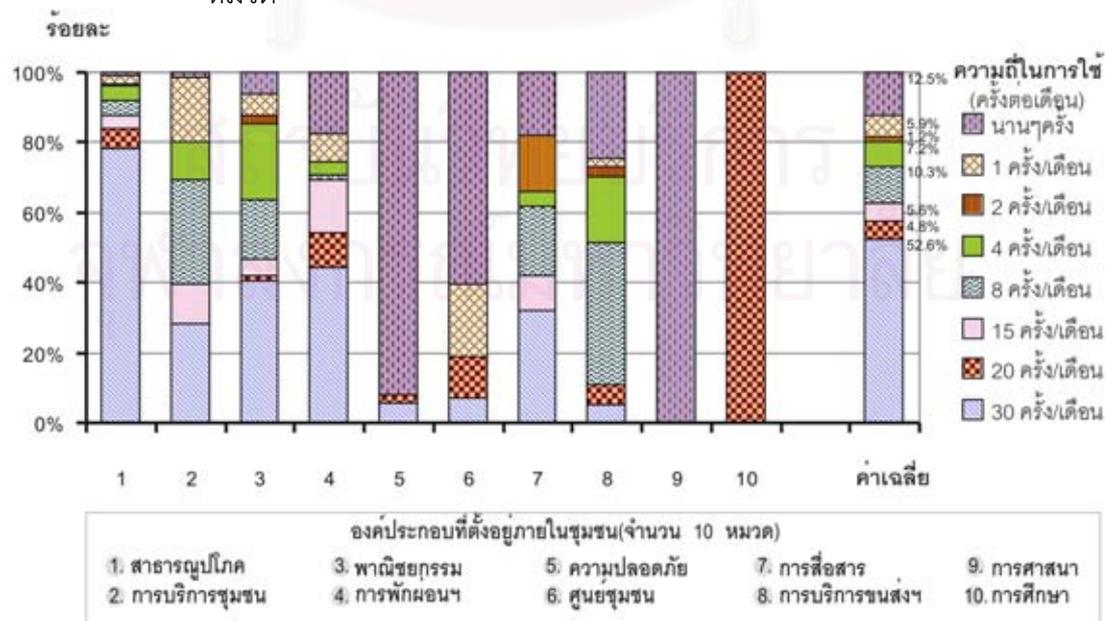
(1) การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกรายหมวด(จำนวน 10 หมวด)

แผนภูมิที่ 6.3 การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกรายหมวด

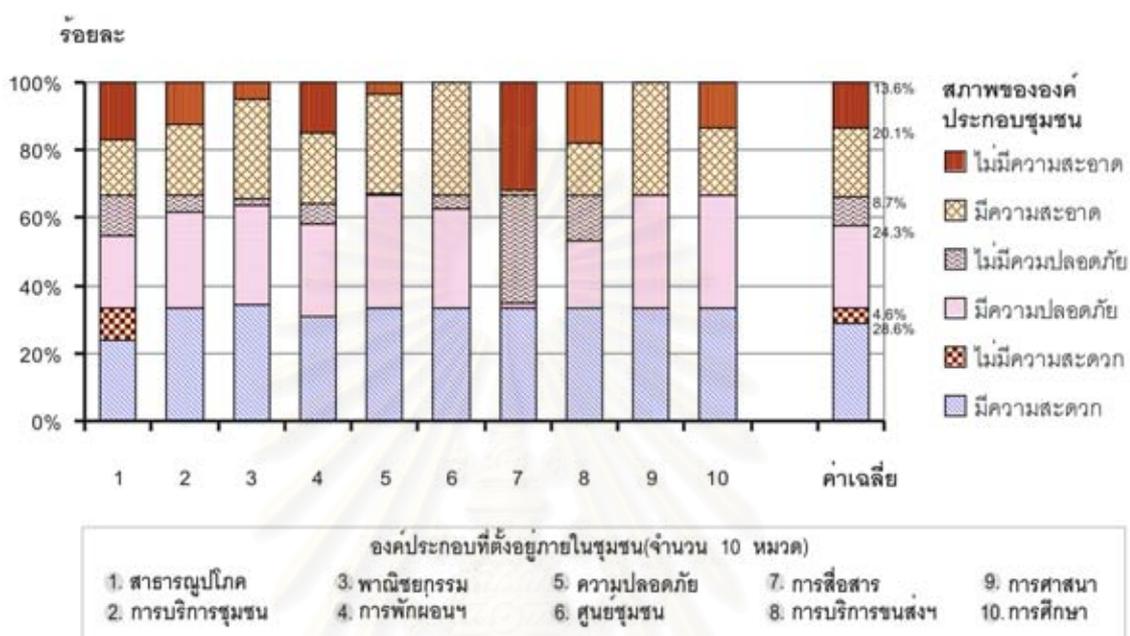
จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ของค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค(24.2%) รองลงมาคือ หมวดการบริการชุมชนหมวดพาณิชยกรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ และหมวดการรักษาความปลอดภัย(21.4%,18.7%, 12.7% และ7.4%) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 6.4 การเปรียบเทียบความถี่ในการใช้ของค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน จำแนกรายหมวด

จากแผนภูมิข้างต้น เมื่อพิจารณาในส่วนของค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน 30 ครั้งต่อเดือนเป็นส่วนใหญ่(52.6%)

แผนภูมิที่ 6.5 การเปรียบเทียบสภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำแนกรายหมวด

จากแผนภูมิข้างต้น ในส่วนของค่าเฉลี่ยพบว่า องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วน

ค. การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของสาธารณูปโภคภายในชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

ตารางที่ 6.13 การเปรียบเทียบขนาดของถนนและทางเท้าภายในชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

ประเภทถนน	รายละเอียด (ถนน)	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ยรวม	มาตรฐานของกคช. (ชุมชนขนาดหมู่บ้าน)
		หลังร.ร.สพ.	รอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา		
ถนนสายหลัก	1. ทางจราจร(เมตร)	2.8	4.5	4.0	3.5	7.0	4.4	10.0
	2. ทางเท้า(ข้างละ)							2.5
	2.1 ยานที่อยู่อาศัย							ต่ำสุด 2.50 ม.
	2.2 ยานธุรกิจการค้า	2.0		6.0	3.5	2.0	3.4	ต่ำสุด 3.00 ม.
	3. เกาะกลาง							
	4. ความเร็วรถ(กม./ชม.)	11 - 20	11 - 20	11 - 20	11 - 20	11 - 20	11 - 20	45
	5. ความลาด(%)			40.0%			40.0%	5%
6. ความยาว(เมตร)	79.2	40.0	151.9	663.2	176.1	222.1	800 - 1,600	
7. ความกว้าง(เมตร)	2.8	4.5	4.0	3.5	7.0	4.4	15.0	

ตารางที่ 6.13 การเปรียบเทียบขนาดของถนนและทางเท้าภายในชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ(ต่อ)

ประเภทถนน	รายละเอียด (ถนน)	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ยรวม	มาตรฐานของกคช. (ชุมชนขนาดหมู่บ้าน)
		หลัง.ร.สพ.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา		
ถนนสายรอง	1. ทางจราจร(เมตร)	1.9	1.9	2.0	1.8	1.4	1.8	8.0
	2. ทางเท้า(ข้างละ)							2.0
	3. ความเร็วรถ(กม./ชม.)	<10	11 - 20	<10	<20	<10	<10	40
	4. ความลาด(%)			15.1%			15.1%	5%
	5. ความยาว(เมตร)	170.8	365.0	480.0	723.4	123.7	372.6	200 - 800
	6. ความกว้าง(เมตร)	1.9	1.9	2.3	1.8	1.4	1.9	12.0
ถนนสายย่อย	1. ทางจราจร(เมตร)	1.7	1.9	1.4	1.4	0.9	1.5	6.0
	2. ทางเท้า(ข้างละ)							1.5
	3. ความเร็วรถ(กม./ชม.)	<10	<10	<10	<10	<10	<10	40
	4. ความลาด(%)			13.3%,20%		20.0%	17.8%	6%
	5. ความยาว(เมตร)	325.0	435.6	810.0	1025.0	2889.3	1097.0	100 - 200
	6. ความกว้าง(เมตร)	1.7	1.1	1.4	1.4	0.9	1.3	9.0
ความกว้างของถนนเฉลี่ย(เมตร)		2.1	2.5	2.6	2.2	3.2	2.5	12.0

ตารางที่ 6.14 การเปรียบเทียบความกว้างเฉลี่ยของถนนกับระดับความพึงพอใจ

ลำดับ	ชุมชนที่ศึกษา	ความหนาแน่น (หน่วยต่อไร่)	ระดับความพึงพอใจ จากแบบสัมภาษณ์	ความกว้างผิวจราจรเฉลี่ยของถนน(เมตร)
1	ชุมชนฟาร์มวัฒนา	8.5	2.3	3.2 เมตร
2	ชุมชนบ้านปูน	7.5	2.4	2.6 เมตร
3	ชุมชนชอยใจ	9.9	3.0	2.5 เมตร
4	ชุมชนบ้านแบบ	10.6	2.6	2.2 เมตร
5	ชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่าง	19.3	2.2	2.1 เมตร
	ค่าเฉลี่ย	11.16	2.5	2.5 เมตร

จากการเปรียบเทียบถนนขนาดต่างๆภายในชุมชนที่ศึกษาพบว่า ถนนสายหลัก, ถนนสายรอง และถนนสายย่อยในชุมชนที่ศึกษามีความกว้างผิวจราจรเฉลี่ยในพิสัย 0.9 ถึง 7.0 เมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่ามาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนดอย่างชัดเจน(กำหนดที่ 12.0 , 9.0 และ6.0 เมตร ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณกว้างของผิวจราจรเฉลี่ยกับความหนาแน่นของชุมชน โดยส่วนใหญ่เมื่อผิวจราจรมีความกว้างต่ำลงชุมชนจะมีความหนาแน่นสูงขึ้น จากตัวเลขแสดงระดับความพึงพอใจที่ได้จากแบบสัมภาษณ์พบว่า ระดับความพึงพอใจส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับ ความกว้างของผิวจราจร คือ เมื่อผิวจราจรมีความกว้างมากขึ้น ระดับความพึงพอใจจะมีค่าสูงขึ้นตาม

จากตารางที่ 6.15 ถึง ตารางที่ 6.17 พบว่า ถนนภายในชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนส่วนใหญ่จะขาดความร่มรื่น และไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้า เนื่องจากขาดการจัดระบบการสัญจรภายในชุมชน เมื่อพิจารณาตามขนาดของถนนสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ

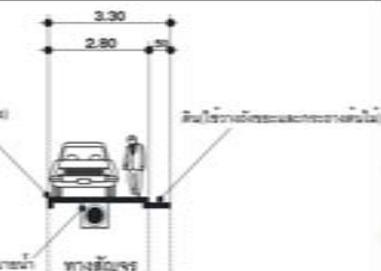
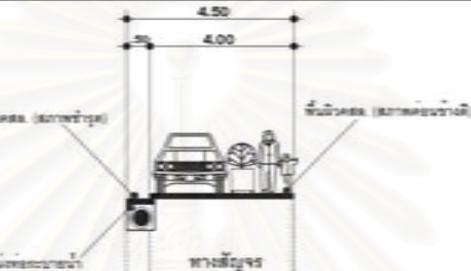
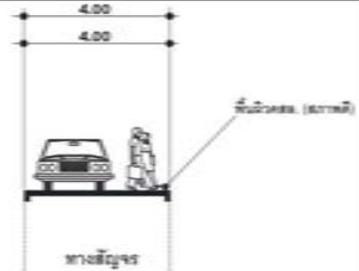
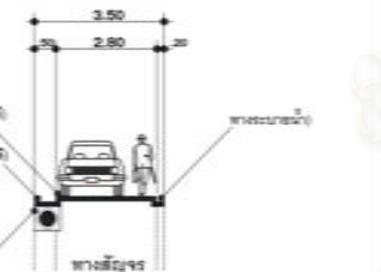
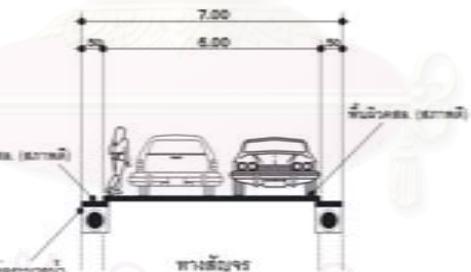
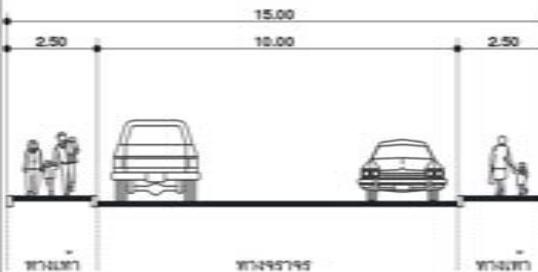
1. ถนนสายหลัก จากผลการศึกษาพบว่า ถนนสายหลักส่วนใหญ่ค่อนข้างจะมีความสะดวก เนื่องจากทางสัญจรมีความกว้างพอที่รถยนต์สามารถเข้าถึงได้ แต่พื้นที่จอดรถค่อนข้างจะจำกัด รวมถึงถนนสายหลักในชุมชนส่วนใหญ่ขาดความร่มรื่น
2. ถนนสายรอง จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จะขาดความสะดวกและความสะอาด
3. ถนนสายย่อย จากผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จะขาดความสะดวกและความสะอาด

ตารางที่ 6.15 การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ยานพาหนะต่อจำนวนที่พักอาศัย

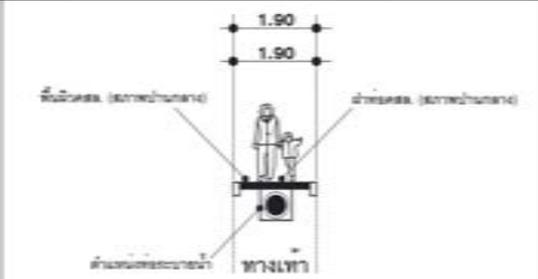
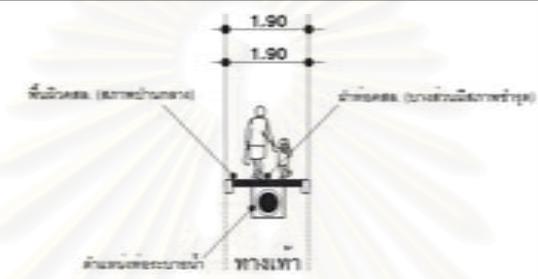
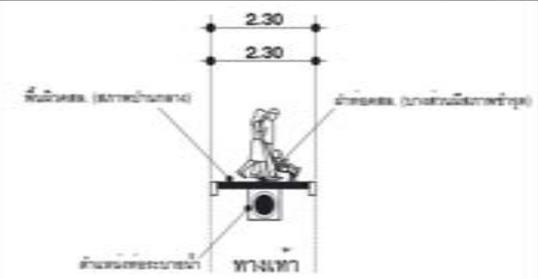
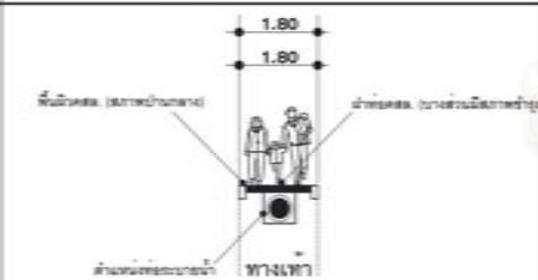
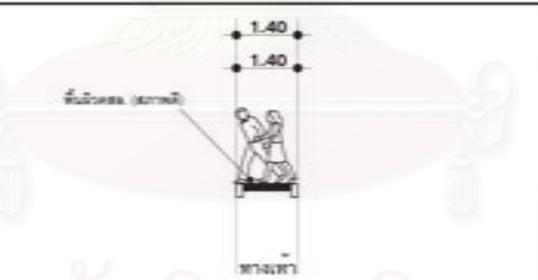
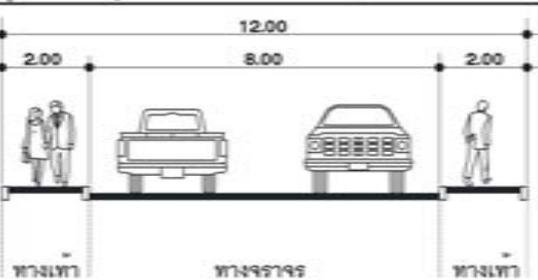
ประเภทการใช้รถ	ชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					ค่าเฉลี่ย	มาตรฐานของกคช.
		หลังร.ว.สพ.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	พาร์มวัฒนา		
จำนวนที่พักอาศัย (หลังคาเรือน)		118	164	256	394	432	273	-
1. รถจักรยาน		83.3%	62.5%	53.6%	48.6%	48.8%	59.4%	-
		สัดส่วนที่จอดรถจักรยานต่อจำนวนที่พักอาศัย(1 คัน / 2 หน่วย)						
2. รถจักรยานยนต์		15.0%	25.0%	14.3%	43.2%	46.1%	28.7%	-
		สัดส่วนที่จอดรถจักรยานยนต์ต่อจำนวนที่พักอาศัย(1 คัน / 3 หน่วย)						
3. รถยนต์		22.0%	4.3%	5.1%	13.2%	23.7%	13.7%	1คัน/10หน่วย
		สัดส่วนที่จอดรถจักรยานยนต์ต่อจำนวนที่พักอาศัย(1 คัน / 7 หน่วย)						
4. รถเข็น		2.4%	0.6%	9.8%	1.0%	0.3%	2.8%	-
		สัดส่วนที่จอดรถเข็นต่อจำนวนที่พักอาศัย(1 คัน / 40 หน่วย)						

จากตารางข้างต้นพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้รถจักรยาน(59.4%) รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ส่วนตัว, รถยนต์ และรถเข็น มีสัดส่วน 28.7 % , 13.7% และ2.8% ตามลำดับ

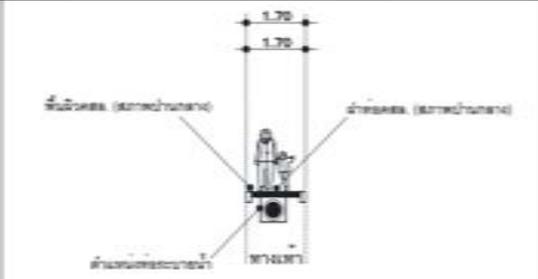
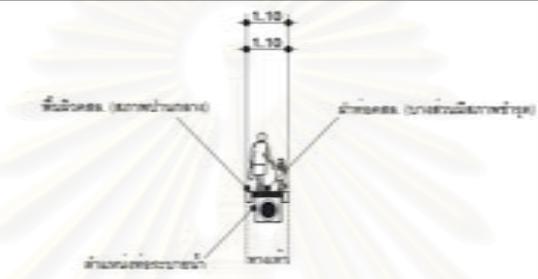
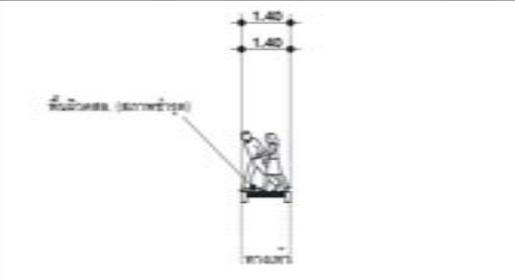
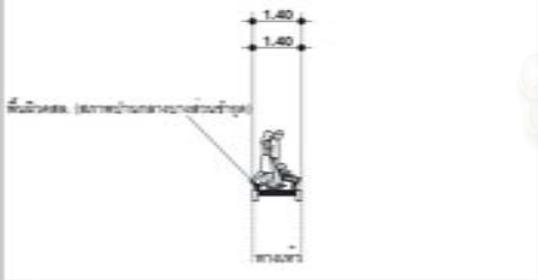
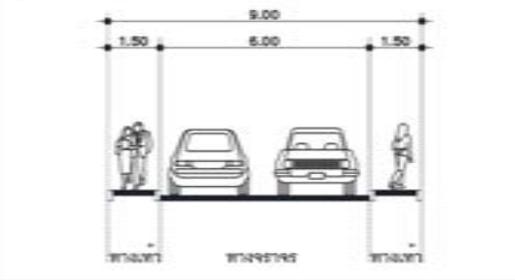
ตารางที่ 6.16 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายหลักภายในชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

ประเภทชุมชน			
ชุมชน	หลังโรงงานสารพัดช่างธนบุรี เขตคลองสาน	ชองโก เขตบางเข้	บ้านปูน เขตบางพลัด
ความสะดวก	ทางสัญจรมีความสะดวก รถยนต์สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	ทางสัญจรมีความสะดวก รถยนต์สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	มีความสะดวกต่ำ รถยนต์ไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้และมีปัญหา Slope
ความปลอดภัย	ทางสัญจรมีความปลอดภัยต่ำ มีรถยนต์ 4-6 คัน หรือรถเข้า-ออกในชุมชน	ผู้สัญจรมีความปลอดภัยต่ำ มีรถจักรยานยนต์เข้า-ออกและมีความเร็ว	ผู้สัญจรมีความปลอดภัยต่ำ มีรถจักรยานยนต์เข้า-ออก
ความสะดวก	ถนนสายหลักมีความสะดวก	ถนนสายหลักมีความสะดวก	ถนนสายหลักไม่มีความสะดวก (มีลูกระนาดและสะพาน)
บรรยากาศ	ไม่มีความร่มรื่น ไม่มีต้นไม้ใหญ่บังแดดและพื้นผิวถนนไม่เหมาะกับการเดิน	มีความร่มรื่น มีต้นไม้ใหญ่บังแดดบังลมปะทะกับต้นไม้พื้นผิวถนนแยกสัดส่วน	ไม่มีความร่มรื่น ไม่มีต้นไม้ใหญ่บังแดดและพื้นผิวถนนไม่เหมาะกับการเดิน
การดูแลรักษา	ผู้อยู่อาศัยในชุมชนช่วยกันดูแลรักษาถนนสายหลัก โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ริมถนน	มีการวางถนนในชุมชนที่ความสะอาดถนน(แต่ยังไม่ดีเยี่ยม)	ไม่มีการทำความสะอาดถนนสายหลัก
อื่นๆ	โรงพิมพ์ถนนสายหลักไม่เต็มศักยภาพ	มีปัญหาน้ำท่วมขังที่ระบายน้ตก มีสภาพชำรุด	มีปัญหาทางระบายน้(บริเวณถนนสายหลักไม่มีระบายน้)
ประเภทชุมชน			
ชุมชน	บ้านแบบ เขตสาทร	ฟาร์มวิลล่า เขตคลองเตย	กำหนดรายการมาตรฐานและสิ่งแวดล้อมของอาคารหน้แห่งชาติ
ความสะดวก	ทางสัญจรมีความสะดวก รถยนต์สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	ทางสัญจรมีความสะดวก รถยนต์สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	-
ความปลอดภัย	ทางสัญจรมีความปลอดภัยต่ำ มีรถยนต์และรถเข้า-ออกในชุมชน	ทางสัญจรมีความปลอดภัยต่ำ มีรถยนต์และรถเข้า-ออกในชุมชน	-
ความสะดวก	ถนนสายหลักมีความสะดวกปานกลาง	ถนนสายหลักไม่มีความสะดวก เนื่องจากถนนสายหลักเป็นพื้นลูกระนาด	-
บรรยากาศ	ไม่มีความร่มรื่น ไม่มีต้นไม้ใหญ่บังแดดและพื้นผิวถนนไม่เหมาะกับการเดิน	ไม่มีความร่มรื่นและมีกลิ่นระบายน้	-
การดูแลรักษา	ผู้อยู่อาศัยในชุมชนบางส่วนช่วยกันดูแลรักษาถนนสายหลัก	ผู้อยู่อาศัยในชุมชนบางส่วนช่วยกันดูแลรักษาถนนสายหลัก	-
อื่นๆ	-	ผู้ที่อยู่อาศัยริมถนนสายหลัก จะประสบกับบริเวณผิวจราจร	-

ตารางที่ 6.17 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายรองภายในชุมชนที่ศึกษา กับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

รายการประเมิน			
ชุมชน	หลังโรงเรียนสาธิตราษฎร์ธานี เขตคลองสาน	ซอยจุก เขตบางเขน	บ้านปูน เขตบางพลัด
ความสะดวก	การสัญจรบางส่วนไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินสามารถเข้า-ออกในชุมชนได้
ความปลอดภัย	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีจักรยานยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีจักรยานยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีจักรยานยนต์สัญจร
ความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่ไม่มีความสะดวก
บรรยากาศ	สวนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	สวนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	ไม่มีความร่มรื่น ไม่มีส่วนไม้ประดับและพื้นผิวถนนไม่เหมาะสมกับการเดินเท้า
การดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนร่วมกับดูแลรักษา	มีการวางคนในชุมชนทำความสะอาดถนน(แต่ยังไม่ทั่วถึง)	ไม่มีการทำความสะอาดถนนสายรอง ไม่ช่วยกันดูแลรักษา
อื่นๆ	ถนนบางส่วนไม่มีขอบบ่อ	-	ผู้ที่ขับรถเห็นสัญญาณเกี่ยวกับระดับผิวและแนว Slope ของถนนไม่เหมาะสม
รายการประเมิน			
ชุมชน	บ้านแบบ เขตสาทร	พำนักวิลล่า เขตคลองเตย	กำหนดรายการมาตรฐานและเชิงเทคนิคของรายการตรวจแห่งชาติ
ความสะดวก	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	-
ความปลอดภัย	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีจักรยานยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีจักรยานยนต์สัญจร	-
ความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก(แต่มีการก่อสร้างถนนสายรองเสร็จ)	-
บรรยากาศ	สวนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	สวนใหญ่ไม่มีความร่มรื่นและพื้นผิวจราจรไม่เหมาะสมกับการเดินเท้า	-
การดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนร่วมกับดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนบางส่วนร่วมกับดูแลรักษา	-
อื่นๆ	ผู้ที่ขับวีลแชร์จักรยานยนต์รับจ้างมีความเร็วและความระมัดระวัง	เนื่องจากอาคารที่ถนนสายรองส่วนใหญ่เป็นร้านค้า จึงมีการจอดจักรยานยนต์	-

ตารางที่ 6.18 การเปรียบเทียบสภาพทางกายภาพของถนนสายย่อยภายในชุมชนที่ศึกษากับมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ

รายละเอียด			
ชุมชน	หลังโรงเรียนสาธิตรางบุรี เขตคลองสาน	ซอยจุก เขตบางเข้	บ้านปูน เขตบางพลัด
ความสะดวก	การสัญจรบางส่วนไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินไม่สามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินสามารถเข้า-ออกในชุมชนได้
ความปลอดภัย	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีกิจกรรมยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีกิจกรรมยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีกิจกรรมยนต์สัญจร
ความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่ไม่มีความสะดวกและมีพื้นที่ว่าง
บรรยากาศ	ส่วนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	ส่วนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	ไม่มีความร่มรื่น ไม่มีส่วนไม้ประดับและพื้นผิวถนนไม่เหมาะกับการเดินเท้า
การดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนร่วมกับดูแลรักษา	มีการทำความสะอาดในชุมชนทำความสะอาดถนน(ไม่ถึงในหัวเมือง)	ไม่มีการทำความสะอาดถนนสายรอง ไม่ช่วยกันดูแลรักษา
อื่นๆ	ถนนบางส่วนไม่มีขอบบ่อ	ถนนสายย่อยบางส่วนมีสภาพขรุขระเนื่องจากทำด้วยไม้	ผู้ที่ใช้รถเข็นที่สัญจรเกี่ยวกับระยะผิวและแนว Slope ของถนนไม่เหมาะสม
รายละเอียด			
ชุมชน	บ้านแบบ เขตสาทร	ฟาร์มวิลล่า เขตคลองเตย	กำหนดรายการมาตรฐานและเชิงมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติ
ความสะดวก	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินสามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	การสัญจรไม่มีความสะดวก ระยะเดินสามารถเข้า-ออกในชุมชนได้	-
ความปลอดภัย	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีกิจกรรมยนต์สัญจร	ผู้ที่สัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยต่ำ มีกิจกรรมยนต์สัญจร	-
ความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่ไม่มีความสะดวก	ถนนสายรองส่วนใหญ่ไม่มีความสะดวก(มีลูกรัง)	-
บรรยากาศ	ส่วนใหญ่ไม่มีความร่มรื่น	ส่วนใหญ่ไม่มีความร่มรื่นและพื้นผิวทางไม่เหมาะกับการเดินเท้า	-
การดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนร่วมกับดูแลรักษา	ดูแลรักษาดีในชุมชนร่วมกับดูแลรักษา	-
อื่นๆ	ถนนสายย่อยบางส่วนสภาพชำรุดและนำพื้นแข็งที่ปิดล้อมมีสภาพน่าสงสาร	มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงคลองถนนสายย่อยเป็นแหล่งเพาะดูและเชื้อโรค	-

ข. การเปรียบเทียบองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้กับองค์ประกอบชุมชนที่การเคหะแห่งชาติกำหนดและมาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ

ตารางที่ 6.19 การเปรียบเทียบองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนและผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนฯ

ลำดับ	ชุมชนที่ศึกษา องค์ประกอบชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					รวม (ชุมชน)	ระยะทาง เฉลี่ย (กม.)	มาตรฐาน กคช. (หมู่บ้าน)	มาตรฐานการเข้า	
		หลังร.ร.สหพ.	ชอยใจ	บ้านปูน	บ้านแบบ	พาร์มวัฒนา				ถึงสาธารณูปการ	การเดิน ทาง
1. หมวดพาณิชยกรรม											
1	ร้านค้าย่อย	●	●	●	●	●	5	0.233	●	0.8	ทั่วไป
2	แผงลอยขายอาหาร	●	●	●	●	●	5	0.141	■	0.8	ทั่วไป
3	ร้านค้าสะดวกซื้อ	●	●	■	●	●	4	0.375	■	0.8	ทั่วไป
4	ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	■	●	●	●	●	4	0.400	■	0.8	ทั่วไป
5	ตลาดสด	●	●	●	●	●	5	0.920	●	0.8	ทั่วไป
6	ซูเปอร์มาเก็ต	●	■	■	●	■	2	1.400	■	0.8	ทั่วไป
7	ดีพาร์ทเมนท์โฮตอร์	●	●	●	●	■	4	3.200	●	0.4 - 0.8	เดิน
8	ซูเปอร์โลตัส	■	●	●	●	●	4	1.725	■	< 6.4	ทั่วไป
9	สาขานาคร	●	●	●	●	●	5	1.480	●	0.8	ทั่วไป
10	ยานการค่า	■	●	●	■	■	2	2.800	■	0.8	ทั่วไป
2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ											
1	สนามเด็กเล่น	●	■	■	●	■	2	0.800	■	0.4 - 0.8	ทั่วไป
2	สวนสาธารณะ	●	■	●	●	●	4	2.425	■	0.4 - 0.8	ทั่วไป
3	สวนหย่อม	■	■	■	●	■	1	0.800	■	0.4 - 0.8	ทั่วไป
4	ลานแอโรบิค	●	●	●	●	■	4	0.350	■	1.6 - 2.4	เดิน
5	สนามฟุตบอล	●	●	■	■	●	3	0.300	■	1.6 - 2.4	เดิน
6	สนามแบดมินตัน	■	■	●	■	■	1	0.200	■	1.6 - 2.4	เดิน
3. หมวดการรักษาพยาบาล											
1	ร้านขายยา	●	●	●	●	●	5	0.820	●	0.8	ทั่วไป
2	คลินิกแพทย์ทั่วไป	●	●	●	●	●	5	0.960	■	0.8	ทั่วไป
3	คลินิกทันตแพทย์	●	■	●	●	●	4	0.767	●	0.8	ทั่วไป
4	สำนักงานแพทย์เขต	■	●	■	●	●	3	1.067	●	0.8	ทั่วไป
5	โรงพยาบาลรัฐ	●	●	●	●	●	5	1.980	■	0.8	ทั่วไป
6	โรงพยาบาลเอกชน	●	●	●	●	●	5	3.960	■	0.8	ทั่วไป
4. หมวดการบริการขนส่งมวลชน											
1	รถจักรยานยนต์รับจ้าง	●	●	●	■	■	3	0.163	■	0.8	ทั่วไป
2	รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก)	●	●	●	●	●	5	0.340	■	0.8	ทั่วไป
3	รถสองแถว	●	■	■	●	●	3	0.350	■	0.8	ทั่วไป
4	รถแท็กซี่	●	●	●	●	●	5	0.360	■	0.8	ทั่วไป

ตารางที่ 6.19 การเปรียบเทียบองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนและผู้ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนมี
การใช้กับองค์ประกอบชุมชนที่การเคหะแห่งชาติกำหนดและมาตรฐานการเข้าถึง
สาธารณูปการ(ต่อ)

ลำดับ	ชุมชนที่ศึกษา องค์ประกอบชุมชน	ชุมชนที่ศึกษา					รวม (ชุมชน)	ระยะทาง เฉลี่ย (กม.)	มาตรฐาน กคช. (หมู่บ้าน)	มาตรฐานการเข้า ถึงสาธารณูปการ	
		หลังร.ร.สหพ.	ชอยโจ๊ก	บ้านปูน	บ้านแบบ	ฟาร์มวัฒนา				ระยะทาง (กม.)	การเดินทาง การเดิน ทาง
4. หมวดการบริการขนส่งมวลชน(ต่อ)											
5	รถประจำทาง	●	●	●	●	●	5	0.440		0.8	ทั่วไป
6	รถไฟฟ้า BTS	●	●	●	●	●	5	2.960		0.8	ทั่วไป
7	รถไฟฟ้าใต้ดิน	●	●		●		3	1.133		0.8	ทั่วไป
8	เรือข้ามฟาก	●	●	●	●		4	0.700		0.8	ทั่วไป
5. หมวดการสื่อสาร											
1	โทรศัพท์สาธารณะ		●	●	●	●	4	0.150		0.8	ทั่วไป
2	ตู้ไปรษณีย์				●	●	2	0.200		0.8	ทั่วไป
3	ที่ทำการไปรษณีย์สาขา	●	●	●	●	●	5	0.760		0.8	ทั่วไป
6. หมวดการศึกษา											
1	โรงเรียนอนุบาล	●	●	●	●	●	5	0.680	●	0.4 - 0.8	เดิน
2	โรงเรียนประถม	●	●	●	●	●	5	0.620	●	0.4 - 0.8	เดิน
3	โรงเรียนมัธยม	●	●	●	●	●	5	3.200		1.2 - 2.4	เดิน
4	วิทยาลัย		●	●	●	●	4	3.800		-	-
5	มหาวิทยาลัย	●	●	●	●	●	5	6.800		-	-
7. หมวดการรักษาความปลอดภัย											
1	ศูนย์ดับเพลิงย่อย		●				1	1.000		0.8	ทั่วไป
2	สถานีตำรวจ	●	●	●	●	●	5	1.006		0.8	ทั่วไป
3	สถานีดับเพลิง	●	●	●	●	●	5	1.610		0.8	ทั่วไป
4	หน่วยงานราชการ	●	●	●	●	●	5	1.610		0.8	ทั่วไป
8. หมวดสาธารณูปโภค											
1	ที่จอดรถ	●	●	●		●	4	0.188		-	-
9. หมวดศาสนา											
1	วัด	●	●	●	●	●	5	0.670		0.8	ทั่วไป
2	สุเหร่า				●		1	0.700		0.8	ทั่วไป
รวมทั้งหมด		34	36	34	39	33	4	1.256	9		
พื้นที่ชุมชน(ไร่)		6.1	16.5	34.1	37.0	50.7	เฉลี่ย 28.8	ไร่			
หน่วยที่พักอาศัย(หลังคาเรือน)		118	164	256	394	432	เฉลี่ย 273	หน่วย	300 - 500		
ความหนาแน่น(หลังคาเรือนต่อไร่)		19.3	9.9	7.5	10.6	8.5	9.5	หน่วย/ไร่	10 - 30		
จำนวนประชากร(คน)		718	1,280	979	1,380	1,554	เฉลี่ย 1,183	คน	1,500-2,500		
ระดับรายได้ครัวเรือน(บาทต่อเดือน)		1,684	13,282	18,572	17,636	16,342	18,083	บ./เดือน	15,101-22,200		

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ และระยะทางระหว่างบ้านไปยังองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน สามารถแบ่งได้เป็น 9 หมวดหลักคือ

1. หมวดพาณิชยกรรม(ประกอบด้วย 10 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ร้านค้าย่อย, แผงลอยขายอาหาร, ร้านค้าสะดวกซื้อ, ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา, ตลาดสด, ดีพาร์ทเมนท์สโตร์, ซูเปอร์สโตร์ และสาขาธนาคาร ซึ่งมีการใช้องค์ประกอบมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด จำนวน 4 องค์ประกอบ

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้แผงลอยขายอาหาร, ร้านค้าย่อย, ร้านค้าสะดวกซื้อ และตลาดนัดเป็นช่วงเวลา มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.1 ถึง 0.4 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร)ค่อนข้างชัดเจน ในส่วนของตลาดสด, ซูเปอร์มาเก็ต, สาขาธนาคาร และย่านการค้า มีระยะทางการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.9 ถึง 2.8 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร) รวมถึงการใช้ซูเปอร์สโตร์ และดีพาร์ทเมนท์สโตร์ มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 1.7 ถึง 3.2 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่ามาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ ซึ่งกำหนดที่น้อยกว่า 6.4 กิโลเมตรและ 0.4 ถึง 0.8 กิโลเมตรตามลำดับ เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะการเข้าถึงซูเปอร์มาเก็ต, ดีพาร์ทเมนท์สโตร์ และย่านการค้า ของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีระยะที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ(ประกอบด้วย 4 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สวนสาธารณะ และสนามกีฬา(ลานแอโรบิคและสนามฟุตบอล) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่มีการกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้สวนหย่อม, สนามเด็กเล่น และสนามกีฬา(ประกอบด้วย สนามเบดมินตัน, สนามฟุตบอล และลานแอโรบิค) มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.3 ถึง 0.8 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ ซึ่งกำหนดระยะการเดินทางทั่วไปที่ 0.8, 0.4 ถึง 0.8 และกำหนดระยะการเดินทางที่ 1.6 ถึง 2.4 กิโลเมตร ตามลำดับ ซึ่งมีเพียงการใช้สวนสาธารณะ มีระยะทางการเข้าถึงเฉลี่ยอยู่ที่ 2.4 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(กำหนดระยะการเดินทางที่ 0.4 ถึง 0.8 กิโลเมตร)ค่อนข้างชัดเจน เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะการเข้าถึงสวนสาธารณะ ของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีระยะที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

3. หมวดการรักษาพยาบาล(ประกอบด้วย 6 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

ส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบครบทั้ง 6 หมวดย่อยได้แก่ ร้านขายยา, คลินิกแพทย์ทั่วไป, คลินิกทันตแพทย์, สำนักงานแพทย์เขต, โรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน ซึ่งมีการใช้องค์ประกอบมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด จำนวน 3 องค์ประกอบ

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้ร้านขายยา และคลินิกทันตแพทย์ มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.8 กิโลเมตร ซึ่งมีเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร) ในส่วนของคลินิกแพทย์ทั่วไป, สำนักงานแพทย์เขต, โรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน มีระยะทางการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 1.0 ถึง 4.0 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร)โดยในส่วนของคลินิกทันตแพทย์และสำนักงานแพทย์เขตมีค่าสูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย(ในพิสัย 0.1 ถึง 1.1 กิโลเมตร) ส่วนของโรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชนมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ค่อนข้างชัดเจน(ในพิสัย 2.0 ถึง 4.0 กิโลเมตร) เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะการเข้าถึงโรงพยาบาลรัฐ และโรงพยาบาลเอกชน ของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีระยะที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

4. หมวดการสื่อสาร(ประกอบด้วย 3 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้โทรศัพท์สาธารณะและที่ทำกรไปรษณีย์สาขา ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่มีการกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้โทรศัพท์สาธารณะ, ตู้ไปรษณีย์ และที่ทำกรไปรษณีย์สาขา มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.2ถึง 0.8 กิโลเมตร ซึ่งมีอยู่ในช่วงเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร)

5. หมวดศาสนา(ประกอบด้วย 2 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้วัด และบางส่วนมีการใช้สุเหร่า ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่มีการกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้วัดและสุเหร่า มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.7 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร)

6. หมวดการรักษาความปลอดภัย(ประกอบด้วย 4 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สถานีตำรวจ, สถานีดับเพลิง และหน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต) ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่มีการกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้ศูนย์ดับเพลิงย่อย, สถานีตำรวจ, สถานีดับเพลิง และหน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต) มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 1.0 ถึง 1.6 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร) เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะการเข้าถึงสถานีดับเพลิง และหน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต) ของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีระยะที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

7. หมวดการบริการขนส่งมวลชน(ประกอบด้วย 8 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่

ศึกษาส่วนใหญ่ที่มีการใช้องค์ประกอบครบทั้ง 8 หมวดย่อยได้แก่ รถจักรยานยนต์รับจ้าง, รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก), รถสองแถว, รถแท็กซี่, รถประจำทาง, รถไฟฟ้า BTS, รถไฟฟ้าใต้ดิน, เรือข้ามฟาก ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่การกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้รถจักรยานยนต์รับจ้าง, รถสามล้อรับจ้าง(ตุ๊กตุ๊ก), รถสองแถว, รถแท็กซี่, รถประจำทาง และเรือข้ามฟาก มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.2 ถึง 0.7 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร) ในส่วนของการใช้รถไฟฟ้า BTS และรถไฟฟ้าใต้ดิน มีระยะทางการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 1.1 ถึง 3.0 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(0.8 กิโลเมตร) เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะการเข้าถึงรถไฟฟ้า BTS และรถไฟฟ้าใต้ดิน ของชุมชนที่ศึกษาทั้ง 5 ชุมชนมีระยะที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก

8. หมวดการศึกษา(ประกอบด้วย 5 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบครบทั้ง 5 หมวดย่อยได้แก่ โรงเรียนอนุบาล, โรงเรียนประถม, โรงเรียนมัธยม, วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการใช้องค์ประกอบมากกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่การเคหะแห่งชาติกำหนด จำนวน 2 องค์ประกอบ

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถม มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 0.6 ถึง 0.7 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ (ระยะการเดินทางที่ 0.4 ถึง 0.8 กิโลเมตร) ในส่วนของการใช้โรงเรียนมัธยม มีระยะทางการเข้าถึงเฉลี่ยอยู่ที่ 3.2 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการเข้าถึงสาธารณูปการ(ระยะการเดินทางที่ 1.2 ถึง 2.4 กิโลเมตร) เมื่อพิจารณาในส่วนของการใช้วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย มีระยะการเข้าถึงเฉลี่ยในพิสัย 3.8 ถึง 6.8 กิโลเมตร ซึ่งไม่มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ อาจยึดถือค่าดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานการเข้าถึงที่จอตจรถสาธารณะได้ในลำดับถัดไป

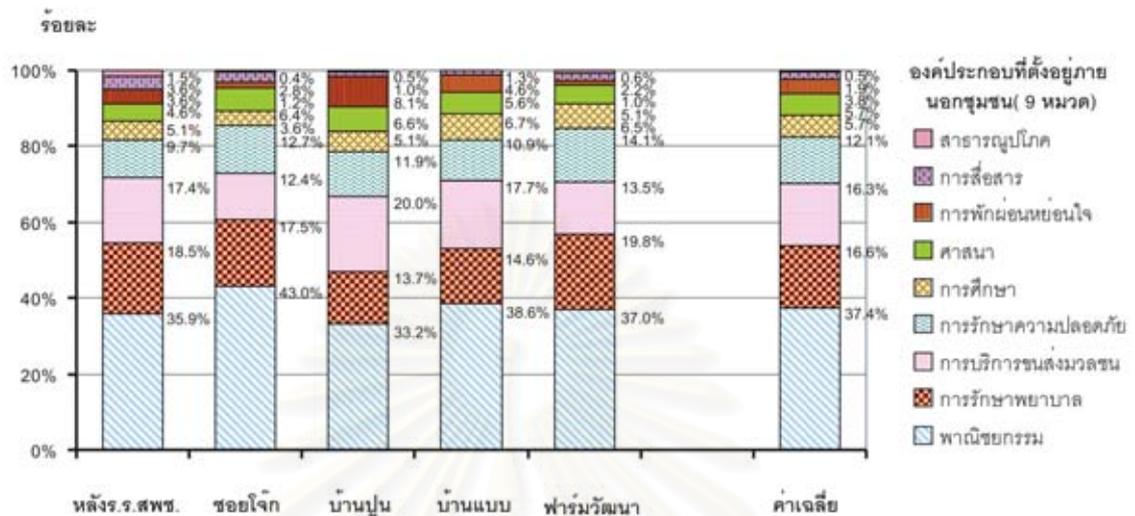
9. หมวดสาธารณูปโภค(ประกอบด้วย 1 หมวดย่อย) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้ที่จอตจรถสาธารณะ ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานไม่การกำหนดไว้

จากการศึกษาปรากฏว่า การใช้ที่จอตจรถสาธารณะ มีระยะการเข้าถึง 0.2 กิโลเมตร ซึ่งไม่มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ อาจยึดถือค่าดังกล่าวเป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรฐานการเข้าถึงที่จอตจรถสาธารณะได้ในลำดับถัดไป

ค. พฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา จำแนกรายหมวด(จำนวน 9 หมวด)

(1) การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกรายหมวด(จำนวน 9 หมวด)

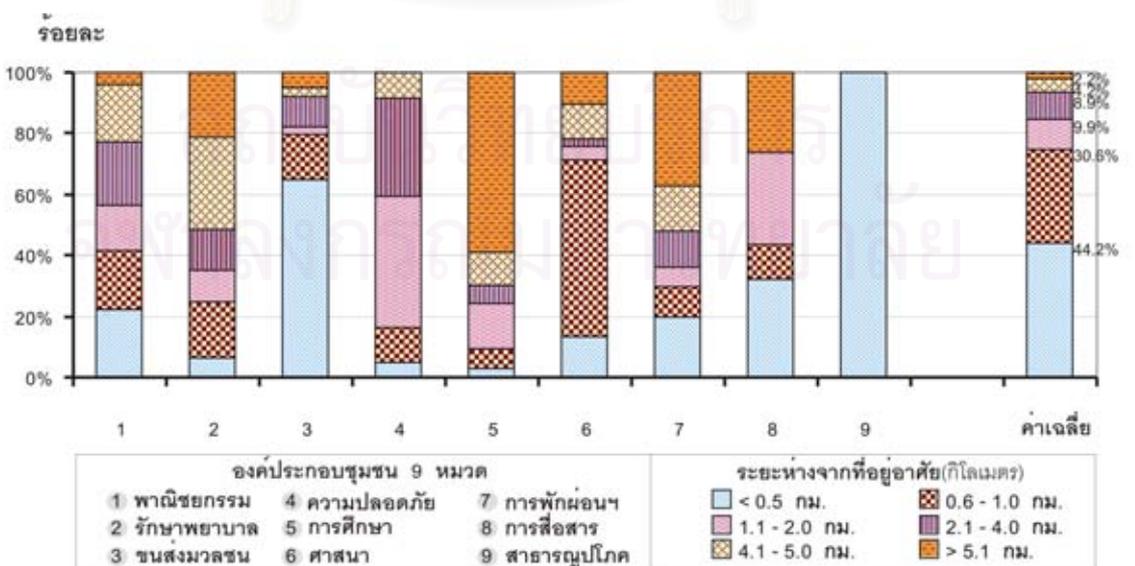
แผนภูมิที่ 6.6 การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกรายหมวด

จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนหมวดพาณิชยกรรม(37.4%) รองลงมาคือ หมวดการรักษาพยาบาล, หมวดการบริการขนส่งมวลชน และหมวดการรักษาความปลอดภัย มีสัดส่วน16.6%, 16.3% และ12.1% ตามลำดับ

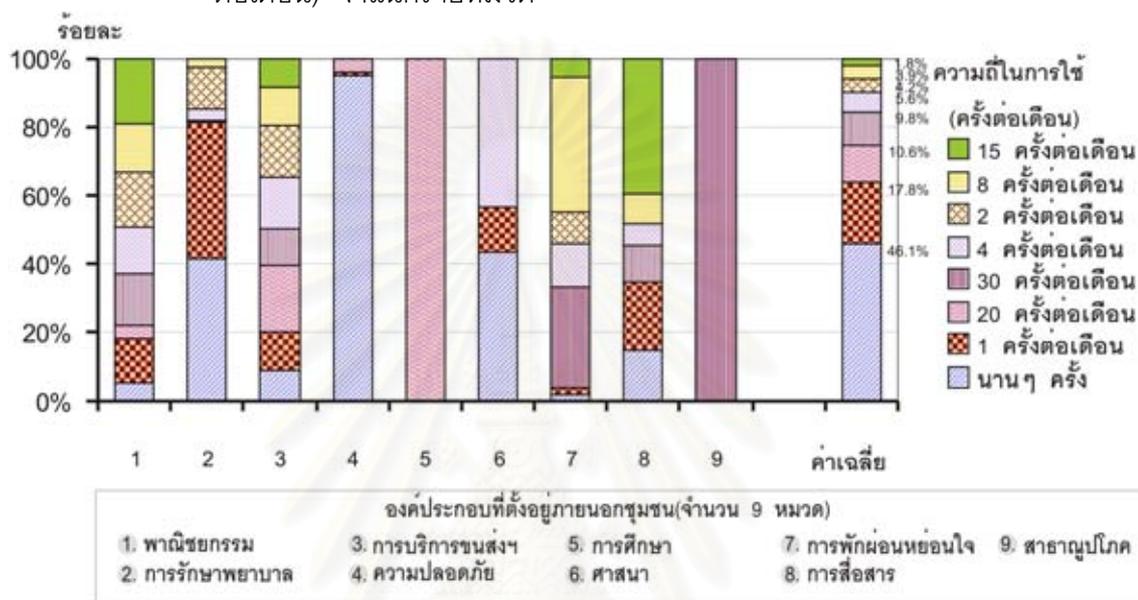
(2) การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกตามระยะห่างจากบ้านไปยังองค์ประกอบชุมชน

แผนภูมิที่ 6.7 การเปรียบเทียบสัดส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ จำแนกตามระยะห่างจากบ้านไปยังองค์ประกอบชุมชน

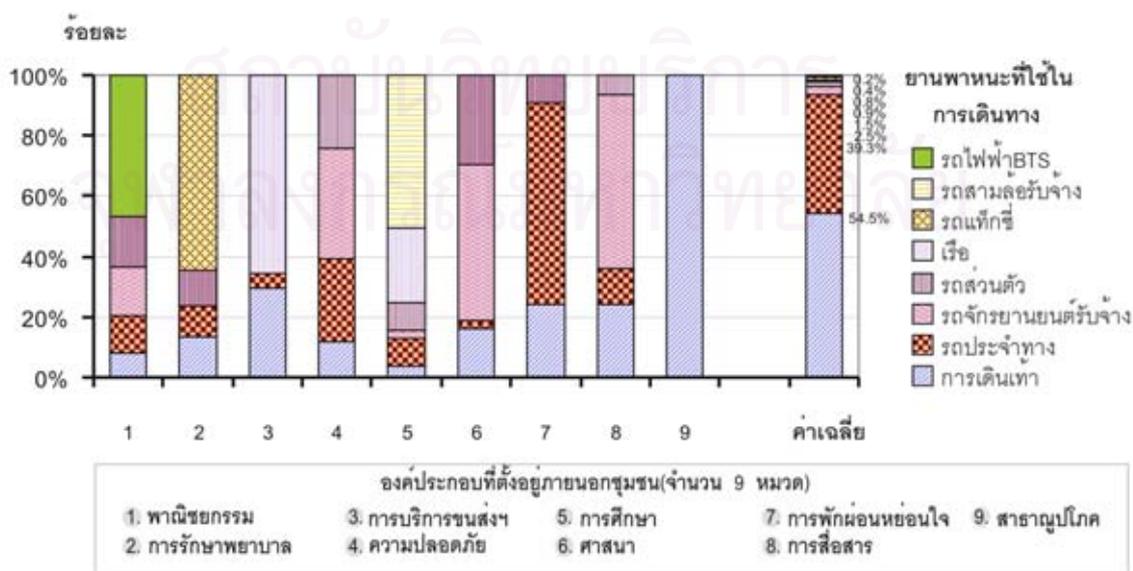
จากตารางและแผนภูมิข้างต้น เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณค่าเฉลี่ยพบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนในระยะน้อยกว่า 500 เมตร(44.2%) รองลงมาคือ ระยะ 0.6 – 1.0 กิโลเมตร(30.6%) ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 6.8 การเปรียบเทียบความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวนครั้ง ต่อเดือน) จำแนกรายหมวด

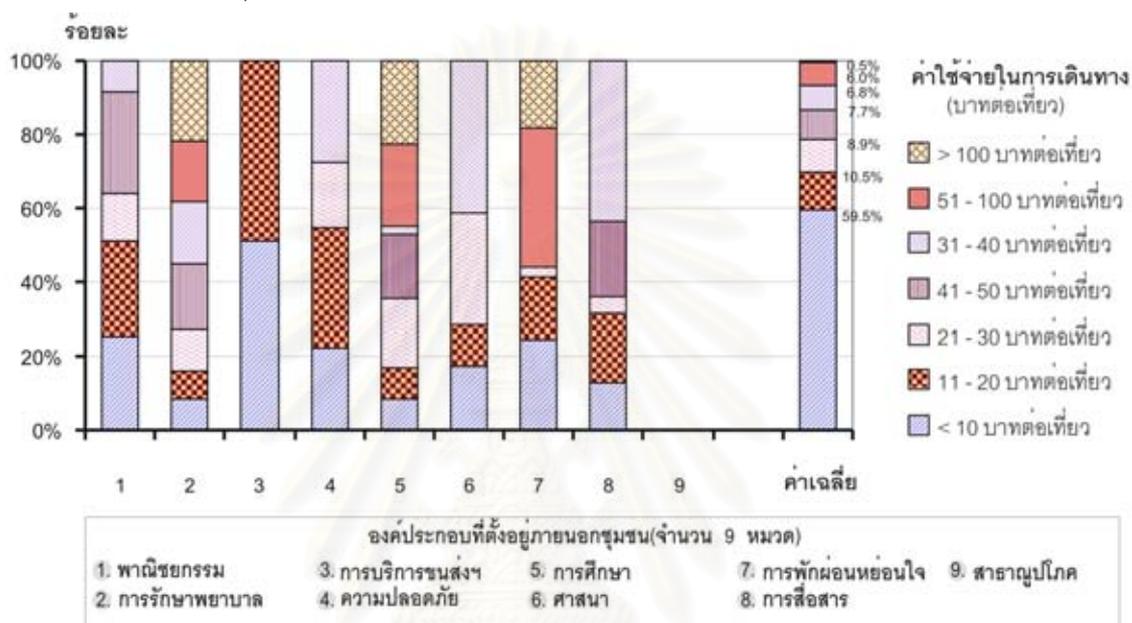
จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนด้วยความถี่นานๆครั้ง(46.1%) รองลงมาคือ 1 ครั้งต่อเดือน และ 20 ครั้งต่อเดือน มีสัดส่วน 17.8% และ10.6% ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 6.9 การเปรียบเทียบยานพาหนะที่ใช้เดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำแนกรายหมวด

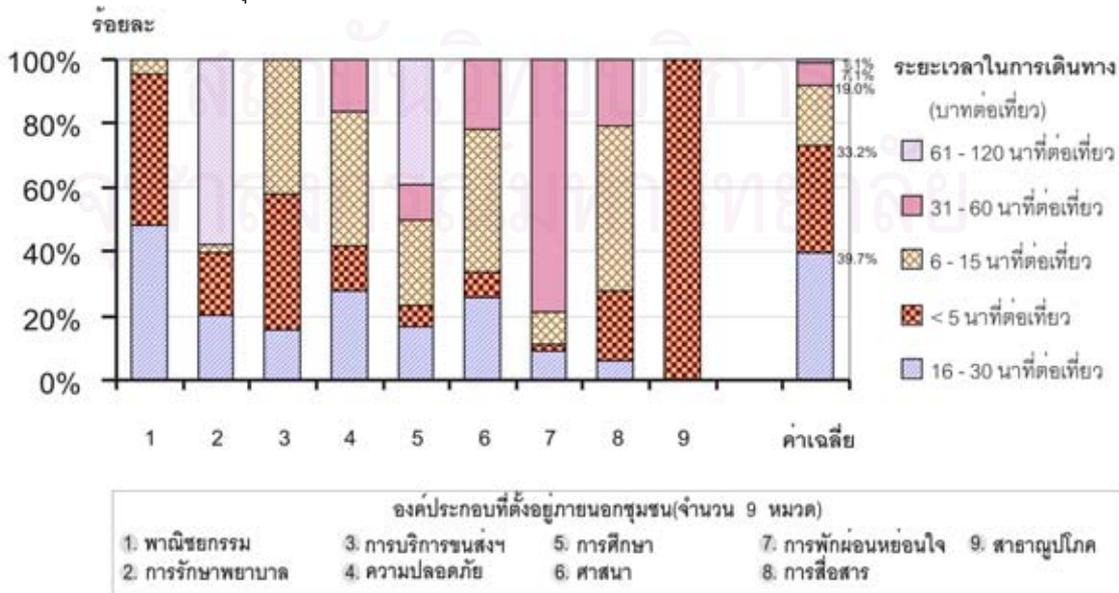
จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางด้วยการเดินเท้าไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(54.5%) รองลงมาคือ เดินทางด้วยรถประจำทาง และรถจักรยานยนต์รับจ้าง ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 6.10 การเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(บาทต่อเที่ยว)

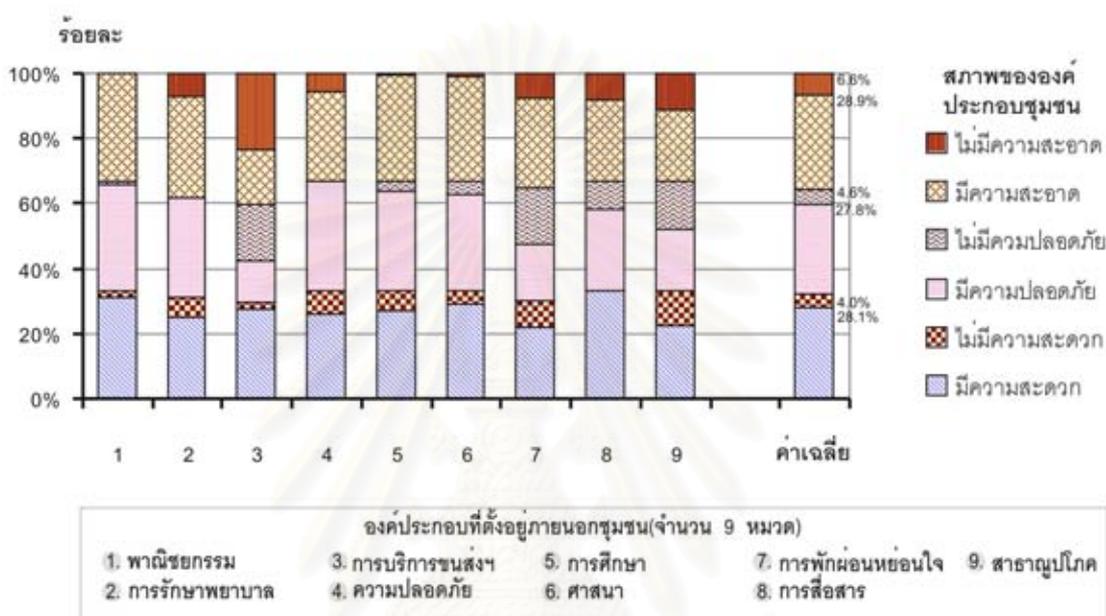
จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเดินทางน้อยกว่า 10 บาทต่อเที่ยว(59.5%) รองลงมาคือ 11 – 20 บาทต่อเที่ยว ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 6.11 การเปรียบเทียบระยะเวลาในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(นาทีต่อเที่ยว)

หมายเหตุ: ระยะเวลา(นาที / เทียว) คำว่าเทียว หมายถึง ระยะเวลาเฉพาะขาไปไม่รวมขากลับ

จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 16 – 30 นาทีต่อเทียว(39.7%) รองลงมาคือน้อยกว่า 5 นาทีต่อเทียว ตามลำดับ **แผนภูมิที่ 6.12** การเปรียบเทียบสภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

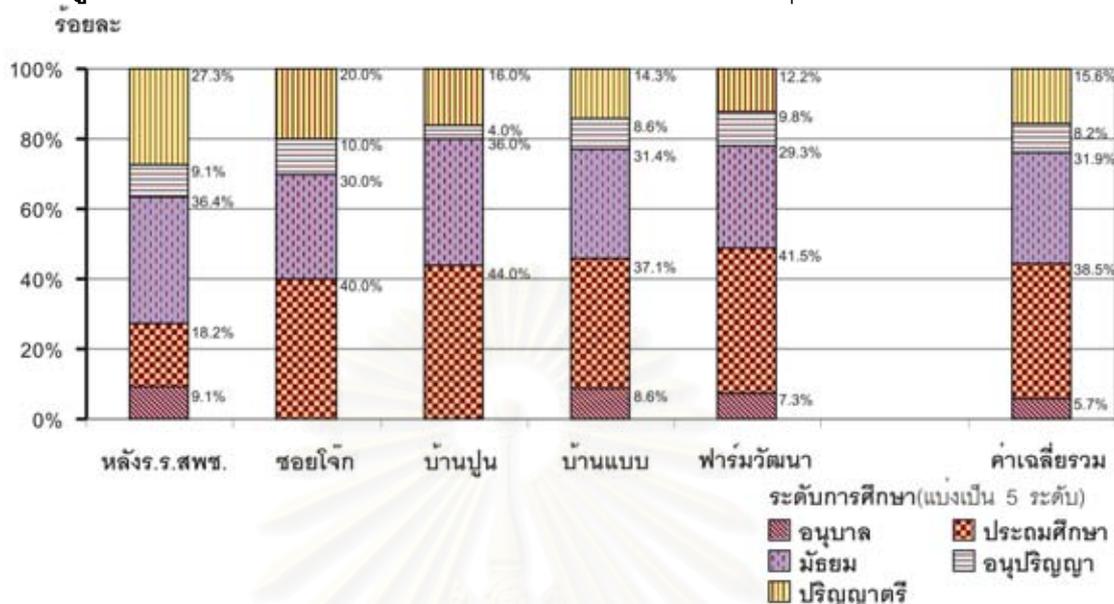
จากตารางและแผนภูมิข้างต้น กลุ่มประชากรตัวอย่างมีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนหมวดพาณิชยกรรม, หมวดการศึกษา, หมวดศาสนา และหมวดการพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนใหญ่จะมีความสะดวก หมวดการรักษาพยาบาลส่วนใหญ่จะมีความปลอดภัยและความสะดวก เมื่อพิจารณาในส่วนของค่าเฉลี่ยพบว่า องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนส่วนใหญ่มีความสะดวก(28.9%) รองลงมาคือ มีความสะดวก(28.1%) ตามลำดับ

(3) การเปรียบเทียบสัดส่วนของนักเรียนในระดับต่างๆ

ตารางที่ 6.20 การเปรียบเทียบสัดส่วนของนักเรียนในระดับต่างๆ

ระดับการศึกษา	ชุมชุน		หลังร.ร.สหช.		ชอยใจ		บ้านปูน		บ้านแบบ		ฟาร์มวัดนา		ค่าเฉลี่ย		มาตรฐานของกคช.
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
1. อนุบาล	1	9.1%	-	-	-	-	3	8.6%	3	7.3%	7	5.7%	6.0%		
2. ประถมศึกษา	2	18.2%	4	40.0%	11	44.0%	13	37.1%	17	41.5%	47	38.5%	15.0%		
3. มัธยม	4	36.4%	3	30.0%	9	36.0%	11	31.4%	12	29.3%	39	31.9%	5.0%		
4. อนุปริญญา	1	9.1%	1	10.0%	1	4.0%	3	8.6%	4	9.8%	10	8.2%	2.5%		
5. ปริญญาตรี	3	27.3%	2	20.0%	4	16.0%	5	14.3%	5	12.2%	19	15.6%	-		
รวมทั้งหมด(คน)	11	100%	10	100%	25	100%	35	100%	41	100%	122	100%	38.5%		

แผนภูมิที่ 6.13 การเปรียบเทียบสัดส่วนของนักเรียนในระดับต่างๆ

จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า ถ้าประชากรที่ศึกษาอยู่ในวัยเรียน 100% ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนในระดับประถม(38.5) รองลงมาคือ ระดับมัธยม, ปริญญาตรี, อนุปริญา และระดับอนุบาล มีสัดส่วน 31.9%, 15.6%, 8.2% และ 5.7% ตามลำดับ ซึ่งมาตรฐานของการเคหะแห่งชาติกำหนดสัดส่วนจำนวนนักเรียนในระดับต่างๆดังนี้คือ ในส่วนของโรงเรียนอนุบาล กำหนดที่ 6.0% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งจากการศึกษามีค่าใกล้เคียงกับมาตรฐานดังกล่าว, ส่วนโรงเรียนประถม, โรงเรียนมัธยม และอนุปริญา กำหนดที่ 15.0%, 5.0% และ 2.5% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งจากการศึกษามีค่าสูงกว่ามาตรฐานดังกล่าวอย่างชัดเจน ส่วนในระดับปริญญาตรี ไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานไว้

6.2 ลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อยู่อาศัย

ก. สภาพทางสังคมของผู้ที่อยู่อาศัย

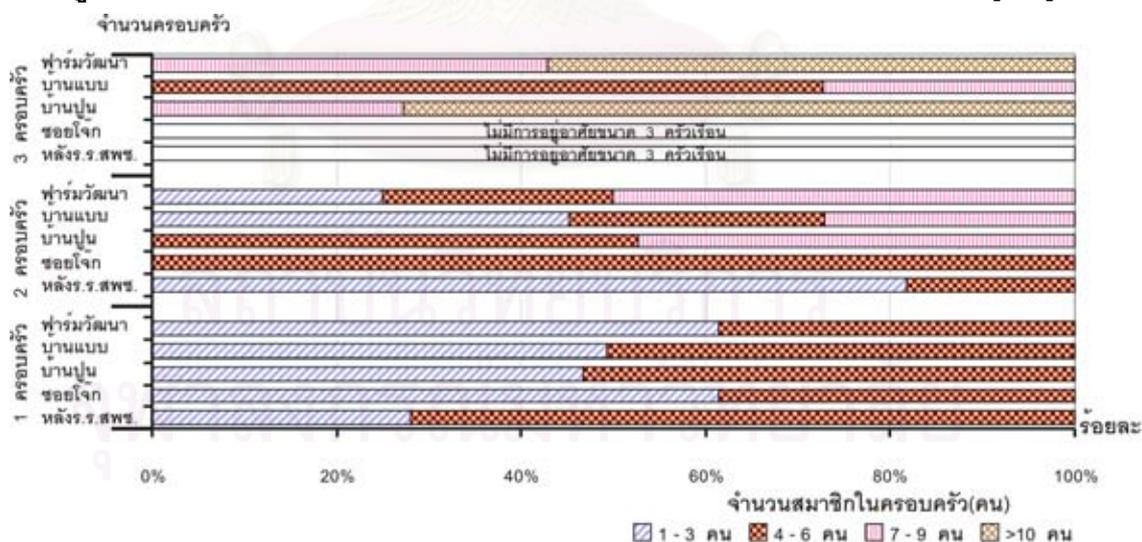
ตารางที่ 6.21 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนที่ศึกษา

จำนวนครอบครัว	จำนวนสมาชิกชุมชนที่ศึกษา	จำนวนสมาชิกในครอบครัว(คน)				รวม (หลังคาเรือน)	จำนวนสมาชิก(คน)		
		1-3 คน	4-6 คน	7-9 คน	>10 คน		ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย
1 ครอบครัว	หลังร.ร.สพช.(หลังคาเรือน)	4	7	-	-	11	2	7	4.0
	ซอยโจ๊ก(หลังคาเรือน)	7	3	-	-	10	1	4	2.9
	บ้านปูน(หลังคาเรือน)	9	7	-	-	16	1	6	3.4
	บ้านแบบ(หลังคาเรือน)	10	7	-	-	17	2	5	3.5
	ฟาร์มวัฒนา(หลังคาเรือน)	14	6	-	-	20	1	5	2.9

ตารางที่ 6.21 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่อยู่อาศัย
ในชุมชนที่ศึกษา(ต่อ)

จำนวน ครอบครัว	จำนวนสมาชิก ชุมชนที่ศึกษา	จำนวนสมาชิกในครอบครัว(คน)				รวม (หลังคาเรือน)	จำนวนสมาชิก(คน)		
		1-3 คน	4-6 คน	7-9 คน	>10 คน		ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย
2 ครอบครัว	หลังร.ร.สหข.(หลังคาเรือน)	1	2	-	-	3	3	5	4.3
	ชอยใจ(หลังคาเรือน)	-	6	-	-	6	4	6	4.8
	บ้านปูน(หลังคาเรือน)	-	8	2	-	10	4	7	5.6
	บ้านแบบ(หลังคาเรือน)	2	11	3	-	16	3	7	5.4
	ฟาร์มวัฒนา(หลังคาเรือน)	1	9	5	-	15	3	9	5.7
3 ครอบครัว	หลังร.ร.สหข.(หลังคาเรือน)	-	-	-	-	-	-	-	-
	ชอยใจ(หลังคาเรือน)	-	-	-	-	-	-	-	-
	บ้านปูน(หลังคาเรือน)	-	-	1	1	2	8	11	9.5
	บ้านแบบ(หลังคาเรือน)	-	1	3	-	4	6	8	7.3
	ฟาร์มวัฒนา(หลังคาเรือน)	-	-	4	2	6	7	12	9.2
รวมทั้งหมด		48	67	18	3	136			
ร้อยละ		35.3%	49.3%	13.2%	2.2%	100%	1	12	5.3

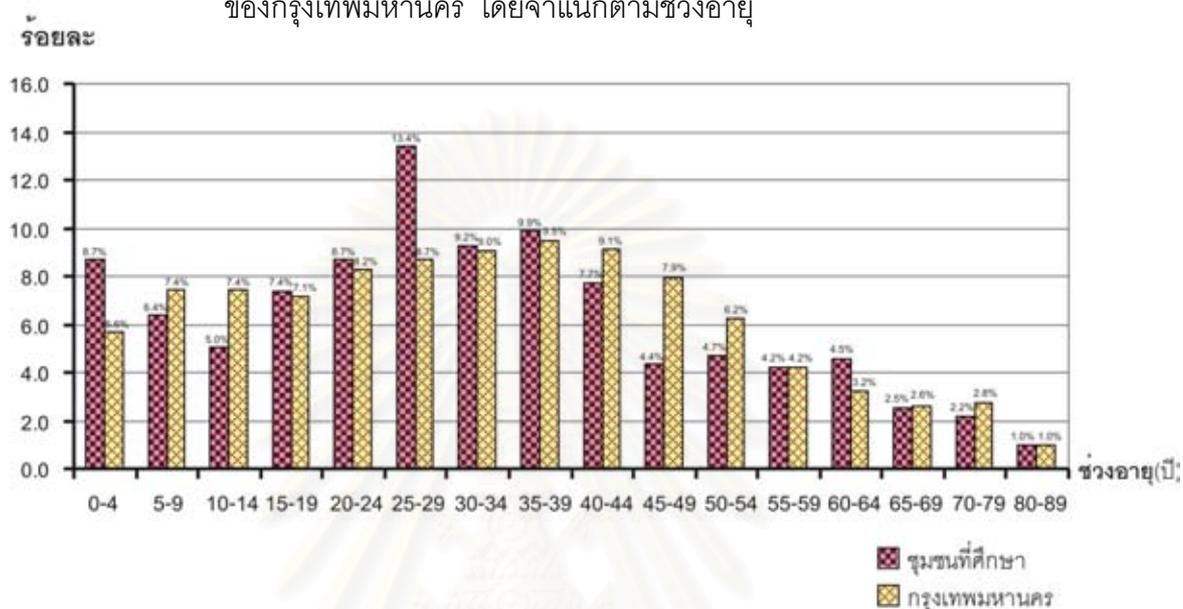
แผนภูมิที่ 6.14 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของผู้ที่อยู่

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนครอบครัวอยู่ที่ 1 ครอบครัวต่อหลังคาเรือน(53.7%) สำหรับการอยู่อาศัยขนาด 1 ครอบครัวจะมีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 3.3 คน ส่วนการอยู่อาศัยขนาด 2 ครอบครัวจะมีสมาชิกในครอบครัวประมาณ 5.2 คน ส่วนการอยู่อาศัยขนาด 3 ครอบครัวจะมีสมาชิกในครอบครัวประมาณ

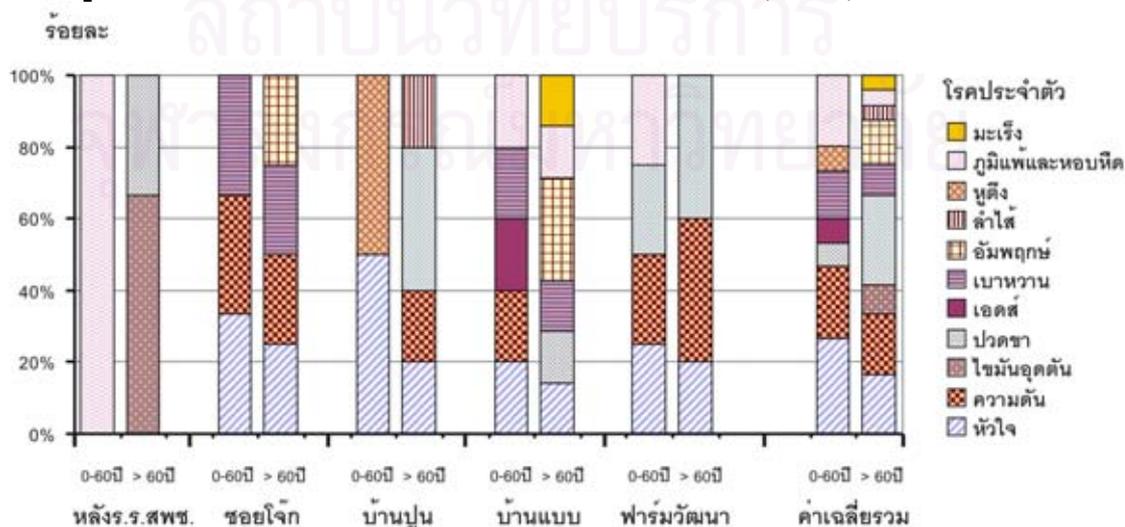
8.7 คน ซึ่งจำนวนสมาชิกในครอบครัวทั้ง 3 ขนาด ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 4-6 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยของทั้ง 5 ชุมชนอยู่ที่ 5.3 คนต่อหลังคาเรือน

แผนภูมิที่ 6.15 การเปรียบเทียบจำนวนประชากรระหว่างกลุ่มประชากรตัวอย่างและประชากรของกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามช่วงอายุ

จากตารางและแผนภูมิข้างต้นพบว่า จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน(ช่วงอายุ 20 – 44 ปี)ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มีสัดส่วนประมาณ 49.2% รองลงมาคือ ประชากรที่อยู่ในช่วงอายุ 0 – 19 ปี(27.5%) ส่วนประชากรที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 45 – 89 ปีมีสัดส่วนน้อยที่สุด(23.5%) จากการศึกษาคโครงสร้างอายุของประชากรในกรุงเทพมหานคร (สำมะโนประชากรและเคหะ, 2543)พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน(ช่วงอายุ20 - 54 ปี) ซึ่งประชากรกลุ่มนี้มีสัดส่วนประมาณ 59.7%

แผนภูมิที่ 6.16 ความสัมพันธ์ระหว่างโรคประจำตัวและช่วงอายุของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

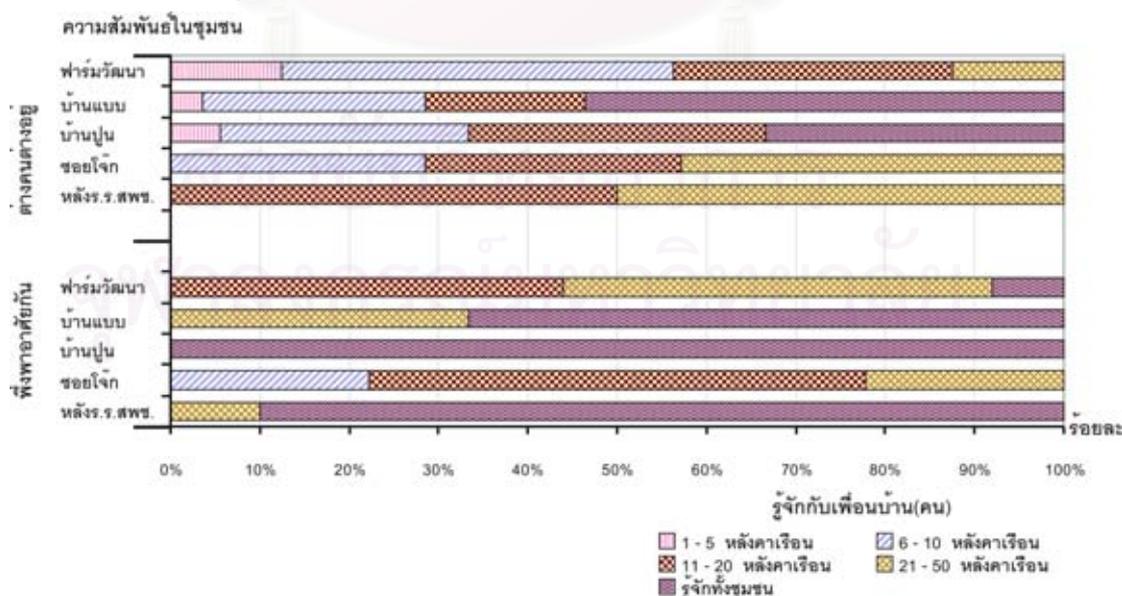

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจะมีโรคประจำตัว(61.5%) ซึ่งโรคประจำตัวของผู้ที่มีอายุ 0 - 60 ปี ส่วนใหญ่มีโรคหัวใจเป็นโรคประจำตัว(10.3%) ซึ่งโรคประจำตัวของผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนใหญ่มีโรคปวดขาเป็นโรคประจำตัว(16.4%)

ตารางที่ 6.22 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

ความสัมพันธ์	ชุมชนที่ศึกษา										รวม	ร้อยละ		
	หลังร.ร.สพช.		ซอยใจก		บ้านปูน		บ้านแบบ		ฟาร์มวัฒนา					
	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่	พึงพา	ต่างอยู่
รู้จักเพื่อนบ้าน														
1 - 5 หลังคาเรือน	-	-	-	-	-	1	-	1	-	2	-	4	-	3.0%
6 - 10 หลังคาเรือน	-	-	2	2	-	5	-	7	-	7	2	21	1.5%	15.7%
11 - 20 หลังคาเรือน	-	1	5	2	-	6	-	5	11	5	16	19	11.9%	14.2%
21 - 50 หลังคาเรือน	1	1	2	3	-	-	3	-	12	2	18	6	13.4%	4.5%
รู้จักทั้งชุมชน	9	-	-	-	10	6	6	15	2	-	27	21	20.1%	15.7%
รวมทั้งหมด	10	2	9	7	10	18	9	28	25	16	63	71	47.0%	53.0%
จำนวนหลังคาเรือน	118		164		156		394		432		252.8			

แผนภูมิที่ 6.17 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

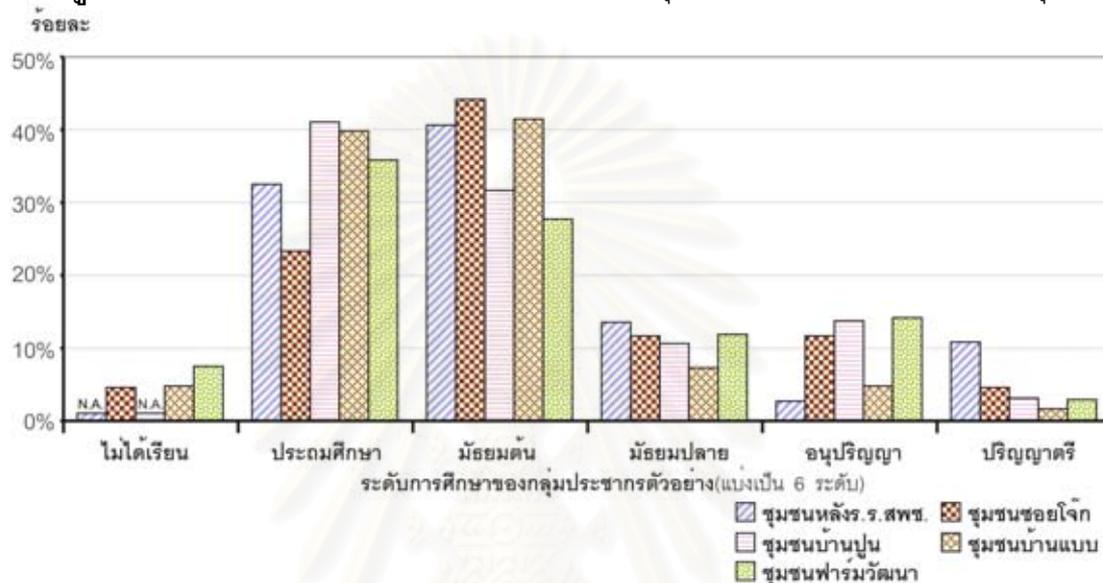

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ใน

ชุมชนกันแบบต่างคนต่างอยู่(53.0%) รองลงมาคือ ฟังพาท้ายกัน(47.0%) ซึ่งการฟังพาท้ายกันส่วนใหญ่จะเป็นเฉพาะกลุ่ม โดยส่วนใหญ่จะรู้จักเพื่อนบ้านประมาณ 6 – 10 หลังคาเรือน และรู้จักกันทั้งชุมชน ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน(15.7%)

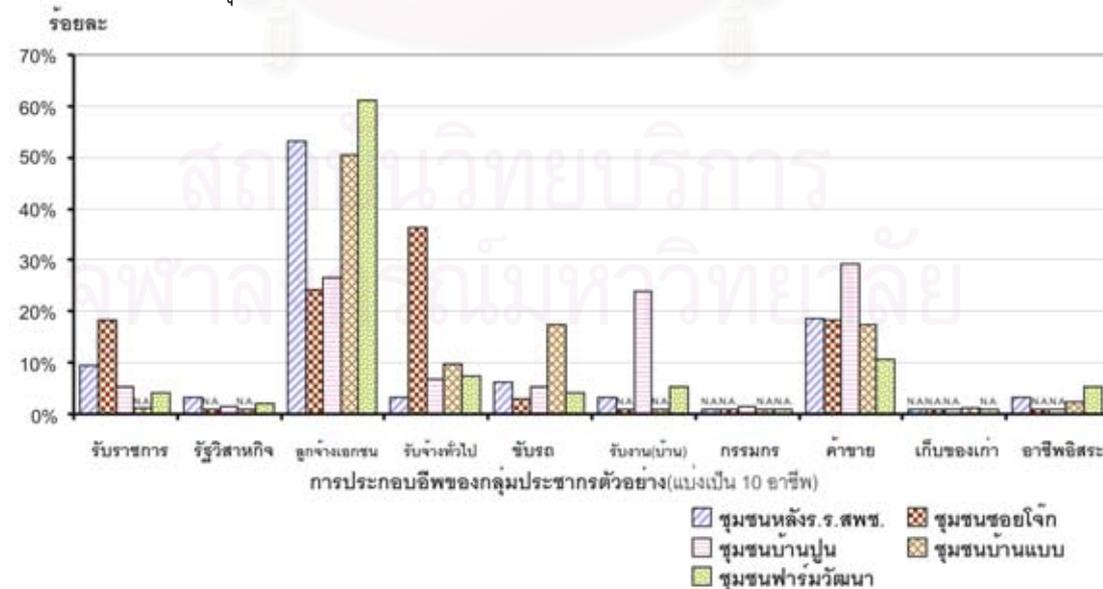
ข. สถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ที่อยู่อาศัย

แผนภูมิที่ 6.18 การเปรียบเทียบระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชน

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีสัดส่วน 37.9% และ30.9% ตามลำดับ

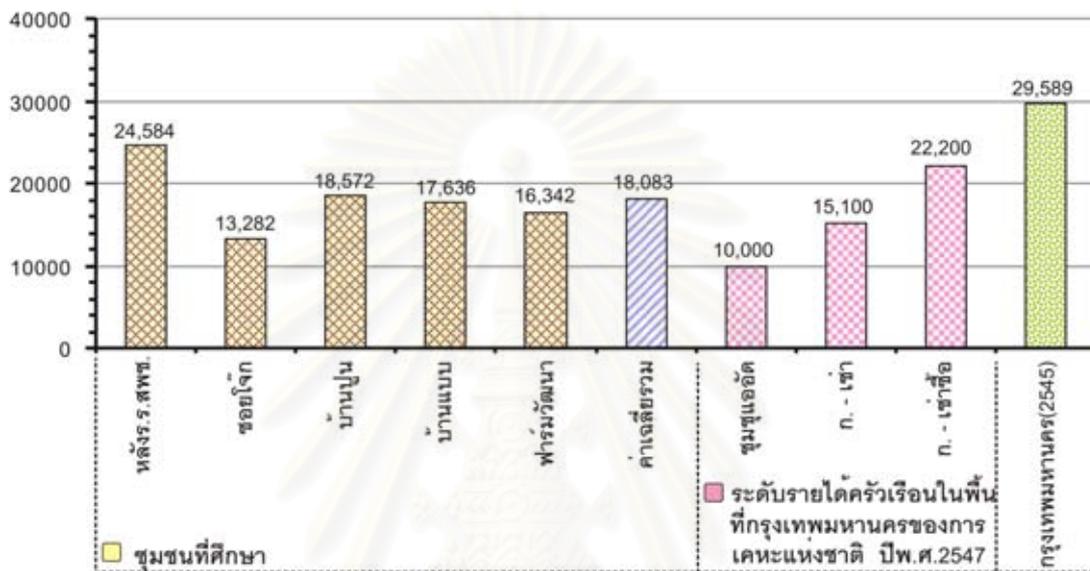
แผนภูมิที่ 6.19 การเปรียบเทียบการประกอบอาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชน

จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน

(60.5%) รองลงมาคือ ขับรถรับจ้างและค้าขาย มีสัดส่วนเท่ากัน(10.5%) ตามลำดับ ซึ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภายนอกที่อยู่อาศัย(75.3%) รองลงมาคือ ประกอบอาชีพในที่อยู่อาศัย(26.1%) เป็นต้น

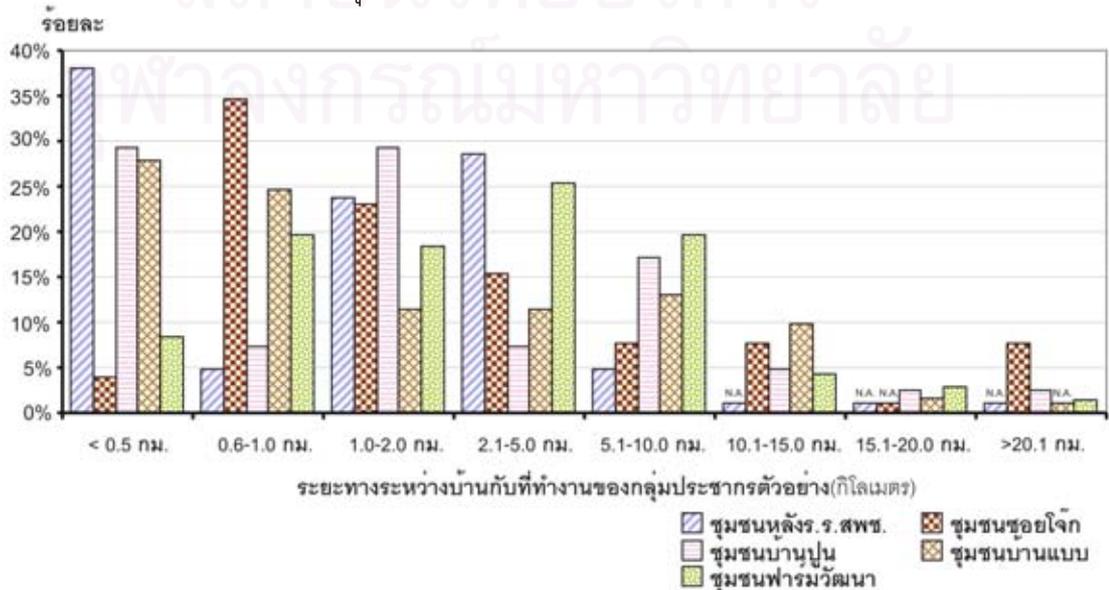
แผนภูมิที่ 6.20 การเปรียบเทียบรายได้ของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา รายได้ครอบครัว(บาทต่อเดือน)

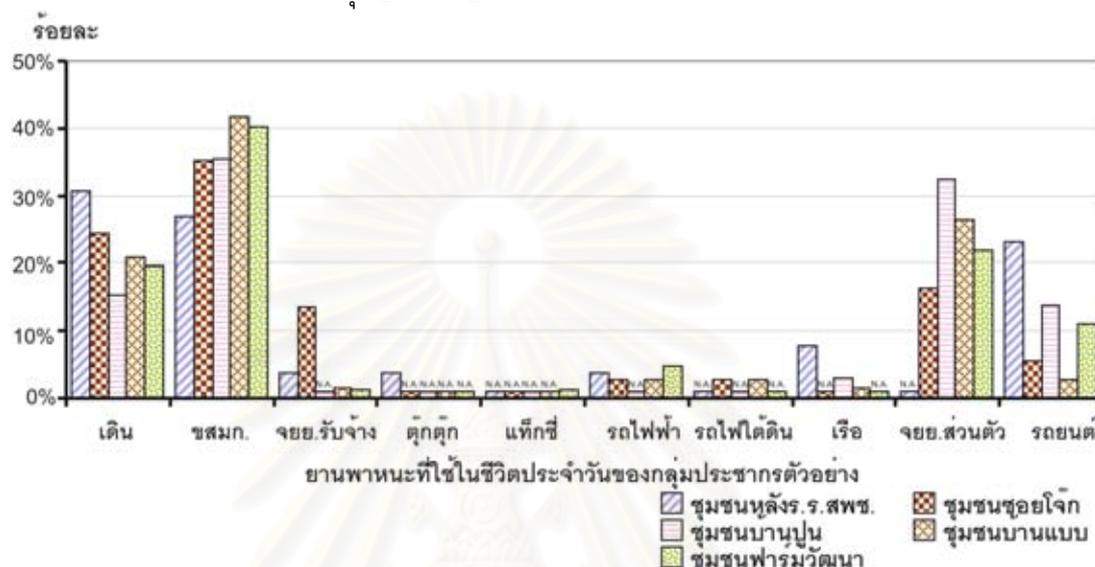
จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า เมื่อพิจารณาในส่วนของรายได้เฉลี่ยรวม 5 ชุมชนพบว่า มีระดับรายได้ประมาณ 18,083 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบกับระดับรายได้ครัวเรือนในพื้นที่กรุงเทพมหานครของการเคหะแห่งชาติปีพ.ศ.2547(การเคหะแห่งชาติ, 2546) อยู่ในระดับกลุ่มรายได้ประเภท ก. - เซ้าซื่อ(รายได้ 15,101 - 22,200 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว)

ค. ที่ตั้งของแหล่งงาน

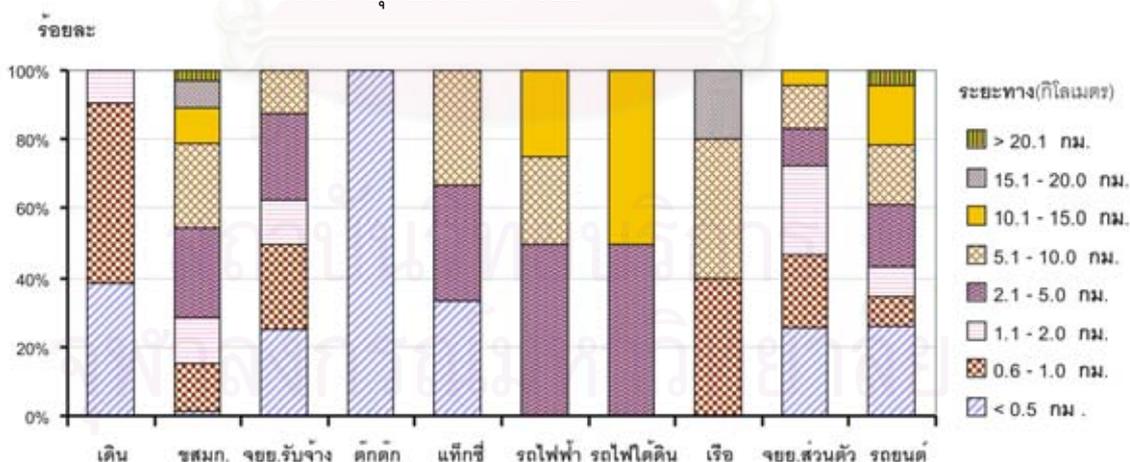
แผนภูมิที่ 6.21 การเปรียบเทียบระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงานในระยะทางน้อยกว่า 500 เมตร(20.0%) รองลงมาคือ 1.1 – 2.0 กิโลเมตร ตามลำดับ **แผนภูมิที่ 6.22** การเปรียบเทียบยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องเดินทางด้วยรถประจำทาง(37.6%) รองลงมาคือ รถจักรยานยนต์ส่วนตัว และการเดิน ตามลำดับ **แผนภูมิที่ 6.23** ความสัมพันธ์ระหว่างยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันกับระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

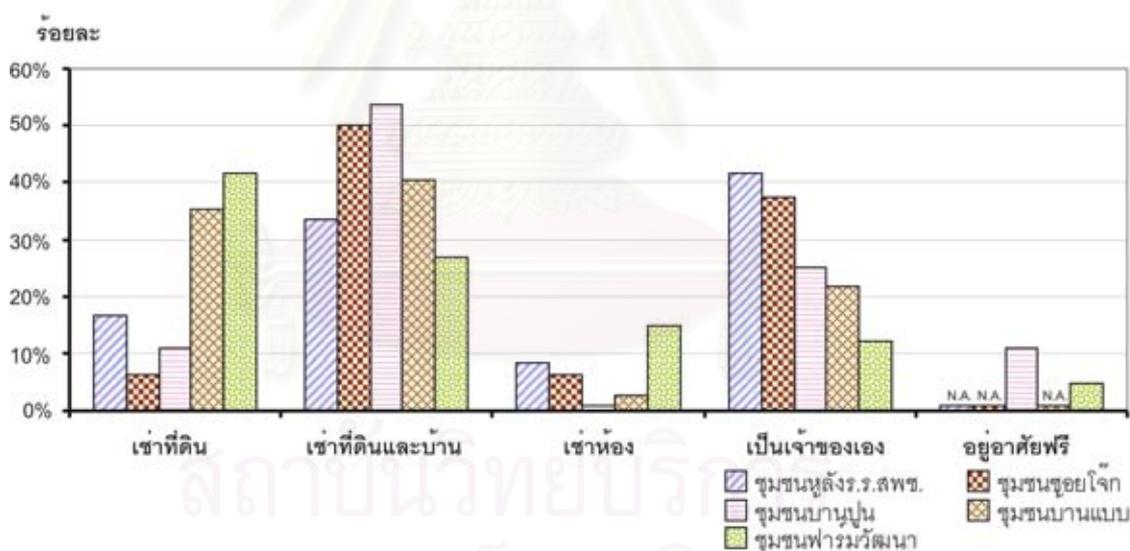
จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องเดินทางด้วยการเดินเท้าในระยะทางไม่เกิน 1.0 กิโลเมตร มีสัดส่วน 90.3% โดยการเดินทางด้วยรถประจำทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางในระยะทาง 2.1 – 5.0 กิโลเมตร มีสัดส่วน 25.7% ตามลำดับ

ง. สภาพด้านที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 6.23 การเปรียบเทียบสิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

เจ้าของที่ดิน การครอบครอง	ชุมชนที่ศึกษา										รวม		ร้อยละ	
	หลังร.ร.สพช.		ชอยใจ		บ้านปูน		บ้านแบบ		ฟาร์มวัฒนา		เอกชน	รัฐบาล	เอกชน	รัฐบาล
	เอกชน	รัฐบาล	เอกชน	รัฐบาล	บ้านปูน	รัฐบาล	เอกชน	รัฐบาล	เอกชน	รัฐบาล				
1. การเช่า	4	3	10	-	17	1	29	-	34	-	94	4	70.1%	2.9%
1.1 เช่าที่ดิน	-	2	1	-	2	1	13	-	17	-	33	3	24.6%	2.2%
1.2 เช่าที่ดิน,บ้าน	4	-	8	-	15	-	15	-	11	-	53	-	39.6%	-
1.3 เช่าห้อง	-	1	1	-	-	-	1	-	6	-	8	1	6.0%	0.7%
2. เป็นเจ้าของเอง	5	-	6	-	7	-	8	-	5	-	31	-	23.1%	-
3. อาศัยอยู่ฟรี	-	-	-	-	3	-	-	-	-	2	3	2	2.2%	1.5%
รวมทั้งหมด	9	3	16	-	27	1	37	-	39	2	128	6	95.4%	4.6%

แผนภูมิที่ 6.24 การเปรียบเทียบสิทธิการครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

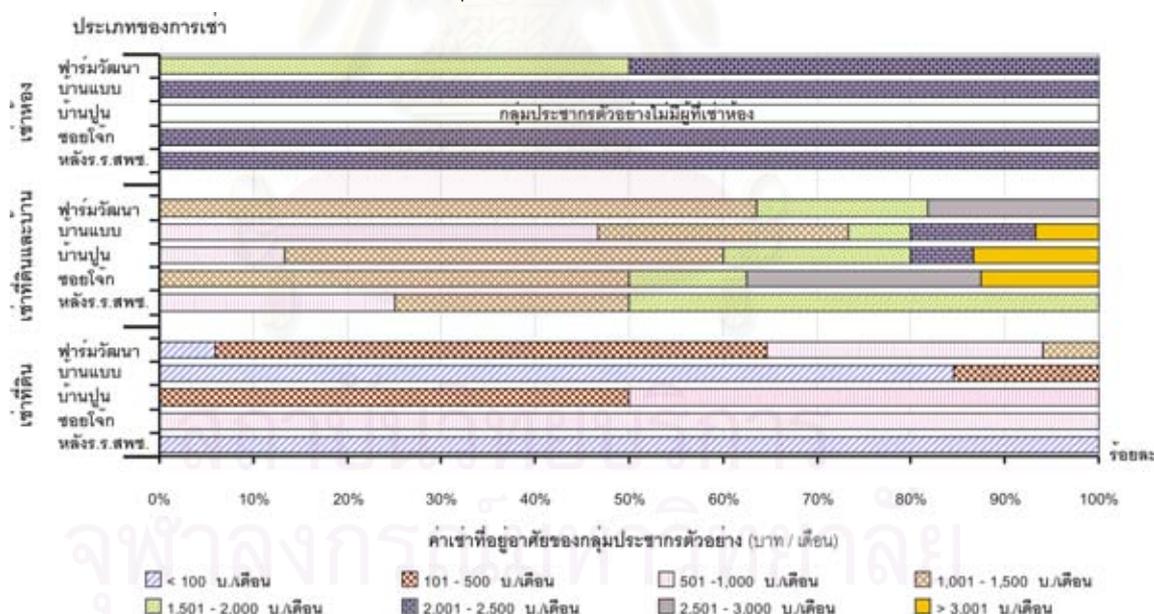

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีการครอบครองที่อยู่อาศัยประเภทเช่าที่ดินและบ้าน(39.6 %) รองลงมาคือ เช่าที่ดิน ตามลำดับ ซึ่งผู้ที่เช่าที่ดินส่วนใหญ่จะเช่าที่ดินของเอกชน มีสัดส่วน 95.4% โดยสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ฟรี จะเป็นการบุกรุกที่ดินของรัฐบาล(4.6%) ซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปูน(เป็นที่ดินของเอกชน)และชุมชนฟาร์มวัฒนา สภาพโดยรวมของชุมชนหลังโรงเรียนสารพัดช่างและชุมชนชอยใจ ส่วนใหญ่จะมีความเรียบร้อยดี ส่วน 3 ชุมชนที่เหลือค่อนข้างจะไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เนื่องจากขาดการบริหารจัดการภายในชุมชน

ตารางที่ 6.24 การเปรียบเทียบค่าเช่ากับประเภทของการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากร ตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

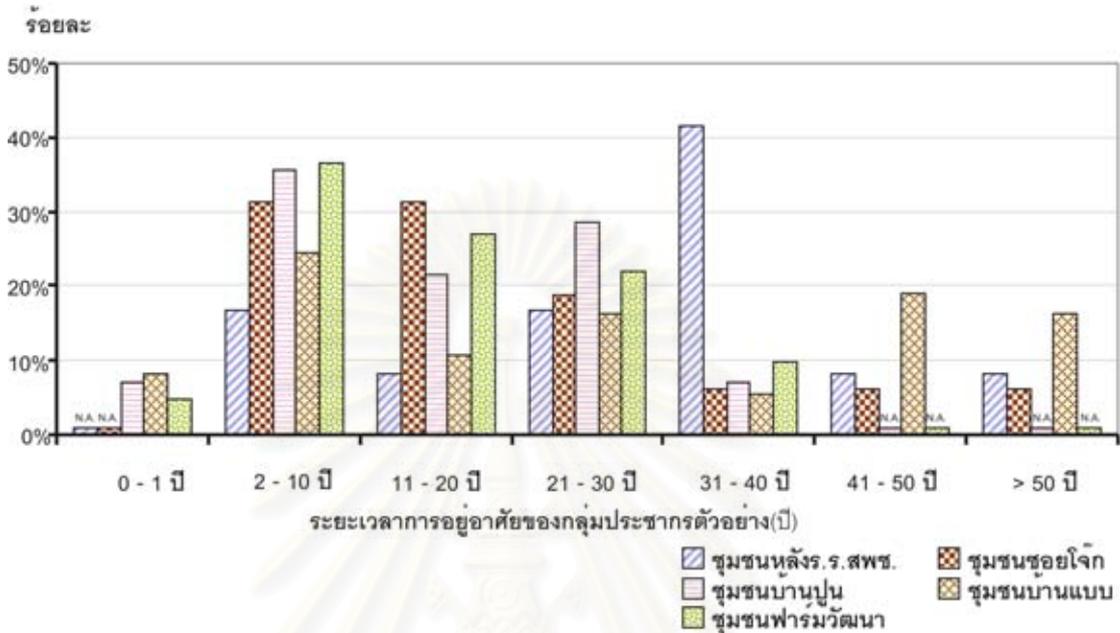
ประเภทของการเช่า ค่าเช่าที่อยู่อาศัย(บาทต่อเดือน)	ชุมชนที่ศึกษา															รวม	ร้อยละ				
	หลังร.ร.สพช.			ชอยใจ			บ้านปูน			บ้านแบบ			ฟาร์มวัฒนา				รวม	ร้อยละ			
	เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง	เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง	เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง	เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง	เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง			เช่าที่ดิน	เช่าบ้าน	เช่าห้อง	
< 100 บ./เดือน	2	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	-	1	-	-	14	-	-	14.4%	-	-
101 - 500 บ./เดือน	-	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	10	-	-	13	-	-	13.4%	-	-
501 - 1,000 บ./เดือน	-	1	-	1	-	-	1	2	-	-	7	-	5	-	-	7	10	-	7.2%	10.3%	-
1,001 - 1,500 บ./เดือน	-	1	-	-	4	-	-	7	-	-	4	-	1	7	-	1	23	-	1.0%	23.7%	-
1,501 - 2,000 บ./เดือน	-	2	-	-	1	-	-	3	-	-	1	-	-	2	3	-	9	3	9.3%	3.1%	-
2,001 - 2,500 บ./เดือน	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	2	1	-	-	3	-	3	6	3.1%	6.2%	-
2,501 - 3,000 บ./เดือน	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4	-	4.1%	-	-
> 3,001 บ./เดือน	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	4	-	4.1%	-	-
รวมทั้งหมด	2	4	1	1	8	1	2	15	-	13	15	1	17	11	6	35	53	9	36.1%	54.6%	9.3%

แผนภูมิที่ 6.25 การเปรียบเทียบค่าเช่ากับประเภทของการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากร ตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

จากตารางและแผนภูมิข้างต้น พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างในส่วนของเช่าที่ดินส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเช่าน้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน(14.4%) เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นที่ดินของรัฐบาล รองลงมาคือ 1.1 – 500 บาทต่อเดือน(13.4%) ส่วนของการเช่าที่ดินและบ้านส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเช่าที่อยู่อาศัยประมาณ 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน(23.7%) โดยในส่วนของเช่าห้องส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเช่าประมาณ 2,001 – 2,500 บาทต่อเดือน(6.2%)

แผนภูมิที่ 6.26 การเปรียบเทียบระยะเวลาการอยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

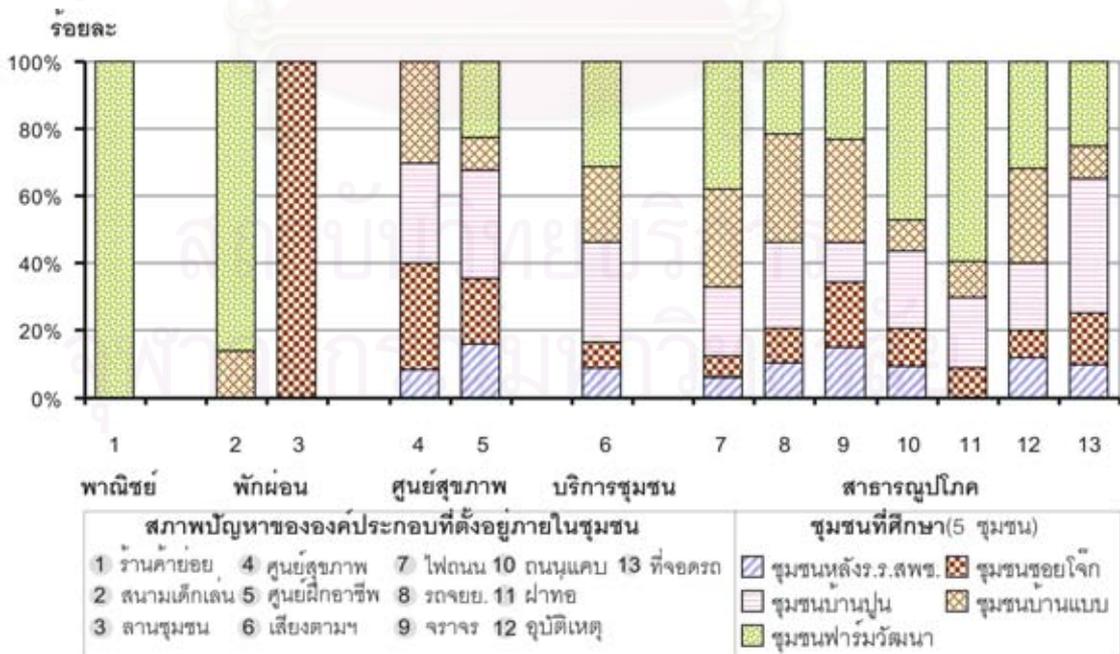

6.3 สภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ

ก. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบชุมชน

1. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

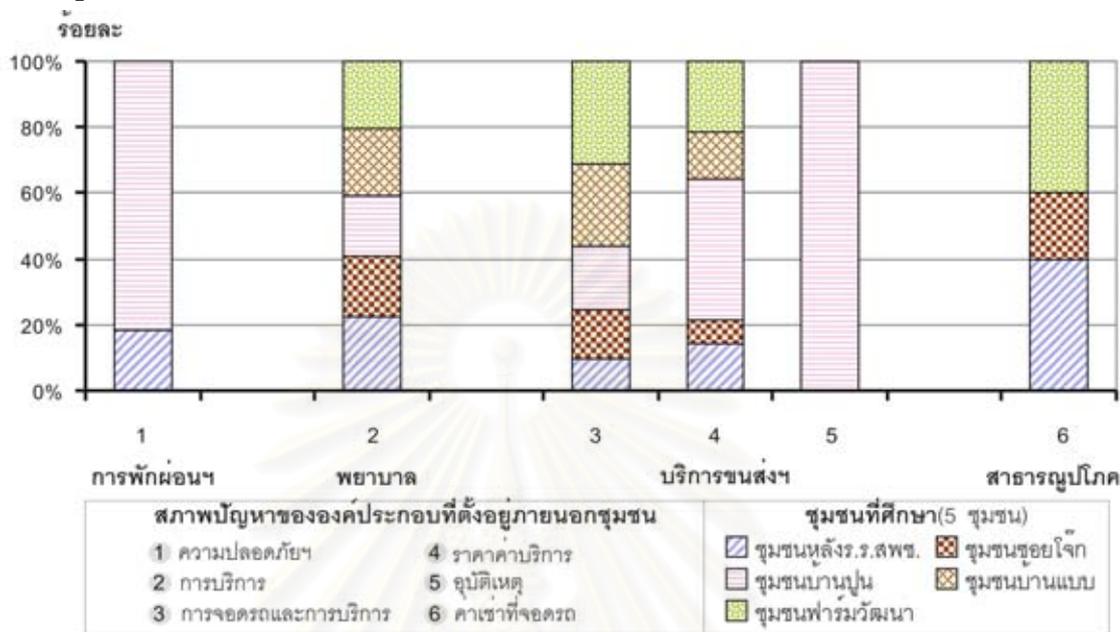
แผนภูมิที่ 6.27 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัญหาหมวดสาธารณูปโภค

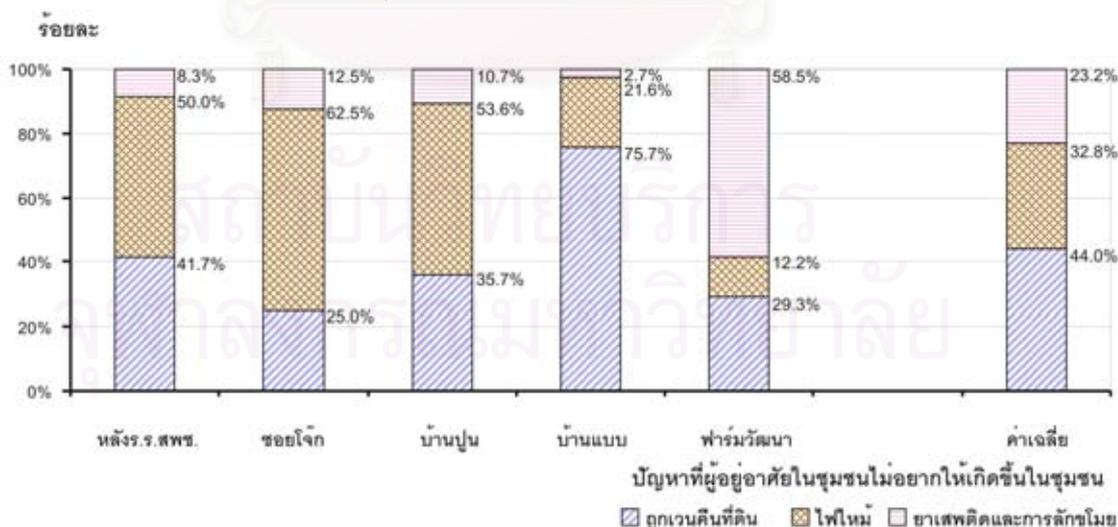
2. การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน

แผนภูมิที่ 6.28 การเปรียบเทียบสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน

จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนหมวดการบริการขนส่งมวลชน(62.7%) โดยเฉพาะในส่วนของบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน

แผนภูมิที่ 6.29 การเปรียบเทียบปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยอมให้เกิดขึ้นภายในชุมชน จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้นพบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่กลัวปัญหาการถูกเวนคืนที่ดิน(44.0%) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เช่าที่ดินของรัฐและเอกชน รองลงมาคือ ไฟไหม้ และยาเสพติดและการลักขโมย มีสัดส่วน 32.8% และ23.2%ตามลำดับ

ข. การเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคภายในชุมชนของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

ตารางที่ 6.25 การเปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคภายในชุมชนของกลุ่มประชากรตัวอย่าง จำแนกตามชุมชนที่ศึกษา

ความต้องการเกี่ยวกับ การสัญจรภายในชุมชน (แบ่งเป็น 5 ส่วน)	ชุมชนที่ศึกษา										รวม	
	ชอยโจก		บ้านปูน		หลังร.ร.สพช.		บ้านแบบ		ฟาร์มวัฒนา			
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1. ต้องการช่องทางวิ่ง(รอง)												
1.1 จำนวน 1 ช่อง	5	31.2%	12	42.9%	7	58.3%	14	37.8%	10	22.4%	48	35.8%
1.2 จำนวน 2 ช่อง	11	68.8%	16	57.1%	4	41.7%	23	62.2%	32	78.6%	86	64.2%
2. ขนาดช่องทางวิ่ง(เมตร)												
2.1 ขนาด 1.50 ม.	2	12.5%	2	7.1%	1	8.3%	2	5.4%	2	4.9%	9	6.7%
2.2 ขนาด 2.00 ม.	5	31.3%	10	35.7%	4	33.3%	8	21.6%	4	9.8%	31	23.1%
2.3 ขนาด 2.50 ม.	6	37.5%	9	32.1%	5	41.7%	19	51.4%	20	48.8%	59	44.0%
2.4 ขนาด 3.00 ม.	3	18.8%	7	25.0%	2	16.7%	8	21.6%	15	36.6%	35	26.1%
3. ต้องการที่จอดรถข้างถนน												
3.1 ต้องการ	3	18.8%	10	35.7%	2	16.7%	11	29.7%	19	46.3%	45	33.6%
3.2 ไม่ต้องการ	13	81.2%	18	64.3%	10	83.3%	26	70.3%	22	53.7%	89	66.4%

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีความต้องการแบ่งเป็น 5 ส่วนคือ

ก. ความต้องการช่องทางวิ่ง ส่วนใหญ่มีความต้องการ 2 ช่อง(64.2%) รองลงมาคือมีความต้องการช่องทางวิ่งรถจำนวน 1 ช่อง(35.8%)

ข. ความต้องการขนาดช่องทางวิ่ง ส่วนใหญ่มีความต้องการช่องทางวิ่งรถขนาด 2.50 เมตร มีสัดส่วน 44.0% รองลงมาคือ มีความต้องการช่องทางวิ่งรถขนาด 3.00 เมตร และ 2.00 เมตร มีสัดส่วน 26.1% และ 23.1% ตามลำดับ

ค. ความต้องการที่จอดรถข้างถนน ส่วนใหญ่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่มีความต้องการที่จอดรถข้างถนน มีสัดส่วน 66.4%

ค. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่และระยะเวลาเดินทางไปยังองค์ประกอบชุมชน จำแนกรายหมวด

1. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำแนกรายหมวด

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในหมวด ศาสนาสูงที่สุด(4.08 คะแนน) ซึ่งมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง และมีระยะทางประมาณ 0.700 กิโลเมตร รองลงมาคือหมวดพาณิชยกรรม(4.00 คะแนน) ส่วนองค์ประกอบชุมชนหมวด สาธารณูปโภคมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำที่สุด(3.02 คะแนน) มีความถี่ในการใช้ทุกวัน

อาจกล่าวได้ว่าระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างนอกจากจะสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้และระยะเวลาการเข้าถึงแล้ว ยังอาจรวมถึงการบริหารจัดการองค์ประกอบชุมชนด้วย

ง. การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบชุมชน

1. การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 6.28 การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน

ลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน ของชุมชนที่ศึกษา(จำนวน 5 ชุมชน)				
ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4	ลำดับที่ 5
หมวดสาธารณูปโภค	หมวดพาณิชยกรรม 1. ครัวเรือน	หมวดการบริการ ชุมชน	หมวดการรักษาความ ปลอดภัย	หมวดการพักผ่อน หย่อนใจ
1. ถนน	1.1 ร้านค้าย่อย	1. การจัดเก็บขยะ	1. ดึงดับเพลิง	1. ลานชุมชน
2. ไฟถนน	1.2 แผงลอยขายอาหาร	2. เเสียงตามสาย	2. หัวจ่ายดับเพลิง	2. ที่นั่งละแวกบ้าน
3. ทางระบายน้ำ	1.3 ร้านค้าสะดวกซื้อ	3. สำนักงานบริหารฯ	3. สัญญาณป้องกันฯ	3. สนามเด็กเล่น
4. ป้ายชื่อชุมชน	1.4 ตลาดนัดเป็นช่วงๆ	4. ที่ติดประกาศ	4. ศูนย์ดับเพลิงย่อย	4. ลานแอโรบิค
5. ที่จอดรถ	2. ครัวเรือน		5. จุดตรวจ	5. สนามแบดมินตัน
6. ทางเท้า	1.1 ร้านค้าย่อย		6. ยาม	6. สนามฟุตบอล
7. ป้ายชื่อถนนและซอย	1.2 ร้านค้าสะดวกซื้อ			7. โต๊ะปิงปอง
8. เครื่องหมายจราจร	1.3 แผงลอยขายอาหาร			8. สนามบาสเก็ตบอล
	1.4 ตลาดนัดเป็นช่วงๆ			9. สนามตะกร้อเปตอง
ลำดับที่ 6	ลำดับที่ 7	ลำดับที่ 8	ลำดับที่ 9	ลำดับที่ 10
หมวดศูนย์ชุมชน	หมวดการสื่อสาร	หมวดบริการขนส่งฯ	หมวดการศึกษา	หมวดศาสนา
1. ศูนย์ฝึกอาชีพ	1. โทรศัพท์สาธารณะ	1. รถจักรยานยนต์รับ	1. สถานเลี้ยงเด็กอ่อน	1. ศาลเจ้า
2. ศูนย์สุขภาพชุมชน		จ้าง		
3. ศูนย์พัฒนาเด็ก				
4. ที่ประชุม				
5. ศูนย์ชุมชน				

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค รองลงมาคือหมวดพาณิชยกรรม, หมวดการบริการชุมชน, หมวดการรักษาความปลอดภัย, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ, หมวดศูนย์ชุมชน, หมวดการสื่อสาร, หมวดการบริการขนส่งมวลชน, หมวดการศึกษา และหมวดศาสนา ตามลำดับ

a. การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน

ตารางที่ 6.29 การจัดลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน

ลำดับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ของชุมชนที่ศึกษา(จำนวน 5 ชุมชน)				
ลำดับที่ 1		ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3	ลำดับที่ 4
หมวดพาณิชย์กรรม		หมวดบริการขนส่งฯ	หมวดการรักษาพยาบาล	หมวดการศึกษา
1.กรณีผู้ซื้อ	2.กรณีผู้ขาย			
1.1 ร้านค้าย่อย	1.1 ตลาดสด	1. รถประจำทาง(ขสมก.)	1. ร้านขายยา	1. โรงเรียนอนุบาล
1.2 แผงลอยขายอาหาร	1.2 แผงลอยขายอาหาร	2. รถจักรยานยนต์รับจ้าง	2. โรงพยาบาลรัฐบาล	2. โรงเรียนประถม
1.3 ร้านค้าสะดวกซื้อ	1.3 ร้านค้าย่อย	3. รถแท็กซี่	3. คลินิกแพทย์ทั่วไป	3. โรงเรียนมัธยม
1.4 ตลาดสด	1.4 สาขานาคาร	4. รถสองแถว	4. คลินิกทันตแพทย์	4. วิทยาลัย
1.5 สาขานาคาร	1.5 ร้านค้าสะดวกซื้อ	5. รถสามล้อรับจ้าง(ตักตุ๊ก)	5. สำนักงานแพทย์เขต	5. มหาวิทยาลัย
1.6 ซุปเปอร์ไฮเวย์	1.6 ดีพาร์ทเมนท์ไฮเวย์	6. เวียดนามพาร์ค	6. โรงพยาบาลเอกชน	
1.7 ดีพาร์ทเมนท์ไฮเวย์	1.7 ซุปเปอร์ไฮเวย์	7. รถไฟฟ้าBTS		
1.8 ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	1.8 ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา	8. รถไฟฟ้าใต้ดิน		
1.9 ซุปเปอร์มาร์เก็ต	1.9 ซุปเปอร์มาร์เก็ต			
1.10 ย่านการค้า	1.10 ย่านการค้า			
ลำดับที่ 5	ลำดับที่ 6	ลำดับที่ 7	ลำดับที่ 8	ลำดับที่ 9
หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	หมวดการสื่อสาร	หมวดศาสนา	หมวดการรักษาความปลอดภัย	หมวดสาธารณสุขโรค
1. สวนสาธารณะ	1. โทรศัทพ์สาธารณะ	1. วัด	1. หน่วยงานราชการ	1. พืชจืด
2. ลานแอโรบิค	2. ตู้ไปรษณีย์	2. สุเหร่า	2. สถานีตำรวจ	
3. สนามฟุตบอล	3. ที่ทำการไปรษณีย์สาขา		3. สถานีดับเพลิง	
4. สนามเด็กเล่น			4. ศูนย์ดับเพลิงย่อย	
5. สนามแบดมินตัน				
6. สนามบาสเก็ตบอล				
7. สนามตะกร้อ/เปตอง				
8. สวนหย่อม				

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชนหมวดพาณิชย์กรรม โดยกรณีผู้ซื้อมีความต้องการร้านค้าย่อย ส่วนกรณีผู้ขายมีความต้องการตลาดสด รองลงมาคือ หมวดการบริการขนส่งมวลชน, หมวดการรักษาพยาบาล, หมวดการศึกษา, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ, หมวดการสื่อสาร, หมวดศาสนา, หมวดการรักษาความปลอดภัย และหมวดสาธารณสุขโรค ตามลำดับ

บทที่ 7

แนวทางในการกำหนดมาตรฐานองค์ประกอบชุมชน

ในการสรุปผลและข้อเสนอแนะในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อหลักดังต่อไปนี้

7.1 ลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน ประกอบด้วย สัดส่วนการใช้ที่ดิน และสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

7.2 ลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ประกอบด้วย สภาพทางสังคม, สถานภาพทางเศรษฐกิจ ที่ตั้งของแหล่งงาน และสภาพด้านที่อยู่อาศัย

7.3 สภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ

7.4 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

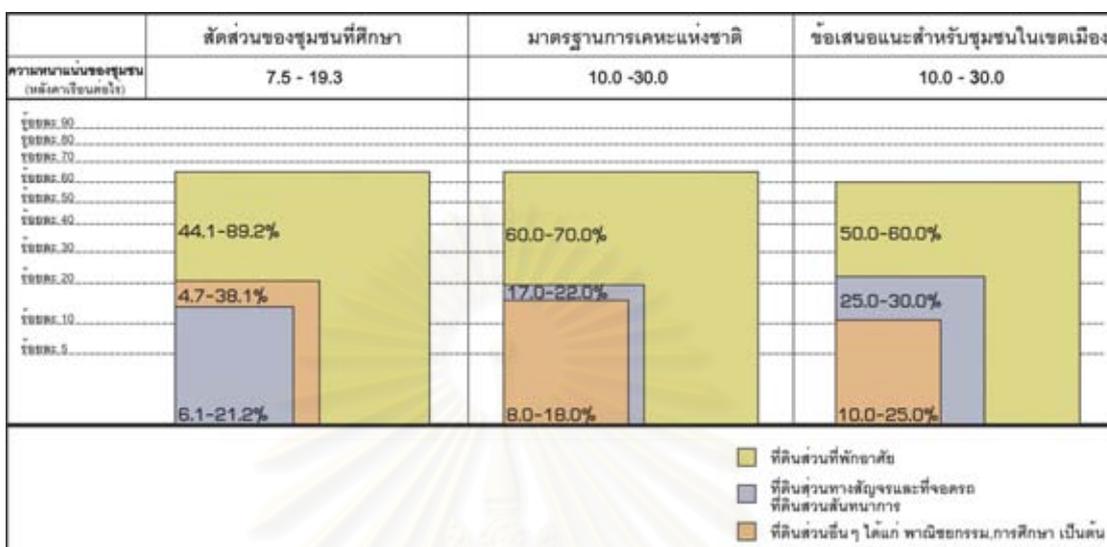
7.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

ก. สัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้วในชุมชนที่ศึกษา จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ตารางที่ 7.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว

ข้อสรุปเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดิน	ข้อเสนอแนะด้านกายภาพ
1. ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความหนาแน่นประมาณ 7.5 - 19.3 หน่วยต่อไร่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าที่มาตรฐานกำหนด(ความหนาแน่นในเขตเมือง 10 -30 หน่วยต่อไร่)	1. สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ควรจัดใหม่มีความหนาแน่นในแนวราบ(10 - 15 หน่วยต่อไร่) และความหนาแน่นในแนวตั้ง(16 - 30 หน่วยต่อไร่)
2. ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้จัดให้มีพื้นที่พักผ่อนในสัดส่วนร้อยละ 44.1 - 89.2 ของพื้นที่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับมาตรฐาน(ร้อยละ 60 - 70 ของพื้นที่)	2. สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ควรจัดให้มีพื้นที่พักผ่อนในเกณฑ์ต่ำประมาณร้อยละ 50 - 60 ของพื้นที่ เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น
3. ชุมชนที่ศึกษาจัดให้มีพื้นที่ที่โผล่คอบแทนเชิงเศรษฐกิจในสัดส่วนร้อยละ 82.2 - 93.9 ของพื้นที่ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงเมื่อเทียบกับมาตรฐาน(ร้อยละ 68 - 88 ของพื้นที่)	3. สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ควรจัดให้มีพื้นที่ที่โผล่คอบแทนเชิงเศรษฐกิจในเกณฑ์สูง ประมาณร้อยละ 60 - 85 ของพื้นที่
4. ชุมชนที่ศึกษาได้จัดให้มีพื้นที่ทางสัญจร(รวมพื้นที่จอดรถ) และพื้นที่สันทนาการ(ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่โผล่คอบแทนเชิงเศรษฐกิจ) ในสัดส่วนร้อยละ 6.1 - 21.2 ของพื้นที่ ซึ่งมาตรฐานกำหนดที่ร้อยละ 17 - 22 ของพื้นที่	4. สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ควรเพิ่มพื้นที่ทางสัญจร(รวมพื้นที่จอดรถ)และพื้นที่สันทนาการลงในช่วงร้อยละ 25 - 30 ของพื้นที่ เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น
5. ชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้จัดให้มีพื้นที่ประโยชน์อื่นๆในสัดส่วนที่ต่ำประมาณร้อยละ 4.7 - 38.1 ของพื้นที่ ซึ่งมาตรฐานกำหนดที่ร้อยละ 8 - 18 ของพื้นที่	5. สำหรับชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ควรจัดให้มีพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆในสัดส่วนที่สูงกว่ามาตรฐานประมาณร้อยละ 10 -25 ของพื้นที่

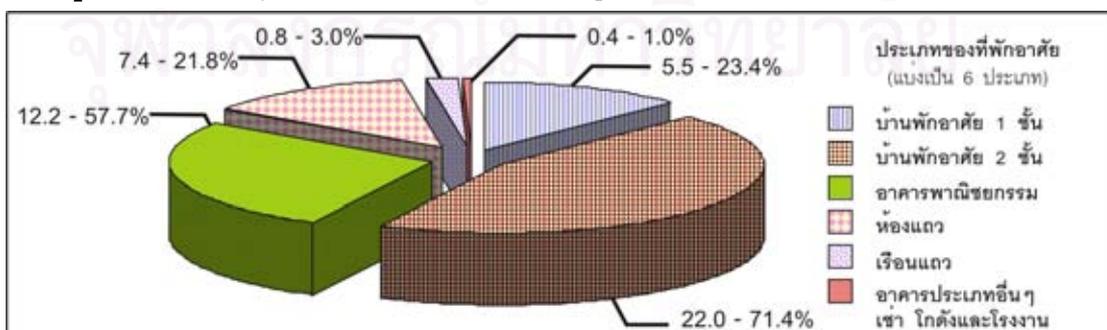
แผนภูมิที่ 7.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้ที่ดินเฉพาะพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ตารางที่ 7.2 ข้อเสนอสัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนที่อยู่อาศัย จำแนกตามประเภทที่พักอาศัย

ประเภทที่พักอาศัย	สัดส่วน	สัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนที่อยู่อาศัยของชุมชนที่ศึกษา (%)
1. บ้านพักอาศัย 1 ชั้น		5.5 - 23.4%
2. บ้านพักอาศัย 2 ชั้น		22.0 - 71.4%
3. อาคารพาณิชย์กรรม		12.2 - 57.7%
4. หอแถว		7.4 - 21.8%
5. เรือนแถว		0.8 - 3.0%
6. อาคารประเภทอื่นๆ		0.4 - 1.0%

แผนภูมิที่ 7.2 ข้อเสนอสัดส่วนการใช้ที่ดินส่วนที่อยู่อาศัย จำแนกตามประเภทที่พักอาศัย

ข. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน

ตารางที่ 7.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน หมวดพาณิชย์กรรม, หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ และหมวดศูนย์ชุมชน

ที่ตั้งองค์ประกอบชุมชน องค์ประกอบ ชุมชน(หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (จำนวน 10 หมวด)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวน 9 หมวด)				
		องค์ประกอบชุมชน (หมวดย่อย)	ความถี่ (ครั้ง / เดือน)	การเดินทาง	ระยะเวลา (นาที / เทียบ)	ระยะทาง (กิโลเมตร)
1. หมวดพาณิชย์กรรม	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาในส่วนเขตพื้นที่ร้านค้าย่อยคชหน่วยพบว่า มีสัดส่วน 0.4 - 0.9 ตร.ม.ต่อหน่วย ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด(4.0 ตร.ม.ต่อหน่วย)	1. ร้านค้าย่อย	4	เดิน	20	0.8
	ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีร้านค้าย่อย(ร้านขายของชำ ซึ่งขายสินค้าที่ไซโนครัว	2.แผงลอยขายอาหาร	4	เดิน	20	0.8
	เรือน เช่น กะปิ, น้ำปลา เป็นต้น)และตลาดนัดเป็นช่วงเวลา ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ	3.ตลาดสด	15	ทั่วไป	10	1.2
	200 ตารางวา* โดยมีที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนซึ่งมีผู้อยู่อาศัยในชุมชนทุก	4.ร้านค้าสะดวกซื้อ	2	เดิน	20	0.8
	คนสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยเท่าเทียมกัน ก่อสร้างเป็นชุมชนร้านค้าอาวหรือ	5.ดีพาร์ทเมนท์สโตร์	2	ทั่วไป	30	3.2
	ลานคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมระบบสาธารณูปโภค	6.ซูเปอร์สโตร์	1	ทั่วไป	25	2.4
2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนเขตพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจรวมต่อพื้นที่ชุมชนพบว่า มี สัดส่วน 0.3 - 3.5% ของพื้นที่ ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด(5%ของพื้นที่)	1.สวนสาธารณะ	30	ทั่วไป	25	2.4
	ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีที่นั่งละแวกบ้าน, สนามเด็กเล่น, สนามกีฬา(โตแค	2.ลานแอโรบิค	8	เดิน	20	0.8
	สนามแบดมินตันและสนามฟุตบอล) และลานชุมชน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 3% ของพื้นที่ชุมชน* โดยมีที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน(ยกเว้นที่นั่งละแวกบ้าน)					
3. หมวดศูนย์ชุมชน	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาในส่วนเขตพื้นที่ศูนย์ชุมชนรวมต่อพื้นที่ชุมชนพบว่า มีสัดส่วน 0.1 - 1.2% ของพื้นที่ ซึ่งไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้					
	ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีศูนย์สุขภาพชุมชน, ศูนย์พัฒนาเด็ก, ศูนย์กีฬา					
	และที่ประชุม ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 400 ตารางวา* โดยมีที่ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชน ควรจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กร่วมกับศูนย์สุขภาพชุมชน เพื่อให้ครูเป็นผู้อา					
	ยา และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุภายในชุมชนช่วยเหลือเด็ก ๆ เพื่อเป็นการสร้างงานให้					
	แก่ผู้สูงอายุ และควรจัดให้มีลูกคนนำและเครื่องซักผ้าหยอดเหรียญ					

ตารางที่ 7.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน หมวดการรักษาพยาบาล, หมวดการบริการขนส่งมวลชน, หมวดการสื่อสาร และหมวดการศึกษา

ที่ตั้งองค์ประกอบชุมชน องค์ประกอบ ชุมชน(หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (จำนวน 10 หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวน 9 หมวดหลัก)				
		องค์ประกอบชุมชน (หมวดย่อย)	ความถี่ (ครั้ง / เดือน)	การเดินทาง	ระยะเวลา (นาที / ชั่วโมง)	ระยะทาง (กิโลเมตร)
4. หมวดการรักษาพยาบาล		1.ร้านขายยา	1	เดิน	20	0.8
		2.สำนักงานแพทย์เขต	นานาครั้ง	ทั่วไป	10	1.2
		3.โรงพยาบาลรัฐ	นานาครั้ง	ทั่วไป	15	1.6
5. หมวดการบริการขนส่งมวลชน	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่รวมของที่จอดรถจักรยานยนต์รับจ้างพบว่า มีสัดส่วน 12.0 - 24.0 ตารางเมตร ซึ่งไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้	1.รถจักรยานรับจ้าง	8	เดิน	10	0.4
	ข้อเสนอแนะ สำหรับชุมชนที่มีรถจักรยานยนต์รับจ้างภายในชุมชนควรมีที่ตั้งอยู่บริเวณทางเข้า - ออกของชุมชน เพื่อให้เกิดความสะดวกสำหรับผู้โดยสาร	2.รถประจำทาง	20	เดิน	20	0.8
6. หมวดการสื่อสาร	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนของจำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะต่อหน่วยพักอาศัยพบว่า มีสัดส่วน 39 - 87 หน่วยต่อตู้ ซึ่งไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้	1.ตู้ไปรษณีย์	นานาครั้ง	เดิน	20	0.8
	ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีโทรศัพท์สาธารณะ ในสัดส่วนประมาณ 40 - 80 หน่วยต่อตู้ โดยจัดตั้งไว้บริเวณถนนสายหลักและศูนย์กลางชุมชน เพื่อให้ผู้ใช้อาศัยทุกคนสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยเท่าเทียมกัน ซึ่งควรมีการควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยควรจัดตั้งให้มีโคมไฟให้แสงสว่างบริเวณที่ตั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะ					
7. หมวดการศึกษา	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนของจำนวนสถานเลี้ยงเด็กต่อนักเรียนพบว่า มีสัดส่วน 30 - 400 หน่วยต่อแห่ง ซึ่งไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้	1.โรงเรียนอนุบาล	20	เดิน	20	0.8
	ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีสถานเลี้ยงเด็กอ่อน ในสัดส่วนประมาณ 50 - 100 หน่วยต่อแห่ง โดยจัดตั้งไว้บริเวณศูนย์กลางชุมชน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงอายุ ทำหน้าที่รับฝากเด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในชุมชน	2.โรงเรียนประถม	20	เดิน	20	0.8
		3.โรงเรียนมัธยม	20	ทั่วไป	25	2.4

ตารางที่ 7.5 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน หมวดการบริการชุมชน และหมวดการ
รักษาความปลอดภัย

ที่ตั้งองค์ประกอบชุมชน องค์ประกอบ ชุมชน(หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (จำนวน 10 หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวน 9 หมวดหลัก)				
		องค์ประกอบชุมชน (หมวดย่อย)	ความถี่ (ครั้ง / เดือน)	การเดินทาง	ระยะเวลา (นาที / ชั่วโมง)	ระยะทาง (กิโลเมตร)
8. หมวดการบริการชุมชน	<p>ข้อสรุป เมื่อพิจารณาในส่วนของพื้นที่สิ่งนง.บริหารชุมชนคตหน่วยพบว่า มีสัดส่วน 0.1 - 0.2 ตร.ม./หน่วย ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด(1.0 ตร.ม./หน่วย)</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีสิ่งนง.บริหารชุมชน เลียงตามสาย, การจัดเก็บขยะ, และที่ติดประกาศ ควรจัดตั้งเลียงตามสายอยู่ร่วมกับสำนักงานบริหารชุมชนในสัดส่วน 1.0 ตร.ม.คตหน่วย โดยจัดตั้งไว้บริเวณศูนย์กลางชุมชน และควรจัดตั้งใหม่ที่มีที่กขระรวมของชุมชน เพื่อรอการจัดเก็บจากพนักงานจัดเก็บขยะ โดยจัดตั้งไว้ในบริเวณที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนผู้ที่อยู่อาศัยและสะดวกในการจัดเก็บไปกำจัด และควรจัดให้มีการแยกขยะภายในชุมชน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ เช่น กระดาษ และพลาสติก 2. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ เช่น หิน และแก้ว(ซึ่งขยะเหล่านี้สามารถนำไปขายได้) 3. ขยะประเภทอื่นๆ เช่น เศษอาหาร(สามารถนำมาทำเป็นน้ำ EM เพื่อไรลดคนไม้)เพื่อเป็นการสร้างรายได้และส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์กันภายในชุมชน รวมถึงมีที่ติดประกาศไว้บริเวณทางเข้า - ออกและศูนย์กลางของชุมชน</p>					
9. หมวดการรักษาความปลอดภัย	<p>ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนของจำนวนถึงดับเพลิงคตหน่วยพบว่า มีสัดส่วน 3 - 2 หน่วยคตถึง ในส่วนหัวจ่ายดับเพลิงคตหน่วยพบว่า มีสัดส่วน 99 - 256 หน่วยคตจุด ซึ่งไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีถึงดับเพลิงและชุดดับเพลิง(เช่นถังทราย) จัดไว้เป็นชุมชนในบริเวณที่สำคัญ, จัดให้มีหัวจ่ายดับเพลิงอย่างน้อย 1 จุดในชุมชน และควรมีศูนย์ประชาสัมพันธ์ในชุมชน เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชน</p>	1.สถานีตำรวจ	นานๆครั้ง	ทั่วไป	10	1.2
		2.สถานีดับเพลิง	นานๆครั้ง	ทั่วไป	10	1.2
		3.หน่วยงานราชการ	นานๆครั้ง	ทั่วไป	15	1.6

ตารางที่ 7.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน หมวดสาธารณูปโภค

ที่ตั้งองค์ประกอบชุมชน องค์ประกอบ ชุมชน(หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (จำนวน 10 หมวด)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวน 9 หมวด)				
		องค์ประกอบชุมชน (หมวดย่อย)	ความถี่ (ครั้ง / เดือน)	การเดินทาง	ระยะเวลา (นาที / เทียบ)	ระยะทาง (กิโลเมตร)
10. หมวดสาธารณูปโภค	<p>ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนของระบบถนนภายในชุมชนพบว่า ถนนสายหลักมีความกว้าง 2.8 - 7.0 เมตร, ถนนสายรองมีความกว้าง 1.4 - 2.0 เมตร, ถนนสายย่อยมีความกว้าง 0.9 - 1.9 เมตร ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดในส่วนของทางระบายน้ำภายในชุมชนพบว่า ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ การระบายน้ำลงสู่ท่อสาธารณะและการระบายน้ำลงสู่ลำรางสาธารณะ ในส่วนของไฟถนนพบว่ามีระยะห่างของเสาประมาณ 5 - 40 เมตร ส่วนใหญ่ไม่มีการติดตั้งเครื่องหมายจราจรภายในชุมชน และป้ายชื่อชุมชนมีขนาดไม่ได้มาตรฐาน</p> <p>ข้อเสนอแนะ ควรจัดให้มีถนนและทางเท้าใน 4 ลักษณะ(ดูภาพที่ 7.1) โดยควรจัดให้มีที่นั่งละแวกบ้านบริเวณริมถนนเป็นช่วงๆ เพื่อให้เด็กและผู้พิการอาศัยอยู่ในชุมชนใช้พักผ่อนในระดับละแวกบ้าน ซึ่งควรมีการจัดภูมิทัศน์ในบริเวณดังกล่าวให้มีความร่มรื่น ควรจัดให้มีถังระบายน้ำที่ถูกต้องลักษณะ เน้นการระบายน้ำลงสู่ท่อและคลองสาธารณะ ควรถมพื้นที่ชุมชนให้สูงเพื่อลดปัญหาน้ำท่วมขัง และควรมีบ่อหน่วงน้ำของชุมชน(เพื่อใช้บำบัดน้ำเสีย) โดยมีพื้นที่ประมาณ 3.5 - 4.0% ของพื้นที่ชุมชน โดยอยู่ใกล้จุดระบายน้ำออกของชุมชน* ควรจัดให้มีที่จอดรถภายในชุมชน ประกอบด้วยที่จอดรถยนต์(1 คันต่อ 10 หน่วย), ที่จอดรถจักรยานยนต์ที่จอดรถจักรยานและที่จอดรถเข็น ตามความเหมาะสมควรจัดตั้งให้มีไฟถนนตามเกณฑ์ของการไฟฟ้า ซึ่งจัดใหม่ทั่วถึงทั้งชุมชน ในส่วนของเครื่องหมายจราจรควรจัดตั้งไว้บริเวณถนนและทางแยกต่างๆ และบริเวณที่จำเป็น ในส่วนของป้ายชื่อชุมชน ควรจัดให้มีขนาดตามมาตรฐานที่กรุงเทพฯ กำหนด</p>	1.ที่จอดรถ	30	เดิน	10	0.4

ตารางที่ 7.7 ข้อสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพและพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบชุมชน หมวดศาสนา

ที่ตั้งองค์ประกอบชุมชน องค์ประกอบ ชุมชน(หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน (จำนวน 10 หมวดหลัก)	องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(จำนวน 9 หมวดหลัก)				
		องค์ประกอบชุมชน (หมวดย่อย)	ความถี่ (ครั้ง / เดือน)	การเดินทาง	ระยะเวลา (นาที / เทียบ)	ระยะทาง (กิโลเมตร)
11. หมวดศาสนา	ข้อสรุป เมื่อพิจารณาส่วนของพื้นที่ทางศาสนารวมต่อพื้นที่ชุมชนพบว่า มีสัดส่วน 0.1 - 0.4% ของพื้นที่ ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานไว้	1.วัด	นานๆครั้ง	เดิน	20	0.8
	ข้อเสนอแนะ สำหรับชุมชนที่มีองค์ประกอบชุมชนในหมวดนี้ภายในชุมชนเช่น ศาลเจ้าจีน, ศาลาโรงธรรม เป็นต้น ควรจัดให้ตั้งอยู่ในบริเวณศูนย์กลางชุมชน และควรมีการควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน					
รวมทั้งหมด(หมวดย่อย)	25 หมวดย่อย	22 หมวดย่อย(ดูภาพที่ 7.2)				
พื้นที่ชุมชน(ไร่)	6.1 - 50.7 ไร่					
จำนวนหน่วยพักอาศัย(หน่วย)	100 - 500 หน่วย					
ความหนาแน่นรวม(หน่วยต่อไร่)	7.5 - 19.3 หน่วยต่อไร่					
จำนวนประชากร(คน)	718 - 1,554 คน					
รายได้ครัวเรือน(บาทต่อเดือน)	13,282 - 24,584 บาทต่อเดือนต่อครัวเรือน					
หมายเหตุ: 1. พื้นที่ส่วนนอกประสงค์ควรตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนโดยจัดเป็นพื้นที่เปิดใช้ทำกิจกรรมต่างได้แก่ ร้านค้าย่อย, ลานชุมชน, สนามเด็กเล่น, ศูนย์สุขภาพชุมชน, สถานเลี้ยงเด็กอ่อน, ศูนย์พัฒนาเด็ก, ศูนย์ฝึกอาชีพ, เสียงตามสาย, สำนักงานบริหารชุมชน, ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา, ที่ประชุมและสนามกีฬา โดยมีการปรับเปลี่ยนการใช้งานตามช่วงเวลา โดยควรจัดให้มีตลาดนัดเป็นช่วงเวลา เพื่อเป็นการหารายได้ให้กับกรรมการชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถอยู่ได้						
2. ในส่วนของแหล่งงานสำหรับผู้ที่ย้ายอยู่ในชุมชน ควรมีระยะทางไม่เกิน 3.6 กิโลเมตร						
3. องค์ประกอบชุมชนที่กำหนดในตารางข้างต้นเป็นองค์ประกอบชุมชนหลักๆควรจัดให้มีในทุกชุมชน ส่วนองค์ประกอบชุมชนอื่นๆที่อยู่อาศัยมีการใช้แต่ผู้ศึกษาไม่ได้กำหนดไว้ในตารางข้างต้น เช่น ศาลเจ้า, ยาม, สุเหร่า, โรงพยาบาลเอกชน เป็นต้น เนื่องจากแต่ละชุมชนมีลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่างกันได้แก่ อายุชุมชน โครงสร้างของประชากร และวิถีชีวิตของผู้ที่อาศัย ดังนั้นเมื่อต้องการให้เกิดความสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะดังกล่าว จึงควรพิจารณาเป็นรายชุมชน						
4. เครื่องหมาย * หมายถึง เป็นข้อมูลดังกล่าวอ้างอิงมาจาก ข้อกำหนดและเงื่อนไขการจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร, การเคหะแห่งชาติ, 2546: 1 - 7						

1. ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้

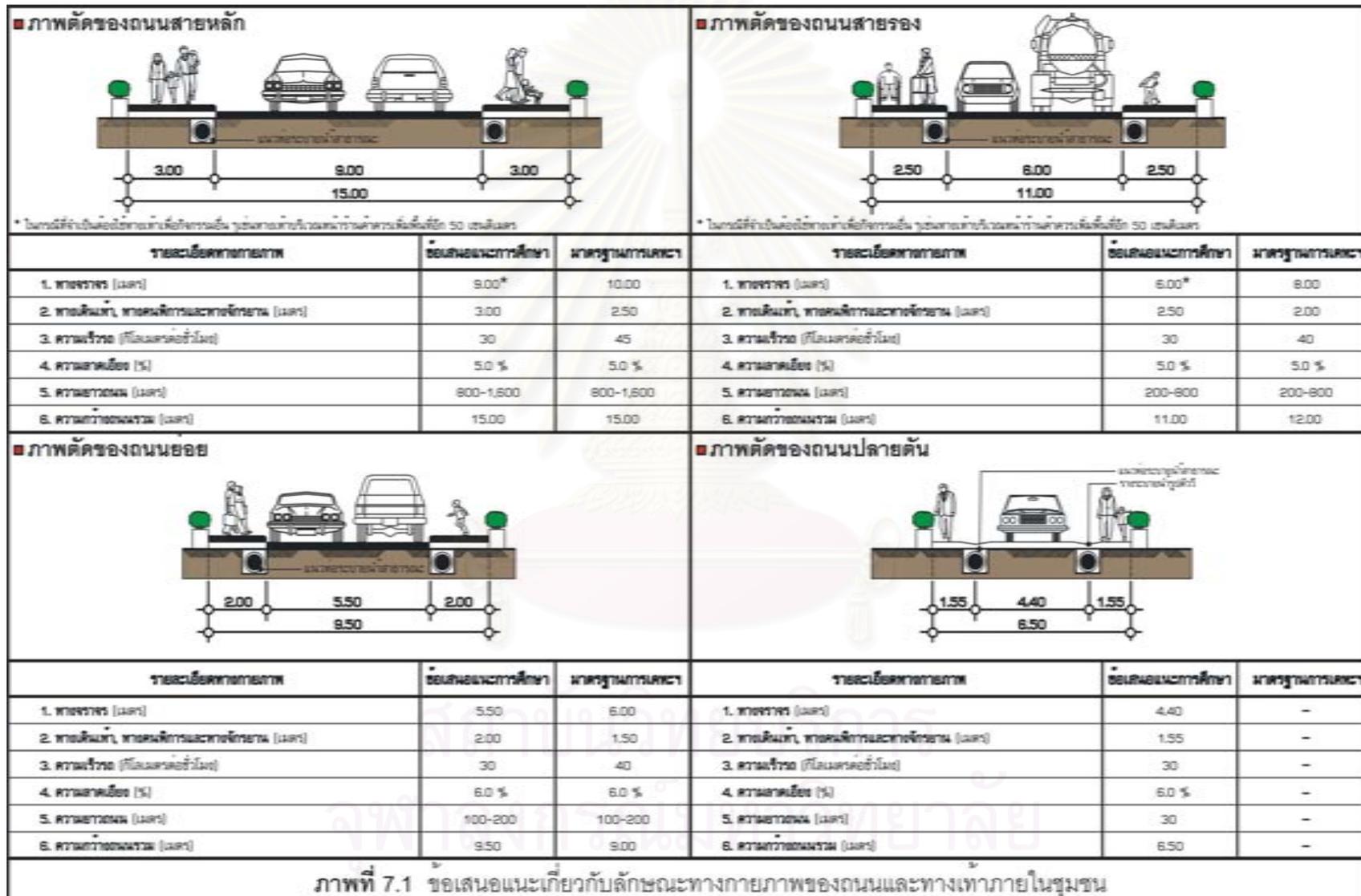
เมื่อพิจารณาในส่วนของพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ ผู้ที่ผู้อาศัยในชุมชนที่ศึกษา(เป็นชุมชนขนาดหมู่บ้าน มีจำนวนหน่วยพักอาศัย 100 – 500 หลังคาเรือน) ส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนหมวดสาธารณูปโภค(24.2%) เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน 30 ครั้งต่อเดือน(52.6%) เมื่อพิจารณาสภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความสะดวก(28.6%)

2. ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนของผู้อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

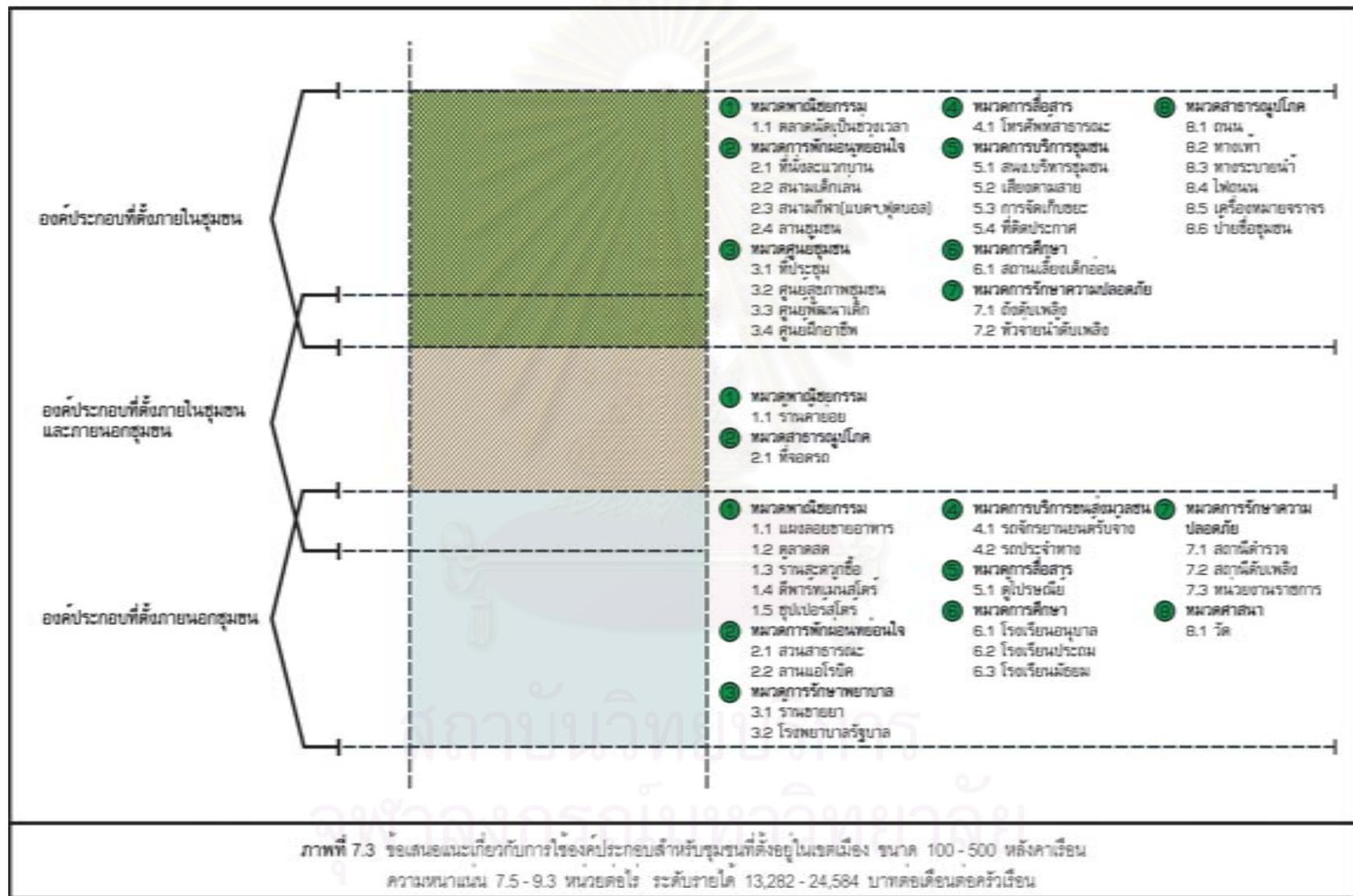
เมื่อพิจารณาในส่วนของพฤติกรรมการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนหมวดพาณิชยกรรม(37.4%) รองลงมาคือ หมวดการรักษาพยาบาล(16.6%) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพของระยะห่างจากบ้านไปยังองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยมีการใช้ ส่วนใหญ่มีการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนในระยะน้อยกว่า 500 เมตร(44.2%) เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนนานๆครั้ง(46.1%) เมื่อพิจารณาในส่วนของคุณภาพของยานพาหนะที่ใช้เดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่เดินทางด้วยการเดินเท้าไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน(54.5%) ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเดินทางน้อยกว่า 10 บาทต่อเที่ยว(59.5%) โดยในส่วนของคุณภาพระยะเวลาในการเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 16 – 30 นาทีต่อเที่ยว(39.7%) ในส่วนของสภาพขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนมีการใช้ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชนส่วนใหญ่มีความสะดวก(28.9%) รองลงมาคือ มีความสะดวก(28.1%) ตามลำดับ

3. ข้อสรุปเกี่ยวกับสัดส่วนของนักเรียนในระดับต่างๆ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่ในวัยเรียนส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ในระดับประถม(38.5%) รองลงมาคือ ระดับมัธยม และปริญญาตรี มีสัดส่วน 31.9% และ15.6% ตามลำดับ โดยนำข้อมูลนี้ไปกำหนดองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ

7.2 ข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะความเป็นอยู่ในปัจจุบันของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ก. ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพทางสังคมของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวของชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีจำนวนครัวเรือนอยู่ที่ 1 ครอบครัวต่อหลังคาเรือน(53.7%) รองลงมาคือ 2 ครอบครัว(37.3%) ในส่วนของจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่เป็นวัยทำงาน(ช่วงอายุ 20 – 44 ปี) ซึ่งมีสัดส่วนประมาณ 49.2% รองลงมาคือ ช่วงอายุ 0 – 19 ปี(27.5%) โดยในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างโรคประจำตัวและช่วงอายุของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปจะมีโรคประจำตัว(61.5%) ในส่วนของความสัมพันธ์ในชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนจำแนกตามชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในชุมชนกันแบบต่างคนต่างอยู่(53.0%) รองลงมาคือ พี่พาคอาศัยกัน(47.0%)

ข. ข้อสรุปเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาในส่วนของระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถม(37.9%) โดยในส่วนของประกอบอาชีพของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชน(45.6%) ในส่วนของประกอบอาชีพ(ภายใน – ภายนอกที่อยู่อาศัย)ของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพภายนอกที่อยู่อาศัย(75.3%) เมื่อพิจารณาในส่วนของรายได้เฉลี่ยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ซึ่งมีระดับรายได้เฉลี่ยประมาณ 18,083 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว

ค. ข้อสรุปเกี่ยวกับที่ตั้งของแหล่งงานของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาในส่วนของระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่ต้องเดินทางจากบ้านถึงที่ทำงานในระยะทางน้อยกว่า 500 เมตร(20.0%) โดยในส่วนของยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถประจำทาง(37.6%) ในส่วนของยานพาหนะที่ใช้ในชีวิตประจำวันกับระยะทางจากบ้านถึงที่ทำงานของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่ต้องเดินทางด้วยการเดินเท้าในระยะทางไม่เกิน 1.0 กิโลเมตร มีสัดส่วน 90.3% โดยการเดินทางด้วยรถประจำทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางในระยะทาง 2.1 – 5.0 กิโลเมตร มีสัดส่วน 25.7%

ง. ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพด้านที่อยู่อาศัยของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา

เมื่อพิจารณาในส่วนของครอบครองที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีการครอบครองที่อยู่อาศัยประเภทเช่าที่ดินและบ้าน(39.6 %) โดยในส่วนของความสัมพันธ์ค่าเช่ากับประเภทของการเช่าที่อยู่อาศัยของกลุ่มประชากร ในส่วนของการเช่าที่ดิน ส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าเช่าน้อยกว่า 100 บาทต่อเดือน(14.4%) ส่วนของการเช่าที่ดินและบ้านส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่า

เช่าที่อยู่อาศัยประมาณ 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน(23.7%) โดยในส่วนของค่าเช่าห้องส่วนใหญ่ออกจ่ายค่าเช่าประมาณ 2,001 – 2,500 บาทต่อเดือน(6.2%) ในส่วนของระยะเวลาการอยู่อาศัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีระยะเวลาการอยู่อาศัย 2 – 10 ปี(30.6%) รองลงมาคือ 21 – 30 ปี และ 11 – 20 ปี(20.9% และ 20.1%) ตามลำดับ

7.3 ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาและระดับความพึงพอใจ

ก. ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาขององค์ประกอบชุมชน

1. ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน

ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับหมวดสาธารณูปโภคภายในชุมชน(61.6%) โดยเฉพาะไฟถนนและเสียงรบกวนจากรถจักรยานยนต์

2. ข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาขององค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน

ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับหมวดการบริการขนส่งมวลชน(62.7%) โดยเฉพาะส่วนของการจอดรถและการบริการที่ไม่ได้มาตรฐาน

3. ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่ประชากรที่ศึกษาไม่ยากให้เกิดขึ้นภายในชุมชน

ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่กลัวปัญหาการถูกเวนคืนที่ดิน(44.0%) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เช่าที่ดินของรัฐและเอกชน

ข. ข้อสรุปเกี่ยวกับขนาดของสาธารณูปโภคที่ต้องการ

ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีความต้องการช่องทางวิ่ง 2 ช่อง(64.2%) มีความต้องการขนาดช่องทางวิ่ง 2.50 เมตร(44.0%) ส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการที่จอดรถข้างถนน(66.4%)

ค. ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่และระยะเวลาเดินทางไปใช้องค์ประกอบชุมชน

1. ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่ในการใช้ องค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชน จำแนกรายหมวด

ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในหมวดศาสนาสูงที่สุด(4.56 คะแนน) ซึ่งมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง เรียบร้อย รองลงมาคือหมวดพาณิชยกรรม(4.38 คะแนน) โดยมีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือน ตามลำดับ

2. ข้อสรุปเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของกลุ่มประชากรตัวอย่างต่อความถี่และ ระยะเวลาเดินทางไปใช้องค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน จำแนกรายหมวด

ส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในหมวดศาสนาสูงที่สุด(4.08 คะแนน) ซึ่งมีความถี่

ในการใช้นานๆครั้ง และมีระยะทางประมาณ 0.700 กิโลเมตร

ง. ข้อสรุปเกี่ยวกับความต้องการองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชนของกลุ่มประชากรตัวอย่างเปรียบเทียบกับความถี่ในการใช้องค์ประกอบชุมชน

1. หมวดพาณิชยกรรม (กรณีเป็นผู้ซื้อ) สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการร้านค้าย่อย เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 15 ครั้งต่อเดือน

(กรณีเป็นผู้ขาย) สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการร้านค้าย่อย เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 4 ครั้งต่อเดือน

2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่นั่งละแวกบ้าน ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือน ส่วนองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการสวนสาธารณะ ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือน

3. หมวดศูนย์ชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการศูนย์ฝึกอาชีพ รองลงมาคือ ศูนย์สุขภาพชุมชน เนื่องจากมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง

4. หมวดการรักษาพยาบาล ส่วนใหญ่มีความต้องการร้านขายยา เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 1 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือ โรงพยาบาลรัฐบาล โดยมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง

5. หมวดการบริการขนส่งมวลชน สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการรถจักรยานยนต์รับจ้าง เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 15 ครั้งต่อเดือน สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการรถประจำทาง เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 20 ครั้งต่อเดือน

6. หมวดการสื่อสาร สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในและภายนอกชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการโทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 30 และ 15 ครั้งต่อเดือน ตามลำดับ

7. หมวดการบริการชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการการจัดเก็บขยะ ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 15 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือ เสียงตามสาย ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 1 ครั้งต่อเดือน

8. หมวดการศึกษา สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 20 ครั้งต่อเดือน สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการโรงเรียนอนุบาล ซึ่งมีความถี่ในการใช้ 20 ครั้งต่อเดือน

9. หมวดการรักษาความปลอดภัย สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการถังดับเพลิง เนื่องจากมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายนอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการหน่วยงานราชการ โดยมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง

10. หมวดสาธารณูปโภค สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ภายในชุมชนส่วนใหญ่มีความ

ต้องการถนน เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือน สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จอดรถ เนื่องจากมีความถี่ในการใช้ 30 ครั้งต่อเดือน

11. หมวดศาสนา สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการศาลเจ้า เนื่องจากมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง สำหรับองค์ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน ส่วนใหญ่มีความต้องการวัด เนื่องจากมีความถี่ในการใช้นานๆครั้ง

7.4 ข้อเสนอแนะการทำวิจัยในอนาคต

เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยในอนาคต หัวข้อที่ผู้วิจัยใคร่ขอแนะนำเสนอดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบของชุมชนขนาดเล็กและขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบของชุมชนขนาดกลางในเขตเมืองชั้นใน เพื่อหาข้อสรุปสำหรับองค์ประกอบที่เหมาะสมของชุมชนในเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานที่เพียงพอขององค์ประกอบของชุมชนแออัดในเขตเมืองชั้นในของกรุงเทพมหานคร

2. การศึกษาองค์ประกอบของชุมชน เขตเมืองชั้นกลางและเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับองค์ประกอบของชุมชนในเขตเมืองชั้นใน เพื่อหาข้อสรุปสำหรับองค์ประกอบที่เหมาะสมของชุมชนในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานที่เพียงพอขององค์ประกอบของชุมชนในกรุงเทพมหานคร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การเคหะแห่งชาติ. กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม. ฝ่ายโครงการเมืองใหม่. คู่มือการวางแผน/วางผังเมืองใหม่มีวัลด์ตัน คีนส์ ประเทศอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร, 2541.
- การเคหะแห่งชาติ. กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม. ฝ่ายโครงการเมืองใหม่. 20 ปี แห่งการพัฒนาเมืองใหม่ ของฮ่องกง. กรุงเทพมหานคร, 2546.
- การเคหะแห่งชาติ. กองผังเมืองและสิ่งแวดล้อม. ฝ่ายวิชาการที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์. แผนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2546 - 2549. กรุงเทพมหานคร, 2546.
- การเคหะแห่งชาติ. กำหนดรายการมาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ.2529. กรุงเทพมหานคร, 2529.
- การเคหะแห่งชาติ. การพัฒนาและฟื้นฟูเมืองบทเรียนจากต่างประเทศ. ฟื้นฟูบ้านและเมือง เรื่องของใคร ทำไม่ต้องทำ สิงหาคม 2547: 7-10.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. มาตรฐานที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมในกทม. สำหรับการเคหะแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ทวีศักดิ์ สุทธิเสริม. สารบัญญัตินโยบายที่จำเป็นสำหรับผู้อยู่อาศัยในบริเวณนิคมบ้านพักรถไฟ กม.11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- นลินี ตันธุนิตย์ และคณะ. วิวัฒนาการชุมชนแออัดและองค์ชุมชนแออัดในเมือง กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร, 2541.
- ประกาศ รัตนประดิษฐ์. การประเมินสิ่งอำนวยความสะดวก โครงการเคหะชุมชนประชานิเวศน์ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- มหาดไทย, กระทรวง. คณะกรรมการการจัดสรรที่ดิน. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2517). กรุงเทพมหานคร, 2517.
- สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ. แหล่งที่มา : <http://www.asa.or.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานผลเบื้องต้น สัมมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ.2543. กรุงเทพมหานคร, 2543. แหล่งที่มา : <http://www.bma.go.th>

สำนักบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น. คู่มือการจัดการแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์. กรุงเทพมหานคร, 2543.

สิริลักษณ์ แก้วคงยศ. ชุมชนแออัด ตะกอนบางกอก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บุรพาสาส์, 2528.

สำนักปลัด. กองผังเมือง. แผนผังกำหนดการใช้ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภททำยกกฎกระทรวงฉบับที่ 116(พ.ศ.2535). กรุงเทพมหานคร, 2535.

สำนักผังเมือง. โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร(ปรับปรุงครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร, 2545.

สำนักผังเมือง. ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร กฎกระทรวงฉบับที่ 414(พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518. กรุงเทพมหานคร, 2542.

เสถียร วิชัยลักษณ์. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 286 เรื่องควบคุมการจัดสรรที่ดิน. กรุงเทพมหานคร : นิตีเวช(ม.ป.ป.).

อรรรรณ สุทธางกูร. คุณภาพชีวิตและความมั่นคงในที่อยู่อาศัยของชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

อุทุมพร(ทองอุไทย) จามรมาน. การสูมตัวอย่างทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : พันนี้พับบลิชชิง, 2532.

ภาษาอังกฤษ

De Chiare, J., and Kopplman, L. Urban planning and design criteria. 2nd ed. New York : Van Nostrand Reinhold, 1975.

Department of the Environment, Transport and the regions, 70 Housing Quality Indicators : Feasibility Study. Rotherham : Publications Scales Centre, 1997.

Department of the Environment, Transport and the regions, HQI Form. Rotherham : Publications Scales Centre, 2000.

Jaeger, R.M., Sampling in Education and the Social Science. New York : Longman, 1984.

Yeh, H.K., Public Housing in Singapore. Singapore : Singapore National Printers, 1975.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหาร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือมายังท่าน ได้โปรดพิจารณาและตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด เนื่องจากคำตอบของท่านทุกข้อมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใดทั้งสิ้น

จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจครั้งนี้

คำชี้แจง: แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้องค์ประกอบชุมชนของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่เกี่ยวกับระดับความพึงพอใจและองค์ประกอบชุมชนที่ต้องการ

หมายเหตุ: ชุปเปอร์มาเก็ต คือ ร้านขายของขนาดใหญ่ที่ผู้ซื้อเลือกหยิบของเอง ในลักษณะขายปลีก เช่น ท็อปซุปเปอร์มาเก็ต ซุปเปอร์มาเก็ตในห้าง เป็นต้น

ดีพาร์เมนท์สโตร์ คือ ห้างสรรพสินค้า เช่น ห้างเซนทรัล ห้างเดอะมอลล์ ฯลฯ

ซุปเปอร์สโตร์ คือ ร้านขายของขนาดใหญ่ที่ผู้ซื้อเลือกหยิบเอง ส่วนใหญ่จะขายรวมกันหลายชิ้น ลักษณะเป็นแพ็ค เช่น โลตัส แม็คโคร ฯลฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มที่.....ลักษณะที่อยู่อาศัย.....บ้านเลขที่.....ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

แบบสำรวจข้อมูลงานวิจัยการใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน
กรุงเทพมหานคร (ส่วนสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในชุมชน)

ส่วนที่ 1 : สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัว

ก. ลักษณะครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ (ปี)	สถานภาพ ใน ครัวเรือน	จำนวน ครัวเรือน (ครัวเรือน)	การครอบครองที่อยู่อาศัย					ระยะเวลา การอยู่ อาศัย(ปี)	สถานภาพ ใน อาชีพ	การประกอบอาชีพ	
	ชาย	หญิง				เช่า			เป็นเจ้าของ อยู่ฟรี	ในที่ อยู่อาศัย			นอกที่ อยู่อาศัย	
						ที่ดิน	บ้าน	ห้อง						
1														
2														
3														
4														
5														
6														
7														
8														
9														
10														

ก. ลักษณะครอบครัว(ต่อ)

ลำดับ	สถานที่ทำ งานหรือ สถานศึกษา	ระยะทางระ- หว่างบ้านกับ ที่ทำงาน(กม.)	พาหนะ หลักที่ใช้ ประจำวัน	ความสัมพันธ์ในชุมชน			ปัญหา ในการ อยู่อาศัย	การศึกษา	รายได้ (บาทต่อ เดือน)	ค่าใช้จ่ายใน ครัวเรือน(บาท/เดือน)	
				พึ่งพา อาศัย	ต่างคน ต่างอยู่	รู้จักเพื่อน บ้าน(บ้าน)				ประจำ	พิเศษ
1									ค่าน้ำ		
2									ค่าไฟฟ้า		
3									ค่าโทรศัพท์		
4									ค่าเก็บขยะ		
5											
6											
7											
8											
9											
10											

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

รายได้ครัวเรือนประมาณ ..... บาท/เดือน

ส่วนที่ 3 : การจัดลำดับความสำคัญขององค์ประกอบชุมชน ของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชน

ก. โปรดจัดลำดับความสำคัญและระดับความพึงพอใจขององค์ประกอบชุมชนทั้ง 11

หมวด และหากมีเพิ่มเติมหมวดอื่นที่ท่านเห็นว่ามี ความ สำคัญ โปรดให้ลำดับด้วย

องค์ประกอบชุมชน	ระดับความพอใจต่อการใช้องค์					ลำดับความสำ คัญขององค์ ประกอบภายใน	ระดับความพอใจต่อการใช้องค์					ลำดับความสำ คัญขององค์ประ กอบภายนอก
	ประกอบที่ตั้งอยู่ในชุมชน						ประกอบที่ตั้งอยู่นอกชุมชน					
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5	
1. หมวดพาณิชย์กรรม												
2. หมวดการพักผ่อนหย่อนใจ												
3. หมวดศูนย์ชุมชน												
4. หมวดการรักษาพยาบาล												
5. หมวดการบริการขนส่งมวลชน												
6. หมวดการสื่อสาร												
7. หมวดการบริการชุมชน												
8. หมวดการศึกษา												
9. หมวดการรักษาความปลอดภัย												
10. หมวดสาธารณูปโภค												
11. หมวดศาสนา												
12. หมวดอื่นๆ ระบุ.....												

หมายเหตุ: ระดับความพึงพอใจ 1. น้อยที่สุด, 2. พอสมควร, 3. ปานกลาง, 4. มาก, 5. มากที่สุด

ข. โปรดจัดลำดับความต้องการขององค์ประกอบชุมชนที่มีความสำคัญต่อท่านมากที่สุด

เท่ากับ 1 และลำดับรองลงมาเป็น 2, 3, ... ตามลำดับ

3.1 หมวด 1 พาณิชยกรรม

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	กรณีเป็น		ลำดับความต้องการองค์ ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ ประกอบภายนอกชุมชน
		ผู้ซื้อ	ผู้ขาย		
หมวด 1 พาณิชยกรรม					
1	แผงลอยขายอาหาร / ขายของสด(ผัก,เนื้อสัตว์)				
2	ร้านค้าย่อย				
3	ร้านค้าสะดวกซื้อ				
4	ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา				
5	ตลาดสด				
6	ซูเปอร์มาเก็ต				
7	ดีพาร์ทเมนท์สโตร์				
8	ซูเปอร์สโตร์				
9	สาขานาการ				
10	อื่นๆ ระบุ.....				

3.2 หมวด 2 การพักผ่อนหย่อนใจ

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	ที่นั่งละแวกบ้าน		
2	สนามเด็กเล่น		
3	สวนหย่อม		
4	สวนสาธารณะ		
5	สนามกีฬา		
	5.1 ตะกร้อ/เปตอง		
	5.2 บาสเก็ตบอล		
	5.3 แบดมินตัน		
	5.4 ฟุตบอล		
	5.5 แอโรบิค		
	5.6 ปิงปอง		
6	ลานชุมชน		
7	อื่นๆ ระบุ.....		

3.3 หมวด 3 ศูนย์ชุมชน

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน
1	ที่ประชุม	
2	ศูนย์สุขภาพ(จ่ายยาเบื้องต้น)	
3	ศูนย์ฝึกอาชีพ	
4	ศูนย์พัฒนาเด็ก	
5	ศูนย์ชุมชน	
6	อื่นๆ ระบุ.....	

3.4 หมวด 4 การรักษาพยาบาล

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	ร้านขายยา	
2	คลินิกแพทย์ทั่วไป	
3	คลินิกทันตแพทย์	
4	สำนักงานแพทย์เขต	
5	โรงพยาบาลรัฐ	
6	โรงพยาบาลเอกชน	
7	อื่นๆ ระบุ.....	

3.5 หมวด 5 การบริการขนส่งมวลชน

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	รถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง		
2	รถสามล้อเครื่อง(ตุ๊กตุ๊ก)		
3	รถสองแถว		
4	รถTaxi		
5	รถประจำทาง		
6	รถไฟฟ้า		
7	รถไฟใต้ดิน		
8	เรือตวน/เรือข้ามฟาก		
9	อื่นๆ ระบุ.....		

3.6 หมวด 6 การสื่อสาร

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	โทรศัพท์สาธารณะ		
2	ตู้ไปรษณีย์		
3	ที่ทำการไปรษณีย์สาขา		

3.7 หมวด 7 การบริการชุมชน

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน
1	สำนักงานบริหารชุมชน	
2	เสียงตามสาย	
3	การจัดเก็บขยะ	
4	ที่ติดประกาศ	

3.8 หมวด 8 การศึกษา

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	สถานเลี้ยงเด็กอ่อน		
2	โรงเรียนอนุบาล		
3	โรงเรียนประถม		
4	โรงเรียนมัธยม		
5	วิทยาลัย		
6	มหาวิทยาลัย		
7	อื่นๆ ระบุ.....		

3.9 หมวด 9 การรักษาความปลอดภัย

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	สัญญาณป้องกันอัคคีภัย		
2	ยาม		
3	จุดตรวจ		
4	ศูนย์ดับเพลิงย่อย		
5	ถังดับเพลิง		
6	หัวจ่ายดับเพลิง		
7	สถานีตำรวจ		
8	สถานีดับเพลิง		
9	หน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต)		

3.10 หมวด 10 สาธารณูปโภค

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	ถนน		
2	ทางเท้า		
3	ทางระบายน้ำ		
4	ที่จอดรถ		
5	ไฟถนน		
6	เครื่องหมายจราจร		
7	ป้ายชื่อถนนและซอย		
8	ป้ายชื่อชุมชน		

3.11 หมวด 11 ศาสนา

ลำดับ	องค์ประกอบชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายในชุมชน	ลำดับความต้องการองค์ประกอบภายนอกชุมชน
1	ศาลเจ้าและศาลาโรงธรรม		
2	วัด		
3	โบสถ์		
4	สุเหร่า		

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสำรวจข้อมูลงานวิจัย การใช้องค์ประกอบชุมชนของชุมชนแออัด เขตเมืองชั้นใน กรุงเทพมหานคร(สำหรับผู้ทำการสังเกต)

ส่วนที่ 1 : สภาพทางกายภาพและการใช้องค์ประกอบชุมชน

หมวด 1 พาณิชยกรรมและหมวด 2 การพักผ่อนหย่อนใจ

การใช้องค์ประกอบชุมชน ของผู้อยู่อาศัย ในปัจจุบัน	กรณีเป็น		จำนวนองค์ ประกอบ ชุมชน(แห่ง)	ขนาดขององค์ประกอบชุมชน			อัตราส่วนขององค์ ประกอบชุมชนต่อ ที่ดินชุมชน(%)	จำนวนผู้ที่เข้ามาใช้(คน/วัน)		ระยะทาง การเข้าถึง (เมตร)	สภาพการใช้องค์ประกอบชุมชน						
	ผู้ซื้อ	ผู้เช่า		กว้าง (เมตร)	ยาว (เมตร)	พื้นที่ (ตร.ม.)		คนใน ชุมชน	คนนอก ชุมชน		ความสะดวก	ความปลอดภัย	ความสะอาด	วิสัย	บรรยากาศ	การดูแล สถานที่	อื่นๆ ระบุ .....
หมวด 1 พาณิชยกรรม																	
1.แผงลอยขายอาหาร / ของสด(ผัก,เนื้อสัตว์)																	
2.ร้านค้าขาย																	
3.ร้านค้าสะดวกซื้อ																	
4.ตลาดนัดเป็นช่วงเวลา																	
5.ตลาดสด																	
6.ซูเปอร์มาร์เก็ต																	
7.ดีพาร์ทเมนต์ไดร์																	
8.ซูเปอร์ไดร์																	
9.สาธารณอาคาร																	
10. อื่นๆระบุ.....																	
หมวด2 การพักผ่อนหย่อนใจ																	
1. ที่นั่งเล่นในบ้าน																	
2. สนามเด็กเล่น																	
3. สวนหย่อม																	
4. สวนสาธารณะ																	
5. สนามกีฬา																	
5.1 ตะกรงเปิดอง																	
5.2 บาสเก็ตบอล																	
5.3 แบดมินตัน																	
5.4 ฟุตบอล																	
5.5 แฮโรบิค																	
5.6 ปิงปอง																	
6. ลานชุมชน																	
7. อื่นๆระบุ.....																	

หมวด 3 ศูนย์ชุมชน, หมวด 4 การศึกษาพยาบาลและหมวด 5 การบริการขนส่งมวลชน

การให้องค์ประกอบชุมชน	จำนวนองค์ประกอบชุมชน(องค์)	ขนาดขององค์ประกอบชุมชน			อัตราส่วนขององค์ประกอบชุมชนต่อพื้นที่ชุมชน(%)	จำนวนผู้ใช้บริการ(คน/วัน)		ระยะทาง การเข้าถึง (เมตร)	สภาพการให้องค์ประกอบชุมชน															
		กว้าง (เมตร)	ยาว (เมตร)	พื้นที่ (ตร.ม.)		คนใน ชุมชน	คนนอก ชุมชน		ความสะดวก	ความปลอดภัย	ความสะอาด	วัสดุ	บรรยากาศ	การดูแล สถานที่	อื่นๆ ระบุ _____									
หมวด 3 ศูนย์ชุมชน																								
1. ที่ประชุม																								
2. ศูนย์สุขภาพ(จ่ายยาเบื้องต้น)																								
3. ศูนย์ฝึกอาชีพ																								
4. ศูนย์พัฒนาเด็ก																								
5. ศูนย์ชุมชน																								
6. อื่นๆ ระบุ _____																								
หมวด 4 การศึกษาพยาบาล																								
1. ฐานพยาบาล																								
2. คลินิกแพทย์ทั่วไป																								
3. คลินิกทันตแพทย์																								
4. สำนักงานแพทย์เขต																								
5. โรงพยาบาลรัฐ																								
6. โรงพยาบาลเอกชน																								
7. อื่นๆ ระบุ _____																								
หมวด 5 การบริการขนส่งมวลชน																								
1. รถโดยสารปรับอากาศ																								
2. รถสามล้อเครื่อง(ตุ๊กตุ๊ก)																								
3. รถสองแถว																								
4. รถTaxi																								
5. รถประจำทาง																								
6. รถไฟฟ้า																								
7. รถไฟใต้ดิน																								
8. เรือด่วนเรือข้ามฟาก																								
9. อื่นๆ ระบุ _____																								

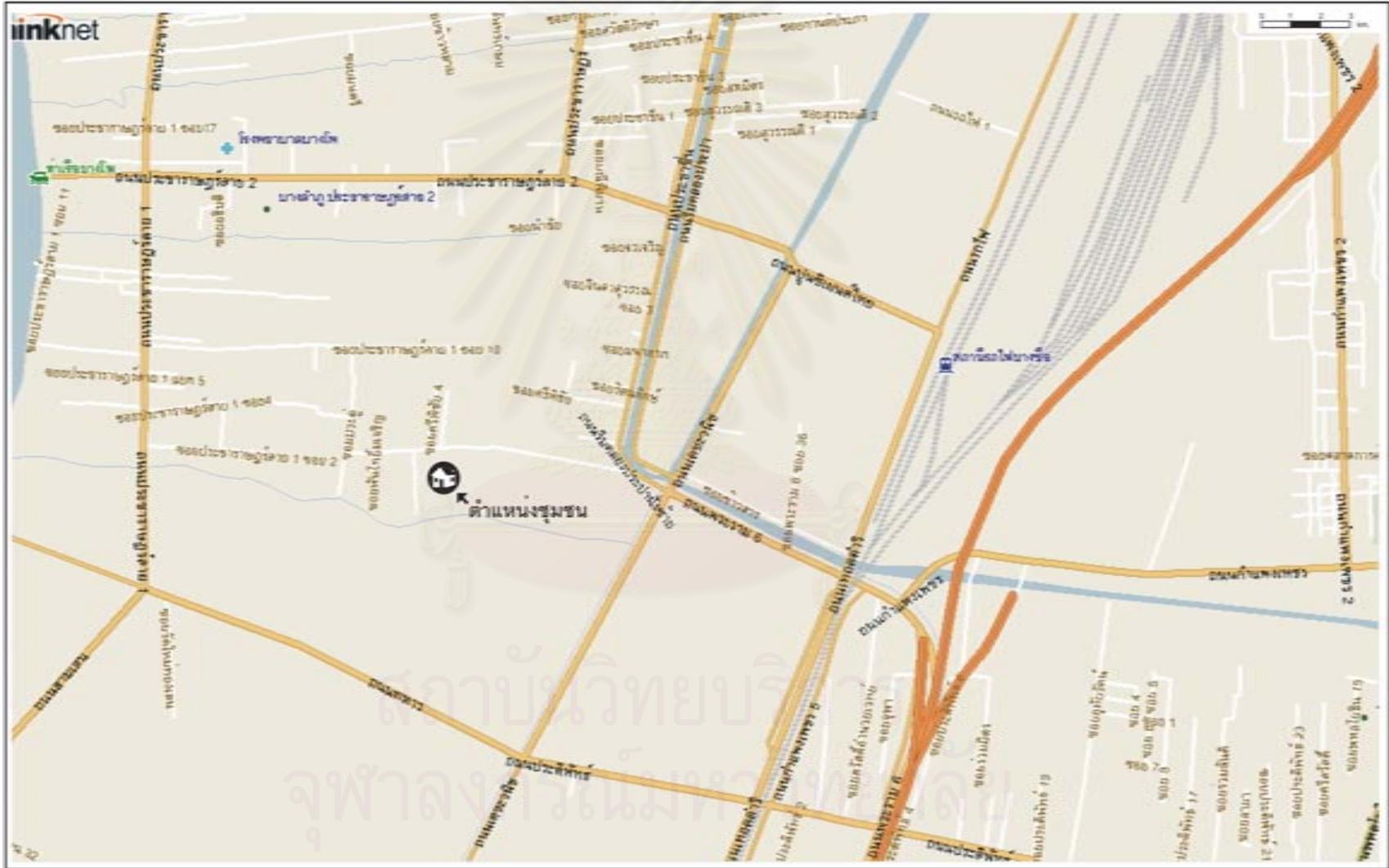
หมวด 6 การสื่อสาร, หมวด 7 การบริการชุมชน, หมวด 8 การศึกษาและหมวด 9 การรักษาความปลอดภัย

การให้องค์ประกอบชุมชน	จำนวนองค์ประกอบชุมชน(องค์)	ขนาดขององค์ประกอบชุมชน			อัตราส่วนขององค์ประกอบชุมชนต่อที่ดินชุมชน(%)	จำนวนผู้ที่เข้ามาใช้(คน/วัน)		ระยะทาง การเข้าถึง (เมตร)	สภาพการให้องค์ประกอบชุมชน															
		กว้าง (เมตร)	ยาว (เมตร)	พื้นที่ (ตร.ม.)		คนใน ชุมชน	คนนอก ชุมชน		ความสะดวก	ความปลอดภัย	ความสะดวก	วัสดุ	บรรยากาศ	การดูแล สถานที่	อื่นๆ ระบุ									
หมวด 6 การสื่อสาร																								
1. โทรศัพท์สาธารณะ					หน่วยงานรับผิดชอบ																			
2. ตู้ไปรษณีย์																								
3. ที่ทำการไปรษณีย์สาขา																								
หมวด 7 การบริการชุมชน																								
1. สำนักงานบริการชุมชน																								
2. เสาธงตามเสา																								
3. การจัดเก็บขยะ																								
- ค่าจัดเก็บขยะ(บาท/คน.ม.)																								
- ความถี่ในการจัดเก็บขยะต่อสัปดาห์																								
4. ที่ขีดประกาศ																								
หมวด 8 การศึกษา																								
1. สถานเลี้ยงเด็กชน																								
2. โรงเรียนอนุบาล																								
3. โรงเรียนประถม																								
4. โรงเรียนมัธยม																								
5. วิทยาลัย																								
6. มหาวิทยาลัย																								
7. อื่นๆ ระบุ.....																								
หมวด 9 การรักษาความปลอดภัย																								
1. สัญญาณป้องกันอัคคีภัย																								
2. ชาม																								
3. จุดตรวจ																								
4. สถานีตำรวจย่อย																								
5. ตู้ดับเพลิง																								
6. หัวจ่ายดับเพลิง																								
7. สถานีตำรวจ																								
8. สถานีดับเพลิง																								
9. หน่วยงานราชการ(สำนักงานเขต)																								

หมวด 10 การสำรวจภายในชุมชนและหมวด 11 ศาสนา

การเฝ้าระวังโรค	จำนวนองค์ประกอบชุมชน	ขนาดขององค์ประกอบชุมชน			อัตราส่วนขององค์ประกอบชุมชนต่อพื้นที่ชุมชน(%)	จำนวนผู้ที่เข้ามามีชีวิต		ระยะทาง การเข้าถึง (เมตร)	สภาพการเฝ้าระวังโรค														
		กว้าง (เมตร)	ยาว (เมตร)	พื้นที่ (ตร.ม.)		คนใน ชุมชน	คนนอก ชุมชน		ความสะดวก	ความปลอดภัย	ความสะดวก	วัสดุ	บรรยากาศ	ทางดูแล สถานที่	อื่นๆ ระบุ _____								
หมวด 10 สาธารณูปโภค																							
1. ถนน																							
1.1 ถนนสายหลัก																							
1.2 ถนนสายรอง																							
- ความยาวถนนสายรอง																							
- พื้นที่ถนนสายรอง																							
- อัตราส่วนความยาวถนนสาย หลักต่อถนนสายรอง																							
- ความกว้างของถนนสายหลัก																							
ถนนสายรอง																							
2. ความเร็วรถ(กม./ชม.)																							
3. ความลาดของถนน(%)																							
4. ทางเท้า																							
5. ทางระบายน้ำ																							
6. พืชคลุม(ขนาด)																							
- สำหรับการขนส่งภายในชุมชน																							
- สำหรับจอดรถสาธารณะ																							
7. ไฟถนน																							
- ตำแหน่งที่ตั้ง																							
- ความเข้มของแสงส่องสว่าง																							
8. เครื่องหมายจราจร																							
9. ป้ายชี้ถนนและซอย																							
- ตำแหน่ง,ความสูง(ม.)																							
10. ป้ายชื่อชุมชน																							
หมวด 11 ศาสนา																							
1. ศาลเจ้าและศาลาโรงธรรม																							
2. วัด																							
3. โบสถ์																							
4. สุเหร่า																							

ส่วนที่ 2 : ตำแหน่งองค์ประกอบชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชน(ผังระดับเมือง) ของชุมชนซอยจึก เขตบางซื่อ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสุพินดา ตั้งรุ่งเรืองอยู่ เกิดวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ.2521 ที่จังหวัดขอนแก่น สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมผังเมืองและชุมชน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษาพ.ศ.2544 ซึ่งหลังจากจบการศึกษาได้ช่วยกิจการของครอบครัวในระยะเวลา 1 ปี โดยในปีพ.ศ.2546 ได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาเคหะพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย